

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในอาคารนวมภูมินทร์
 พิพิธภัณฑสถานศึกษา สถาบันทักษิณคดี

ลงทะเบียนวันที่	18 ก.พ. 2555
เลขทะเบียน	121172
เลขหมู่	QM NA 2750 ก 124 ต
หัวข้อเรื่อง	- อาคารนวมภูมินทร์ - มิวเซียม - มิวเซียมใหม่

นางสาวกนกภรณ์ ผิวงาม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2553

INTERIOR ARCHITECTURE RENOVATION
NAWAMAPHUMIN BUILDING, THAKSIN FOLKLORE MUSEUM
IN THE INSTITUTE FOR SOUTHERN THAI STUDIES

KANOKPORN PHIWNGAM

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE BACHELOR DEGREE OF ARCHITECTURE
DEPARTMENT OF INTERIOR ARCHITECTURE FACULTY OF ARCHITECTURE
RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI

หัวข้อวิทยานิพนธ์ โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายใน
อาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑสถานศึกษา สถาบันทักษิณคดีศึกษา
โดย นางสาวกนกภรณ์ ผิวงาม
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
ภาควิชา สถาปัตยกรรมภายใน
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สัญญาชัย สุพิพัฒน์มงคล
ปีการศึกษา 2553

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต

.....คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรวัลย์ วรรณโนทัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์กฤติน วิจิตรไตรธรรม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์สัญญาชัย สุพิพัฒน์มงคล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ชวลิต น่วมธำ)

.....กรรมการนอก
(อาจารย์นันทิรา มิลินทานุช)

.....กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์นพศักดิ์ ฤทธิ์ดี)

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในอาคารนวมภูมินทร์
พิพิธภัณฑสถานชาติขอนแก่น สถาบันทักษิณคดีศึกษา

ชื่อ กนกภรณ์ ผิวงาม
ภาควิชา สถาปัตยกรรมภายใน
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ สัญชัย สุพิพัฒน์มงคล
ปีการศึกษา 2553

ห้ามฉีก ตัด หรือทำให้เสียหาย
ผู้ใดพบเห็น กรุณาแจ้งคืนได้ที่
โทรศัพท์ 0-2549-3079
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มทร.ธัญบุรี
ต.คลองหก อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

บทคัดย่อ

ความเป็นมาโครงการ

พิพิธภัณฑสถานชาติขอนแก่น สถาบันทักษิณคดีศึกษา ตั้งอยู่ที่ เกาะยอ จังหวัดสงขลา ซึ่งเกาะยอเป็นเกาะที่ตั้งอยู่ในทะเลสาบสงขลา และเป็นเกาะที่มีเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่เป็นปึกแผ่นมาอย่างช้านาน พิพิธภัณฑสถานชาติขอนแก่นจัดแสดงเรื่องราวทางวัฒนธรรมพื้นถิ่น วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี มีเอกลักษณ์เฉพาะตลอดจนประวัติศาสตร์โบราณคดีและศิลปหัตถกรรม ของภาคใต้ทั้ง 14 จังหวัด รวมถึงอำเภอเกาะยอ จังหวัดสงขลา อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงภูมิปัญญาของกลุ่มชน ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทย และจากสถิติผู้มาเข้าชม พ.ศ.2548 - 2552 พบว่ามีผู้มาเข้าชมเฉลี่ยปีละกว่า 89,840 คน/ปี(สถิติผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานชาติขอนแก่น 2548 - 2552 ,รายงานประจำปี 2548 - 2552 สถาบันทักษิณคดีศึกษา) จะเห็นได้ว่ามีผู้เข้ามาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานชาติขอนแก่นในแต่ละปีนั้นเป็นจำนวนมาก

ปัจจุบันตัวพิพิธภัณฑสถานได้เกิดการชำรุดทรุดโทรม และการจัดแสดงก็ไม่มีอย่างต่อเนื่องกันของเนื้อหา ส่วนใหญ่เป็นการนำของเก่ามาจัดวางไว้ และภายในอาคารพิพิธภัณฑสถานพื้นที่ก็ยังจัดไม่เหมาะสมกับผู้ที่จะเข้ามาใช้ และเนื่องจากสถาบันทักษิณคดีศึกษา มีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม สวยงาม และเป็นเส้นทางในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเกาะยอ

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา สถาบันทักษิณคดีศึกษา ให้มีความทันสมัยและเป็นระบบมากกว่านี้ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งศึกษาหาข้อมูลของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่มีความสนใจ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในอาคารนวมภูมินทร์
พิพิธภัณฑสถานชาติขอนแก่น สถาบันทักษิณคดีศึกษา ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา มีอาจสำเร็จลุล่วงไป
ได้ด้วยดีหากปราศจาก แรงบันดาลใจ บุคคลที่คอยสนับสนุน เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น

ผู้ให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์

อาจารย์สัญญาชัย สุพิพัฒน์มงคล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ค่อยให้คำปรึกษา ชี้แนะ
แก้ปัญหาตลอดมาในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี ทุ่มดีใจมากที่ได้เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์อีก
คน

ผู้ให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการประกอบการศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์

สถาบันทักษิณคดีศึกษา จังหวัดสงขลา

ผู้ให้ความสนับสนุนด้านต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์

- ขอบคุณ คุณป้า คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจและให้ความสนับสนุนในทุกๆเรื่อง หนูต้องการอะไรเค้า
ทั้งคู่อะก็หามาให้ตลอดมา หนูรู้ว่าป้ากับแม่เหนื่อยมากการส่งหนูให้ถึงฝั่ง ป้ากับแม่อยากเห็น
หนูสวมชุดครุย พร้อมใบปริญญา แคนี่ป้ากับแม่ก็ภูมิใจและมีความสุขแล้ว
- ขอบคุณ พี่อ้อม ถึงแม้เราจะอายุห่างกันมาก แต่พี่ก็คอยเป็นกำลังใจ และคอยแก้ปัญหาใน
ทุกๆ ของหนูตลอดระยะเวลาที่หนูเข้ามาเรียนในกรุงเทพ ที่เปรียบเหมือนแม่คนที่ 2 ของหนู
- ขอบคุณ พี่อ่อง ถึงแม้เราจะอายุห่างกันมาก แต่พี่ก็คอยเป็นห่วงน้องสาวคนสุดท้องตลอดมา
- ขอบคุณ น้องฟ้า หลานสาวสุดที่รัก ที่คอยโทรถามว่า "ทำไมอาปิ่นถึงไม่นอน นอนได้แล้วนะ"
- ขอบคุณ พี่ไก่อ พี่สะใภ้ที่คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดมา
- ขอบคุณ น้าน้อย ที่ไปหาข้อมูลที่เกาะยอ สงขลา
- ขอบคุณ น้าทา ที่ไปหาข้อมูลและที่คอยช่วยเหลือในทุกๆเรื่อง
- ขอบคุณ น้าเต็ม ที่ขับรถพาหนูไปเกาะยอ สงขลาและหาข้อมูลของพิพิธภัณฑสถานเมืองนครให้หนู
- ขอบคุณ พี่ปาล์ม ที่คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือในทุกๆเรื่องตลอดมา
- ขอบคุณ พี่อ้อด ที่ขับรถพาหนูไปเกาะยอ สงขลา

- ขอบคุณ เพื่อนๆที่ร่วมทุกข์ ร่วมสุข มาด้วยกันตลอดระยะเวลา 5 ปี เราจะเป็นเพื่อนกันตลอดไป
- ขอบคุณ น้องรถถัง ที่คอยป่วนตลอดมา "หมาหมีของแม่"
- ขอบคุณ พี่ใหม่ ที่คอยเป็นกำลังใจและคอยซื้อของในการตัดโมเดล
- ขอบคุณ เพื่อนถ่าย ที่มาช่วยตัดคอนทัวให้ ถ้าไม่ได้แก เราก็คงตัดโมเดลไม่เสียดและ Movie Make ชอบใจมากเพื่อน
- ขอบคุณ เพื่อนหวาน ที่คอยให้คำแนะนำ และช่วยเหลือในทุกๆ เรื่อง
- ขอบคุณ เพื่อนออย สำหรับตบงามๆ ทั้ง 20 ตีบ ชอบมากๆๆ
- ขอบคุณ เพื่อนแก้ว สำหรับคำแนะนำดีๆ
- ขอบคุณ เพื่อนป้อ ที่คอยช่วยงาน 3D
- ขอบคุณ เพื่อนเฮ้ เติ้ล โอ้ กอล์ฟ โฟค จั๊ ตี ที่เป็นเพื่อนกันตลอดมา
- ขอบคุณ เพื่อนบอล สถ. 5 ที่ให้ยืมเครื่องปรีนในการปรีนบุคเอ 3
- ขอบคุณ พี่ปลา พี่รหัสคนสวย ที่คอยถามว่า "ทีสิสเป็นไงบ้าง ลู้นะ"
- ขอบคุณ น้องนัท น้องรหัส สำหรับบันไดสวย
- ขอบคุณ Computer + printer ที่ทำงานออกมาเป็นรูปเป็นร่าง
- ขอบคุณ ร้านป่าเอสิท ให้การสนับสนุนอุปกรณ์ตัดโมเดลตลอดระยะเวลา 5 ปี
- ขอบคุณ ร้านนานาพันธุ์ สำหรับฟิวเจอร์บอร์ดทั้ง 16 แผ่น
- ขอบคุณ เพื่อนๆสถาปัตยกรรมภายในทุกๆคน

.....สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณตัวเองที่พยายามข้ามผ่านอุปสรรคต่างๆ ที่เข้ามาจนทำให้มีวันนี้

ขอบคุณ.....

กนกภรณ์ ผิวงาม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	จ
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ด
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	1
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	3
บทที่ 2 ศึกษาข้อมูลทั่วไปและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ความหมาย.....	4
2.1.1 พิพิธภัณฑ์.....	4
2.1.2 คติชน.....	4
2.1.3 วิทยา.....	4
2.2 ประวัติความเป็นมา.....	4
2.2.1 ประวัติความเป็นมาของสถาบันทักษิณคดีศึกษา.....	4
2.2.2 ขอบเขตของสถาบันทักษิณคดีศึกษา.....	6
2.3 ข้อมูลทั่วไป.....	7
2.3.1 ความเป็นมาของทะเลสาบสงขลา.....	7
2.3.1.1 ทะเลน้อย.....	7
2.3.1.2 ทะเลหลวง (ทะเลสาบตอนบน).....	7
2.3.1.3 ทะเลสาบ (ทะเลสาบสงขลาตอนกลาง).....	7
2.3.1.4 ทะเลสาบสงขลา (ทะเลสาบสงขลาตอนล่าง).....	7
2.3.2 ข้อมูลทั่วไปของเกาะยอ.....	8
2.3.2.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์.....	8
2.3.2.2 ประวัติความเป็นมาของเกาะยอ.....	9
2.3.2.3 ชาติพันธุ์.....	11

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
2.3.2.4 วิธีชีวิต.....	11
2.3.2.5 ประเพณีวัฒนธรรม.....	32
2.4 หลักการออกแบบพิพิธภัณฑ์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	33
2.4.1 พิพิธภัณฑ์.....	33
2.4.1.1 ความหมายของพิพิธภัณฑ์.....	33
2.4.1.2 ประเภทของพิพิธภัณฑ์.....	33
2.4.2 การออกแบบพิพิธภัณฑ์.....	34
2.4.2.1 ความหมายของการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์.....	34
2.4.2.2 บทบาทและหน้าที่ของนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์.....	35
2.4.2.3 การเรียนรู้ในนิทรรศการ.....	36
2.4.2.4 ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ.....	36
2.4.2.5 รูปแบบการจัดแสดง.....	37
2.4.2.6 การออกแบบและจัดพื้นที่แสดงด้วยสื่อ.....	38
2.4.2.7 ลักษณะของการจัดห้องแสดง.....	39
2.4.2.8 การออกแบบห้องแสดง.....	40
2.4.2.9 เทคนิคการจัดแสดง.....	40
2.4.2.10 วัสดุและครุภัณฑ์ที่ใช้ในการจัดแสดง.....	41
2.4.2.11 ระบบการจัดห้องแสดง.....	43
2.4.2.12 วัตถุประสงค์พิพิธภัณฑ์และการจัดแสดง.....	44
2.4.2.13 การจัดระบบทางสัญจรในพิพิธภัณฑ์.....	46
2.4.2.14 แสงกับการตกแต่งภายใน.....	48
2.4.3 จิตวิทยาสี.....	50
2.4.3.1 ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสี.....	50
2.5 กรณีศึกษาเปรียบเทียบ.....	52
2.5.1 หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่.....	52
2.5.2 ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา.....	107
2.5.3 พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช.....	119

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	141
3.1 ผู้ให้บริการ.....	141
3.2 ผู้รับบริการ.....	144
3.2.1 กลุ่มหลัก.....	144
3.2.2 กลุ่มรอง.....	144
3.3 ที่ตั้งโครงการ.....	147
3.3.1 บริบท (Context).....	147
3.3.1.1 สภาพแวดล้อมทางด้านนามธรรม.....	147
3.3.2 การเข้าถึง (Approach).....	156
3.3.2.1 ความยากง่ายในการเข้าถึง.....	156
3.3.2.2 มุมมองระหว่างการเดินทาง.....	156
3.3.2.3 ที่จอดพาหนะ.....	157
3.3.2.4 การรับรู้ของทางเข้า.....	157
3.3.3 ทางเข้าอาคาร (Building Entrance).....	158
3.3.4 ทิศทางการวางอาคาร (Orientation).....	159
3.3.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างทิศทางการวางอาคารกับภูมิอากาศ...159	
3.3.4.2 วิเคราะห์ลักษณะทางสถาปัตยกรรม.....	161
3.3.4.3 การวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมภายใน.....	164
3.3.4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างทิศทางการวางอาคารกับมุมมอง.....	171
3.3.4.5 ข้อกำหนดต่างๆ ในการปรับปรุง (กฎหมาย พ.ร.บ.).....	172
3.3.5 โครงสร้างและงานระบบ (Structure and Engineering System).....	176
3.3.5.1 ห้องเครื่องงานระบบ.....	176
3.3.5.2 โครงสร้างและงานระบบ	176
บทที่ 4 รายละเอียดโครงการ.....	178
4.1 วัตถุประสงค์ของการออกแบบ.....	178

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
4.2 รายละเอียดโครงการ.....	178
4.2.1 การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ.....	178
4.2.2 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย.....	184
4.2.2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางกิจกรรมและพื้นที่ใช้สอย... 184	
4.3 วิเคราะห์พื้นที่.....	189
4.3.1 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆ ของโครงการ.....	189
4.3.2 สรุปพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ.....	218
4.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการออกแบบ.....	221
บทที่ 5 การออกแบบทางเลือก.....	222
5.1 ทางเลือกที่ 1.....	222
5.2 ทางเลือกที่ 2.....	223
5.3 ทางเลือกที่ 3.....	224
บทที่ 6 แนวความคิดและการออกแบบ.....	225
6.1 ผังเครื่องเรือน (Furniture Plan).....	227
6.1.1 ผังเครื่องเรือนชั้น 1.....	227
6.1.2 ผังเครื่องเรือนชั้นใต้ดิน 1.....	228
6.1.3 ผังเครื่องเรือนชั้นใต้ดิน 2	229
6.2 ทศนิยมภาพ (Perspective).....	230
6.2.1 ทศนิยมภาพส่วนประชาสัมพันธ์และพักผ่อน.....	230
6.2.2 ทศนิยมภาพส่วนร้านค้ากาแฟ.....	230
6.2.3 ทศนิยมภาพส่วนพิพิธภัณฑ์ภาพ.....	231
6.2.4 ทศนิยมภาพส่วนพิพิธภัณฑ์เสียง.....	232
6.2.5 ทศนิยมภาพส่วนสำนักงาน.....	232
6.2.6 ทศนิยมภาพส่วนห้องสมุด.....	233
6.2.7 ทศนิยมภาพส่วนห้องสัมมนา.....	233
6.2.8 ทศนิยมภาพส่วนนิทรรศการถาวร.....	234
6.2.8.1 ห้องจัดแสดงที่ 1 ภูมินามเกาะยอ.....	234

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

6.2.8.2 ห้องจัดแสดงที่ 2 เส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบทะเลสาบสงขลา.....	235
6.2.8.3 ห้องจัดแสดงที่ 3 ชาติพันธุ์.....	237
6.2.8.4 ห้องจัดแสดงที่ 4 สถาปัตยกรรมกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา.....	239
6.2.8.5 ห้องจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตเกษตรกรรม.....	241
6.2.8.6 ห้องจัดแสดงที่ 6 วิถีชีวิตในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง.....	243
6.2.8.7 ห้องจัดแสดงที่ 7 หัตถกรรมล้ำค่า.....	244
6.2.8.8 ห้องจัดแสดงที่ 8 เครื่องปั้นดินเผา.....	246
6.2.8.9 ห้องจัดแสดงที่ 9 ประเพณีลือชื่อ.....	248
6.2.8.10 ห้องจัดแสดงที่ 10 เกาะยอเสน่ห์งามกลางทะเลสาบสงขลา.....	249
6.3 หุ่นจำลอง.....	251

บรรณานุกรม
ประวัติผู้เขียน

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แสดงอาคารต่างๆในสถาบันทักษิณคดีศึกษา.....	5
2.2	แสดงลักษณะของผลยอ.....	9
2.3	แสดงยอซึ่งเป็นเครื่องมือจับปลาในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง.....	9
2.4	แสดงเรือนมวงคลสุตรของชาวเกาะยอ.....	12
2.5	แสดงการแขวนผ้าคาดพาดานและที่อยู่ผีบรรพบุรุษในห้องเจ้าที่.....	19
2.6	แสดงวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นถิ่น.....	23
2.7	แสดงไชนั่งในทะเลสาบสงขลา.....	24
2.8	แสดงยอหรืออวนยกในทะเลสาบสงขลา.....	25
2.9	จำปาตะขุนผลไม้ขึ้นชื่อของชาวเกาะยอ.....	26
2.10	แสดงวิถีชีวิตการทอผ้าของชาวเกาะยอ.....	27
2.11	แสดง (ซ้าย) ลายดอกรักและ(ขวา) ลายลูกแก้ว.....	29
2.12	แสดง(ซ้าย) ลายลูกโซ่และ(ขวา) ลายดอกจันทร์.....	29
2.13	แสดงเจดีย์เขาฤๅญ.....	32
2.14	แสดงระบบการจัดแสดงแบบ ROOM TO ROOM ARRANGMENT	43
2.15	แสดงการจัดกลุ่มห้องแสดง.....	44
2.16	แสดงการจัดแสดงแบบ DECENTRALIZED SYSTEM ACCESS	44
2.17	แสดงวัตถุพิพิธภัณฑ์และการจัดแสดง.....	46
2.18	การจัดระบบทางสัญจรในพิพิธภัณฑ์.....	47
2.19	แสดงการสัญจรแบบDecentralized System of Access	47
2.20	แสดงรูปแบบสถาปัตยกรรมของหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่.....	52
2.21	แสดงแผนที่ตั้งอาคารหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่.....	53
2.22	แสดงการวางผังของอาคารในชั้นที่ 1.....	55
2.23	แสดงการวางผังของอาคารในชั้นที่ 2.....	56
2.24	แสดงบรรยากาศภายในห้องเชียงใหม่วันนี้.....	57
2.25	แสดงบรรยากาศภายในห้องก่อนจะเป็นเมืองเชียงใหม่.....	58

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
2.26	แสดงบรรยากาศภายในห้องอารยธรรมสองลุ่มน้ำ.....	59
2.27	(ซ้าย)แสดงหุ่นจำลองศิลาจารึก ,(ขวา)การจำลองพิธีราชาภิเษกของ พญามังราย.....	60
2.28	แสดงบรรยากาศภายในห้องความสัมพันธ์กับภูมิภาค.....	61
2.29	แสดงบรรยากาศภายในห้องความสัมพันธ์กับภูมิภาค.....	61
2.30	(ซ้าย) แสดงการจำลองถ้ำขุนตาล จ.ลำปาง ,(ขวา)แสดงการฉายวีดิทัศน์ภายใน ห้องร้อยปีล่วงแล้ว.....	62
2.31	แสดงบรรยากาศภายในห้องสิ่งดีงามของเชียงใหม่.....	63
2.32	แสดงบรรยากาศภายในห้องประวัติอาคาร.....	63
2.33	(ซ้าย) แสดงบรรยากาศภายในห้องเจ้าหลวงเชียงใหม่, (ขวา)แสดงข้าวของ เครื่องใช้โบราณ.....	64
2.34	แสดงวิถีชีวิตริมฝั่งแม่น้ำปิง.....	65
2.35	แสดงบรรยากาศภายในห้องคนในเวียง.....	66
2.36	แสดงบรรยากาศภายในห้องพุทธศาสนากับคนเมือง.....	66
2.37	แสดงบรรยากาศภายในห้องบายศรีทูลพระขวัญ.....	67
2.38	แสดงบรรยากาศภายในห้องสังคมเกษตรกรรม.....	68
2.39	แสดงบรรยากาศภายในห้องคนบนดอย.....	68
2.40	แสดงลักษณะของตัวอาคาร ศูนย์ประวัติศาสตร์อยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา	107
2.41	แสดงผังของส่วนจัดแสดงในอาคารศูนย์ประวัติศาสตร์อยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา.....	108
2.42	แสดงผังเนื้อหาการจัดแสดงภายในแต่ละหัวข้อจัดแสดง.....	109
2.43	แสดงบรรยากาศภายในส่วนนิทรรศการ "อยุธยาในฐานะที่เป็นราชธานี"... ..	109
2.44	แสดงหุ่นจำลองเรือสินค้าในสมัยอยุธยา.....	110

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
2.45	แสดงบรรยายภาคภายใน หัวข้อที่ 3 อุตสาหกรรมในฐานะเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจ ทางการเมืองและการปกครอง.....	110
2.46	แสดงบรรยายภาคภายใน หัวข้อที่ 4 ชีวิตชาวบ้านในสมัยก่อน.....	111
2.47	แสดงตัวอาคารและบรรยากาศโดยรอบโครงการ.....	119
2.48	แสดงผังพิพิธภัณฑณ์เมืองนครศรีธรรมราช.....	120
2.49	แสดงการวางผังของอาคารวีรไทยในชั้นที่ 1.....	121
2.50	แสดงการวางผังของอาคารวีรไทยในชั้นที่ 2.....	121
2.51	แสดงหุ่นจำลองวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร.....	122
2.52	แสดงการจำลองการติดต่อซื้อขายสินค้าเครื่องเทศของชาวเมืองตามพรลิงค์..	123
2.53	แสดงศูนย์กลางทางศาสนา.....	123
2.54	แสดงการแสดงพื้นบ้านมโนราห์.....	124
2.55	แสดงหุ่นจำลองวีรกรรมจำคำครั้งญี่ปุ่นยกพลขึ้นบก.....	125
2.56	แสดง(ซ้าย)แหลมตะลุมพุกที่มีลมฝนสาดพัดด้วยเทคนิคพิเศษ (ขวา)หุ่นจำลองชาวบ้านที่ซาบซึ่งถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระ เจ้าอยู่หัวที่มี ต่อชาวแหลมตะลุมพุก.....	125
3.1	ผังองค์กร.....	141
3.2	โครงสร้างบุคลากร.....	142
3.3	ผังองค์ส่วนส่งเสริมเผยแพร่และพัฒนา.....	142
3.4	แสดงระบบกิจกรรมของผู้ให้บริการ.....	143
3.5	แสดงเรือนมงคลสูตรของชาวเกาะยอ.....	147
3.6	แสดงวิถีชีวิตการทอผ้าของชาวเกาะยอ.....	151
3.7	แสดงเจดีย์เขากุฎิ.....	153
3.8	แสดงสภาพแวดล้อมโดยรอบของสถาบันทักษิณคดี.....	155
3.9	แสดงสภาพแวดล้อมโดยรอบของสถาบันทักษิณคดี.....	155
3.10	แสดงสะพานติณสูลานนท์.....	156

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
3.11	แสดงที่จอดรถในโครงการ.....	157
3.12	แสดงป้ายพิพิธภัณ์คตฺชนวิทยา ภายในโครงการ.....	157
3.13	แสดงป้ายพิพิธภัณ์คตฺชนวิทยา หน้าโครงการ.....	158
3.14	แสดงทางเข้าสถาบันทักษิณคตฺศึกษาไปยังอาคารนวมภูมิทร.....	158
3.15	แสดงอาคารโดยรอบ.....	159
3.16	แสดงทิศทางการวางอาคารนวมภูมิทร.....	160
3.17	แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศตะวันออก – ทิศตะวันตก.....	161
3.18	แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศตะวันตก – ทิศตะวันออก.....	162
3.19	แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศเหนือ – ทิศใต้.....	163
3.20	แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศใต้ – ทิศเหนือ.....	163
3.21	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์.....	164
3.22	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์.....	165
3.23	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงห้องจัดแสดงลูกบิดและเครื่องประดับ...165	165
3.24	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงมีดและศาสตราวุธ.....	166
3.25	แสดงหุ่นจำลองภายในห้องจัดแสดงอาชีพหลัก.....	167
3.26	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องมือจับสัตว์.....	167
3.27	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องมือจับสัตว์.....	168
3.28	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องมือจับสัตว์.....	168
3.29	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา.....	169
3.30	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา.....	169
3.31	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา.....	169
3.32	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงผ้าทอพื้นเมือง.....	170
3.33	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงผ้าทอพื้นเมือง.....	170
3.34	แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงผ้าทอพื้นเมือง.....	171

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.1	ทางสัญจรส่วนองค์ประกอบหลังของโครงการ.....	180
4.2	แสดงระบบกิจกรรมของผู้รับบริการ ประเภทกลุ่มผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์.....	180
4.3	แสดงระบบกิจกรรมของผู้รับบริการ ประเภทกลุ่มผู้ขอใช้บริการวิชาการ.....	181
4.4	แสดงระบบกิจกรรมของผู้รับบริการ ประเภทกลุ่มผู้มาติดต่อ.....	181
4.5	แสดงระบบกิจกรรมของผู้ให้บริการ.....	181
4.6	ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบหลักในโครงการ (Interaction Matrix).....	186
4.7	รูปฟองอากาศแสดงการใช้สอยส่วนองค์ประกอบหลัก (Bubble Diagram)...	186
4.8	ความสัมพันธ์ของส่วนโถงตอนรับ (Interaction Matrix).....	187
4.9	แสดงโครงตาข่ายส่วนโถงตอนรับ (Interaction Net).....	187
4.10	รูปฟองอากาศแสดงการใช้สอยส่วนโถงตอนรับ (Bubble Diagram).....	188
4.11	แสดงการสัญจรส่วนโถงตอนรับ (Circulation Diagram).....	188
5.1	แสดงการออกแบบทางเลือกแบบที่ 1.....	222
5.2	แสดงการออกแบบทางเลือกแบบที่ 2.....	223
5.3	แสดงการออกแบบทางเลือกแบบที่ 3.....	224
6.1	แสดง Introduction.....	225
6.2	แสดง Concept.....	226
6.3	ผังเครื่องเรือนชั้นที่ 1.....	227
6.4	ผังเครื่องเรือนชั้นใต้ดิน 1.....	228
6.5	ผังเครื่องเรือนชั้นใต้ดิน 2.....	229
6.6	แสดงทัศนียภาพส่วนประชาสัมพันธ์และพักผ่อน.....	230
6.7	แสดงทัศนียภาพส่วนร้านอาหาร.....	230
6.8	แสดงทัศนียภาพส่วนพิพิธภัณฑ์ภาพ.....	231
6.9	แสดงทัศนียภาพส่วนพิพิธภัณฑ์ภาพ.....	231
6.10	แสดงทัศนียภาพส่วนพิพิธภัณฑ์เสียง.....	232
6.11	แสดงทัศนียภาพส่วนสำนักงาน.....	232

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
6.12	แสดงทัศนียภาพส่วนห้องสมุด.....	233
6.13	แสดงทัศนียภาพส่วนสัมนา.....	233
6.14	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 1 ภูมินามเกาะยอ.....	234
6.15	แสดงทัศนียภาพส่วนห้องจัดแสดงที่ 1 ภูมินามเกาะยอ.....	235
6.16	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 2 เส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบทะเลสาบ สงขลา.....	235
6.17	ทัศนียภาพส่วนห้องจัดแสดงที่ 2 เส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบ ทะเลสาบสงขลา.....	236
6.18	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 3 ชาติพันธุ์.....	237
6.19	ทัศนียภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 3 ชาติพันธุ์.....	238
6.20	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 4 สถาปัตยกรรมกับความเชื่อทาง พระพุทธศาสนา.....	239
6.21	ทัศนียภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 4 สถาปัตยกรรมกับความเชื่อทาง พระพุทธศาสนา.....	240
6.22	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 4 สถาปัตยกรรมกับความเชื่อทาง พระพุทธศาสนา.....	240
6.23	ทัศนียภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 4 สถาปัตยกรรมกับความเชื่อทาง พระพุทธศาสนา.....	241
6.24	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตเกษตรกรรม.....	241
6.25	ทัศนียภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตเกษตรกรรม.....	242
6.26	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 6 วิถีชีวิตในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง..	243
6.27	ทัศนียภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 6 วิถีชีวิตในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง....	244
6.28	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 7 หัตถกรรมล้ำค่า.....	244
6.29	ทัศนียภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 7 หัตถกรรมล้ำค่า.....	245
6.30	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 7 หัตถกรรมล้ำค่า.....	245

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
6.31	ทัศนียภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 7 หัตถกรรมล้ำค่า.....	246
6.32	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 8 เครื่องปั้นดินเผา.....	246
6.33	ทัศนียภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 8 เครื่องปั้นดินเผา.....	247
6.34	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 9 ประเพณีลือชื่อ.....	248
6.35	ทัศนียภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 9 ประเพณีลือชื่อ.....	249
6.36	แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 10 เกาะยอเสน่ห์ งามกลางทะเลสาบสงขลา.....	249
6.37	ทัศนียภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 10 เกาะยอเสน่ห์ งามกลางทะเลสาบสงขลา.....	250
6.38	แสดงภาพหุ่นจำลองอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑศคดิชนวิทยา สถาบันทักษิณคดี.....	252

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 1 เชียงใหม่วันนี้.....	70
2.2	แสดงการจัดแสดงที่ 2 ก่อนจะเป็นเชียงใหม่.....	73
2.3	แสดงการจัดแสดงที่ 3 อารยธรรมสองลุ่มน้ำ	76
2.4	แสดงการจัดแสดงที่ 4 สร้างบ้านแปงเมือง.....	79
2.5	แสดงการจัดแสดงที่ 5 ความสัมพันธ์กับภูมิภาค.....	83
2.6	แสดงการจัดแสดงที่ 6 ร้อยปีล่วงแล้ว.....	87
2.7	แสดงการจัดแสดงที่ 7 สิ่งดีงามของเชียงใหม่.....	91
2.8	แสดงการจัดแสดงที่ 8 ความเป็นมาของอาคาร.....	92
2.9	แสดงการจัดแสดงที่ 9 เจ้าหลวงเชียงใหม่.....	94
2.10	แสดงการจัดแสดงที่ 10 ชีวิตริมฝั่งน้ำ.....	96
2.11	แสดงการจัดแสดงที่ 11 ชีวิตในเมือง.....	98
2.12	แสดงการจัดแสดงที่ 12 พระพุทธศาสนากับคนเมือง.....	101
2.13	แสดงการจัดแสดงที่ 13 ห้องพระปกเกล้า.....	102
2.14	แสดงการจัดแสดงที่ 14 ชีวิตเกษตรกรรม.....	103
2.15	แสดงการจัดแสดงที่ 15 คนบนดอย.....	105
2.16	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 1 อุดมยาในฐานะเป็นราชธานี.....	113
2.17	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 2 อุดมยาในฐานะเป็นเมืองท่า.....	114
2.18	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 2 อุดมยาในฐานะเป็นเมืองท่า.....	115
2.19	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 3 อุดมยาในฐานะเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจทาง การเมืองและการปกครอง.....	116
2.20	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 4 ชีวิตชาวบ้านในสมัยก่อน.....	118
2.21	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 1 ภูมิศาสตร์.....	127
2.22	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 2 ยุคก่อนประวัติศาสตร์ – สมัยรัตนโกสินทร์.....	128
2.23	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 3 นิทรรศการหมุนเวียน.....	129
2.24	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 4 ศาสนาในเมืองนครศรีธรรมราช	130

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.25	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 5 ล่องเรือชมย้อนอดีต.....	131
2.26	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 6 ย้อนอดีตเมืองท่าตามพรลิงค์.....	132
2.27	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 7 แหล่งรวมอารยธรรม.....	133
2.28	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 8 พัฒนาการเมืองนครศรีธรรมราช.....	134
2.29	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 9 ภูมิศาสตร์กับวิถีชีวิต.....	135
2.30	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 10 วาตภัยที่แหลมตะลุมพุก.....	136
2.31	แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 11 เขตชุมชนโบราณสำคัญของ เมืองนครศรีธรรมราช.....	137
2.32	แสดงการเปรียบเทียบโครงการกรณีศึกษา.....	138
3.1	ผลการศึกษาและวิเคราะห์ผู้รับบริการ.....	145
4.1	แสดงสถิติผู้เข้าชมนิทรรศการพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา.....	178
4.2	แสดงช่วงเวลาและกิจกรรมของประเภทผู้ใช้โครงการ.....	182
4.3	วิเคราะห์พื้นที่ส่วนโถงต้อนรับ.....	189
4.4	วิเคราะห์พื้นที่ส่วนสำนักงาน.....	190
4.5	วิเคราะห์พื้นที่ส่วนห้องสัมมนา.....	193
4.6	วิเคราะห์พื้นที่ส่วน Coffee Shop.....	194
4.7	วิเคราะห์พื้นที่ส่วนร้านขายของที่ระลึก.....	196
4.8	วิเคราะห์พื้นที่ส่วนห้องสมุด.....	197
4.9	วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑ์ คติชนวิทยา.....	199
4.10	วิเคราะห์พื้นที่ส่วนพิพิธภัณฑ์ภาพ.....	216
4.11	วิเคราะห์พื้นที่ส่วนพิพิธภัณฑ์เสียง.....	217
4.12	แสดงพื้นที่ส่วนโถงต้อนรับ.....	218
4.13	แสดงพื้นที่ส่วน COFFEE SHOP.....	218
4.14	แสดงพื้นที่ส่วนพิพิธภัณฑ์ภาพ.....	219

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.15	แสดงพื้นที่ส่วนพิพธิภณท์เสียง	219
4.16	แสดงพื้นที่ส่วน Basement Floor Plan 1 st.....	220
4.17	แสดงพื้นที่ส่วน Basement Floor Plan 2 nd.....	221

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ

พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา สถาบันทักษิณคดี ตั้งอยู่ที่ เกาะยอ จังหวัดสงขลา ซึ่งเกาะยอเป็นเกาะที่ตั้งอยู่ในทะเลสาบสงขลา และเป็นเกาะที่มีเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่เป็นปึกแผ่นมาอย่างช้านาน พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยาจัดแสดงเรื่องราวทางวัฒนธรรมพื้นถิ่น วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี มีเอกลักษณ์เฉพาะตลอดจนประวัติศาสตร์โบราณคดีและศิลปหัตถกรรม ของภาคใต้ทั้ง 14 จังหวัด รวมถึงอำเภอเกาะยอ จังหวัดสงขลา อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงภูมิปัญญาของกลุ่มชนที่เห็นวิถีชีวิตได้อย่างชัดเจนและเด่นชัดที่หนึ่ง จากสถิติผู้มาเข้าชม พ.ศ.2548 – 2552 พบว่ามีผู้มาเข้าชมเฉลี่ยปีละกว่า 89,840 คน/ปี(สถิติผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา 2548 – 2552 ,รายงานประจำปี 2548 – 2552 สถาบันทักษิณคดีศึกษา) จะเห็นได้ว่ามีผู้เข้ามาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยาในแต่ละปีนั้นเป็นจำนวนมาก

ปัจจุบันตัวพิพิธภัณฑ์ได้เกิดการชำรุดทรุดโทรม และการจัดแสดงก็ไม่มีความต่อเนื่องกันของเนื้อหา การจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์ไม่น่าสนใจ เนื่องจากสถาบันทักษิณคดีศึกษา มีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม สวยงาม และเป็นเส้นทางในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเกาะยอ

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา สถาบันทักษิณคดีศึกษา ให้มีความทันสมัยและเป็นระบบมากกว่านี้ เพื่อเป็นเป็นแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งศึกษาหาข้อมูลของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่มีความสนใจ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวทางในการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในของพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา อาคารนวมภูมินทร์ สถาบันทักษิณคดีศึกษา

1.2.2 เพื่อศึกษาวิถีชีวิต ภูมิปัญญาของชาวชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา เพื่อใช้ในการออกแบบพิพิธภัณฑ์

1.2.3 เพื่อศึกษาหลักการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน เพื่อตอบสนองกับผู้ใช้โครงการ

1.2.4 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการกับพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในของพิพิธภัณฑสถานศึกษา อาคารนวม
 ภูมินทร์ สถาบันทักษิณคดีศึกษา ตั้งอยู่ที่ บ้านอ่าวทราย หมู่ที่ 1 ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง
 จังหวัดสงขลา พื้นที่ของอาคารนวมภูมินทร์ประมาณ 4,900 ตร.ม.

อาคารนวมภูมินทร์ มีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 ส่วนพิพิธภัณฑสถานศึกษา	พื้นที่ประมาณ	2,280	ตารางเมตร
- ส่วนนิทรรศการถาวร	พื้นที่ประมาณ	1,800	ตารางเมตร
- ห้องวรรณกรรมท้องถิ่น	พื้นที่ประมาณ	120	ตารางเมตร
- หอเอกสารท้องถิ่น	พื้นที่ประมาณ	120	ตารางเมตร
- พิพิธภัณฑสถานภาพ	พื้นที่ประมาณ	120	ตารางเมตร
- พิพิธภัณฑสถานเสียง	พื้นที่ประมาณ	120	ตารางเมตร
1.3.2 ส่วนสำนักงาน	พื้นที่ประมาณ	1,298	ตารางเมตร
- ห้องเอกสาร	พื้นที่ประมาณ	80	ตารางเมตร
- ห้องประชุมทางวิชาการ	พื้นที่ประมาณ	128	ตารางเมตร
- ส่วนซ่อมแซมวัตถุจัดแสดง	พื้นที่ประมาณ	80	ตารางเมตร
- ห้องทะเบียนข้อมูล	พื้นที่ประมาณ	64	ตารางเมตร
- ห้องพักนักวิชาการ 8 ห้อง	พื้นที่ประมาณ	192	ตารางเมตร
- ห้องปฏิบัติการ	พื้นที่ประมาณ	154	ตารางเมตร
- ห้องจัดเก็บวัตถุจัดแสดงชั่วคราว	พื้นที่ประมาณ	100	ตารางเมตร
- อื่น ๆ	พื้นที่ประมาณ	500	ตารางเมตร
1.3.3 ส่วนบริการสาธารณะ			
- เคาร์เตอร์ประชาสัมพันธ์			
- โถงพักคอย , โถงต้อนรับ , จำหน่ายบัตรและรับฝากของ			
- ห้องน้ำชาย / หญิง			

รวมพื้นที่ภายในประมาณ 4,900 ตารางเมตร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.4.1 สามารถออกแบบสถาปัตยกรรมภายในประเภทพิพิธภัณฑ์ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

1.4.2 สามารถสังเคราะห์แนวทางสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในประเภท

พิพิธภัณฑ์ได้อย่างเป็นเอกลักษณ์

1.4.3 ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการที่สัมพันธ์กับพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ

บทที่ 2

ศึกษาข้อมูลทั่วไปและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมาย

2.1.1 **พิพิธภัณฑ์** ความหมาย สถานที่เก็บรวบรวมและแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสำคัญด้านวัฒนธรรมหรือด้านวิทยาศาสตร์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และก่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจ.

2.1.2 **คติชน** ความหมาย วัฒนธรรมของมนุษย์ที่มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมา ทั้งในสังคมชนบทและในสังคมเมือง ไม่ว่าจะเป็นตำนาน นิทาน นิยายประจำถิ่น เพลง ปริศนา คำทาย สำนวนภาษาิต คำพังเพย การละเล่น การแสดง เครื่องมือเครื่องใช้ อาหารการกิน ยา พิธีบ้าน ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรม

2.1.3 **วิทยา** ความหมาย ความรู้

ดังนั้น **พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา** จึงมีความหมายว่า สถานที่เก็บรวบรวมและแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ที่มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาในสังคม ไม่ว่าจะเป็น ความเชื่อ ประเพณีพื้นบ้าน ภูมิปัญญา ฯลฯ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และก่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจ

2.2 ประวัติความเป็นมา

2.2.1 ประวัติความเป็นมาของสถาบันทักษิณคดีศึกษา

สถาบันทักษิณคดีศึกษา จัดตั้งขึ้นด้วยแนวความคิดและความเชื่อพื้นฐานที่ว่า "สังคมและประเทศชาติจะเจริญเกินกว่าคุณภาพของประชากรไม่ได้ และระดับคุณภาพของประชากรมีอิทธิพลของวัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นตัวกำหนด" คำกล่าวของ ศาสตราจารย์สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ ผู้อำนวยการสถาบันทักษิณคดีคนแรก

เหตุแห่งการเกิดของสถาบันทักษิณคดี เริ่มเมื่อช่วงต้นทศวรรษ 2500 เมื่อศาสตราจารย์สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ ซึ่งขณะนั้นเป็นอาจารย์ประจำที่วิทยาลัยครูสงขลา พยายามเสาะแสวงหาสาระและสิ่งแปลกใหม่มาใช้ประกอบการสอน ทำให้ประจักษ์ว่าองค์ความรู้ที่ถูกต้องลุ่มลึก และหลากหลายมีอยู่ในตัวผู้สูงอายุและผู้สูงวัยด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นเปดณจำนวนมาก

ภาพที่ 2.1 แสดงอาคารต่างๆในสถาบันทักษิณคดีศึกษา

ที่มา : <http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=daynight&month=05-09-2009&group=7&gblog=9>

สถาบันทักษิณคดีศึกษา ได้เริ่มดำเนินการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวภาคใต้ ทั้งที่เป็นวัตถุของจริง โสณนิทัศน์ ทัศนนิทัศน์ วรรณกรรมและเอกสารท้องถิ่น จนทำให้ได้องค์ความรู้ที่สำคัญอันเป็นฐานข้อมูลในลักษณะต่างๆ เป็นจำนวนมากทั้งนี้สถาบันฯ ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในเรื่องดังกล่าวมา แต่เนื่องจากเดิมที่สถาบันทักษิณคดีศึกษา ตั้งอยู่ที่ในบริเวณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ (มหาวิทยาลัยทักษิณ ในปัจจุบัน) ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งมีข้อจำกัดในด้านพื้นที่และอาคารสถานที่ และเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครบรอบพระชนมายุ 60 พรรษา จึงได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจัดงานเฉลิมพระเกียรติให้ก่อสร้างที่ทำการสถาบันทักษิณคดีศึกษาขึ้นใหม่ ณ บ้านอ่าวทราย หมู่ที่ 1 ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยเริ่มการก่อสร้างตั้งแต่ พ.ศ. 2530 และเปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2534 อาคารส่วนที่เป็นพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา ประกอบด้วยกลุ่มบ้านทรงไทยภาคใต้ คือ บ้านทรงบานอ บ้านทรงบันหย้า และบ้านทรงจั่ว รวม 22 หลัง และเพื่อให้การก่อสร้างพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยามีความสมบูรณ์และทันสมัยยิ่งขึ้น พ.ศ. 2533 สถาบันฯ จึงได้ทำโครงการก่อสร้างอาคารนวมภูมิทรซิ่น โดยได้บรรจุโครงการนี้ไว้ในแผนตั้งแต่ต้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในมหามงคล

วโรกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี แต่ในปี พ.ศ. 2533 ยังไม่ได้รับงบประมาณ
สถาบันฯได้รับงบประมาณในปี พ.ศ. 2534 ก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2537

สถาบันทักษิณคดีศึกษา เป็นหน่วยงานราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากับคณะวิชาในสังกัด
มหาวิทยาลัยทักษิณ สถาบันทักษิณคดีเป็นสถาบันทางวิชาการ ระดับสูงด้านวัฒนธรรมศึกษา
และเป็นศูนย์บริการวิชาการทางทักษิณคดีที่สมบูรณ์ในระดับภาคพื้นเอเชีย

2.2.2 ขอบเขตของสถาบันทักษิณคดีศึกษา

องค์ประกอบของสถาบันทักษิณคดีศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. อาคารอำนวยการและสารสนเทศ	พื้นที่ประมาณ	969.17 ตารางเมตร
2. กลุ่มบ้านหลังคาจั่ว	พื้นที่ประมาณ	686.75 ตารางเมตร
3. กลุ่มบ้านหลังคาบานอ	พื้นที่ประมาณ	807.5 ตารางเมตร
4. กลุ่มบ้านหลังคาปั้นหย่า	พื้นที่ประมาณ	900 ตารางเมตร
5. อาคารนวมภูมินทร์	พื้นที่ประมาณ	4,900 ตารางเมตร
6. อาคารบ้านพักบุคลากร		
7. อาคารอาศรมศิลปกรรมทักษิณ	พื้นที่ประมาณ	500 ตารางเมตร
8. อาคารพาไลพัฒนา (ห้องประชุมบ้านชูชุก)	พื้นที่ประมาณ	3,253.9 ตารางเมตร
9. เวทีโรงละครเปิด	พื้นที่ประมาณ	500 ตารางเมตร
10. เรือนเพาะชำ		
11. ลานจอดรถ		
12. บัอมยาม		
13. บ้านวิภาวดีรังสิต		
14. สระน้ำ " บุญยเกียรติ "		
15. รูปปั้นมโนรา 9 ตัว		
16. สระน้ำ " ศิริบุพผัง "		
17. ศาลา " อุทกะพันธู์ "		
18. หอชมทิวทัศน์		
19. ศาลาลูกบัต		

2.3 ข้อมูลทั่วไป

2.3.1 ความเป็นมาของทะเลสาบสงขลา

ทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญแหล่งหนึ่งของประเทศไทย เป็นแหล่งน้ำที่มีขนาดใหญ่ซึ่งมีทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็มอยู่ใกล้เคียงกัน จึงทำให้มีความหลากหลายทางชีวภาพ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศอยู่ตลอดเวลา

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตั้งอยู่ชายฝั่งด้านตะวันออกของภาคใต้ มีเนื้อที่ 9,807 ตร.กม. สภาพนิเวศวิทยาของทะเลสาบสงขลามีความหลากหลาย เนื่องจากเป็นที่ไหลรวมจากต้นน้ำลำคลองเล็กๆ มากมายและยังมีทางออกสู่ทะเลอ่าวไทย ปริมาณน้ำและสภาพน้ำในทะเลสาบสงขลาขึ้นอยู่กับน้ำจืดที่ไหลลงมาและน้ำเค็มจากทะเลหนุนเข้ามา ซึ่งในฤดูน้ำหลากประมาณเดือนพฤษภาคมจนถึงธันวาคมจะมีน้ำจืดไหลลงสู่ทะเลสาบเป็นจำนวนมาก จึงไปผลักดันน้ำเค็มออกสู่ทะเลอ่าวไทย ในช่วงนี้น้ำในทะเลสาบจะขุ่นและเป็นน้ำจืด แต่เมื่อถึงฤดูแล้งปริมาณน้ำจืดที่ไหลลงสู่ทะเลสาบจะมีน้อย น้ำเค็มจะไหลเข้ามาแทนที่ในช่วงนี้ น้ำในทะเลสาบจะกร่อย สามารถแบ่งทะเลสาบสงขลาออกได้เป็น 4 ตอนใหญ่ๆ ได้ดังนี้

2.3.1.1 ทะเลน้อย

อยู่ตอนบนสุดมีพื้นที่ประมาณ 28 ตารางกิโลเมตร ความลึกเฉลี่ยประมาณ 1.5 เมตร เป็นทะเลสาบน้ำจืดโดยแยกออกจากทะเลสาบ โดยมีคลองนางเรียงเชื่อมต่อระหว่างทะเลน้อยกับทะเลหลวง (ทะเลสาบสงขลาตอนบน)

2.3.1.2 ทะเลหลวง (ทะเลสาบตอนบน)

เป็นส่วนของทะเลสาบสงขลาถัดจากทะเลน้อย ความลึกประมาณ 2 เมตร

2.3.1.3 ทะเลสาบ (ทะเลสาบตอนกลาง)

อยู่ถัดจากทะเลหลวงลงมา พื้นที่ส่วนนี้เป็นส่วนผสมผสานของน้ำเค็มและน้ำจืดโดยทำให้มีสภาพเป็นทั้งน้ำจืดและน้ำกร่อย ในช่วงที่เป็นน้ำจืดจะมีพืชปกคลุมทั่วไป

2.3.1.4 ทะเลสาบสงขลา (ทะเลสาบตอนล่าง)

เป็นส่วนของทะเลสาบตอนนอกสุดที่เชื่อมต่อกับอ่าวไทย มีพื้นที่ประมาณ 182 ตารางกิโลเมตร ความลึกประมาณ 1.5 เมตร ยกเว้นช่องแคบที่ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย ซึ่งเป็นช่องเดินเรือมีความลึกประมาณ 12-14 เมตร ทะเลสาบส่วนนี้เป็นบริเวณที่มีน้ำเค็ม แต่บางส่วนในช่วงฤดูฝนจะเป็นน้ำกร่อย และได้รับอิทธิพลจากน้ำขึ้น น้ำลงบริเวณทางตอนใต้มีพื้นที่ป่าชายเลนปกคลุมโดยทั่วไป

2.3.2 ข้อมูลทั่วไปของเกาะยอ

2.3.2.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

เกาะยอเป็นเกาะในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง มีฐานะเป็นตำบลอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลาไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ โดยทางบกประมาณ 20 กิโลเมตร และโดยทางน้ำหรือทางทะเลประมาณ 6 กิโลเมตร ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์ เกาะยอตั้งอยู่บริเวณเส้นรุ้งที่ 6 องศา 17 ลิปดา ถึง 7 องศา 56 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา 1 ลิปดา ถึงเส้นแวงที่ 101 องศา 6 ลิปดา ตะวันออก

ทิศเหนือ	จุดทะเลสาบสงขลา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
ทิศใต้	จุดทะเลสาบสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันออก	จุดทะเลสาบสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันตก	จุดทะเลสาบสงขลา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของตำบลเกาะยอมีสภาพทางกายภาพเป็นเกาะล้อมรอบด้วยทะเลสาบสงขลา พื้นที่บนเกาะมีภูเขาสูงตั้งแต่ระดับ 100 – 200 เมตร ประกอบด้วยภูเขาภูฎิ ภูเขาบ่อ ภูเขาสวนทุเรียน และภูเขาเพชร ซึ่งภูเขาเหล่านี้ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของเกาะ และเป็นที่ราบลาดสู่ชายทะเล มีบริเวณที่เป็นที่ราบอยู่ทางตอนใต้ของเกาะ และมีที่ราบบริเวณเชิงเขาอยู่โดยทั่วไป สภาพของดินส่วนใหญ่เหมาะแก่การเพาะปลูก โดยเฉพาะการทำสวนผลไม้

ลักษณะภูมิอากาศ

เกาะยอมีสภาพภูมิอากาศไม่ร้อนหรือหนาวจัดจนเกินไป มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี ตอนกลางคืนจะเย็นกว่าตอนกลางวันเล็กน้อย มี 2 ฤดู คือ

- ฤดูร้อน หลังจากหมดลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ซึ่งเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม
- ฤดูฝน มี 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ฝนตกไม่มากนัก และช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม เป็นช่วงที่ฝนตกมากกว่าช่วงแรก

2.3.2 ข้อมูลทั่วไปของเกาะยอ

2.3.2.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

เกาะยอเป็นเกาะในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง มีฐานะเป็นตำบลอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองสงขลาไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ โดยทางบกประมาณ 20 กิโลเมตร และโดยทางน้ำหรือทางทะเลประมาณ 6 กิโลเมตร ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์ เกาะยอตั้งอยู่บริเวณเส้นรุ้งที่ 6 องศา 17 ลิปดา ถึง 7 องศา 56 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา 1 ลิปดา ถึงเส้นแวงที่ 101 องศา 6 ลิปดา ตะวันออก

ทิศเหนือ	จุดทะเลสาบสงขลา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
ทิศใต้	จุดทะเลสาบสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันออก	จุดทะเลสาบสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันตก	จุดทะเลสาบสงขลา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของตำบลเกาะยอมีสภาพทางกายภาพเป็นเกาะล้อมรอบด้วยทะเลสาบสงขลา พื้นที่บนเกาะมีภูเขาสูงตั้งแต่ระดับ 100 – 200 เมตร ประกอบด้วยภูเขาภูภิ ภูเขาบ่อ ภูเขาสวนทุเรียน และภูเขาเพหาร ซึ่งภูเขาเหล่านี้อยู่บริเวณตอนกลางของเกาะ และเป็นที่ราบลาดสู่ชายทะเล มีบริเวณที่เป็นที่ราบอยู่ทางตอนใต้ของเกาะ และมีที่ราบบริเวณเชิงเขาอยู่โดยทั่วไป สภาพของดินส่วนใหญ่เหมาะแก่การเพาะปลูก โดยเฉพาะการทำสวนผลไม้

ลักษณะภูมิอากาศ

เกาะยอมีสภาพภูมิอากาศไม่ร้อนหรือหนาวจัดจนเกินไป มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี ตอนกลางคืนจะเย็นกว่าตอนกลางวันเล็กน้อย มี 2 ฤดู คือ

- ฤดูร้อน หลังจากหมดลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ซึ่งเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม
- ฤดูฝน มี 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ฝนตกไม่มากนัก และช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม เป็นช่วงที่ฝนตกมากกว่าช่วงแรก

2.3.2.2 ประวัติความเป็นมาของเกาะยอ

ภูมินามของเกาะยอ

คำว่า "ยอ" มีที่มาหลายกระแสยังไม่ยุติแน่นอน ได้แก่

ภาพที่ 2.2 แสดงลักษณะของผลยอ

ที่มา : http://thailand-an-field.blogspot.com/2009/12/blog-post_1471.html

กระแสที่ 1 คำว่า "เกาะยอ" มาจากชื่อของ "ผลยอ" ซึ่งแต่เดิมพบได้ทั่วไปบนเกาะยอ ต้นยอเป็นไม้ป่าชนิดหนึ่งต้นขนาดโตเต็มที่แล้วไม่เกินต้นจำปาตะหรือขนุน ใบคล้ายๆ หูกวาง ผลมีขนาดเท่ากำปั้น ลักษณะกลมรีสีเขียว เมื่อสุกจะมีสีเหลืองอ่อน มีตาคล้ายกับประดแต่ผิวเรียบ ชาวบ้านใช้ผลยอทำเป็นยาเพื่อรักษาโรค ส่วนแก่นและรากของต้นยอสามารถนำมาทำเป็นสีย้อมผ้าได้ นอกจากผลยอแล้ว บริเวณหมู่บ้านทางฝั่งตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะยังพบก้อนหินที่มีลักษณะคล้ายผลยออยู่เป็นจำนวนมาก มากจนกระทั่งเมื่อชาวบ้านไปทอดแหหรือลากอวนจะได้ก้อนหินลักษณะดังกล่าวติดมาด้วย ชาวบ้านเรียกว่า "ลูกยอ" หรือ "หินยอ"

ภาพที่ 2.3 แสดงยอซึ่งเป็นเครื่องมือจับปลาในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง

ที่มา : <http://www.212cafe.com/freewebboardview.phpuser=hayaiaphoto&id=565>

กระแสที่ 2 เกาะยอ มาจากชื่อเรียกเครื่องมือจับปลาชนิดหนึ่ง ชาวเกาะยอส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพประมง และเครื่องมือจับปลาที่ใช้มาตั้งแต่ดั้งเดิมหลายชั่วอายุคน คือ "ยอ" บริเวณ รอบเกาะมีการยกยอจับปลาอยู่ทั่วไป ดังนั้นเมื่อคนภายนอกมาเห็น จึงเรียกชื่อเกาะว่า เกาะยกยอ และก่อนคำสั้นเป็น เกาะยอ แม้ปัจจุบันชาวเกาะยอที่ไม่มีกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือทำ เกาตรกรรม ก็ยังทำมาหากินอยู่กับท้องทะเลเป็นหลัก และทั้งหมดเป็นการทำประมงพื้นบ้าน

กระแสที่ 3 เกาะยอ มาจากคำว่า "ชม" ตรงกับภาษาถิ่นใต้บางท้องถิ่นว่า "ยอ" อัน เนื่องมาจากความรุ่งเรืองทางมรดกวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ที่สั่งสมมาเนิ่นนานจนเป็นที่รู้จัก แพร่หลายและได้รับการกล่าวขานทั้งบริเวณใกล้เคียงและดินแดนห่างไกล ได้แก่

- ด้านศิลปหัตถกรรม เช่น การทอผ้าพื้นเมือง การทำเครื่องปั้นดินเผาและกระเบื้องดินเผา ที่มีคุณภาพสูง

- ด้านสถาปัตยกรรม เช่น เรือนไทยมงคลสูตร
- ด้านจิตรกรรมและประติมากรรม เช่น ลายผ้าทอเกาะยอ พระพุทธรูปปูนปั้น
- ด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน เช่น เพลงกล่อมเด็ก นิทาน ถ้อยคำภาษา
- ด้านประเพณีและความเชื่อ เช่น ประเพณีเดือนสิบ เทศกาลตรุษจีน
- ด้านโบราณสถาน เช่น อุโบสถ กุฏิ วิหารตามวัดต่างๆ เป็นต้น ล้วนส่งผลให้ชุมชน

เกาะยอเป็นที่รู้จักและได้รับคำนิยมยกย่องเสมอมา

เส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบทะเลสาบสงขลา

ดินแดนย่านลุ่มทะเลสาบสงขลาในอดีตเป็นดินแดนที่มีความเจริญรุ่งเรืองจากการรับอารยธรรมของจีน อินเดีย และอาหรับ มาตั้งแต่ยุคแรกเริ่มประวัติศาสตร์ (พุทธศตวรรษที่ 12 – 18) โดยมีเมืองโบราณสทิงพระหรือเมืองสทิงพาราณสี เป็นศูนย์กลางการปกครองชุมชนบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลาฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก ทำให้พ่อค้าและนักบวชทางศาสนาเดินทางเข้ามาค้าขายและเผยแผ่ศาสนาทั้งศาสนาฮินดูแลพระพุทธศาสนาในบริเวณชุมชนลุ่มทะเลสาบสงขลาอย่างกว้างขวาง

ดังนั้นหลักฐานทางโบราณวัตถุจึงพบทั้งบนบกและในทะเลสาบสงขลา เพราะบริเวณดังกล่าวล้วนแต่เกี่ยวข้องกับการเข้าค้าขายและเผยแผ่ศาสนาของชาวจีนและอินเดียในยุคต้นประวัติศาสตร์ ประมาณพุทธศตวรรษที่ 12 – 18 เช่นเครื่องปั้นดินเผาสมัยราชวงศ์ถัง สมัยราชวงศ์ซ่ง พระพิมพ์ดินดิบ สมัยศรีวิชัย เป็นต้น หลักฐานเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรือง

ทางด้านการค้าและศาสนาของชุมชนบริเวณแถบนี้ การเดินทางติดต่อของชุมชนบริเวณนี้ น่าจะผ่านบริเวณเกาะยอด้วย พบหลักฐานเครื่องปั้นดินเผาบริเวณเกาะยอชิ้นหนึ่ง ทำเป็นรูปกาน้ำทรงกลม มีหู 3 หู เป็นรูปสี่เหลี่ยม มีพวยกาหนาและใหญ่ ผลิตจากเตาทางภาคใต้ของจีน มีอายุในสมัยทวารวดี (พุทธศตวรรษที่ 9 - 11) แม้หลักฐานจะไม่ยืนยันแหล่งที่พบอย่างชัดเจน และไม่ได้พบหลักฐานอย่างอื่นที่ยืนยันให้เห็นการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของกลุ่มคนในยุคต้นประวัติศาสตร์บนเกาะยอกก็ตาม แต่จากหลักฐานแวดล้อมก็พอจะสันนิษฐานได้ว่า ในยุคต้นประวัติศาสตร์ชาวจีนและอินเดียได้เดินทางผ่านเกาะยอเพื่อค้าขาย และเผยแพร่ศาสนากับชุมชนบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา จึงถือได้ว่าเกาะยอเป็นเส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบลุ่มทะเลสาบสงขลา

2.3.2.3 ชาติพันธุ์

เกาะยอในยุคแรกเริ่มประวัติศาสตร์มีสภาพเป็นป่าเขายังไม่มีผู้คนอพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐาน ต่อมาในสมัยตอนปลายสุโขทัยและสมัยอยุธยาจึงเริ่มพบหลักฐานเกาะยอในแผนที่ภาพกัลปนาวัดพะโคะ (หอสมุดแห่งชาติจัดไว้ในหมู่ตำรา (ภาพ) ชื่อแผนที่เมืองนครศรีธรรมราช จ.ศ. 977 (พ.ศ. 2158) ที่เขียนขึ้นหลัง พ.ศ. 2223 แต่ก่อน พ.ศ. 2242 ซึ่งมีภาพเกาะยออยู่ตอนปลายสุดของแผนที่ที่เขียนเป็นรูปภูเขา ระบุไว้ว่า "เข้ากะอะญอ" ภาพเขาเกาะยอ แสดงเป็นรูปโหนดหินมีพรรณไม้ปรากฏบนภูเขา แต่ไม่แสดงให้เห็นถึงรูปสัตว์ป่า นอกจากนี้เกาะยอยังปรากฏอยู่ในแผนที่เมืองสงขลา (แผนที่เมืองสงขลาปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร) เขียนขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2230 โดยนายมองเดียร์ เดอลามาริวิศวกรชาวฝรั่งเศส แผนที่ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีชุมชนบนเกาะยอเกิดขึ้นแล้วอย่างน้อย 9 ชุมชน ชุมชนส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนที่ราบเชิงเขาริมฝั่งทะเลรอบ ๆ ภูเขาทางทิศใต้ ทิศตะวันออกและทิศตะวันตกของเกาะยอ ซึ่งปัจจุบันตรงกับบริเวณเขาหัวหรั่ง เขาสวนใหม่และเขากุฎิ เพราะบริเวณนี้มีที่ราบริมฝั่งทะเลและที่ราบระหว่างเนินเขา เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ สามารถทำนาปลูกข้าว ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงชุมชนได้เป็นอย่างดี การตั้งถิ่นฐานของชุมชนเริ่มแรกบนเกาะยอน่าจะตรงกับบริเวณ หมู่ที่ 6 บ้านนาถิน หมู่ที่ 7 บ้านป่าโหนด หมู่ที่ 8 บ้านท้ายเสา หมู่ที่ 5 บ้านท่าไทร หมู่ที่ 4 บ้านสวนทุเรียน และหมู่ที่ 2 บ้านนอก กลุ่มชนพวกแรกที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานบนเกาะยออย่างน้อยในสมัยอยุธยา เล่าขานกันว่าเป็นกลุ่มคนจีนอพยพจากชุมชนบ้านน้ำกระจาย บ้านน้ำน้อย และบ้านทุ่งหวัง ดังหลักฐานบอกเล่าของ นายธานี ไพโรจน์ภักดี อดีตกำนันตำบลเกาะยอ ได้เล่าไว้ว่า เดิมเกาะยอเป็นเกาะร้าง ต่อมาสมัยสุโขทัยหรือสมัยอยุธยามีชาวบ้านตำบลน้ำน้อยและตำบลทุ่งหวัง ได้อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานจับจองที่ดินเพื่อเลี้ยงวัว เลี้ยงควาย และทำอาชีพเกษตรกรรมบริเวณบ้านนาถิน บ้านในบ้าน บ้านสวนทุเรียน ผู้คน

ทิศบูรพา	ให้ปลูก	ต้นไผ่ ต้นกุ่ม และต้นมะพร้าว
ทิศอาคเนย์	ให้ปลูก	ต้นยอ ต้นสารภี
ทิศทักษิณ	ให้ปลูก	ต้นมะม่วง ต้นพลับ
ทิศเหนือ	ให้ปลูก	ต้นชัยพฤกษ์ ต้นสะเดา ต้นขนุน ต้นพิกุล
ทิศประจิม	ให้ปลูก	ต้นมะขาม ต้นมะยม
ทิศพายัพ	ให้ปลูก	ต้นมะกรูด
ทิศอุดร	ให้ปลูก	ต้นพุทธรักษา หัวว่านต่างๆ
ทิศอีสาน	ให้ปลูก	ต้นทุเรียนและให้ชูดบ่อไว้

สังคมชาวใต้เป็นสังคมเกษตรกรรมที่ยึดหลักการค้าขายซึ่งด้วยการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้น หากปลูกต้นไม้ได้ครบตามคติความเชื่อดังกล่าวในวิถีชีวิตประจำวันสามารถที่จะเก็บผักพืชสวนครัว และผลไม้ที่ปลูกในบริเวณบ้านมาเพื่อใช้บริโภคแล้ว ไม้มงคลนามที่เลือกมาปลูกยังช่วยส่งเสริมทางจิตใจแก่เจ้าของเรือนให้มีความสิริมงคลด้วย

- การปลูกเรือน ให้เอาส่วนโคนของต้นไม้ไว้ทางทิศตะวันออกและปลายไว้ทางทิศตะวันตก ทิศเหนือ
- ความเชื่อเรื่องการหัน ห้วนาค - หางนาค เชื่อกันว่าเดือน 7 8 9 สามเดือนนี้นาคเอาหัวไปทางทิศอุดร หางไปทางทิศทักษิณ หลังไปทางทิศประจิม ท้องไปทางบูรพา หากจะปลูกเรือนต้องใช้ต้นเสาข้างทิศเหนือ ปลายเสาไปทิศอีสาน

ความเชื่อเรื่องการหันห้วนาค - หางนาค เสถียร โกเศศ ได้กล่าวในประเพณีเกี่ยวกับชีวิตเรื่องการปลูกเรือนว่า "ตามคติขิงพม่า พญานาคขดตัวอยู่รอบโลกแล้วค่อยๆ เลื้อยเคลื่อนที่เป็นทักษิณาวรรตไปตามโลกที่ไม่มีหยุด เพราะฉะนั้นห้วนาคจึงอยู่ตรงนี้บ้าง ตรงนั้นบ้าง เมื่อเลื้อยไปรอบโลกก็เป็นเวลาหนึ่งปีพอดี"

ความเชื่อเรื่องจำนวน

ความเชื่อในการปลูกเรือนมีว่า "เรือนหลังหนึ่งอย่าทำประตู 4 แห่ง หน้าต่าง 9 แห่ง เป็นทวารทั้ง 9 และประตูอย่าให้ตรงเรือน ถ้าจะปลูกเรือน วัดพื้นดินขึ้นไปถึงรอดเท่าเดียวดีนัก"

ถ้าเตี้ยสูงกว่าพื้นดินจะทับเจ้าเรือน ถ้าสูงกว่าเตี้ยไว้ทรัพย์แล ถ้าจะเจาะรูรอด วัตต์แต่เสา แล้วถ่มเสาสามส่วน เหาส่วนหนึ่งเป็นรอด แลถ้าจะทำประตูเรือนให้วัดเอาสามชั่วฝ่าเท้าสเป็นความ กว้างส่วนความสูงซึ่งกว้างทบเท้า 11 ส่วน ลดส่วนหนึ่งตีนักแล ถ้าจะทำประตูบ้านเอากว้างและ ยาวประสมกันเข้า เหา 3 คุณหาร 9 ถ้าได้เศษ 1 2 3 7 ตีนักแล ถ้าได้เศษ 4 5 6 จะเสียทรัพย์ ถ้า โดยกว้าง 5 ชั่งฝ่าเท้าตีนักแล"

ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม

ความเชื่อเรื่องฤกษ์ยาม คือความเชื่อในเรื่องเวลาซึ่งเหมาะเป็นชัยมงคลหรือเป็นการ อัปมงคลในการประกอบกิจการสร้างเรือนนี้

"สิทธิการิยะ" ถ้าผู้ใดปลูกเรือนปีชวด จะบังเกิดมั่งมี สวัสดิ์ มีชัยชนะแก่ศัตรู ถ้าใครต่อสู้ มอดม้วยนภพนา

- ปลูกเรือนปีฉลู ถัดนั้นออกไปจะเป็นสุขเย็นใจ สำราญหนักหนา สากสการมานาน
- ปลูกเรือนปีชวด ท่านยอมห้ามปรามอยู่ไม่สำราญอย่าได้ปลูกเลย
- ปลูกเรือนปีเถาะ ท่านว่าดีเหมาะ จำเพาะเกิดลาภ แลเกิดบุตรสมบุญณ์ เพิ่มพูนนาน
- ปลูกเรือนปีมะโรง ท่านว่าโอโง่ง เพิ่มพูนว้ว ความเต็มถุน ข้าไทมามากมาย
- ปลูกเรือนปีมะเมีย ท่านว่าคอยบุญแม้ว่าเป็นตระกูลจะตกร้ายหนักหนา
- ปลูกเรือนปีมะแม ท่านผู้แก้วว่ามีทรัพย์ ถ้ามั่นเป็นข้าจะได้เป็นนาย เงินทองเหลือหลาย ยศ ศักดิ์เพิ่มพุล
- ปลูกเรือนปีระกา ท่านว่าวาสนา ทรัพย์สินเพิ่มพูน ไหลมาทุกทิศของหายไม่สูญยอมมานุกูล สวัสดิ์มีชัย
- ปลูกเรือนปีจอ ท่านว่ามักก่อโทษภัยลูกหลาน อาจารย์ท่านว่ามักเกิดถ้อยความสุขทุกประการ
- ปลูกเรือนปีกุน ท่านว่าสาธารณ์ ห้ามปราม มิติเลหยนา ทุกข์ภัยนานา ย่อมมาเบียดเบียนตัว สิทธิการิยะท่านให้ดูเดือนปลูกเรือนแลดีร้ายมีอยู่มาก

เดือน 1	ปลูกเรือนดีมีทรัพย์สิน
เดือน 2	มีชัยชนะศัตรูอยู่เป็นสุข
เดือน 3	ไฟจะไหม้ ถ้ามีตั้งนั้นจะจากกันแล
เดือน 4	ตีนัก แต่มักเป็นของสั่ง

เดือน 5 จะไฟไหม้ จะต้องความ ถ้ามีตั้งนั้นจะจากกันแล

เดือน 6 มีสิ่งอันมาก

เดือน 7 ถอยทรัพย์ ถอยอายุ

เมื่อถึงเดือน 12 แล้ว ขึ้นวันที่ห้ามปลุกเรื่อน

เดือน 5 ห้ามวัน 2

เดือน 6 ห้ามวัน 3

เดือน 7 ห้ามวัน 4 ฯลฯ

และระบุนวันที่เป็นมงคลและเป็นอัปมงคล เช่น

วัน 1 ปลุกเรื่อนจะเกิดโรคมาเบียดเบียนอยู่มีถึงปีจะเจ็บไข้หนักแล

วัน 2 ปลุกเรื่อนจะได้สมบัติมากกว่าคนทั้งหลาย เพราะเรื่อนของตน
นั้นแล

วัน 3 ปลุกเรื่อนมิติไฟจะไหม้ ให้เกรงหนักแล ฯลฯ จะให้ยกเสารเรื่อนตาม
เดือน เช่น

เดือน 4 5 6 ยัดเสอาคเนย์ก่อน

เดือน 7 8 9 ยัดเสอาหรีจะมีข้าวของมากมาย ฯลฯ

การยัดเสารเรื่อนให้ดูเด็ด เช่น

เดือน 4 5 6 ให้ยกเสอาคเนย์ก่อนจึงจะจำเริญ จะได้สมบัติแล

เดือน 7 8 9 ให้ยกเสอาอีสานก่อน จึงจะมีลาภเริญ สิ้นแล ฯลฯ

ความเชื่อเรื่องไม้ปลุกเรื่อน

ลักษณะของไม้ที่จะนำมาปลุกเรื่อนมีข้อกำหนด 2 ประการคือ

1. ไม้ที่มีลักษณะต้นใหญ่ปลายน้อย อันมีชื่อว่า "พฤษานารี"
2. ไม้ที่มีลักษณะต้นปลายเสมอกัน อันมีชื่อว่า "บุรุษลักษณะ"

ไม้อื่นที่มีลักษณะแปลกไปจากที่กล่าวมาห้ามตัดมาปลุกเรื่อนเด็ดขาด ซึ่งสามารถที่จะแบ่งออกได้
ดังนี้

- (1) ไม้ไม่ได้ขนาด หมายถึง ยังไม่ถึงเวลาที่ตัดได้แม้ว่าไม้นั้นจะเข้าลักษณะพฤษานารีหรือ
บุรุษลักษณะก็ตาม อาจจะอ่อนเกินไปไม่มีความแข็งแรงพอ

- (2) ไม้ใกล้เท้าพฤษฯ หมายถึง ไม้ที่อยู่ใกล้ทวารักษ์ทั้งหลายที่ชาวบ้านเคารพบูชา ถือว่าเป็นที่สิงสถิตของเทวดา
- (3) ไม้กลางทาง ไม้กลางตลาด ไม้กลางทุ่ง สถานที่ดังกล่าวถือเป็นสถานที่สาธารณะ เป็นทางสัญจรของผู้คนและญาติปีศาจ ไม่เป็นมงคลประโชชน์ของการห้อมมัด คือ สามารถใช้เป็นร่มเงาในเวลาเดินทางได้
- (4) ไม้ใกล้เปลว ถือว่าวิญญาณหรือญาติปีศาจสิงอยู่
- (5) ไม้ไฟไหม้ ไม้ฟ้าผ่า ไม้ตายเอง ไม้เหล่านี้ถือว่าไม่เป็นมงคลและยังถือว่าเป็นไม้ผีสิง หมอทางไสยศาสตร์อาจนำไม้เหล่านี้ไปใช้แต่ต้องมีการเช่นสรวงบูชา

ความเชื่อเรื่องการดูตาเสาเรือน

ไม้ที่นำมาทำเสาเรือนถ้ามีตาเสาเกิน 8 แห่งขึ้นไปโบราณมิให้นำมาทำเป็นเสาเรือนเป็นอันขาด โดยมีตำรากล่าวไว้ว่า

ถ้ามีตา 1 แห่ง คือลูกรัก	นำมาทำเสาเรือนดี
ถ้ามีตา 2 แห่ง คือข้าศึก	นำมาทำเสาเรือนไม่ดี
ถ้ามีตา 3 แห่ง คือเมียรัก	นำมาทำเสาเรือนดี
ถ้ามีตา 4 แห่ง คือผีเสื้อ	นำมาทำเสาเรือนไม่ดี
ถ้ามีตา 5 แห่ง คือพี่น้องทั้งหลาย	นำมาทำเสาเรือนดี
ถ้ามีตา 6 แห่ง คือศัตรู	นำมาทำเสาเรือนไม่ดี
ถ้ามีตา 7 แห่ง คือพ่อแม่พี่น้อง	นำมาทำเสาเรือนดีนัก
ถ้ามีตา 8 แห่ง คือยักษ์	นำมาทำเสาเรือนไม่ดี

ความเชื่อในการตั้งเสาภูมิ

เสาภูมิ คือ เสาหลักของบ้านซึ่งเป็นที่สิงสถิตของเจ้าที่บ้าน เจ้าที่เรือนอันมีชื่อพระชัยมงคล เสาภูมิส่วนใหญ่จะเป็นเสากลางเรือนโดยผูกผ้าขาวพันไว้กึ่งกลางของเสาเอกโดยรอบใช้ด้ายดิบ ฐูป เทียน หมากพลู เหน็บไว้ที่ด้ายคาด เมื่อปลูกเรือนเสร็จก่อนของเสาภูมิซึ่งอยู่บนตัวเรือนจะผูกผ้าขาวคาดด้ายดิบสีขาว เช่นเดียวกับใต้ถุน เชื่อกันว่า เสาภูมิควรแก่การบูชาจึงไม่ควรเหยียดเท้าไปทางเสาภูมิและไม่ทำสิ่งไม่ควรต่างๆ ที่เสาภูมิเป็นอันขาด เมื่อถึงวันวางในเทศกาลสงกรานต์ ต้องเปลี่ยนผ้าห่ม เหน็บฐูปเทียน หมาก พลู ปะแป้งเพื่อเป็นการระลึกถึงทุกปี

ถ้าการปลูกเสารือนใช้เสาดั้ง คือ โคนเสาดั้งดินเสาภูมิต้องฝังดินด้วย เสาภูมิที่ตั้งรับรอดตัวกลางเมื่อเจ้าของบ้านขึ้นชั้นปลายเสาจะต้องไม่ต่ำกว่าระดับสายตา ไม้ที่นิยมมาทำเสาภูมิ มีไม้ตำเสา ไม้ขนุน ไม้พะยอม ไม้ใช้ไม้ตะเคียนเด็ดขาด ถากด้วยขวานปลีเป็นรูปแปดเหลี่ยม โคนเสาโตกว่าปลายเสา การทพิธีตั้งเสาภูมิจะต้องมีหมอมารประกอบพิธีตั้งให้โดยมีลำดับขั้นตอนคือ

1. ดุฤกษ์วัน เดือนดี ให้เลือกเอาวันขึ้นแรม คือ ขึ้น 2 ค่ำ แรม 2 ค่ำ ขึ้นหรือแรม 4 ค่ำ ขึ้นหรือแรม 5 ค่ำ ขึ้นหรือแรม 6 ค่ำ ขึ้นหรือแรม 9 ค่ำ ขึ้นหรือแรม 11 ค่ำ เดือน 5 9 และเดือนอ้ายห้ามตั้งเสาภูมิในวันจันทร์ วันที่เป็นโลกาวินาศ วันอุบาทว์ประจำปี ตามโหราหลวงพยากรณ์ไว้ตั้งเสาภูมิได้เป็นอันขาด

2. การเดินหรือนั่งของหมอและเจ้าของบ้าน ต้องเดินเข้าทางด้านเท้าของพระภูมิ ถ้านั่งหรือเดินเข้าทางด้านศีรษะเป็นการไม่เคารพยำเกรง พระภูมิจะให้โทษต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามชื่อของวัน โดยพระภูมิจะหันไปตามทิศต่างๆดังนี้

วันอาทิตย์	ทิศบูรพา
วันจันทร์	ทิศอาคเนย์
วันพุธ	ทิศทักษิณ
วันพฤหัสบดี	ทิศประจิม
วันศุกร์	ทิศพายัพ
วันเสาร์	ทิศอุดรและทิศอีสาน

3. การขุดหลุมเสาให้มีความลึก ความกว้างพอดี เมื่อตั้งเสาภูมิแล้ว ดินที่เอาขึ้นจากหลุมต้องไม่วางตรงทิศที่พระภูมิหันศีรษะไปในวันนั้น กั้นหลุมปิดด้วยยันต์จุดโรซึ่งหมอผู้ทำพิธีจะเป็นผู้นำมา ซึ่งหมายถึง การให้ลาภและมีชัยชนะเหนือภัยทั้งปวง

4. เครื่องบูชา เทียนไข 2 เล่มปักบนกระดานที่ยกขาของสูงขึ้นรูปปักในขันใส่ข้าวสารหรือทราย จำนวน 4 ดอกหมากพลู 9 คำ ข้าวตอกดอกไม้ 9 ดอก ใส่พาน

5. เครื่องสังเวย นำอาหารคาวหวาน น้ำ เหล้า ผลไม้ใส่ถ้วยเล็กๆ 12 ใบวางในถาด

6. ผ้าขาวห่อปลายเสาหนึ่งผืนด้ายขาวแดง ผูกผ้า เหยียดตางค์แดง แป้งจันทร์ มันทอมใส่ใดหรือเจิม

7. เสื่อ 1 ผืน หมอน 1 ใบ สำหรับวางเครื่องบูชาสังเวยและเป็นที่นั่งของหมอ

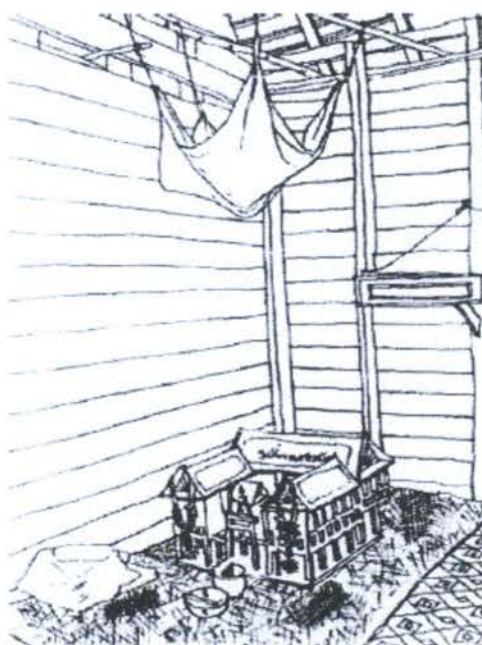
8. เงินบูชาพระภูมินิยมใส่เป็นจำนวนมากๆ ถือเคล็ดว่าให้รำรวยและเริ่มพิธี

9. เจ้าของบ้านยกเสาหลงหลุม ยกเสาให้เข้ากับรอด หมอเขียนชื่อพระชัยมงคลบนผ้าขาวพันรอบเสาด้วยเชือกด้ายขาวและด้ายแดง และอัญเชิญให้พระภูมิสถิตย์งเสา
10. เจ้าของบ้านต้องดูแลเสาภูมิให้ดี ไม่ให้สัตว์เลี้ยงเข้าสีข้างเสา ดูแลไม่ให้ปลวกกัดกิน ตักเตือนลูกหลานไม่ให้ไปปลิวสวระดบนเสาภูมิเพราะหากปฏิบัติไม่ถูกต้องจะถูกพระภูมิลงโทษได้

การเลือกพื้นที่ในการปลูกเรือนของชาวเกาะยอ

การเลือกพื้นที่ในการปลูกเรือนของชาวเกาะยอ พบว่ามีความพ้องกับความเชื่อในเรื่องการปลูกเรือนของภาคใต้ที่ว่า “แคบ่อ แคท่า แค่นา แควัด” ซึ่งเป็นภูมิปัญญาในการเลือกพื้นที่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต คือ การเลือกพื้นที่ให้ใกล้กับแหล่งน้ำและใกล้กับการคมนาคมเพื่อความสะดวกในการนำผลผลิตไปขาย อีกทั้งยังเป็นการบ่งบอกถึงความผูกพันกับพระพุทธศาสนา ซึ่งลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชาวเกาะยอ ในปัจจุบันชุมชนใกล้วัดไหนก็จะไปทำบุญวัดที่ใกล้บ้านทุกวันพระและประเพณีการทำบุญประจำปี

เรือนมงคลสูตรของชาวเกาะยอ ภายในเรือนจะมีห้องเจ้าที่ ซึ่งเป็นห้องที่มีผีบรรพบุรุษสิงสถิตอยู่เพื่อคุ้มครองลูกหลาน บางบ้านจึงผูกผ้าขาว เรียกว่า ผ้าคาดเพดาน ไว้บางมุมห้องและบางบ้านจะมีทั้งเรือนจำลองอันถือเสมือนที่อยู่ของผีบรรพบุรุษและผ้าคาดเพดานทั้งสองอย่างอยู่ภายในห้องเดียวกัน

ภาพที่ 2.5 แสดงการแขวนผ้าคาดเพดานและที่อยู่ผีบรรพบุรุษในห้องเจ้าที่
ที่มา วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต , “ความสัมพันธ์เปรียบเทียบการศึกษาเชิงความสัมพันธ์ระหว่างเรือนโนรา มงคลสูตรและเรือนพื้นถิ่น บริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา” , สิทธิเดช เรืองจันทร์.

การปลูกเรือนของชาวเกาะยอ

ชายหนุ่ม – หญิงสาว เมื่อถึงวัยที่พร้อมจะสร้างครอบครัวจะมีการปลูกเรือนใหม่ โดยมีการเตรียมวัสดุในการปลูกเรือน ซึ่งฝ่ายชายจะเริ่มเข้าไปตัดไม้ในป่าโดยการออกปาก – กินวานเพื่อนบ้าน เมื่อได้วัสดุเพียงพอที่จะปลูกเรือนแล้วจะนำวัน เดือน ปี ที่เกิดของฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมาทำการดูฤกษ์ยามเพื่อหาวัน เวลาที่ดีที่สุดสำหรับปลูกเรือน

ก่อนทำพิธีลงเสาเอกจะต้องทำพิธีขอดิน, พลิกดิน, แปรดินหรือบางแห่งเรียกพิธีกวาดที่ดิน จะปลูกเรือนมีเครื่องบังพลีสำหรับทำพิธีประกอบด้วยดอกไม้ โดยเลือกดอกดาวเรือง , ดอกบัว, ดอกบานไม่รู้รุ่ย, ดอกทานตะวัน และดอกกุหลาบ ทำการแกะเอาเฉพาะกลีบดอกไม้มาคลุมกับเหรียญเงินและเหรียญทอง (อาจใช้เหรียญบาทและเหรียญสลึง) หมาก พลุ จะต้องนำมาทำการจับและเจียนให้เรียบร้อยสวยงาม

ขั้นตอนการทำพิธีพลิกดินหรือแปรดิน ทำโดยหมอดินหรือผู้ที่มีความรู้ด้านไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ หรือผู้ที่ได้ทำการบวชเรียนมาแล้ว ขณะที่หมอดินกล่าวคาถา ก็จะมีการใช้จอบทำการขุดผิวกลับผิวน้ำพื้นดินทั้งหมดในพื้นที่ที่จะปลูกเรือนและทำการไปรยกกลับดอกไม้ให้ทั่วตลอดพื้นที่ หลังจากพลิกผิวดิน เสร็จแล้วก็จะนำไถและแมวมารดปล่อยให้เดินบนพื้นดินที่พลิก โดยมีความเชื่อว่า แมวเป็นสัตว์ที่มีมรยาท ส่วนไถเป็นสัตว์ที่มีความขยัน ซึ่งจะเป็นการเตือนหรือสั่งสอนอบรมไปด้วยว่า การใช้ชีวิตคู่ที่ประสบความสำเร็จ ครอบคู่กันไปตลอดรอดฝั่งนั้นทั้งสองฝ่ายจะต้องมีความขยันและอดทน ในการประกอบสัมมาอาชีพและสัมมาคารวะ ที่ถ้อยที่ถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน

หลังจากเสร็จพิธีพลิกดินแล้ว ช่วงเวลากลางคืนจะทำการหาตำแหน่งบ่อน้ำก่อนการวางผัง ในพิธีจะนำกะลาจำนวน 8 ใบ (เชื่อว่าเลข 8 เป็นเลขที่ให้คุณเทพจะคุ้มครองผู้อยู่อาศัยให้มีความร่ำรวย) ไปวางคว่ำ 3 แถว แถวละ 3 ใบ จำนวน 2 แถว แถวที่ 3 วางกะลา 2 ใบอยู่ระหว่างแถว ลักษณะการวางกะลาที่ด้านหน้าแคบกว่าด้านหลัง เชื่อว่า เงินทองเมื่อเข้ามาภายในในบ้านแล้วจะไม่ไหลออก หลังจากวางกะลาผ่านไป 3 วัน ทำการพลิกกะลาดูว่ากะลาใบไหนมีหยดน้ำหรือมีความชื้นอยู่ภายใน บริเวณที่วางกะลาใบนั้นเป็นบริเวณที่มีตาน้ำ จะทำการขุดบ่อน้ำบริเวณนั้น หลังจากนั้นทำการวางผังเรือนและลงเสาเอกต่อไป

การลงเสาเอกหรือเสาภูมิ วันที่ทำพิธีจะนำวัน เดือน ปี เกิดของเจ้าของเรือนมาทำการหาฤกษ์ยามและหาตำแหน่งของเสาเอกและเสาภูมิสำหรับประกอบพิธี โดยมีเครื่องบังพลีซึ่งประกอบไปด้วย หมากและพลุเจียน จำนวน 12 คำ, ยาเส้นห่อเป็นรูปประมิต, ข้าวเหนียวหัวหอม (ข้าวเหนียวดำหรือข้าวเหนียวแดงก็ได้), มะพร้าวขูดเป็นเส้น, น้ำตาล, เกลือ, งา นำมาคลุกให้เข้ากัน โดยสีข้าวของมะพร้าวและสีดำของข้าวเหนียว หมายถึง การได้อยู่ครองเรือนกันตั้งแต่หนุ่มสาว จนกระทั่งแก่เฒ่า

ของคววมิปลา ใช้ปลาทั้งตัวไม่เอาไส้ออกปรุงให้สุกโดยการย่าง - เผาไฟ จะไม่ใช้สัตว์ใหญ่ เช่น หมูหรือวัว ประกอบพิธี, ไข่ต้มจำนวน 24 ใบ ทาสีแดงวางมุมละ 4 ใบ ที่เหลือนำมาทานขนมที่ใช้จะเป็นขนมที่มีชื่อเป็นมงคล คือ ทองหยิบ, ทองหยอด, ฝอยทอง และเม็ดขนุน ผลไม้ประกอบด้วย หน่อกล้วยน้ำหว่า, มะพร้าว, อ้อย และต้นไผ่สีสุก ต้นไผ่จะเลือกที่มีลำต้นสูง ยาว และผูกผ้าชายธง(ผ้าสามเหลี่ยม) สีแดงไว้ที่ปลายต้นไผ่ หมายถึง การประกอบพิธีสิ่งใดจะมีชัยชนะเหนือกว่าผู้อื่น จากนั้นนำผลไม้ทั้งหมดผูกติดกับเสาเอกหรือเสาภูมิจนครบ 7 วันนำไปปลูกภายในบริเวณบ้าน สำหรับการเลือกไม้มงคลปลูกภายในบ้านจะเลือกนำไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลมาปลูก โดยวางปักลงดินเรียง 3 แถว แถวละ 3 ต้น ซึ่งไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลจะมีทั้งหมด 9 ชนิด คือ

ไม้กันเกรา	หมายถึง	การป้องกันไม่ให้ผู้อยู่อาศัยประพาศุติและป้องกันสิ่งไม่ดีที่จะเกิดแก่ผู้อยู่อาศัย
ไม้ทรงบาดาล	หมายถึง	การดำรงอยู่ในสภาพที่สมดุลของธาตุทั้ง 4 ภายในร่างกาย (จากความเชื่อที่ว่าร่างกายประกอบไปด้วย ดิน น้ำ ลม ไฟ)
ไม้ชัยพฤกษ์	หมายถึง	การมีชัยชนะเหนือผู้อื่นในการประกอบกิจการต่างๆ
ไม้ราชพฤกษ์	หมายถึง	การประกอบอาชีพรับราชการจะนำความมีชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล (สมัยโบราณเชื่อว่าการรับราชการจะดีกว่าอาชีพอื่น)
ไม้ขนุน	หมายถึง	การได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลหรือการสนับสนุนในการประกอบกิจการ
ไม้สักเงิน	หมายถึง	ความมีเงินทองสมบูรณ์
ไม้ไผ่สีสุก	หมายถึง	ความอยู่เย็นเป็นสุขของเจ้าของเรือน

ในการปลูกไม้มงคลจะต้องมีน้ำมนต์มารดต้นไม้ โดยน้ำที่นำมาทำน้ำมนต์จะต้องตักจากบ่อ 3 วัด คือ บ่อวัดเพชรมงคล, บ่อวัดชัยมงคล, บ่อวัดบ่อทรัพย์ ซึ่งเป็นชื่อวัดในจังหวัดสงขลา

เมื่อเตรียมเครื่องบังพลีประกอบพิธีลงเสาเอกหรือเสาภูมิ จะใช้คนที่ชื่อเป็นมงคลนาม คือ ทอง, อิน, รื่น, ยศ, มั่ง, มี, พรหม, สมเกียรติ ซึ่งบุคคลที่มีชื่อเหล่านี้อาจจะไม่ใช่เจ้าของบ้านก็ได้ หากไม่สามารถหาคนที่ชื่อดังกล่าว ก็จะต้องตั้งชื่อใหม่โดยเขียนชื่อในการดาษติดที่หน้าอกของผู้ที่ยกของบังพลีที่จัดไว้ในพาน ซึ่งแต่ละคนก็จะยกของแต่ละอย่าง นำไปวางบนโต๊ะบูชาที่ปูด้วยผ้าขาวม้า ซึ่งบนโต๊ะจะประกอบไปด้วยธูป, เทียน, บายศรีตัน (จำนวนชั้นของบายศรีจะใช้ 3, 5, 7 หรือ 9 ชั้น ขึ้นอยู่กับฐานะของเจ้าของบ้าน)

ข้อห้ามในการประกอบพิธีลงเสาเอกหรือเสาภูมิ คือ จะห้ามไม่ให้พ่อหม้ายหรือแม่หม้ายยกพานเครื่องบังพลี โดยมีความเชื่อว่าจะชักนำสิ่งที่ไม่ดีมาสู่ชีวิตการครองเรือน

เมื่อเตรียมของบังพิศครบถ้วนแล้วหมอบ้าน ซึ่งเป็นผู้ประกอบพิธีจะกล่าวมนโม 3 จบและกล่าวคาถาเป็นคำกลอน

โดยในคาถาคำกลอนนี้จะเป็นการอันเชิญเทวดาชั้นต่างๆ บนสวรรค์ตลอดจนพระภูมิเจ้าที่ ให้ช่วยคุ้มครองเรือน สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องบ่งบอกถึงโลกทรรศน์ทางด้านความเชื่อของชาวเกาะยอ ที่มีความผูกพันลึกกับศาสนาอย่างแน่นแฟ้น ซึ่งความเชื่อดังกล่าวไม่ได้ไม่ได้มีความแตกต่างจากความเชื่อของภาคอื่นๆ นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจเพียงอย่างเดียวที่ช่วยให้การดำรงชีวิตมีความเป็นสิริมงคล ในการยกเสาเอกหรือเสากลุมก็จะมีเดือนและทิศอันเป็นมงคลสำหรับเสาเอก คือ

ปลูกเรือนเดือน 4,5,6 ให้ยกเสาเอกข้างทิศตะวันออกเฉียงใต้

ปลูกเรือนเดือน 7,8,9 .ให้ยกเสาเอกทิศตะวันตกเฉียงใต้

ปลูกเรือนเดือน 10,11,12 ให้ยกเสาเอกทิศตะวันตกเฉียงเหนือ

ปลูกเรือนเดือน 1,2,3 ให้ยกเสาเอกทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

เมื่อมาพิธีมงคลดังกล่าวข้างต้นแล้วจึงเริ่มทำการปลูกเรือน วิธีการปลูกเรือนของชาวเกาะยอจะมีลักษณะเฉพาะที่โดยทำเป็นแบบสำเร็จแต่ละด้าน สามารถยกขึ้นประกอบกับโครงสร้างเรือนได้เลย ชาวเกาะยอเรียกว่า การเปรียบเรือน

จากพิธีกรรมต่างๆและความเชื่อที่เกี่ยวกับการปลูกเรือนของชาวเกาะยอตั้งแต่การเลือกไม้ที่มีความเป็นสิริมงคลมาใช้เป็นวัสดุในการปลูกเรือน จนเสร็จสิ้นขั้นตอนต่างๆ เป็นเรือนหนึ่งหลัง สะท้อนถึงโลกทรรศน์ที่มต่อสิ่งที่เหนือธรรมชาติ อันมีผลต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ซึ่งมีส่วนในการวางผังอาคาร การวางขั้นตอนการทำงานซึ่งให้สอดคล้องกับขั้นตอนพิธีกรรม ซึ่งประเพณีความเชื่อและวิธีการเชิงช่างที่ได้มีการผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ล้วนแต่บ่งบอกถึงความชาญฉลาดของช่างในท้องถิ่นที่นอกจากเรือนพักอาศัยจะตอบสนองต่อความต้องการทางด้านกายภาพภายนอกแล้ว เรือนพักอาศัยยังเปรียบเสมือนที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ในความเชื่อที่ว่า การกระทำพิธีกรรมบางอย่างจะสามารถอำนวยความสุขและความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ครองเรือนด้วยเช่นกัน

2. การประกอบอาชีพของชาวเกาะยอ

- การทำประมง

- การเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชัง

ภาพที่ 2.6 แสดงวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นถิ่น

ที่มา : <http://www.pixpros.netforumsshowthread.phpt=20426>

ชาวประมงพื้นถิ่นเกาะยอนิยมทำอาชีพการเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังกันเป็นจำนวนมากกันมาอย่างช้านาน โดยมีอายุการทำอาชีพนี้เริ่มในปี พ.ศ. 2501 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ นานกว่า 5 ชั่วอายุคนกล่าวกันว่า การเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังของชาวประมงพื้นถิ่นของตำบลเกาะยอถือได้ว่าเป็นการเลี้ยงปลากระพงขาวที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ปลากระพงขาวที่เลี้ยงในตำบลเกาะยอได้ชื่อว่ามีเนื้อที่หวานรสชาติอร่อยที่สุด เพราะเป็นปลาที่เลี้ยงในระบบ 3 น้ำตามธรรมชาติ คือ น้ำในทะเลสาบสงขลาจะมีช่วงน้ำระดับความเค็มอยู่ 3 ช่วงคือ ช่วงน้ำจืด ช่วงน้ำเค็ม ช่วงน้ำกร่อย "จึงเรียกว่าปลาสามน้ำ" และในปัจจุบันปลากระพงขาวได้มีการแปรรูปจากกลุ่มแม่บ้านในตำบลเกาะยอ ได้นำหนังปลากระพงขาวที่ชุมชนชาวประมงพื้นถิ่นเลี้ยงมาตากแห้งแล้วทอดกรอบเป็นสินค้า O-top ส่งขายยังต่างประเทศ เช่น จีน มาเลเซีย สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เป็นต้น และในด้านของวิถีชีวิตการจับปลาของชาวประมงพื้นถิ่นของชาวเกาะยอจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในเรื่องของเครื่องมือและอุปกรณ์ดัก จับสัตว์น้ำ ชาวประมงพื้นถิ่นตำบลเกาะยอยังคงมีวิถีชีวิตการอยู่อาศัยตามแนวชายฝั่งและกลางทะเลสาบสงขลา มาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน

- การดักจับสัตว์น้ำตามธรรมชาติ

ชาวประมงพื้นถิ่นในเกาะยอจะใช้ทะเลสาบสงขลาในการดำรงชีวิตเป็นหลัก โดยการหาจับสัตว์น้ำเช่น กุ้ง ปลา เป็นต้น โดยจะมีอุปกรณ์ในการดักและจับสัตว์น้ำที่นิยมใช้กันมาแต่ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษและจนถึงทุกวันนี้ คือ

ก. ไช้หนังหรือละม้าย

ภาพที่ 2.7 แสดงไฉ้หนังในทะเลสาบสงขลา

ที่มา : <http://www.pixpros.netforumsshowthread.phtml=36171&page=2>

ไฉ้หนัง ไผ่ไม้ต้นหรือลอบยีน เป็นเครื่องมือจับสัตว์น้ำชนิดเดียวกัน แต่ใช้ในหนังสือราชการ และตามความนิยมของชาวประมงที่แตกต่างกัน โดยไฉ้หนังหรือไผ่ไม้ต้นถูกกำหนดชื่อ โดย ประกาศของจังหวัดสงขลา ส่วนชื่อไฉ้หนังหรือลอบยีน เป็นคำที่นิยมใช้กันในหมู่ชาวประมง และ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น โดยปัจจุบันไฉ้หนัง เป็นชื่อเรียกเครื่องมือประมงที่ทุกคนยอมรับ ไฉ้หนัง ประกอบด้วย โครงไม้รูปสี่เหลี่ยมลูกบาศก์สูง 1.5 -2.0 เมตร ยาวประมาณ 1 เมตร กว้างประมาณ 0.80 เมตร มีช่องเปิดสำหรับสัตว์น้ำทางหนึ่ง ปากช่องเปิดตลอด ความสูงของไฉ้หนังมีงาแซงกัน สัตว์น้ำว่ายน้ำย้อนกลับออกมา ทางด้านตรงข้ามทำเป็นช่องขนาดเล็ก เปิดปิดได้ อยู่ตรงส่วนล่าง ของไฉ้หนัง สำหรับเก็บรวบรวมสัตว์น้ำ ตัวโครงของไฉ้หนังบุด้วยอวนโพลี ช่องตา 1.5 เซนติเมตร มี โครงไม้ประกอบเชือกทำเป็นก้านไม้ขีด สำหรับชักลอกตัวไฉ้หนังขึ้นพื้นผิวน้ำและทำการรวบรวมตัว สัตว์ที่จับได้ ปีกแขนงของไฉ้หนังใช้ตาข่ายขนาด 3 เซนติเมตร กางกันทางเดินของสัตว์น้ำ ไฉ้หนังหนึ่ง ลูกจะจับสัตว์น้ำได้เฉลี่ย 1.46 กิโลเมตรต่อหนึ่งคืน ชาวประมงจะวางไฉ้หนังในตอนเย็นและจะเก็บ ในตอนเช้าตรู่ ในการวางไฉ้หนังจะวางกันที่ระดับน้ำ 1.00 – 2.00 เมตร และจะจุดตะเกียงน้ำมันตั้ง ไว้ส่วนบนของไฉ้หนังด้วย เพื่อให้มีแสงสว่าง ช่วยล่อกุ้งและปลาให้เข้ามา ไฉ้หนังเป็นเครื่องมือประมง ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในทะเลสาบสงขลาตั้งแต่บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่างในจังหวัดสงขลา ถึงอำเภอปางพะยูน จังหวัดพัทลุง สัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่เป็นสัตว์น้ำเค็มที่มีขนาดเล็ก และจับได้ ครั้งละค่อนข้างมาก โดยเฉพาะพวกกุ้งทะเล

ข. อวนลอยตาถี่

อวนลอยตาถี่บางแห่งเรียกว่ากั๊ดตาถี่ มีลักษณะเหมือนอวนลอยทั่วไป แต่ต่างกันในส่วนที่มีตาขนาดเล็กกว่าและใช้ความยาวของอวนในการจับปลา ซึ่งจะใช้อวนขนาดตาราง 3 เซนติเมตร ยาวประมาณ 500 เมตร ลึก 200 ตา สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบ คือ อวนลอยตาถี่กั้นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ อวนลอยตาถี่ชายฝั่ง และอวนลอยตาถี่ที่ใช้ร่วมกับยาเพื่อสำหรับอวนลอยตาถี่กั้นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ พบการใช้อวนลอยตาถี่ที่ทะเลสาบสงขลาตอนกลาง และทางตอนบนหรือทะเลน้อย โดยการวางอวนจะวางในเวลากลางคืนและกู้ขึ้นมาในตอนเช้า จะเลือกวางบริเวณที่คาดว่าสัตว์น้ำชุม เช่น บริเวณที่มีบัวขึ้นอยู่มาก ระดับ 3 – 8 เมตร การทำประมงโดยวิธีนี้สามารถทำได้ตลอดทั้งปี แต่จะมีผลกระทบคือ จะจับสัตว์น้ำขนาดเล็กและสัตว์วัยอ่อน

ค. ยอหรืออวนยก

ภาพที่ 2.8 แสดงยอหรืออวนยกในทะเลสาบสงขลา

ที่มา : <http://www.nakdemtang.comwebboardshow.phpcatid=1&No=890>

ชาวประมงจะใช้ยอเป็นตัวจับปลา เพื่อทุ่นแรง โดยจะมีฐานไม้ยกพื้นสูง 1.50 - 2.00 เมตร เพื่อที่จะได้มีความสูงไว้เผื่อการยกเมื่อต้องการจะเอาขึ้น โดยส่วนใหญ่จะมีมากทางทะเลสาบสงขลาจนถึงทะเลน้อยจังหวัดพัทลุง โดยตัวยอจะมีลักษณะที่มีแขน 4 ข้างไขว้กันเป็นรูปกากบาท และมีอวนโดยจะมัดเข้ากันทั้งสี่มุมและมีแกนของแขนที่ไว้สำหรับจับและยก โดยวัสดุส่วนใหญ่ที่ใช้

ในการทำด้วยวิธีนี้คือ ไม้ไผ่เพราะมีน้ำหนักเบา เมื่อแก่แล้วมีความเหนียวทำให้ยากต่อการยกก็จะหักเวลายก

- การทำเกษตรกรรม

เกาะยอมีพื้นที่ประมาณ 9,275 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นไหล่เขาและที่ราบตามเชิงเขา เหมาะแก่การเกษตรกรรม เป็นการเกษตรแบบผสมผสาน หมายถึง ในครัวเรือนหนึ่งประกอบอาชีพทำสวนมากกว่าหนึ่งประเภท บนเกาะยอจึงมีการทำสวนผลไม้แบบมรสุม หมายถึง ผลไม้จะผลัดกันให้ผลผลิตตลอดทั้งปี เช่น ส้มโอ มะพร้าว ขนุน ทุเรียน กระท้อน เป็นต้น โดยผลไม้ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือ จำปาตะขุน

ภาพที่ 2.9 จำปาตะขุนผลไม้ขึ้นชื่อของชาวเกาะยอ

ที่มา : <http://www.2tik.com/เกาะยอ-แหล่งท่องเที่ยว>

จำปาตะขุนเป็นการนำชื่อผลไม้สองชื่อมารวมกัน เกิดเป็นชื่อของผลไม้ชนิดหนึ่งของตำบลเกาะยอที่เป็นที่รู้จักและนิยมรับประทานกันเป็นอย่างมาก เนื้อสีเหมือนจำปาตะ รสหวาน กลิ่นหอมเหมือนจำปาตะ ผิวภายนอกเหมือนขนุน มีความแตกต่างจากจำปาตะพื้นเมือง คือ เนื้อหนา ยวงไม่หลุดจากไส้เมื่อดึงออกจากเปลือกจะติดเป็นช่ออยู่อย่างนั้น ขยายพันธุ์ด้วยการทาบกิ่งปลูกลง และจำหน่ายเป็นรายได้ เกษตรกรมีการดูแลผลผลิตโดยการห่อผล เพื่อป้องกันแมลงเจาะผล โดยใช้ถุงกระดาษและใบมะพร้าวสานเป็นรูปทรงรี เรียกว่า "ครุ" หรือ "โคระ" ขณะที่ใบมะพร้าวยังเขียวอยู่ สานเสร็จก็แขวนไว้ให้แห้งเป็นสีน้ำตาลจึงนำไปห่อผล จะทำให้ผิวของผลสวยงาม มีการปลูกลงมาตั้งแต่สมัยเจ้าเมืองสงขลา แต่สมัยนั้นยังไม่แพร่หลาย ปัจจุบันได้ขยายพื้นที่ออกไปหลายหมู่บ้าน ตลอดจนต่างอำเภอและต่างจังหวัด

- การทอผ้า

ภาพที่ 2.10 แสดงวิถีชีวิตการทอผ้าของชาวเกาะยอ
ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง ,19 กรกฎาคม 2553

ประวัติผ้าเกาะยอ

ผ้าทอเกาะยอหรือ ผ้าเกาะยอ จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ได้บอกไว้ว่า การทอผ้าของชาวเกาะยอมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เป็นผ้าทอพื้นเมืองของตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นผ้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสงขลา ที่มีความประณีตและสีสันทที่สวยงาม โดยมีการทอยกดอกที่มีลวดลายอ่อนนุ่ม ถือเป็นสัญลักษณ์หัตถกรรมพื้นบ้านของภาคใต้ และยังเป็นสุดยอดผลิตภัณฑ์ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP ปี 2549 สืบสานตำนานจากชาวเกาะยอที่ส่วนหนึ่งอพยพมาจากตำบลน้ำน้อย อำเภอหาดใหญ่ และตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมืองสงขลา มีเชื้อสายจีน ทำอาชีพประมง ทำสวนยาง สวนผลไม้ และงานหัตถกรรมพื้นบ้าน คือการทอผ้าพื้นเมืองสำหรับใช้ในครัวเรือน จึงเป็นที่มาของ "ผ้าทอเกาะยอ" เกาะยอมีการทอผ้ามานับเป็นร้อยๆปีแล้ว ตั้งแต่เมื่อครั้งที่มีการอพยพมาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่บนเกาะยอสืบสานการถ่ายทอดภายในครอบครัวเรื่อยมา

สีที่ใช้ในการย้อมเส้นใย

การทอผ้าเกาะยอในอดีตใช้วิธีย้อมสีด้วยสีธรรมชาติ เช่น จากเปลือก ราก แก่น และผลของต้นไม้เป็นหลัก เช่น สีแดงจากรากของต้นยอ สีเหลืองจากขมิ้นชันและแก่นเข (แลแก) สีม่วง

อ่อนจากลูกหว้า สีตองอ่อนจากแกลง (มะพูด) สีส้มจากสะตือ สีครามจากต้นคราม และสีเขียวจากเปลือกสมอ ใบหูกวาง คราม จากนั้นย้อมทับด้วย แกลงอีกครั้งหนึ่ง

ประเภทของเส้นใยที่นำมาใช้ทอผ้าเกาะยอ

กระบวนการในการทอผ้า จำเป็นจะต้องมีการเตรียมเส้นด้ายสำหรับที่ใช้ในการทอผ้า ซึ่งการทอผ้าเกาะยอในอดีตใช้เส้นด้ายที่ทำมาจากใยฝ้ายชนิดสีขาวและสีงาก็ที่ชาวบ้านปลูกขึ้นใช้เอง และ ใช้วิธีย้อมสีด้วยสีธรรมชาติ ปัจจุบันจึงไม่นิยมปลูกฝ้ายเพื่อใช้ทอผ้าเพราะฝนตกชุกทำให้เส้นใยฝ้ายเปื่อย ง่าย และกรรมวิธีการย้อมเส้นด้าย โดยวิธีการแบบเก่านั้นยากกว่าจะย้อมเสร็จ ต้องผ่านหลายขั้นตอน ปัจจุบันจึงนิยมซื้อเส้นใยสำเร็จรูปหรือเส้นใยประดิษฐ์ เช่น โพลีแอสเตอร์ และเรยอง ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า " เส้นด้ายโทเร " และใช้เส้นไหมธรรมชาติ และไหมเทียมมาใช้ทอผ้าเกาะยอแทน ฝ้ายเพราะมีความคงทนถาวรและมีสีสันทึบสวยงามกว่า

เส้นใยประเภทต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการทอผ้าเกาะยอ ได้แก่

- ฝ้าย

เป็นเส้นใยที่นำมาใช้ทอผ้าเกาะยอในระยะแรก ๆ ฝ้ายได้จากเมล็ดของต้นฝ้ายที่ชาวบ้านปลูกขึ้นเอง มีหลายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์อัปแลนด์ พันธุ์เอเชีย แต่ละพันธุ์จะให้เส้นใยที่มีความยาวแตกต่างกัน คือตั้งแต่ 0.5-2 นิ้ว เส้นใยขนาดยาวเมื่อนำมาใช้ ทอผ้าจะทำให้เนื้อผ้ามีคุณภาพดี เพราะสามารถปั่นเป็นเส้นด้ายที่เรียบและมีขนาดเล็ก มีความแข็งแรงและเป็นมัน เส้นใยขนาดสั้นใช้ปั่นเป็นเส้นด้ายที่หยาบกว่า แม้จะไม่เรียบและไม่ละเอียดเท่าเส้นใยขนาดยาวแต่ก็ทนทาน

- เรยอง

เป็นเส้นใยสังเคราะห์ที่นำมาใช้ในการทอผ้าเกาะยอในยุคปัจจุบัน เรยองที่นำมาใช้ในการทอผ้าเกาะยอ เป็นชนิดเกรด A เบอร์ 40/2 ที่ผลิตจากสารเซลลูโลส ธรรมชาติ เช่น เยื่อไม้หรือเศษฝ้าย เส้นใยประเภทนี้มีคุณสมบัติแตกต่าง จากฝ้ายคือ มีความเหนียว ทนทาน มีความคงตัว และดูดความชื้นได้น้อยกว่าฝ้าย

- ไนลอน

เป็นเส้นใยสังเคราะห์ที่นำมาใช้ทอผ้าเกาะยอซึ่งเป็นโพลีเมอร์ชนิดโพลีเอไมด์ มีหลายสูตร เช่น ไนลอน 6 และไนลอน 66 เป็นต้น

- โพลีแอสเตอร์

เป็นเส้นใยสังเคราะห์ ซึ่งเป็นโพลีเมอร์ของเอสเทอร์ซึ่งเกิดจากไฮดริค อัลกอฮอล์ และกรดเตเฟธาลิค

- ไหมเทียม

เป็นเส้นใยสังเคราะห์ในกลุ่มอะคริลิกที่สวมเกาะยอนนำมาใช้ทอผ้า เนื่องจากมีลักษณะเหนียว ทนทาน และราคาถูกกว่าไหมแท้

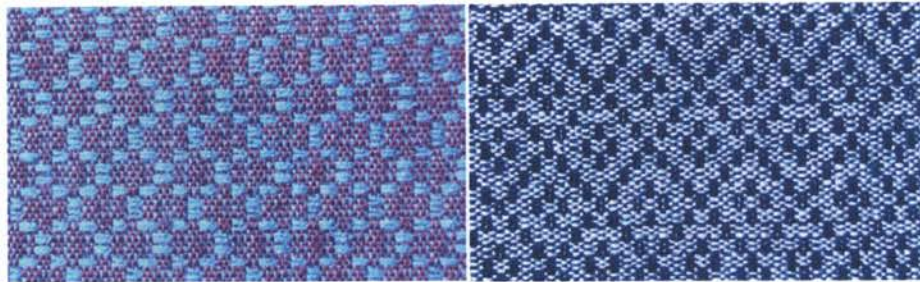
- ไหมแท้

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

เป็นเส้นใยที่ทางกลุ่มทอผ้า (ราชวัติแสงส่องหล้า) นำมาใช้ทอ โดยสั่งซื้อไหมแท้ เบอร์ 30-32 มาจากจังหวัดเพชรบูรณ์ ผ้าที่ทอจากไหมแท้จึงมีราคาแพงกว่าผ้าที่ทอจากไหมเทียม

ลักษณะของลาย

- ลายผ้าเกาะยอนแบบดั้งเดิม

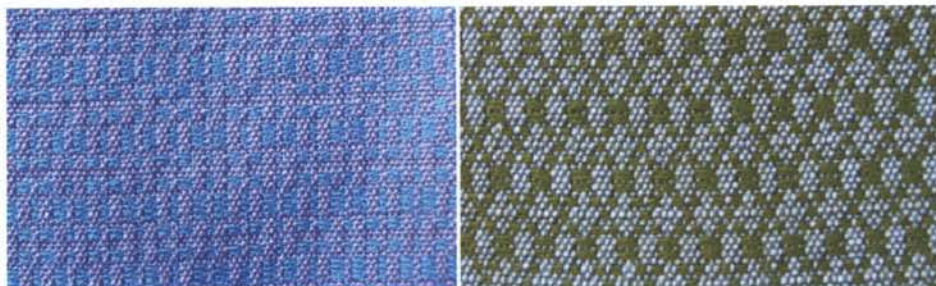

ภาพที่ 2.11 แสดง (ซ้าย) ลายดอกรักและ(ขวา) ลายลูกแก้ว

ที่มา : <http://www.tsu.ac.th/ists/information/sell.htm>

เช่น ลายพญาครุฑ ลายหน้านาง ลายดอก โบตัน ลายทับเต่า ลายครุฑล้อม ลายดอกรัก ลายเข็มทอง และลายเทพพนม ซึ่งเป็นลายโบราณที่ทอแบบสืบสองตะกอกซึ่งปัจจุบันหาช่างทอแบบสืบสองตะกอกไม่ได้อีกแล้ว ลายคดกริช ลายราชวัตร ลายราชวัตรก้านแย่ง ลายดอกพยอม ลายข้าวหลามตัด ลาย โกลีเยมหรือลายสมุก ลายตะเคียวะ ลายลูกแก้ว

- ลายผ้าเกาะยอนแบบปัจจุบัน

ภาพที่ 2.12 แสดง(ซ้าย) ลายลูกโตและ(ขวา) ลายดอกจันทร์

ที่มา : <http://www.tsu.ac.th/ists/information/sell.htm>

เช่น ลายลูกโซ่ ลายสี่เหลี่ยม ลายดอกมุก ลายดอกจันทน์ ลายลูกหวาย ลายนุหงา ลายดอกโคม ลายลูกสน ลายดอกพิกุล ลายสตางค์ ลายดอกชวนชม นอกจากนั้น ยังมีผ้าเกาะยอบางลายที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ เช่น ลายเครือวัลย์และลายทะเลทิพย์ซึ่งคิดค้นขึ้นมาเพื่อเนื่องในโอกาสพิเศษที่ ทางจังหวัดสงขลาได้จัดงานแสงสีเสียงขึ้นในงานทะเลทิพย์ ซึ่งใช้สถาบันทักษิณคดีศึกษาเป็นสถานที่ในการจัดงาน ผ้าเกาะยอลวดลายเหล่านี้บางผืนบางลายได้เก็บรวบรวมไว้ที่สถาบันทักษิณคดีศึกษา ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ลักษณะพิเศษของผ้าเกาะยอ

ผ้าเกาะยอมีลักษณะพิเศษ คือ มีลายอยู่ในเส้นของผ้า เนื้อแน่นหนาและคงรูป ลายดอกเล็กๆ มีสีส้มไม่ฉูดฉาด มีลวดลายทั้งสองด้าน เงามาม

ประโยชน์และคุณค่า

การทอผ้าเกาะยอนอกจากมีจุดประสงค์หลักคือทอผ้าเพื่อ ประโยชน์ในการใช้สอยเป็นหลักทั้งเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและใช้ในโอกาสพิเศษโดยตรงแล้ว ยังมีการทอผ้าเพื่อประโยชน์ทางด้านจิตใจอีกด้วย

ผ้าเกาะยอมีขายทั่วไปในตลาดเกาะยอและตลาดใกล้เคียง ชาวบ้านทอผ้าเกาะยอขายเป็นหลา ในอดีตคิดราคาหลาละ 45-85 บาท

ปัจจุบันผ้าเกาะยอมีราคาขายอยู่ที่หลาละ 150-200 บาท ขึ้นอยู่กับคุณภาพและลวดลายของผ้า การซื้อขายโดยมากจะเรียกว่าซื้อขายเป็นถุง (1 ถุง = 2 หลา) กล่าวคือ ผ้าเกาะยอ 1 ถุงสามารถนำไปทำเป็นผ้านุ่งได้ 1 ถุงหรือตัดกระโปรงได้ 1 ตัว ถ้าสุภาพสตรีจะตัดชุด 1 ชุด ก็ต้องใช้ผ้า 2 ถุงหรือ 4 หลาเป็นต้น

ปัจจุบันมีการนำผ้าเกาะยอมา ประยุกต์ใช้เป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ นอกจากใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มอาทิ เช่น เนคไทด์ ผ้าเช็ดหน้า ดอกไม้ผ้าเกาะยอ ปกแฟ้มเอกสาร กล่องทิชชู ปลอกหมอน กรอบรูปและผลิตภัณฑ์อื่นๆ ออกจำหน่ายในร้านขายสินค้าพื้นเมือง ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ได้อย่างงดงาม ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณค่าของผ้าเกาะยอ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. คุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย พบว่า ความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยเป็นตัวกำหนดในการสร้างรูปทรง โครงสร้างลวดลายและการ เลือกใช้เครื่องมืออุปกรณ์ โดยเฉพาะผ้าเกาะยอแสดงถึงความฉลาดของช่างทอผ้าพื้นบ้านได้เป็นอย่างดี ว่ามีความเข้าใจในหลักของการ สร้างรูปทรงอย่างง่าย ๆ แต่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน มีคุณค่าในการใช้สอยที่สอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิต

ของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นคุณค่าของผ้าเกาะยอในด้านประโยชน์การใช้สอยที่สามารถเลือกได้ตาม ความเหมาะสม

2. คุณค่าด้านความงาม ได้มีผู้ศึกษาวิจัยพบว่าผ้าเกาะยอเป็นผ้าทอที่มีคุณค่าทางด้านความงามที่มี คุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่มีความสมดุลของสี สดสวย และขนาดของลวดลายที่มีช่วงจังหวะประสานต่อเนื่องกันเป็นระยะที่แน่นอน ทำให้ผ้าเกาะยอเป็นผ้าทอที่มีคุณค่าทางด้านความงาม

3. คุณค่าด้านวัฒนธรรม พบว่า ชาวบ้านในจังหวัดสงขลา และจังหวัดใกล้เคียงเช่น พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนครศรีธรรมราช มีการสวมใส่เสื้อผ้า โดยเฉพาะผ้าเกาะยอในเทศกาลและโอกาสสำคัญต่างๆ เช่น วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา งานลอยกระทง และการจัดอบรมสัมมนา เป็นต้น ซึ่งผู้สวมใส่เกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกว่าในวันที่ใช้ผ้าเกาะยอนั้นเป็น วันที่สำคัญ บ่งบอกถึงความสามัคคี และความเป็นหมู่คณะมากขึ้น นับเป็นคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมของการสวมใส่อย่างแท้จริง

4. คุณค่าด้านเศรษฐกิจ จากเดิมที่ได้มีการทอเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวันและในโอกาสสำคัญ ๆ ต่อมาชาวเกาะยอ ได้มีการรวมกลุ่มเพื่อทอผ้า เกาะยอขึ้นหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มดอกพิกุล กลุ่มท่าไทร และกลุ่มราชวดีดีแสงส่องหล้า 1 แต่ละกลุ่มได้ทอผ้าส่งจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ หรือที่กลุ่มทอผ้าซึ่งเป็นแหล่งทอโดยตรง ซึ่งรายได้จากการจำหน่ายผ้าเกาะยอช่วยยกฐานะและคุณภาพชีวิตของชาวเกาะยอให้ ดีขึ้น

5. คุณค่าด้านสังคมสัมพันธ์ พบว่าคุณค่าระบบความสัมพันธ์นั้นเกิดขึ้นทั้งภายในครอบครัว ภายในชุมชน และภายนอกชุมชน ซึ่งสามารถแยกได้ เป็น 4 ด้าน ได้แก่ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ในชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

6. คุณค่าด้านการสร้างจิตนิสัย พบว่า การที่ชาวบ้านได้รวมกลุ่มกันเพื่อทอผ้าเกาะยอ มีระบบการบริหารจัดการภายในกลุ่ม มีกระบวนการทำงานที่เป็นขั้นตอน จึงทำให้ชาวบ้านเกิดความสามัคคีกันในกลุ่ม มีความอดทน มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีความขยันหมั่นเพียร มีความประหยัด และเกิดการ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

7. คุณค่าด้านอื่น ๆ เป็นคุณค่าที่เกิดจากคุณค่าภายในเฉพาะตัวของผ้าเกาะยอ โดยเฉพาะปัจจุบันผ้าเกาะยอมีคุณค่าในการ ส่งเสริมการท่องเที่ยว คุณค่าด้านหัตถกรรมในครัวเรือน ซึ่งหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ สนับสนุนส่งเสริมให้แต่ละครัวเรือนมีการผลิตผ้าทอเกาะยอ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการท่องเที่ยวและการนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันมากขึ้น เพราะผ้าเกาะยอเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในอำเภอหาดใหญ่และสงขลามักเดินทางมาเพื่อชมการ

สาธิตการทอผ้าเกาะยอของกลุ่มต่าง ๆ พร้อมกับซื้อผ้าเกาะยอ และสินค้าพื้นเมืองอื่น ๆ เพื่อเป็นของฝากญาติมิตร ทำให้ผ้าเกาะยอส่งเสริมการท่องเที่ยวไปในตัว รวมทั้งการที่นักท่องเที่ยวซื้อผ้าเกาะยอไปใช้ ในชีวิตประจำวันก็เท่ากับเป็นการเผยแพร่ทัศนกรรมผ้าเกาะยอให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางออกไปอีก

2.3.2.5 ประเพณีวัฒนธรรม

ภาพที่ 2.13 แสดงเจดีย์เขากุฎิ

ที่มา : <http://www.manager.co.th/Travel/default.html>

ประเพณีห่มผ้าเจดีย์เขากุฎิ

ซึ่งตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 หรือ "วันวิสาขบูชา" ของทุกปี โดยประเพณีนี้จะเริ่มขึ้นตั้งแต่วันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 6 โดยชาวบ้านจะร่วมกันแห่ผ้าขึ้นไปห่มเจดีย์ และองค์ "สมเด็จพระเจ้าเกาะยอ" กระทั่งรุ่งเช้าของวันขึ้น 15 ค่ำ คนบนเกาะยอก็จะเดินทางขึ้นไปร่วมพิธีทำบุญตักบาตรบนยอดเขากุฎิอย่างพร้อมเพรียงกัน

โดยมีตำนานการเล่าขานกันว่า สมเด็จพระเจ้าเกาะยอ ท่านเป็นพระสมุทโฆสิตของ สมเด็จพระเจ้าวัดพะโคะ หรือ "หลวงปู่ทวด" เทพเจ้าแห่งแดนทักษิณนั่นเอง สมเด็จพระเจ้าเกาะยอท่านเป็นชาวกรุงในสมัยที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และเป็นสหายธรรมของหลวงปู่ทวด โดยสันนิษฐานเทียบเคียงจากการที่ท่านมีชีวิตร่วมสมัยหลวงปู่ทวด สมเด็จพระเจ้าเกาะยอเกิดในรัชสมัยสมเด็จพระ

มหาธรรมราชา (พ.ศ.2112-2133) และการเผยแพร่ศาสนาของท่านอยู่ในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรถ (พ.ศ.2113-2163) หรือประมาณ 400 ปีล่วงมาแล้ว

ยอดสูงสุดของเกาะยอมีเจดีย์โบราณประดิษฐานอยู่ ชาวบ้านจึงเรียกขานสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันว่า "เขากุฎิ" และเกิดประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมาว่าทุกวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 ของทุกปี ชาวเกาะยอไม่ว่าจะอยู่ใกล้ไกลแค่ไหนต้องมาร่วมประเพณีขึ้นเขากุฎิให้ได้

สำหรับเจดีย์บนเขากุฎิ เป็นเจดีย์ทรงกลมหรือทรงระฆัง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 10 เมตร มีทางขึ้นสู่ลานประทักษิณ 3 ด้าน ยกเว้นทางทิศตะวันออกของเจดีย์ องค์เจดีย์ประกอบด้วยส่วนฐานรองรับองค์ระฆัง 2 ชั้น ส่วนฐาน และชั้นมีซุ้มจรนำทั้ง 4 ทิศ ประดิษฐานพระพุทธรูปทั้ง 4 ด้าน มีมุขฐานบัว ชั้นแรก มีรูปปั้นยักษ์ ส่วนมุขฐานชั้นที่สอง มีรูปปั้นเทวดาประจำทิศทั้งสี่ เหนือฐานบัวขึ้นไปจึงเป็นองค์ระฆังคว่ำ ไม่มีบัลลังก์ แต่มีเสาด้านเพื่อรองรับน้ำหนักปล้องไฉน มีปัทมบาทคั่นระหว่างปล้องไฉนกับปลียอด แล้วจึงเป็นลูกแก้วหรือเม็ดน้ำค้างอยู่ที่ยอดสูงสุดของเจดีย์ ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัทมบาทที่ปรากฏบนเจดีย์เขากุฎินั้น เป็นรูปแบบที่ปรากฏใน "เจดีย์แบบมอญ-พม่า" ซึ่งเป็นรูปแบบทางศิลปะที่มีการนำมาผสมผสานเข้ากับรูปแบบศิลปะที่ปรากฏในท้องถิ่นได้อย่างลงตัว และสวยงามเป็นอย่างยิ่ง

2.4 หลักการออกแบบพิพิธภัณฑ์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 พิพิธภัณฑ์

2.4.1.1 ความหมายของพิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์ ในความหมายของ ICOM พิพิธภัณฑ์คือหน่วยงานที่ไม่หวังผลกำไร เป็นสถาบันที่ถาวรในการรวบรวม สงวนรักษา ศึกษาวิจัย สื่อสาร และจัดแสดงนิทรรศการ ให้บริการแก่สังคม เพื่อการพัฒนา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการค้นคว้าการศึกษา และความเพลิดเพลิน โดยแสดงหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวกับมนุษย์และสภาพแวดล้อม สิ่งซึ่งสงวนรักษาและจัดแสดงนั้นไม่ใช่เป็นเพียงวัตถุ แต่ได้รวมถึงสิ่งที่มีชีวิตด้วยโดยรวมไปถึง สวนสัตว์ สวนพฤกษชาติ สวนอุทยาน สถานที่ สงวนสัตว์น้ำ และสถานที่อันจัดเป็นเขตสงวนอื่นๆ รวมทั้งโบราณสถานและแหล่งอนุสรณ์สถาน ศูนย์วิทยาศาสตร์และท้องฟ้าจำลอง

2.4.1.2 ประเภทของพิพิธภัณฑ์

เป็นการแบ่งตามการจัดแสดง และวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการจัดแสดง ซึ่งเป็นที่นิยมกันทั่วไปในปัจจุบัน คือ

1. พิพิธภัณฑ์สถานประเภททั่วไป

จะรวบรวมวัตถุทุกประเภท และทุกเรื่องเอาไว้ ถือเป็นพิพิธภัณฑ์แบบแรกก่อนที่จะมีการพัฒนาเป็นพิพิธภัณฑ์เฉพาะเรื่องใน สมัยต่อมา

2. พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะ

จัดแสดงเกี่ยวกับศิลปวัตถุทุกประเภท โดยจะแยกย่อยออกเป็น พิพิธภัณฑ์สถานศิลปประยุคต์ แสดงวัตถุที่เป็นงานฝีมือ เครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ หอศิลป์ แสดงงานศิลปะประเภทจิตรกรรม ประติมากรรม, พิพิธภัณฑ์สถานศิลปสมัยใหม่จะคล้ายกับหอศิลป์ แต่จะเป็นศิลปะสมัยใหม่ของศิลปินร่วมสมัยในยุคหลัง, พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะประเภทการแสดง และ พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะแรกเริ่ม แสดงงานศิลปะดั้งเดิมของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์

3. พิพิธภัณฑ์สถานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เนื้อหาหลักคือแสดงวิวัฒนาการความก้าวหน้าของวัตถุที่มนุษย์คิดค้นประดิษฐ์ขึ้น

4. พิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยา

จัดแสดงเรื่องราวของธรรมชาติเกี่ยวกับเรื่องของโลก ทรัพยากรทางธรรมชาติต่างๆ และยังรวมถึง สวนสัตว์ สวนพฤกษชาติ วนอุทยาน พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ-สัตว์บกด้วย

5. พิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์

แสดงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ แยกย่อยได้เป็นพิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ แสดงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับการเมือง ทหาร สังคม และเศรษฐกิจ, บ้านประวัติศาสตร์ คือ การนำเสนอสถานที่ซึ่งเคยเป็นที่อยู่อาศัยของผู้ที่มีชื่อเสียงในอดีต, โบราณสถาน, อนุสาวรีย์ และสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรมต่างๆ รวมถึงเมืองประวัติศาสตร์ และพิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ โบราณคดี

6. พิพิธภัณฑ์สถานชาติพันธุ์วิทยาและประเพณีพื้นเมือง

แสดงชีวิตความเป็นอยู่ในทางวัฒนธรรมและสังคมของมนุษย์และชาติพันธุ์ต่างๆ แบ่งออกเป็น พิพิธภัณฑ์สถานพื้นบ้าน (พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น) โดยจัดแสดงข้าวของเครื่องใช้พื้นบ้าน และพิพิธภัณฑ์สถานกลางแจ้ง เป็นการจำลองภาพในอดีตด้วยการนำอาคารเก่า หรือจำลองสิ่งปลูกสร้างต่างๆ มาไว้ในบริเวณเดียวกัน โดยพยายามสร้างสภาพแวดล้อมรวมถึงบรรยากาศให้เหมือนเช่นในอดีต

2.4.2 การออกแบบพิพิธภัณฑ์

2.4.2.1 ความหมายของการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์

การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ทำหน้าที่ในฐานะเป็นสื่อในพิพิธภัณฑ์สถาน (MUSEUM EXHIBITION IS MEDIUM) สื่อประเภทนี้นักวิชาการทางการพิพิธภัณฑ์สถานวิทยาได้กล่าวไว้ว่าเป็นสื่อที่ใกล้เคียงกับหนังสือและภาพยนตร์ เป็นสื่อที่มุ่งเน้นให้ผู้ชมได้รับทั้งสาระและบันเทิงในเวลาเดียวกัน ความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเข้าชมถือว่าเป็นประสบการณ์ที่สำคัญที่ผู้ชมควรจะได้รับ ในขณะที่เดียวกันการถ่ายทอดเนื้อหาทางวิชาการก็ควรได้รับการนำเสนออย่างเหมาะสม ด้วยการจัดแสดงมิใช่สื่อประเภทหนังสือเรียนหรือสื่อประกอบการเรียนการสอนในห้องเรียน แต่ใน

ขณะเดียวกันก็ไม่ได้เน้นการให้ความบันเทิงเพียงอย่างเดียวแต่เป็นส่วนผสมของทั้งสองสิ่งใน ปริมาณที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ของผู้เข้าชม

2.4.2.2 บทบาทและหน้าที่ของนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์

1. จัดแสดงสิ่งของ

มักมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งของหรือวัตถุ ไม่ว่าจะสิ่งนั้นจะเป็นศิลปะ วัตถุโบราณ วัตถุที่มี คุณค่าและประวัติศาสตร์อันยาวนานในฐานะที่เป็นวัตถุในการจัดแสดง หรือจะเป็นวัตถุที่สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นสื่อในการนำเสนอเรื่องราวในนิทรรศการ

นิทรรศการที่ดีจึงควรที่จะสามารถนำเสนอออกมาให้เป็นลักษณะรูปธรรมได้โดยง่าย มีความกระชับในรูปร่างหน้าตาและสื่อที่จะให้นำเสนอ โดยอาศัยการใช้คำบรรยายให้น้อย สั้น กระชับ และตรงประเด็นที่สุด แต่ครอบคลุมประเด็นต่างๆที่ต้องการจะนำเสนอได้อย่างชัดเจน ถึงแม้จะเป็นการจัดแสดงสิ่งของ แต่นิทรรศการมิใช่เพียงแต่ตู้ใส่ของ และแท่นฐานสำหรับจัดวาง วัตถุเท่านั้น การออกแบบนิทรรศการจึงไม่เป็นเพียงการออกแบบตู้หรือแท่นฐานเท่านั้น หากแต่เป็น องค์ประกอบทั้งหมดที่รวมกันเป็นต้วนิทรรศการ ไม่ว่าจะ เป็น สี บรรยากาศ สิ่งต่างๆ ที่เลือกสรร แล้วว่าเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้ชม

2. เป็นสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร

ในเมื่อนิทรรศการคือสื่อชนิดหนึ่ง หน้าที่ของสื่อก็คือใช้เพื่อการสื่อสาร ซึ่งในที่นี้เป็นการ สื่อสารระหว่างพิพิธภัณฑ์และผู้เข้าชม การสื่อสารนิทรรศการจะเกิดขึ้นในทุกๆจุดของการจัดแสดง ผ่านสื่อต่างๆที่พิพิธภัณฑ์จัดเตรียมไว้ ซึ่งไม่ควรจำกัดไว้ที่สื่อประเภทใดประเภทหนึ่ง ควรเป็นสื่อที่ ผู้ชมสามารถเรียนรู้ได้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 (รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส) ร่วมกันผ่านสื่อการ มองเห็นและความรู้สึกต่างๆไว้ในนิทรรศการเดียวกัน เนื้อความที่ผู้ส่ง (พิพิธภัณฑ์) และผู้รับ (ผู้ชม) ควรเป็นเนื้อความเดียวกันนั่นคือนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์จึงจำเป็นที่จะต้องทราบว่าคุณผู้ชมของตน คือใคร เพื่อที่จะสามารถเข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้ชมได้ หากพิพิธภัณฑ์ไม่สนใจที่ จะทำความเข้าใจกับผู้ชม ความคาดหวัง และความต้องการของผู้ชมที่มีต่อพิพิธภัณฑ์แล้ว ย่อมไม่ สามารถที่จะสื่อสารกับผู้ชมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เป็นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์

สำหรับผู้เข้าชมเรียบร้อยแล้ว การเข้าชมนิทรรศการคือประสบการณ์อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในห้อง จัดแสดง สิ่งที่คุณผู้ชมกระทำหรือรู้สึกในนิทรรศการย่อมมีความสำคัญเทียบเท่ากับสิ่งที่ได้เรียนรู้

เพราะการเรียนรู้นิทรรศการเป็นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ผ่านปฏิสัมพันธ์จากสื่อต่างๆที่ พิพิธภัณฑ์จัดเตรียมไว้ให้

2.4.2.3 การเรียนรู้ในนิทรรศการ

เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยวิธีการทางธรรมชาติด้วยการสำรวจ ค้นหา เรียนรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งไม่ใช่การเรียนรู้ในรูปแบบที่เป็นการเหมือนการเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้ชมจะเข้าใจเนื้อหาทางวิชาการเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการสื่อความหมายของพิพิธภัณฑ์ และความเข้าใจในรูปแบบการเรียนรู้ของผู้ชมเป็นสำคัญ

2.4.2.4 ส่วนจัดแสดงนิทรรศการ

สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. นิทรรศการถาวร (Permanent Exhibition)

ระยะเวลาของนิทรรศการถาวรนั้นแตกต่างออกไปในนิยามของแต่ละพิพิธภัณฑ์ โดยที่ไม่มีข้อกำหนดตายตัวแต่อย่างใด เพียงแต่ต้องมีหลักการสำคัญอยู่ว่า

- นิทรรศการถาวรจะต้องเปิดให้บริการเป็นระยะเวลานาน จึงต้องสร้างสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจ ของผู้ชม แม้ว่าจะกลับมาชมซ้ำอีกหลายครั้ง พร้อมทั้งต้องสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายและประทับใจ ให้ผู้ชมในทุกครั้งที่มาชม

- หัวข้อและเนื้อหาของนิทรรศการถาวร จะต้องอยู่ในความสนใจของผู้ชมตลอดระยะเวลาที่เปิดให้บริการไม่ว่ากระแสของสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม

การจัดนิทรรศการถาวรยังแบ่งได้ดังนี้

- การจัดแสดงถาวรในห้องนิทรรศการ โดยเลือกวัตถุที่มีความสำคัญออกจัดแสดงให้มากขึ้น ใช้เทคนิคต่างๆตามประเภทของวัตถุ

- การจัดแสดงเพื่อการศึกษาค้นคว้า (Study Collection) เป็นการจัดนิทรรศการของเหลือซึ่งแต่เดิมจะเก็บเข้าคลัง แต่ในปัจจุบันเพื่อตอบสนองนักวิชาการที่ต้องศึกษาค้นคว้าวัตถุจำนวนมาก โดยมีการแยกวัตถุอย่างเป็นระเบียบ มีบัตรค้นอำนาจความสะดวก มีป้ายบอกหมวดหมู่

- การจัดแสดงเพื่อการศึกษา (Education Collection) ของบางประเภทไม่มีคุณค่าในตนเอง แต่มีคุณค่าเพื่อการศึกษา หลักสำคัญที่พึงระมัดระวังคือ พิพิธภัณฑ์จะต้องไม่จัดของจริงปนกับของจำลอง ถ้าจะจัดแสดงของจำลองต้องแยกไว้ส่วนหนึ่งต่างหาก

2. นิทรรศการชั่วคราว และนิทรรศการเคลื่อนที่ (Temporary Exhibition)

ระยะเวลาของนิทรรศการชั่วคราวขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแต่ละพิพิธภัณฑ์ ส่วนใหญ่แล้วนิทรรศการชั่วคราว มักเป็นโอกาสของพิพิธภัณฑ์ในการทดลองทำสิ่งใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากนิทรรศการถาวร ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมชีวิตชีวา และดึงดูดความสนใจของผู้ชมกลุ่มใหม่เข้ามาในพิพิธภัณฑ์ หัวข้อที่นำมาจัดแสดงอาจจะเป็นการนำวัตถุที่มีอยู่ในคลังที่ปกติไม่ได้นำออกมาจัดแสดง หรือเป็นการจับเอาประเด็นที่เป็นที่น่าสนใจของผู้คนในปัจจุบันออกมาถ่ายทอดเป็นนิทรรศการ

ขั้นตอนการทำงานของนิทรรศการชั่วคราวมีรูปแบบที่เหมือนกับนิทรรศการถาวร แต่ใช้ระยะเวลาในการทำงานและงบประมาณน้อยกว่า รูปแบบก็มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนและเคลื่อนย้ายง่ายเพื่อความคงทนในระยะเวลาหนึ่ง และสามารถปรับเป็นนิทรรศการเคลื่อนที่ได้ด้วย ซึ่งในกรณีนั้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึงความสะดวกในการจัดเก็บขนส่ง การติดตั้งและเคลื่อนย้าย รวมทั้งการรักษาความปลอดภัยด้วย

3. นิทรรศการกลางแจ้ง

เป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้คนที่ผ่านไปมาให้เกิดความสนใจอยากเข้ามาชมนิทรรศการหรือใช้บริการอื่นๆ ของโครงการ วัตถุประสงค์แสดงมีความคงทนต่อสภาพแวดล้อม การจัดแสดงลักษณะนี้ นอกจากให้ความรู้แล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้เข้าชมสามารถใช้เป็นสถานที่สำหรับพักผ่อนได้ด้วย

2.4.2.5 รูปแบบการจัดแสดง

1. รูปแบบดั้งเดิม

คือการจัดรวบรวมจำแนกประเภทและจัดวางในลักษณะต่างๆ พร้อมทั้งมีคำบรรยาย แต่บางแห่งจัดวางน่าสนใจ คือ จัดวางในสถานที่จำลองต่างจากของจริง เช่น แสดงเกี่ยวกับวิวัฒนาการเครื่องบินที่จัดสถานที่เป็นครัว แล้ววางอุปกรณ์พร้อมคำอธิบาย ในที่ควรอยู่ทำให้อยู่ในบรรยากาศที่น่าชมมากกว่าที่อยู่บนโต๊ะหรือในตู้ บางแห่งมีการนำเสนอคำบรรยายที่น่าตื่นเต้น เช่น ต้องดูผ่านรูเล็กๆ ก็จะสามารถอ่านคำบรรยายได้เป็นต้น การจัดนิทรรศการรูปแบบนี้ส่วนใหญ่จะเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม วัฒนธรรม

2. การใช้มัลติมีเดีย เข้าช่วยในการนำเสนอ และกระตุ้นให้ผู้ชมสนใจติดตาม ตอบคำถาม

3. นำเสนอกิจกรรมที่ผู้ชมสามารถทดลอง สัมผัสและทดสอบได้ด้วยตัวเอง

ซึ่งรูปแบบนี้ถ้ามีเจ้าหน้าที่มาช่วยจะมีประโยชน์มาก หรือมีครูพานักเรียนเข้าชม จะสามารถช่วยชี้แนะในการทำกิจกรรมที่ศูนย์การศึกษาในรูปแบบนี้ ถ้าไม่ลงมือจับต้องทดลอง ก็จะไม่เกิดการเรียนรู้อะไรเลย ซึ่งทุกจุดจะมีคำเชิญชวนไว้ ยกตัวอย่างเช่น เขาแสดงโครงสร้างกระดูกไว้ โดยมีจับที่ลูกบิดประตู เมื่อเราใช้มือของเราเปิดประตูเราจะเห็นว่าทันทีว่า กระดูกแขนข้อมูลทำงานอย่างไร

4. ใช้หุ่นจำลองเพื่อนให้ผู้ชมเกิดจินตนาการขณะชม

ซึ่งบางอย่างอาจจะขยายใหญ่กว่าของจริง เช่น เซลล์ของมนุษย์ เซลล์ของใบไม้ เราเดินเข้าไปชม คือ เดินเข้าไปเซลล์นั่นเอง จะเห็นส่วนประกอบอยู่ตรงไหนทำหน้าที่อะไร หรือเดินเข้าไปชมเกี่ยวกับดาวพระเคราะห์ซึ่งจะทำให้เราอยู่ในอวกาศ จะสัมผัสบรรยากาศรอบๆดาวเคราะห์แต่ละดวงต่างกันไป

5. ใช้สถานการณ์จำลอง

พิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับอวกาศของแคนาดา ที่มีชื่อว่า COSMODOME เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการเดินทางในอวกาศ เขาจะปลูกฝังเด็กๆคือ นักบินได้ฝึกทักษะเกี่ยวกับที่นักบินอวกาศฝึกทุกอย่าง ตัวขยายจะเท่าของจริงและทำงานได้เหมือนของจริงด้วย

6. การฉายภาพยนตร์ มัลติวิชั่น วิดีทัศน์

ผสมผสานเรื่องราวที่น่าตื่นเต้นในห้องภาพยนตร์ การนำเสนอทุกขณะตื่นเต้นเร้าใจเช่น จอมีการเคลื่อนไหว ภาพปรากฏเป็น 3 มิติ แก้วที่นั่งเคลื่อนไหวกลมกลืนไปกับเรื่องราวที่น่าเสนอบางแห่งใช้จอครึ่งวงกลมและยังเคลื่อนที่อยู่เหนือศีรษะของผู้ชม เรียกระบบ CINEPLUS ประกอบด้วยระบบ IMAX และ OMNIMAX ซึ่งผู้ชมจะรู้สึกว่ามีบินอยู่ท้องฟ้าและมองลงมายังพื้นโลก

7. จัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ในศูนย์จะมีเครื่องในทดลอง

มีคู่มือและใบงาน ซึ่งครูสามารถประสานงานพาเด็กมาเรียนได้ และทางศูนย์จะจัดครูเอกสาร และสถานที่รับประทานอาหารไว้ให้

2.4.2.6 การออกแบบและจัดพื้นที่แสดงด้วยสื่อ

1. ประเภท object และ model

เป็นวัตถุ 3 มิติ มีขนาดแตกต่างกันตั้งแต่ขนาดเล็ก เช่น กล้องถ่ายภาพโทรทัศน์จนถึงขนาดใหญ่ เช่นรถยนต์ ดาวเทียม ยาวอวกาศ การจัดแสดงอาจจัดแสดงวัตถุแบบเดี่ยวๆ ชนิดเดียวหรือเอาวัตถุหลายๆขนาดมาจัดรวมกัน เพื่อเพิ่มความน่าสนใจหรือแสดงความสัมพันธ์

2. ประเภท แผ่น 2 มิติ BOARD

ส่วนใหญ่จัดเป็นระนาบเป็นจุดๆมีขนาดไม่แตกต่างกันมากนักในแต่ละชุด เพราะการนำบอร์ด มาจัดแสดงคราวละมากๆหรือต่อเนื่องกันเป็นจำนวนมาก จะทำให้ผู้ชมเบื่อง่าย หรืออาจจะเป็นบอร์ดที่จัดแสดงรอบตัวหรือตัดผนัง แบ่งออกเป็น 2 ชนิด บอร์ดแบบธรรมดาใช้จัดแสดงภาพ 2 มิติ ทั่วไป และ อิเล็กทรอนิกส์ บอร์ด ที่ใช้อุปกรณ์เข้าช่วยเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และสามารถตอบสนองประสาทสัมผัสได้มากกว่าใช้สายตาอย่างเดียว เช่นไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์

3. อินเทอร์เน็ต

เป็นการนำเอาบอร์ดซึ่งเป็นการจัดฉากและวัตถุประเภท OBJECT หรือ MODL มาประกอบกันเพื่อแสดง เพื่อให้เห็นบรรยากาศธรรมชาติได้ใกล้เคียง ความเป็นจริงมากขึ้น เช่น สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ยุคหินความเป็นอยู่ของสัตว์ต่างๆ ตามถ้ำหรือป่า เป็นต้น การจัดแสดงเล็กสุดเป็นการจัดแสดงเป็นตู้ DIORAMA ลึกประมาณ 60 เซนติเมตร และมีขนาดใหญ่ขึ้นจนเป็นห้องซึ่งสามารถเดินเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการจัดแสดงได้

4. ประเภท EQUIPMENT

เป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าหรืออิเล็กทรอนิกส์ มีข้อจำกัดบางอย่างในการจัดแสดงเช่น การฉายภาพยนตร์แบบสไลด์ไม่สามารถทำการจัดแสดงแบบการจัดแสดงทั่วไป เพราะต้องการความร่วมมือพอสมควร จำเป็นต้องควบคุมแสงสว่าง ดังนั้นการจัดแสดง จึงจำเป็นต้องมีสัดส่วนเฉพาะเป็นห้องหรือส่วนที่สามารถควบคุมแสงได้

2.4.2.7 ลักษณะของการจัดห้องแสดง

1. Simplechamber ห้องที่มีหน้าต่าง อาจเป็นหน้าต่างสูงหรือมีหน้าต่างด้านหนึ่งและใช้แสงไฟช่วยในการจัดแสดง
2. Hall with Balcony ห้องแสดงแบบพื้นที่โล่ง เป็นแบบเก่าที่นิยมใช้ในยุโรป คือมีโถงชั้นล่าง มีบันไดเข้าห้องโถง มองลงมาเป็นชั้นล่าง
3. Clearstory Hall ห้องแสดงแบบห้องประชุมใหญ่
4. Exhibition Corridore ห้องแสดงแบบเฉลียง

5. Skylight Picture Galler ห้องแสดงแบบภาพเขียน ที่ใช้แสงธรรมชาติจากหลังคา ใช้สำหรับพิพิธภัณฑ์ศิลปะ ห้องหอศิลป์

6. ห้องแสดงแบบ Carbinet คือห้องแสดงแบบติดผนังตลอด

7. ห้องแสดงแบบไม่มีหน้าต่าง Windowless ปล่อยให้เนื้อที่ไว้สำหรับดัดแปลงการจัดแสดงได้ตามต้องการ

นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงอยู่ 4 ชนิดที่ต้องเตรียมไว้เป็นพิเศษ คือ

- Period room ใช้กับพิพิธภัณฑ์ศิลปะ และประวัติศาสตร์โบราณคดี
- Habitant Groups ใช้กับพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา ซึ่งต้องการเนื้อที่จัดแสดงมาก
- การจัดแสดงตามธรรมชาติ คือการจัดแสดงให้เหมือนจริงตามธรรมชาติมากที่สุด
- การจัดแสดงตามสภาพจริง จัดแสดงตามสภาพเป็นช่วงๆ ตามยุคสมัยต่างๆ

2.4.2.8 การออกแบบห้องแสดง (Designing the Exhibition)

1. การจัดห้องแสดงไม่ว่าจะเป็นห้องแสดงประจำหรือชั่วคราว ไม่ควรปล่อยให้ห้องโล่งจนมองดูอ้างว้าง เพราะหากห้องโล่งจะไม่เป็นการดึงดูดผู้ชม ทำให้ผู้ชมเดินผ่านไปอย่างรวดเร็วโดยไม่ได้สนใจ

2. การวางแผนไม่ว่าจะยกย่องอย่างไร ก็ควรเรียงลำดับเรื่องราวที่จะจัดแสดง

3. ขนาดของแผง ตลอดจนถึงที่ใช้หาแผงขึ้นอยู่กับเหมาะสมของห้องแสดง ควรมีสีที่มองแล้วมีความเย็นสบายตาสบายใจ ชวนมอง

4. ผนังของห้องแสดงไม่ควรยกย่องกันเกินไป จนทำให้ผู้ชมรู้สึกว้าหลงทาง เพราะอาจทำให้ขาดความตั้งใจในการดูวัตถุที่จัดแสดง

5. เนื้อที่ระหว่างแผงแต่ละตอนควรมีช่องว่างให้ผู้ชมเคลื่อนไหวอย่างสะดวก และเคลื่อนไหวไปโดยรูปแบบผนังโน้มนำคนโดยอัตโนมัติ

6. ควรจัดให้แผงแต่ละตอนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยผู้ชมอาจเคลื่อนไหวไปตามความต้องการของภัณฑารักษ์ หรือเลือกชมตามความสนใจของตนเอง

2.4.2.9 เทคนิคการจัดแสดง (PRESENTATION TECHNIC)

- การจัดแสดงเพื่อความงาม นิยมในการจัดแสดงศิลปวัตถุ การจัดวางรูปห้องอาคารให้มีพื้นหลังการให้แสงสว่างแก่วัตถุแบบตู้ และแผ่นฐานที่เหมาะสมประณีตสวยงาม การเน้น

ความงามของวัตถุองค์ประกอบจะต้องเป็นตัวช่วยส่งเสริมให้วัตถุโดยรวมเด่นยิ่งขึ้น ไม่ใช่ องค์ประกอบเด่นกว่าวัตถุ

- การจัดแสดงให้ความรู้ เป็นการจัดแสดงที่ให้คำบรรยาย ภาพถ่าย ภาพเขียน แผนภูมิ หรือองค์ประกอบอื่นๆที่จะให้เรื่องราวแก่วัตถุ และเรื่องราวที่จัดแสดง การจัดแบบนี้มีความสำคัญอยู่ที่องค์ประกอบมากกว่าวัตถุ เพราะตัววัตถุเองอาจไม่มีคุณค่าความงามเลยก็ เป็นได้ ผู้ชมจะไม่สามารถเรียนรู้เรื่องราวของวัตถุถ้าไม่มีคำบรรยายและภาพประกอบ ใน พิพิธภัณฑ์สถานศิลปะจะไม่เน้นในเทคนิคด้านนี้มากนัก

- การจัดแสดงตามสภาพธรรมชาติ ส่วนใหญ่เป็นการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถาน ประวัติธรรมชาติ หลักการสำคัญคือ จัดแสดงให้เหมือนจริงตามธรรมชาติมากที่สุด โดยใช้เทคนิค การจัดฉากละคร มีทั้งขนาดจริงและขนาดย่อ การจัดวิธีนี้ต้องศึกษาสภาพความเป็นจริงอย่างละเอียด และต้องเป็นข้อเท็จจริงทั้งหมด

- การจัดแสดงตามสภาพจริง นิยมใช้พิพิธภัณฑ์สถานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะพื้นเมือง และพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง เป็นการจัดแสดงตามสภาพความเป็นจริง หรือรวบรวมมา จัดแสดงตามความเป็นอยู่เดิม อาจแสดงกลางแจ้งหรือนำไปจัดแสดงในอาคารก็ได้ การจัดแสดงแบบนี้ทำให้ผู้ชมสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเรียนรู้ได้โดยง่ายโดยไม่ต้องบรรยายด้วยข้อความยืด ยาว

- เทคนิคทางสายตาคนละ มีความสำคัญมากในพิพิธภัณฑ์สถานให้ปัจจุบัน เพราะ นอกจากใช้การมองเห็นอย่างเดียวแล้ว ยังสามารถใช้ประสาทส่วนอื่นๆ ช่วยเร้าให้เกิดความสนใจมากขึ้น เช่น ใช้เสียงประกอบ ใช้ภาพนิ่ง หรือภาพยนตร์ที่ฉายโดยอัตโนมัติประกอบการแสดง แต่ ต้องระวังในการใช้ให้มีความพอดีพอควร ตรงตามวัตถุประสงค์ เพราะถ้าใช้มากเกินไปอาจทำให้เกิดความสนุกตื่นเต้นจนอาจไม่สามารถเรียนรู้อะไรได้เลย

2.4.2.10 วัสดุและครุภัณฑ์ที่ใช้ในการจัดแสดง

ตู้จัดแสดง

ชนิดของตู้จัดแสดง แบ่งตามขนาดและลักษณะการใช้งานดังนี้

1. TABLE SHOWCASE

เป็นแบบจัดแสดงวัตถุที่มีขนาดเล็ก และสามารถมองเห็นได้รอบ แม้แต่ด้านบนของวัตถุ

2. EQUIPPED SHOWCASE WITH DRAWER

ตู้ชนิดนี้ราคาแพง โดยเฉพาะงานประกอบส่วนต่างๆ จะต้องมีการออกแบบเป็นอย่างดี ตู้แบบนี้สามารถใช้ประโยชน์ได้มาก เพราะใช้เนื้อที่สำหรับจัดแสดงน้อย และสามารถมีจะควบคุมแสงได้

3. UPLIGHT SHOWCASE

- Free Standing Showcase เป็นจัดแสดงขนาดใหญ่ สามารถจัดแสดงวัตถุได้หลากหลาย ตู้ชนิดนี้สามารถใช้แบ่งห้องแสดงออกเป็นส่วนต่างๆ ได้
- Wall Showcase ตู้แบบเดิมเป็นตู้จัดแสดงวัตถุที่มีคงความสูงโดย ปัจจุบันได้มีการใช้ตู้ชนิดนี้สำหรับแสดงวัตถุจัดแสดงทั่วไป โดยอาจออกแบบให้ติดตั้งลอยตัว แขนงหรือฝังผนังก็ได้
- Inset showcase เป็นลักษณะการจัดวางตู้เป็นกลุ่ม อาจอยู่ที่ระดับพื้นหรือเหนือระดับพื้นก็ได้ เหมาะสำหรับห้องแสดงที่มีผนังเพียงด้านเดียว เคลื่อนย้ายได้ง่าย ไม่ต้องตกแต่งมาก เพียงจัดจังหวะให้ลงตัวก็สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้

แสงสว่างในตู้แสดง

แสงสว่างในตู้มีความสำคัญมากสำหรับวัตถุที่นำมาจัดแสดง เพราะแสงเป็นตัวกำหนดสีธรรมชาติของวัตถุได้ดีที่สุด แต่ก็เป็นสิ่งที่จะทำให้ความเสียหายให้วัตถุได้มากเช่นกัน

แท่นจัดแสดง

แท่นจัดแสดงที่ใช้ในงานเทศกาลนั้น อาจเป็นแท่นจัดแสดงที่สามารถมองเห็นวัตถุจัดแสดงได้เพียงด้านเดียวจนถึงชมได้ทั้งสี่ด้าน ซึ่งการเลือกแท่นจัดแสดงนั้น ต้องคำนึงถึงสิ่งที่จัดแสดงนั้นว่ามีลักษณะอย่างไร จะติดตั้งหรือจัดแสดงลักษณะแบบใดถึงจะเหมาะสม โดยพิจารณาถึงขนาดปริมาณของวัตถุจัดแสดง และขนาดของสถานที่ ถ้าเป็นที่จัดนิทรรศการต่อไปอีกหลายครั้ง ควรคำนึงถึงแท่นจัดแสดงที่สามารถนำไปใช้ได้อีก

ลักษณะการจัดแท่นจัดแสดงที่นิยมมีด้วยกัน 3 แบบดังนี้คือ

1. จัดแสดงแบบหันออก facing out เป็นลักษณะการจัดแสดงที่ดึงดูดผู้ชมทั่วไปแต่ให้ความสะดวกกับผู้ชมได้ไม่ดีเท่าที่ควร การจัดแสดงแบบนี้เหมาะกับห้องนิทรรศการขนาดเล็ก
2. จัดแสดงแบบหัวออกผู้ชม facing outward เป็นการจัดแสดงที่ให้ความสะดวกแก่ผู้สนใจได้ดี โดยเฉพาะผู้ชมที่เป็นผู้ใหญ่ เพราะสามารถนำเสนอเรื่องพร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำได้อย่างใกล้ชิด

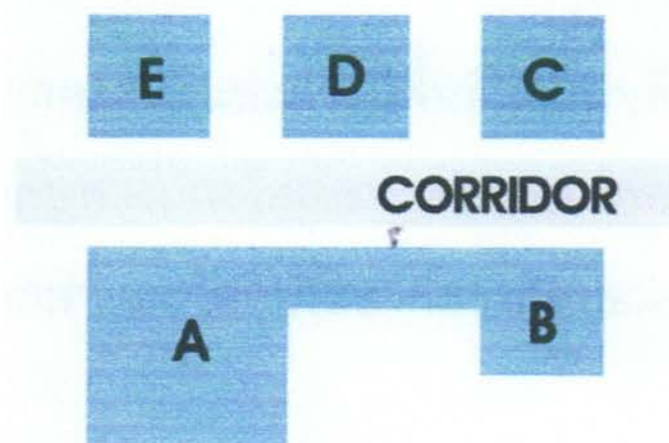
3. แบบผู้ชมเดินเข้ามาหา facing inside ให้ความสะดวกแก่ผู้ชมดี มีผู้ชมที่มีเป้าหมายเฉพาะ ราย โยมีการชักชวนให้ผู้ชมเดินเข้ามาหา และมีการป้องกันสิ่งรบกวนเพื่อให้ผู้ชมมีสมาธิกับการศึกษาวัตถุนั้น

2.4.2.11 ระบบการจัดห้องแสดง

การจัดกลุ่มของห้องแสดงพิพิธภัณฑ์ มีการจัดตามลักษณะดังนี้

1. ROOM TO ROOM ARRANGMENT

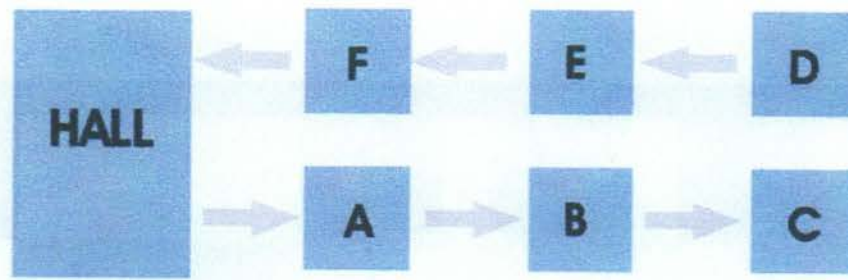
เป็นการจัดแสดงที่ให้ผู้ชมเดินไปเรื่อยๆ ไม่ย้อนกลับทำให้ชมได้ทั่วถึงตามลำดับ อาจใช้ห้องใหญ่ห้องหนึ่งแล้วกันเป็นส่วนๆ

ภาพที่ 2.14 แสดงระบบการจัดแสดงแบบ ROOM TO ROOM ARRANGMENT

2. CORRIDOR TO ROOM ARRANGEMENT

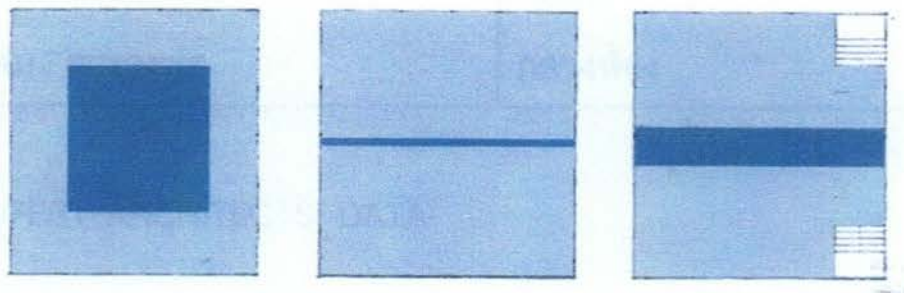
การจัดกลุ่มห้องแสดงลักษณะนี้มีลักษณะเป็นทางยาว แล้วมีการแยกไปยังห้องแสดงต่างๆ แต่ละห้องมีทางเข้าออกทางเข้าโดยตรงไม่ผ่านห้องอื่น โดยส่วนของทางเดินอาจใช้เป็นที่จัดแสดงได้ดีด้วย

ภาพที่ 2.15 แสดงการจัดกลุ่มห้องแสดง

3. DECENTRALIZED SYSTEM ACCESS

แบ่งการจัดแสดงออกเป็นส่วนต่างๆ ซึ่งเนื้อหาความรู้และเนื้อหาสาระที่ต่างหน้าที่กันไป กล่าวคือ ในส่วนห้องแสดงความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น ทั้งในส่วนในการจัดแสดงแบบนิทรรศการ และส่วนฉายภาพยนตร์ และส่วนแสดงตัวอย่างจริง เมื่อผู้ชมได้เข้าชมในส่วนแสดงนิทรรศการแล้ว สามารถเลือกเข้าชมในส่วนต่างๆ ได้อย่างอิสระ โดยไม่จำเป็นต้องเดินกลับมาทางเดิม

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

ภาพที่ 2.16 แสดงการจัดแสดงแบบ DECENTRALIZED SYSTEM ACCESS

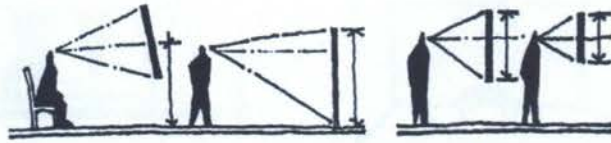
2.4.2.12 วัตถุประสงค์และ การจัดแสดง

อุปกรณ์ในการจัดนิทรรศการทำขึ้นเพื่อให้การจัดนิทรรศการเป็นสัดส่วนเป็นระเบียบเรียบร้อย ฉะนั้น อุปกรณ์ที่ใช้จำเป็นต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังต่อไปนี้ มีความมั่นคงแข็งแรง เคลื่อนย้ายได้สะดวก ป้องกันการโจรกรรม และบางครั้งต้องคำนึงถึงความสามารถในการควบคุม อุณหภูมิ และการติดตั้งในระดับสายตาของผู้ชม

อุปกรณ์สำหรับจัดนิทรรศการที่จะช่วยให้บรรยากาศในห้องแสดงน่าชมยิ่งขึ้นนั้นมีมากมายหลายอย่าง เช่นถ้าเป็นนิทรรศการถาวร อุปกรณ์ส่วนใหญ่จะเป็นสิ่งประดิษฐ์ หุ่นจำลอง ตู้แสดง และบอร์ดสำหรับจัดแสดง แต่ถ้าเป็นนิทรรศการชั่วคราวแล้วมักใช้บอร์ดในการจัดแสดงเป็นหลัก อย่างไรก็ตามการจัดแสดงแต่ละเรื่องอาจใช้อุปกรณ์ต่างกันตามความเหมาะสมกับสิ่งแสดงนั้นๆ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปดังนี้

1. หุ่นจำลอง MODEL

เป็นวัตถุ 3 มิติ ประเภทหุ่นจำลอง MODEL หรือวัตถุจริง REAL THING ที่มีขนาดแตกต่างกัน เช่นหุ่นจำลองสัตว์ สัตว์สถาปัตยกรรม เป็นต้น สามารถจัดเป็นกลุ่มหรือแบบเดี่ยว และอาจจัดในรูปแบบที่น่าสนใจในเทคนิคอื่นๆ ข้อดีของการใช้หุ่นจำลองหรือวัตถุจริงเข้ามาในการจัดแสดงคือสามารถทำให้เห็นในรายละเอียดที่สมจริง และเห็นภาพเนื้อหาความรู้ได้มากที่สุด และหุ่นจำลองยังสามารถทำเลี่ยนในขนาดที่แตกต่างไปจากของจริง เช่นขยายให้ใหญ่เพื่อให้เห็นในรายละเอียดได้ชัดเจนขึ้น หรือสามารถลดขนาด เพื่อสะดวกในการจัดแสดงและชมได้

การมองเห็นแบบปกติ

ช่องแสงให้ความ

การกระจายของแสง

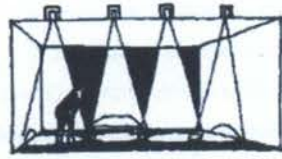
ปัญหาเรื่อง

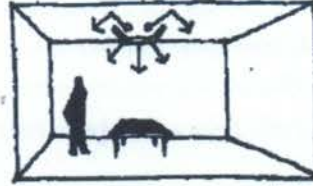
แสงสะท้อนจากเพดาน

การสะท้อนของแสงจาก

แสงสปอตไลท์จากเพดานส่องมายังสิ่งที่แสดง

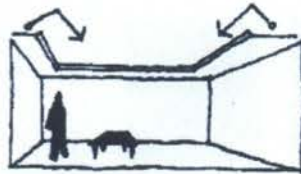
แสงสปอตไลท์จากเพดานส่องมายังสิ่งที่แสดง

แสงสปอตไลท์จากด้านบน

แสดงการใช้แสงด้านบน

แสงโดยซ่อนจากเพดาน

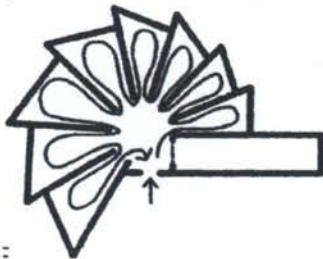
ภาพที่ 2.17 แสดงวัตถุประสงค์พิพิธภัณฑ์และการจัดแสดง

2.4.2.13 การจัดระบบทางสัญจรในพิพิธภัณฑ์

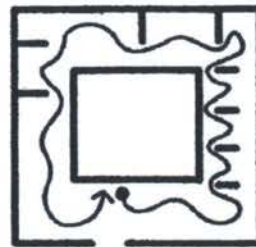
ในการพิจารณาระบบ circulation ของส่วนนิทรรศการโดยทั่วไปแบ่งเป็น 2 แบบ

1. Centralized System of Access

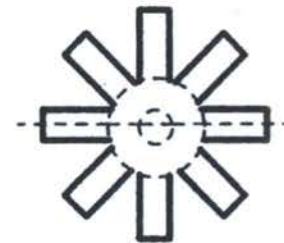
การสัญจรที่มีทางเข้าออกทางเดียว และมีการชมตั้งแต่ต้นจนจบการแสดง และย้อนกลับ
มายังจุดเดิมอีกครั้ง แบ่งได้ 8 รูปแบบ

FanShape

Twisting Circuit

Star Shape

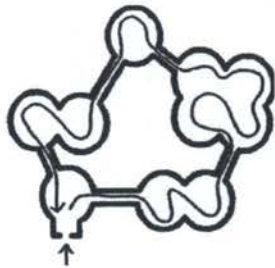
Weaving Freely Circuit

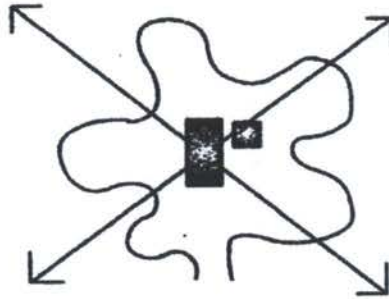
Chain Layout

Rectilinear Circuit

Comb Tube Circuit

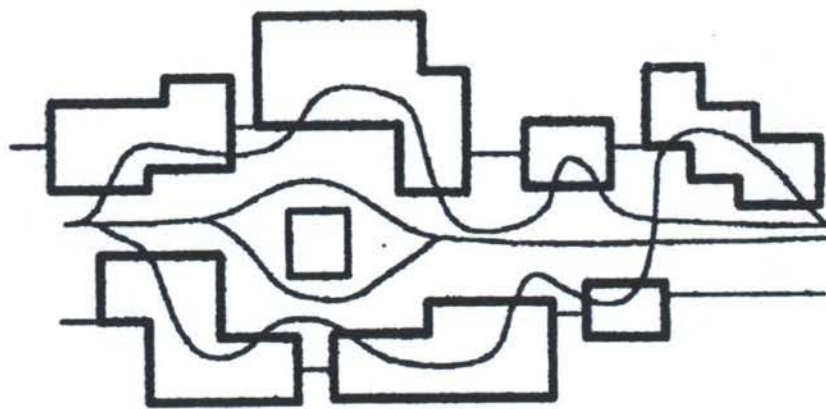

Block Arrangement

ภาพที่ 2.18 การจัดระบบทางสัญจรในพิพิธภัณฑ์

2. Decentralized System of Access

การสัญจรที่มีทางเข้าออก 2 ทางขึ้นไป เนื่องจากมีการแสดงหลายประเภท ไม่ต่อเนื่อง ให้อิสระในการเลือกชม ซึ่งสำคัญที่ต้องมีคือ เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ เพื่อให้ผู้ชมสามารถรู้ทิศทาง

ภาพที่ 2.19 แสดงการสัญจรแบบ Decentralized System of Access

การจัดระบบสัญญาณภายในพิพิธภัณฑ์ มีหลักสำคัญ คือ

1. แบ่งระบบการสัญญาณของผู้เข้าชมและระบบการสัญญาณของเจ้าหน้าที่ด้านการให้บริการ แยกออกจากกัน เพื่อป้องกันการสับสนและการรบกวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่างๆ และผลงานด้านการแสดงด้วย นอกจากนี้ยังต้องป้องกันเสียงจากทั้งสองส่วนไม่ให้รบกวนถึงกันอีกด้วย
2. จัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่จัดแสดง และทางเดินภายในพิพิธภัณฑ์ต้องทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจและเพลิดเพลินในสิ่งที่แสดงมากที่สุด
3. ทางเข้าและทางออกอยู่ในบริเวณเดียวกันหรือใกล้กัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถมองเห็น และดูแลได้อย่างสะดวก
4. ห้องแสดงแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์ระหว่างกันด้วยที่ว่าง โดยให้ผู้เข้าชมมีอิสระในการ เคลื่อนไหวไปตามทิศทางในการแสดงงาน และควรมีพื้นที่มากพอที่จะสัญญาณภายในได้อย่าง สะดวก โดยไม่มีความรู้สึกว่ามี การบีบบังคับทางเดินโดยเฉพาะในส่วนพิพิธภัณฑ์ที่จะต้องตระหนัก ว่า ผู้ชมมีความต้องการ พื้นฐานทางการศึกษาและวัตถุประสงค์ต่างกันย่อมจะต้องมีอิสระที่จะ ศึกษาเรื่องราวตามความสนใจของตนเองได้

2.4.2.14 แสงกับการตกแต่งภายใน

ในการออกแบบตกแต่งภายในหลายครั้งหลายโอกาสที่ต้องมีการใช้แสงไฟจากหลอดไฟมา ช่วยเสริมหรือเป็นตัวหลักในการนำอารมณ์หรือความสวยงามของพื้นที่นั้นๆ ให้แสดงออกมาได้ อย่างตรงความต้องการของการใช้พื้นที่มากที่สุด ซึ่งปัจจัยเด่นๆที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบโดย ใช้หลอดไฟ เช่น

- ปริมาณแสงไฟ
- ชนิดของลำแสงไฟ
- สีสีนของแสงไฟ
- ขนาดของหลอดไฟ
- สีสีนและวัสดุของหลอดไฟ
- รูปแบบการเดินสายไฟและอุปกรณ์ต่อพ่วง

ประเภทของหลอดไฟฟ้า หลอดไฟฟ้าที่ให้แสงสว่างมีหลากหลายชนิดแต่สามารถแบ่ง ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ได้ คือ

1. หลอดไส้ (Incandescent Lamps) เป็นหลอดที่ให้แสงออกมาได้โดยผ่านกระแสไฟฟ้า เข้าที่หลอดไส้ ซึ่งทำให้มันร้อนและให้แสงออกมา หลอดไส้ ยังสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

- หลอดไส้แบบธรรมดา (Normal Incandescent Lamp)
- หลอดทังสเทนฮาโลเจน(Tungsten Halogen Lamp) เป็นหลอดที่ไม่ค่อยนิยมใช้

กันในบ้านโดยทั่วไปจึงจะไม่กล่าวถึง

2. หลอดดิสชาร์จ(Discharge Lamps) เป็นหลอดไฟฟ้าที่ไม่มีไส้หลอดแต่ให้แสงออกมา โดยการกระตุ้นก๊าซที่อยู่ภายใน หลอด ซึ่งสามารถแบ่งย่อยออกเป็นแบบความความดันต่ำและแบบความดันสูงมีอยู่หลายชนิด แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเพียงหลอดฟลูออเรสเซนต์ และคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ซึ่งเป็นหลอดที่นิยมใช้ภายในบ้าน

- หลอดไส้

เป็นหลอดแสงสว่างราคาถูก สีของแสงดี ติดตั้งง่ายให้แสงสว่างทันที เมื่อเปิดสามารถติดอุปกรณ์เพื่อปรับ หรือหรี่แสงได้ง่าย แต่มีประสิทธิภาพแสงต่ำมาก อายุการใช้งานสั้น ไฟฟ้าที่ป้อนให้หลอดจะถูกเปลี่ยนเป็นความร้อนกว่าร้อยละ 90 จึงไม่ประหยัดพลังงาน แต่เหมาะสมกับการใช้งานประเภทที่ต้องการหรี่แสง เช่น ห้องจัดเลี้ยงตามโรงแรม ส่วนหลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ไม่สามารถหรี่แสงได้

- หลอดฟลูออเรสเซนต์

เป็นหลอดที่มีประสิทธิภาพแสงและอายุการใช้งานมากกว่า หลอดไส้ หลอดฟลูออเรสเซนต์แท่งยาวที่ใช้แพร่หลายมีขนาด 36 วัตต์ แต่ยังมีหลอดแสงสว่างประสิทธิภาพสูง (หลอดซูเปอร์ลักซ์) ซึ่งมีราคาต่อหลอดแพงกว่าหลอดแสงสว่าง 36 วัตต์ธรรมดา แต่ให้ปริมาณแสงมากกว่าร้อยละ 20 ในขนาดการใช้กำลังไฟฟ้าที่เท่ากัน นอกจากนี้ยังมีหลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ (CFL) หรือหลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ชนิดที่ให้สีของแสงออกมาเทียบเท่าร้อยละ 8 เท่าของหลอดไส้ มี 2 แบบ คือ แบบขั้วเกลียวกับขั้วเสียบ

- หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ แบ่งออกได้หลายชนิด คือ
- หลอด SL แบบขั้วเกลียว มีบัลลาสต์ในตัว มีขนาด 9, 13, 18, 25 วัตต์ ประหยัดไฟร้อยละ 75 เมื่อเทียบกับหลอดไส้ เหมาะกับสถานที่ที่เปิดไฟนานๆ หรือบริเวณที่เปลี่ยนหลอดยาก เช่น โคมไฟหัวเสา ทางเดิน เป็นต้น

- หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ 4 แท่ง ขั้วเกลียว (หลอด PL*E/C) ขนาด 9,11,15 และ 20 วัตต์ มีบัลลาสต์อิเล็กทรอนิกส์ในตัว ปิดติดทันที ไม่กระพริบ ประหยัดไฟได้ร้อยละ 80 เมื่อเทียบกับหลอดไส้

- หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ตัวยู 3 ขด (หลอด PL*E/T) ขนาดกะทัดรัด 20 และ 23 วัตต์ ขจัดปัญหาหลอดยาวเกินโคมประหยัดไฟได้ร้อยละ 80 ของหลอดไส้

- หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ข้าวเสียบ (หลอด PLS) บัลลาสต์ภายนอกขนาด 7, 9 และ 11 วัตต์ ประหยัดไฟร้อยละ 80 ของหลอดไส้
- หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ 4 แท่ง ข้าวเสียบ (หลอด PLC) บัลลาสต์ภายนอกขนาด 8, 10, 13, 18 และ 26 วัตต์ ประหยัดไฟร้อยละ 80 ของหลอดไส้

2.4.3 จิตวิทยาสี

ความหมายของทฤษฎีสี

ทฤษฎี หมายถึง ความจริงที่ได้พิสูจน์แล้ว หรือ หลักวิชา

สี หมายถึง แสงที่มากกระทบวัตถุแล้วสะท้อนเข้าตาเรา ทำให้เห็นเป็นสีต่างๆ

ทฤษฎีสี หมายถึง หลักวิชาเกี่ยวกับสีที่สามารถมองเห็นได้ด้วยสายตา

2.4.3.1 ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสี

สรรพสิ่งทั้งหมดในจักรวาลประกอบไปด้วยสี ดังนั้นสิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์จึงประกอบไปด้วยสี สีจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สีที่เกิดจากปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ เช่น สีของแสง สีผิวของวัตถุตามธรรมชาติ
2. สีที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ เช่น สีของแสงไฟฟ้า สีของพลุ สีที่ใช้เขียนภาพและย้อมสีวัสดุต่างๆ

เหตุที่มนุษย์รู้จักใช้สี เพราะมนุษย์มีธรรมชาติรักสวยรักงาม เมื่อเห็นความงามตามธรรมชาติ เช่น ดอกไม้ ใบไม้ สัตว์ วัตถุ ตลอดจนทิวทัศน์ที่งดงาม มนุษย์ก็อยากจะมีเก็บความงามเอาไว้ จึงได้นำเอาใบไม้ หินสี เปลือกหอย ฯลฯ มาประดับร่างกาย และยังรู้จักเอาดินสีและเขม่ามาทาตัว หรือขีดเขียนส่วนที่ต้องการให้งาม รวมทั้งการเขียนภาพตามผนังถ้ำอีกด้วย สำหรับในปัจจุบันได้มีการสังเคราะห์สีจากวัตถุขึ้นมาใช้ในงานต่างๆ อย่างกว้างขวางทั่วไป

จิตวิทยาแห่งสี (psychology of colors)

การใช้สีให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยา จะต้องเข้าใจว่าสีใดให้ความรู้สึกต่อมนุษย์อย่างไร จึงจะใช้ได้อย่างเหมาะสม ความรู้สึกเกี่ยวกับสี สามารถจำแนกออกได้ดังนี้

- สีแดง ให้ความรู้สึกอันตราย เกรี้ยวกราด รุนแรง มั่นคง อุดมสมบูรณ์
- สีส้ม ให้ความรู้สึกสว่าง เกรี้ยวกราด อุดม
- สีเหลือง ให้ความรู้สึกสว่าง สดใส สดชื่น ระวัง
- สีเขียว ให้ความรู้สึกงอกงาม พักผ่อน สดชื่น
- สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกสงบ ผ่อนคลาย สง่างาม ทิม
- สีม่วง ให้ความรู้สึกหนัก สงบ มีเลศนัย
- สีน้ำตาล ให้ความรู้สึกเก่า หนัก สงบเสียบ
- สีขาว ให้ความรู้สึกบริสุทธิ์ สะอาด ใหม่ สดใส

- สีดำ ให้ความรู้สึกหนัก หดหู่ เศร้าใจ ทึบตัน

การใช้สีตามหลักจิตวิทยา สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ได้หลายประการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้งาน ประโยชน์ที่ได้รับนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ประโยชน์ในด้านแสดงเวลาของบรรยากาศในภาพเขียน เพราะสีบรรยากาศในภาพเขียนนั้น จะแสดงให้เห็นว่าเป็นภาพตอนเช้า ตอนกลางวันหรือตอนบ่าย เป็นต้น
2. ประโยชน์ในด้านการค้า คือ ทำให้สินค้าสวยงาม น่าซื้อหา นอกจากนี้ยังใช้กับงานโฆษณา เช่น โปสเตอร์ต่างๆ ช่วยให้จำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น
3. ประโยชน์ในด้านประสิทธิภาพของการทำงาน เช่น โรงงานอุตสาหกรรม ถ้าทาสีสถานที่ทำงานให้ถูกหลักจิตวิทยา จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างบรรยากาศให้นำำทำงาน คนงานจะทำงานมากขึ้น มีประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น
4. ประโยชน์ในด้านการตกแต่ง สีของห้อง และสีของเฟอร์นิเจอร์ ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความสว่างของห้อง รวมทั้งความสุขในการใช้ห้อง ถ้าเป็นโรงเรียนเด็กจะเรียนได้ผลดีขึ้น ถ้าเป็นโรงพยาบาลคนไข้จะหายเร็วขึ้น

2.5 กรณีศึกษาเปรียบเทียบ

เนื่องจากโครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑสถานคติชนวิทยา สถาบันทักษิณคดี เป็นโครงการที่ปรับปรุงเนื้อหาจัดแสดงใหม่ ดังนั้นการเลือกกรณีศึกษาเปรียบเทียบจึงต้องเลือกโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน คือ

1) เป็นโครงการปรับปรุง เนื้อหาจัดแสดงใกล้เคียงกัน และยังมีอาคารเดิมเป็นสถานที่จัดแสดง

2) เนื้อหาและเทคนิคทันสมัยใกล้เคียงกัน เช่น เป็นพิพิธภัณฑสถานที่ต้องแสดงเรื่องราวทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนพื้นบ้านที่อาศัยอยู่ในสถานที่นั้น
จากเหตุผลดังกล่าวจึงได้เลือกโครงการเปรียบเทียบ ดังนี้

1. โครงการหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่

เหตุผล เป็นโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับโครงการที่ศึกษาอยู่ คือ เนื้อหาจัดแสดงใกล้เคียงกัน เป็นโครงการปรับปรุงเช่นเดียวกัน

2. โครงการศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา (อาคารหลัก) จ.พระนครศรีอยุธยา

เหตุผล เป็นโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับโครงการที่ศึกษาอยู่ คือ เนื้อหาจัดแสดงใกล้เคียงกัน ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

3. โครงการพิพิธภัณฑสถานเมืองนครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช

เหตุผล เป็นโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับโครงการที่ศึกษาอยู่ คือ ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

2.5.1 หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่

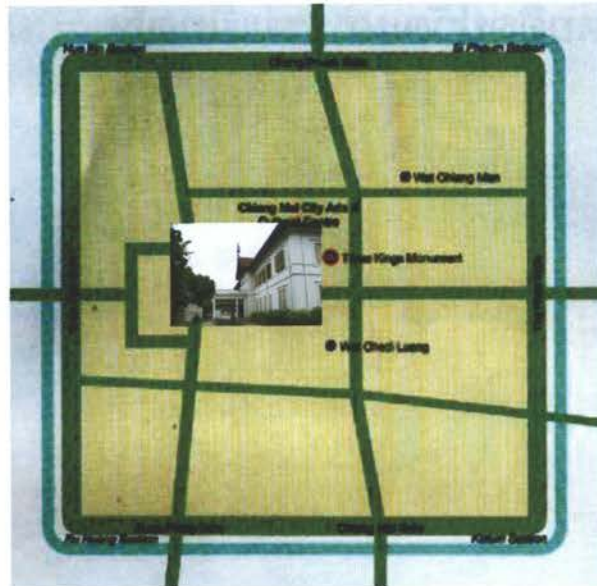
ภาพที่ 2.20 แสดงรูปแบบสถาปัตยกรรมของหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

ที่มา : <http://photo.lannaphotoclub.com>

เจ้าของโครงการ เทศบาลนครเชียงใหม่

ที่ตั้ง หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่ ถ.พระปกเกล้า ต.ศรีภูมิ อ.

เมือง จ.เชียงใหม่

ภาพที่ 2.21 แสดงแผนที่ตั้งอาคารหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

ที่มา : แผนที่ หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

ประเภทโครงการ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์

ผู้ใช้โครงการ เยาวชนทั่วไป, นักเรียน นักศึกษา, บุคคลและประชาชนทั่วไป

วันเปิดทำการ วันที่เปิดทำการ อังคาร-อาทิตย์ เวลา 8.30-17.00 น. ไม่เว้น

วันหยุดนักขัตฤกษ์ (ปิดทำการวันจันทร์)

ประวัติอาคาร

เป็นอาคารเก่าแก่ที่มีลักษณะสถาปัตยกรรมที่งดงามสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2467 เคยใช้เป็นหอคำ ศาลาว่าการรัฐบาลมณฑลพายัพ และศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ อาคารนี้ตั้งอยู่บริเวณที่เป็นสะดือเมืองในอดีต ซึ่งเคยเป็นที่ตั้งของเสาหลักเมืองก่อนที่จะย้ายไปวัดเจดีย์หลวง เดิมเป็นมรดกตกทอดกันมาตั้งแต่สมัยพระเจ้ากาวิโลรสสุริยวงศ์ถึงเจ้าเทพไกรสรพระธิดา ซึ่งเสกสมรสกับเจ้าอินทวิชยานนท์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่คนที่ 7 ผู้ใช้หอคำซึ่งอยู่ในบริเวณคุ้มกลางเวียงเป็นศูนย์กลางการบริหารนครเชียงใหม่ เมื่อเจ้าอินทวิชยานนท์ถึงแก่พิราลัยจึงตกเป็นของเจ้าดารารัศมี

พระบิดา ต่อมาเมื่อจัดการปฏิรูปการปกครองตามระบบเทศบาล เจ้าดารารัศมีจึงให้ใช้คุ้มกลางเวียงเป็น "ศาลารัฐบาล" หรือที่ทำการรัฐบาล

ต่อมาเมื่อจังหวัดเชียงใหม่ ได้เริ่มใช้ศาลากลางหลังใหม่ บนถนนโชตนาเป็นศูนย์ราชการจังหวัด และได้ย้ายหน่วยงานออกหมดในปี 2539 อาคารนี้จึงถูกทิ้งร้างไว้โดยไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาใช้ประโยชน์จึงถึงปลายปี 2540 เทศบาลนครเชียงใหม่ได้ขอปรับปรุงอาคาร เพื่อใช้เป็นหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ และได้รับรางวัลอาคารอนุรักษ์ดีเด่นประจำปี 2542 ประเภทที่ทำการอาคารสาธารณะจากสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์

ความเป็นมาของโครงการ

เทศบาลนครเชียงใหม่ ได้ตระหนักดีถึงคุณค่าความเป็นเมืองประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม แต่ที่ผ่านมาเมืองเชียงใหม่ยังขาดแหล่งศูนย์กลางที่จะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่อย่างครบถ้วน ดังนั้นจังหวัดเชียงใหม่เทศบาลนครเชียงใหม่ร่วมกับนักวิชาการ องค์กรภาคเอกชนและประชาชนชาวจังหวัดเชียงใหม่ จึงได้มีความประสงค์ที่จะจัดตั้งหอศิลปวัฒนธรรมขึ้นเพื่อให้เป็นสถานที่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตเมืองเก่าเชียงใหม่ให้ผู้สนใจได้มีโอกาสเรียนรู้ประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมประเพณีของเมืองเชียงใหม่ได้อย่างถูกต้องที่สำคัญคือ เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ความสำคัญ รู้จักวิถีชีวิตของตนเอง รู้ถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์ความเป็นมาของบ้านเมือง ประเพณีและศิลปวัฒนธรรม อันอันจะสร้างความภาคภูมิใจและจิตสำนึกเทศบาลนครเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดตั้งหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตเมืองเก่าเชียงใหม่
2. เพื่อ สร้างโอกาสให้คนจากท้องถิ่นอื่นหรือนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้ประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมประเพณีของเมืองเชียงใหม่อย่างถูกต้องต่อไป
3. เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ความสำคัญ รู้จักวิถีชีวิต รู้ถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์ ความเป็นมาและวัฒนธรรมประเพณีของเมืองเชียงใหม่ อันจะสร้างความภาคภูมิใจและจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของเมืองเชียงใหม่สืบไป

การจัดวางพื้นที่ในโครงการ

ส่วนที่ 1

พื้นที่อาคารในชั้นที่ 1 ได้จัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยในอาคารไว้ดังนี้

แผนผังชั้นล่าง

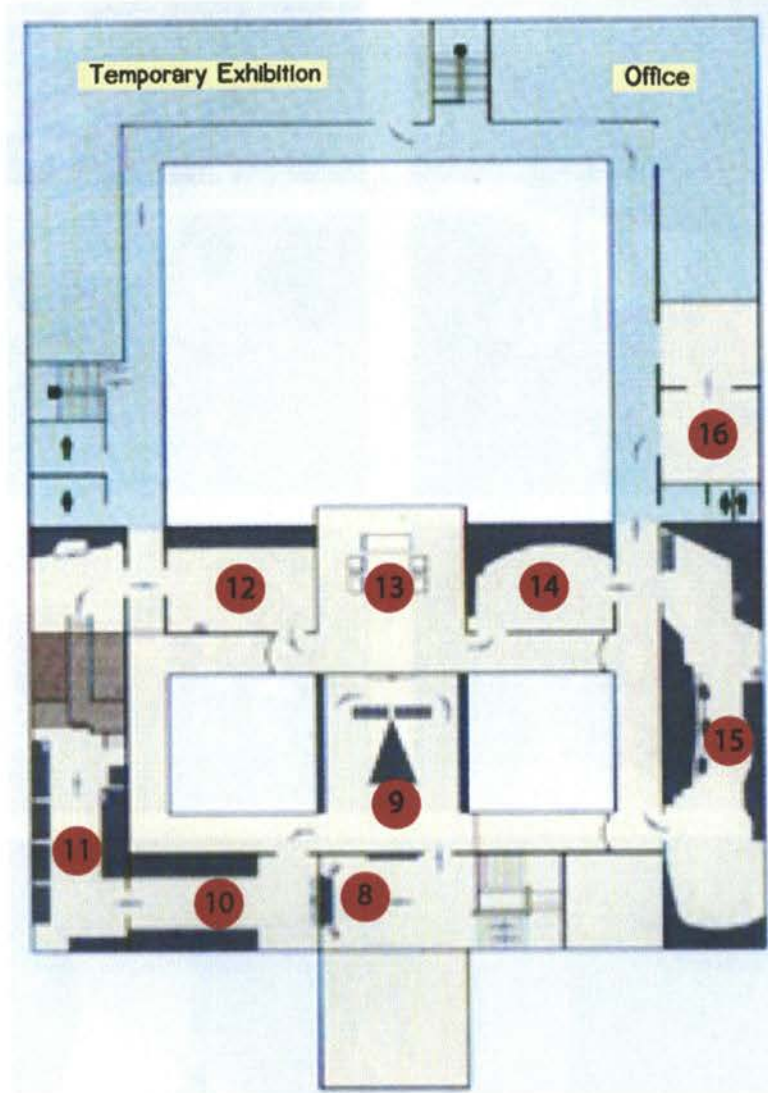
1. ห้องเชียงใหม่วันนี้
2. ห้องก่อนจะเป็นเมืองเชียงใหม่
3. ห้องอารยธรรมสองลุ่มน้ำ
4. ห้องสร้างบ้านแปงเมือง
5. ห้องความสัมพันธ์กับภูมิภาค
6. ห้องร้อยปีล่วงแล้ว
7. ห้องสิ่งดีงามของเมืองเชียงใหม่ – นิทรรศการภาพถ่าย

ภาพที่ 2.22 แสดงการวางผังของอาคารในชั้นที่ 1

ที่มา : หนังสือนำชมหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

ส่วนที่ 2

พื้นที่อาคารในชั้นที่ 2 ได้จัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยในอาคารไว้ดังนี้

8. ห้องความเป็นมาของอาคาร
9. ห้องเจ้าหลวงเชียงใหม่
10. ห้องชีวิตริมฝั่งน้ำ
11. ห้องชีวิตในเมือง
12. ห้องพุทธศาสนากับคนเมือง
13. ห้องพระปกเกล้า
14. ห้องชีวิตเกษตรกรรม
15. ห้องคนบนดอย
16. ห้องภูมิปัญญาคนเมือง - กิจกรรม

ภาพที่ 2.23 แสดงการวางผังของอาคารในชั้นที่ 2

ที่มา : หนังสือนำชมหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่

นิทรรศการถาวร

1. ส่วนจัดแสดงที่ 1 ห้องเชียงใหม่วันนี้

ภาพที่ 2.24 แสดงบรรยากาศภายในห้องเชียงใหม่วันนี้

ที่มา : <http://www.cmocity.com/room/chiangmaitoday.html>

คนโบราณล้านนามีความเชื่อว่า ไม่ว่าเมืองใดๆ ก็ตามย่อมมี “สิ่งดั่งาม” ประจำเมืองอยู่ มนุษย์ที่งบนอบน้อมต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่อาจเห็นนั้น

การสร้างบ้านเมืองเริ่มขึ้นจากศูนย์ มุ่งให้มีความมั่งคั่งรุ่งเรือง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง ให้จิตวิญญาณของบ้านเมืองนั้นผสมผสานกลมกลืนไปกับพลังของจักรวาล ผู้สร้างนครเชียงใหม่ คงจะสร้างเมืองขึ้นตามแบบแผนคติความเชื่อดังกล่าวอย่างเคร่งครัด จึงเห็นได้ว่า แม้เวลาจะผ่านไป ถึง 700 ปีแล้ว อดีตเมืองหลวงแห่งอาณาจักรล้านนาก็ยังคงแบ่งบาน รุ่งเรือง นครเชียงใหม่ที่ เคยล้อมด้วยป่าเขา ปัจจุบันเป็นเมืองที่ทันสมัย เป็นศูนย์กลางแห่งวัฒนธรรม เป็นที่อยู่อาศัย ทำ มาหากินของคนนับแสน และเป็นที่รองรับแขกบ้านแขกเมืองนับล้านในแต่ละปี ในขณะที่เมือง ข้างเคียงทั้งหลายต่างค่อยๆ เลือนหายจากความทรงจำของผู้คน

เชียงใหม่ในศตวรรษที่ 21 มีความเจริญก้าวหน้าด้วยภูมิหลังของวัฒนธรรมอันแข็งแกร่ง ซึ่งยังคงสืบทอดผ่านทางเทศบาลและพิธีกรรมที่ปฏิบัติกันมา ในลักษณะการผสมผสานวัฒนธรรม กับการบริหารจัดการแบบใหม่ เชียงใหม่พยายามคงความรุ่งเรืองที่บรรพบุรุษได้วางรากฐานไว้ให้ เมื่อ 7 ศตวรรษที่แล้ว ให้มั่งคั่งยั่งยืนสืบไปอีกหลายร้อยปีข้างหน้า

<u>วัสดุตกแต่ง</u>	พื้น	กระเบื้องหินขัด
	ผนัง	ก่ออิฐฉาบปูนกรุด้วยไม้
	ฝ้าเพดาน	เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ

บางส่วนติดไฟ Down Light ส่องบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง วีดิทัศน์ / เครื่องฉายโปรเจ็คเตอร์ / ฉากรับภาพ

ข้อดี สร้างบรรยากาศให้ดูอบอุ่น

2. ส่วนจัดแสดงที่ 2 ห้องก่อนจะเป็นเมืองเชียงใหม่

ภาพที่ 2.25 แสดงบรรยากาศภายในห้องก่อนจะเป็นเมืองเชียงใหม่

ที่มา : <http://photo.lannaphotoclub.com>

จากหลักฐานเครื่องมือหิน ทำให้ทราบว่า บรรพบุรุษของมนุษย์ได้หากินอยู่ในภูมิภาคที่ปัจจุบันคือภาคเหนือของประเทศไทย ย้อนหลังไปหลายร้อยปี

ที่ถ้ำผี จังหวัดแม่ฮ่องสอน นักโบราณคดีขุดพบชิ้นส่วนเครื่องมือหิน เครื่องปั้นดินเผา ลวดลายขีดเชือกหรือลายเชือกทาบ อายุกว่า 12,000 – 7,000 ปี ก่อนคริสต์ศักราช นอกจากนี้ยังพบกระดูกสัตว์เช่น กวาง หมูป่า ลิง กระรอก และชะมด ทั้งพบชิ้นส่วนของน้ำเต้า หมาก เมล็ดถั่ว และพืชพันธุ์อื่นๆ พบยางพืชที่หัวลูกศรไม้ไผ่ น้ำมันจากพืชที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงให้แสงสว่าง ช่วยให้จินตนาการได้ถึงความเป็นอยู่ของมนุษย์ดึกดำบรรพ์ในแถบนี้

ที่บริเวณน้ำตกออบหลวง อำเภอฮอด ขุดค้นพบเครื่องประกอบการฝังศพ เป็นงานโลหะ กำไลที่ทำจากเปลือกหอย ลูกปัด เปลือกหอย และหินคาร์เนเลียน มีอายุระหว่าง 3,000 – 2,500 ปี ก่อนคริสต์ศักราช หน้าผาจังหวัดลำปาง ปรากฏร่องรอยการตั้งถิ่นฐานการอยู่อาศัยของมนุษย์บริเวณนี้เมื่อ 3,000 ปีก่อน ที่จังหวัดน่านและแพร่ช่วง 50 ปีมาแล้ว พบชาว "ตองเหลือง" ที่เป็นชาติพันธุ์โปรโตมองโกลอยด์ ใช้ชีวิตเหมือนบรรพบุรุษ

วัสดุตกแต่ง	พื้น	กระเบื้องหินขัด
	ผนัง	จำลองผนังห้องเหมือนหน้าผาเหมือนประตูผา จ.ลำปาง เจาะช่องเป็นตู้จัดแสดงและฝังจอ LCD

ฝ้าเพดาน เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ
 บางส่วนติดไฟ Down Light ส่องบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ
เทคนิคการจัดแสดง วัตถุจัดแสดงจริง / วีดิทัศน์ เรื่องยุคก่อนประวัติศาสตร์ภาคเหนือ / จอ
 LCD บรรยาย / ป้ายบรรยาย

3. ส่วนจัดแสดงที่ 3 ห้องอารยธรรมสองลุ่มน้ำ

ภาพที่ 2.26 แสดงบรรยากาศภายในห้องอารยธรรมสองลุ่มน้ำ

ที่มา : <http://www.cmocity.com/room/twovalleys.html>

กล่าวถึงรัฐในหุบเขาลุ่มน้ำกกและลุ่มน้ำปิง ที่มีอิทธิพลต่อการก่อตั้งเมือง ลำดับเหตุการณ์
 การรวบรวม ดินแดนในแถบ 2 ลุ่มน้ำ โดยพญามังราย แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ลักษณะทางกายภาพ
 ใช้สื่อด้วยแท่นจำลอง ภูมิประเทศ

วัสดุตกแต่ง ฝ้า กระจกเบื้องหินขัด
 ผนัง ก่ออิฐฉาบปูนกรุด้วยไม้
 ฝ้าเพดาน เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ
 บางส่วนติดไฟ Down Light ส่องบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง wall board / โมเดลจำลองภูมิประเทศ

4. ส่วนจัดแสดงที่ 4 ห้องสร้างบ้านแปงเมือง

ภาพที่ 2.27 (ซ้าย)แสดงหุ่นจำลองศิลาจารึก ,(ขวา)การจำลองพิธีราชาภิเษกของพญามังราย
ที่มา : <http://photo.lannaphotoclub.com>

ส่วนที่ 1 แสดงคติความเชื่อเรื่องความมีตัวตนของเมือง มองเมืองเปรียบเหมือนร่างกาย เป็นความเชื่อทาง ศาสนาเรื่องไตรภูมิที่มีอิทธิพลต่อการวางผังเมือง

ส่วนที่ 2 ชัยภูมิเมืองเชียงใหม่ สืบถึงแนวคิดและความเชื่อในเรื่องชัยมงคล 7 ประการ ของทำเลที่สร้าง เมืองเชียงใหม่อันเป็นองค์ประกอบที่เป็นมงคลและมีผลต่อความรุ่งเรืองของ อาณาจักร

ส่วนที่ 3 สร้างเมืองเชียงใหม่ แสดงลักษณะเด่นของเมืองเชียงใหม่ เช่น ผังเมืองรูปทรง เรขาคณิต ซึ่งต่าง จากเมืองโบราณแห่งอื่นๆ ในภูมิภาคใกล้เคียง การจัดวางผังเมืองสอดคล้องกับ ความเชื่อเรื่องทักขานเมือง การสร้างวัดชื่อเป็นมงคลตามตำแหน่งทิศ

ส่วนที่ 4 พิธีกรรมและประเพณีอันเนื่องมาจากความเชื่อเรื่องความมีตัวตนของเมืองนำ เสนอโดยหุ่นจำลอง พิธีราชาภิเษกของพญามังราย รูปพิธีสืบชะตาเมืองพร้อมคำบรรยาย

วัสดุตกแต่ง	พื้น	กระเบื้องหินขัด
	ผนัง	ก่ออิฐฉาบปูน ทาสีขาว , กรอบบัวไม้
	ฝ้าเพดาน	เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ

บางส่วนติดไฟ Down Light ส่องบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง wall board / หุ่นจำลองศิลาจารึก /จำลองพิธีราชาภิเษกของพญามังราย /วิดีโอเรื่องพัฒนาการของเมืองเชียงใหม่ /จอ LCD / ป้ายบรรยาย

5. ส่วนจัดแสดงที่ 5 ห้องความสัมพันธ์กับภูมิภาค

ภาพที่ 2.28 แสดงบรรยากาศภายในห้องความสัมพันธ์กับภูมิภาค

ที่มา : <http://www.cmocity.com/room/environment.html>

ภาพที่ 2.29 แสดงบรรยากาศภายในห้องความสัมพันธ์กับภูมิภาค

<http://www.cmocity.com/room/environment.html>

แสดงถึงวัฒนธรรมร่วม อิทธิพลและความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่กับภูมิภาคใกล้เคียง เช่น ศาสนาพุทธเถรวาท สังคมเกษตร “วัฒนธรรมข้าวเหนียว” เครื่องแต่งกาย และการดำรงชีวิต ภาษา วรรณกรรม และความสัมพันธ์ทางการค้า ด้วยชัยภูมิเมืองช่วยส่งเสริมให้เป็นเมืองศูนย์กลาง สะดวกในการ ติดต่อทั้งทางบกทางน้ำ เป็นแหล่งการค้ามาแต่โบราณ

วัสดุตกแต่ง พื้น กระเบื้องหินขัด
ผนัง ก่ออิฐฉาบปูน ทาสีขาว , กรอบบัวไม้
ฝ้าเพดาน เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ
บางส่วนติดไฟ Down Light ส่องบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง wall board / โมเดลจำลอง / วัตถุจัดแสดงจริง / Display วัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่กับภูมิภาคใกล้เคียง / ป้ายบรรยาย

6. ส่วนจัดแสดงที่ 6 ห้องร้อยปีล่วงแล้ว

ภาพที่ 2.30 (ซ้าย) แสดงการจำลองถ้ำขุนตาล จ.ลำปาง ,(ขวา)แสดงการฉายวีดิทัศน์ภายในห้องร้อยปีล่วงแล้ว

ที่มา : <http://photo.lannaphotoclub.com>

แสดงสภาพป่าไม้ หุ่นจำลองการทำป่าไม้ อุโมงค์ขุนตาลพร้อมห้วงจักรวรรดิไฟ ซึ่งเป็นสื่อสำคัญที่นำความเปลี่ยนแปลงมาสู่เมืองเชียงใหม่ พร้อมด้วยห้องฉายวีดิทัศน์เรื่อง “ การเปลี่ยนแปลงของเชียงใหม่” ในช่วง 100 ปี นับจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ” เสนอถึงรูปแบบการเมืองการปกครอง ตลอดจนสภาพสังคม นับจากรวมกับสยาม

วัสดุตกแต่ง พื้น กระเบื้องหินขัด
ผนัง ก่ออิฐฉาบปูน ทาสีขาว , กรอบบัวไม้
ฝ้าเพดาน เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ

บางส่วนติดไฟ Down Light สองบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง wall board / โมเดลจำลองถ้ำขุนตาล จ.ลำปาง / วีดิทัศน์ / จอโปรเจ็คเตอร์และเครื่องฉาย / การจำลองการใช้แรงงานช้างในการชักลากซุง / รูปภาพประกอบป้ายบรรยาย

7. ส่วนจัดแสดงที่ 7 ห้องสิ่งดีงามของเมืองเชียงใหม่

ภาพที่ 2.31 แสดงบรรยากาศภายในห้องสิ่งดีงามของเชียงใหม่

ที่มา : <http://www.cmocity.com/room/goodaspects.html>

แสดงถึงเอกลักษณ์อันน่าภูมิใจที่ชาวเชียงใหม่ได้รักษาไว้และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นศิลปะ ในการแกะสลักไม้ ประเพณีต่าง ๆ ที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่บรรพชน รวมไปถึง สถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ที่มีชื่อเสียง จนทำให้ในแต่ละปี นักท่องเที่ยวจากทุกมุมโลก มาเยือนเชียงใหม่เป็นจำนวนมากมาย

วัสดุตกแต่ง พื้น กระเบื้องหินขัด
 ผนัง ก่ออิฐฉาบปูน ทาสีขาว , กรอบบัวไม้
 ฝ้าเพดาน เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ
 บางส่วนติดไฟ Down Light ส่งบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง จัดแสดงภาพถ่าย

8. ส่วนจัดแสดงที่ 8 ห้องความเป็นมาของอาคาร

ภาพที่ 2.32 แสดงบรรยากาศภายในห้องประวัติอาคาร

ที่มา : <http://www.cmocity.com/room/historicalbuilding.html>

แสดงถึงความเป็นมาและความสำคัญของพื้นที่ในบริเวณที่ตั้งอาคารแห่งนี้ หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ เป็นอาคารที่มีความสวยงามทางสถาปัตยกรรมแห่งหนึ่งของเมือง

เชียงใหม่ สร้างขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ.2467 ในบริเวณคุ้มหลวง หรือหอคำ ซึ่งเป็นที่ประทับ และสถานที่ว่าราชการของเจ้าเมืองในอดีต ที่ได้รับบริจาคจากพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ให้เป็นศูนย์กลางบริหารราชการ ซึ่งเวลานั้นเรียกว่า "ศาลาว่าการรัฐบาลมณฑลพายัพ" ภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 มีการยกเลิกระบบ มณฑลเทศาภิบาล จึงใช้เป็นศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่มาจนถึง พ.ศ.2539 เมื่อจังหวัดเชียงใหม่ได้สร้าง ศูนย์ราชการจังหวัดที่ถนนโชตนา เทศบาลนครเชียงใหม่ ได้ปรับปรุงอาคารให้เป็นศูนย์รวมของประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่ทรงคุณค่าของเมืองเชียงใหม่ โดยใช้ชื่อว่า "หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่"

วัสดุตกแต่ง พื้น เป็นพื้นไม้สัก
 ผนัง ก่ออิฐฉาบปูนกรุด้วยไม้
 ฝ้าเพดาน เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ

บางส่วนติดไฟ Down Light สองบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง จัดแสดงวัตถุจัดแสดงจริง / รูปภาพประกอบป้ายบรรยาย

9. ส่วนจัดแสดงที่ 9 ห้องเจ้าหลวงเชียงใหม่

ภาพที่ 2.33 (ซ้าย) แสดงบรรยากาศภายในห้องเจ้าหลวงเชียงใหม่, (ขวา)แสดงข้าวของเครื่องใช้สมัยโบราณ

ที่มา : <http://photo.lannaphotoclub.com>

กล่าวถึงการปกครองในราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน ซึ่งเป็นราชวงศ์สุดท้ายที่ปกครองเมืองเชียงใหม่และเป็นที่มา ของ สายสกุล "ณ เชียงใหม่" ในปัจจุบัน ภายในห้องนี้มีการจัดแสดงภาพของเจ้าหลวงแต่ละองค์ที่ปกครองล้านนาเชียงใหม่ในราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน มีอยู่ทั้งหมด 9 พระองค์ และมีการฉายวีดิทัศน์ ซึ่งกล่าวถึงการกอบกู้ เอกราชจากพม่า หลังเชียงใหม่ตกอยู่ภายใต้การปกครองของพม่า 216 ปี การปกครองเชียงใหม่จึงคืนกลับมา สูชาวล้านนาอีกครั้ง เมื่อเชียงใหม่

อายุครบ 500 ปี นอกจากนี้ ยังแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสองราชสำนัก ระหว่างล้านนา กับ สยามประเทศ ซึ่งต่อมาภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เชียงใหม่จึงรวมเป็นจังหวัด หนึ่งของประเทศไทยในเวลาต่อมา

วัสดุตกแต่ง พื้น เป็นพื้นไม้สัก
ผนัง ก่ออิฐฉาบปูนกรุด้วยไม้ , เจาะเป็นตู้จัดแสดง
ฝ้าเพดาน เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ
บางส่วนติดไฟ Down Light สองบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง ตู้จัดแสดงวัตถุจัดแสดงจริง / wall board / รูปภาพประกอบป้ายบรรยาย

10. ส่วนจัดแสดงที่ 10 ห้องชีวิตริมฝั่งน้ำ

ภาพที่ 2.34 แสดงวิถีชีวิตริมฝั่งแม่น้ำปิง

ที่มา : <http://photo.lannaphotoclub.com>

ภายในห้องนี้เป็นการจัดแสดงแบบจำลองการตั้งถิ่นฐานของคนชาติต่าง ๆ ที่เข้ามาอาศัย อยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำปิง ซึ่งฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง ในสมัยก่อนจะเป็นที่อยู่ของพวกพ่อค้า ชาวต่างชาติที่เข้ามาอาศัย และทำการค้าขายในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง เป็นที่อยู่อาศัยของชาวล้านนา หรือที่เรียกว่า “คนเมือง” ในสมัยก่อน คนล้านนามีอาชีพ เกษตรกรรมเป็น ส่วนใหญ่ และมีการใช้น้ำจากแม่น้ำปิงเป็นหัวใจหลักในการทำ การเกษตร ปัจจุบันความเจริญต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาททำให้ วิถีชีวิตของผู้คนสองฝั่งแม่น้ำปิง เปลี่ยนไป แต่ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงนั้นก็ยังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่กับลูกหลานสืบไป

วัสดุตกแต่ง พื้น เป็นพื้นไม้สัก
ผนัง ก่ออิฐฉาบปูนกรุด้วยไม้ , เจาะเป็นตู้จัดแสดง
ฝ้าเพดาน เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ
บางส่วนติดไฟ Down Light สองบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง โมเดลจำลอง / wall board

11. ส่วนจัดแสดงที่ 11 ห้องคนในเวียง

ภาพที่ 2.35 แสดงบรรยากาศภายในห้องคนในเวียง

ที่มา : <http://www.cmocity.com/room/Oldcity.html>

ภายในห้องนี้ จะพบกับวิถีชีวิตของคนชาติต่าง ๆ ที่เข้ามาอาศัยในเมืองเชียงใหม่ เช่น การจำลองบ้านของชาวต่างชาติที่เข้ามาสอนศาสนาในเมืองเชียงใหม่ การจัดแสดงร้านค้าของคนชาติต่าง ๆ ที่เข้ามาค้าขายในเมืองเชียงใหม่ การจำลองชุมชนช่างเครื่องเงิน ซึ่งปัจจุบันได้มีการตั้งชุมชนนี้แถวถนนวัวลาย เป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงมากในการทำเครื่องเงิน การจัดแสดงบ้านแบบล้านนาในอดีตกาล(ตลาด)จำลอง เมื่อในอดีตอยู่บริเวณหน้าวัดพระสิงห์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ การค้าขาย ของชาวล้านนา เมื่อหลายชั่วอายุคนที่ผ่านมา

วัสดุตกแต่ง พื้น เป็นพื้นไม้สัก
ผนัง ก่ออิฐฉาบปูน ทาสีขาว,เจาะเป็นตู้จัดแสดง
ฝ้าเพดาน เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ
บางส่วนติดไฟ Down Light สองบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง หุ่นจำลอง / วัสดุทัศน

12. ส่วนจัดแสดงที่ 12 ห้องพุทธศาสนากับคนเมือง

ภาพที่ 2.36 แสดงบรรยากาศภายในห้องพุทธศาสนากับคนเมือง

ที่มา : <http://www.cmocity.com/room/Buddhism.html>

ภายในห้องมีการจำลองวิหารวัดในสมัยก่อน ซึ่งมีลักษณะเป็นวัดเก่าแก่ ในอดีต วัดเป็น ศูนย์กลางการรวม ใจของชาวล้านนา เป็นสถานศึกษา และใช้วิหารเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรม ต่าง ๆ ภายในประกอบด้วย องค์พระประธาน ประดิษฐานอยู่บนแท่น หน้าแท่นจะมีชั้นแก้วทั้งสาม สำหรับวางดอกไม้ธูปเทียน เพื่อบูชา พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ มีเชิงเทียน หรือ สัตต ภัณฑ์ มีธรรมมาสน์ นอกจากนี้ยังมีหีบธรรมสำหรับ เก็บพระคัมภีร์โบราณอีกด้วย ปัจจุบันชาว เชียงใหม่ก็ยังคงให้ความสำคัญแก่พุทธศาสนาอย่างยิ่ง

วัสดุตกแต่ง พื้น เป็นพื้นไม้สักปูด้วยพรมสีแดง
ผนัง ก่ออิฐฉาบปูน ทาสีขาว,เจาะเป็นรูปแบบหน้าต่างวัดภายในช่อง

จอ LCD

ฝ้าเพดาน มีการสร้างลวดลายที่สวยงาม

เทคนิคการจัดแสดง หุ่นจำลองพระพุทธรูปแบบพม่าและพระสิงห์ /วีดีทัศน์เรื่อง

พระพุทธศาสนา

13. ส่วนจัดแสดงที่ 13 ห้องพระปกเกล้า

ภาพที่ 2.37 แสดงบรรยากาศภายในห้องบายศรีทูลพระขวัญ

ที่มา : <http://www.cmocity.com/room/Baisri.html>

จำลองพิธีบายศรีทูลพระขวัญซึ่งเป็นประเพณีชาวล้านนาที่ถวายเป็นการรับเสด็จพระ บาล สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนพระราช อาคันตุกะ

วัสดุตกแต่ง พื้น เป็นพื้นไม้สัก
ผนัง ก่ออิฐฉาบปูนกรุด้วยไม้
ฝ้าเพดาน เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ

บางส่วนติดไฟ Down Light ส่องบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง wall board / รูปภาพ / แท่นจัดแสดง

14. ส่วนจัดแสดงที่ 14 ห้องชีวิตเกษตรกรรม

ภาพที่ 2.38 แสดงบรรยากาศภายในห้องสังคมเกษตรกรรม

ที่มา : <http://www.cmocity.com/room/Agricultural.html>

ห้องนี้จัดแสดงเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนล้านนาในอดีต ที่มีความผูกพันกับสายน้ำ และอาชีพหลักของคน ล้านนา ในสมัยนั้น ก็คือ การทำการเกษตร เกษตรกรจะมีความชำนาญและมีความเข้าใจถึงสภาพธรรมชาติ ของป่าไม้ต้นน้ำ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม โดยมีการจัดทำระบบเหมืองฝายเก็บกักน้ำ เพื่อนำไปใช้ในช่องฤดูแล้ง รวมทั้งการแบ่งปัน การรับผิดชอบดูแลแหล่งน้ำต่าง ๆ

วัสดุตกแต่ง พื้น เป็นพื้นไม้สัก
ผนัง ก่ออิฐฉาบปูนกรุด้วยไม้
ฝ้าเพดาน เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ

บางส่วนติดไฟ Down Light สองบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง หุ่นจำลอง / จำลองชีวิตชาวล้านนาที่อาศัยอยู่ตามที่ราบเชิงเขา / รูปภาพ

15. ส่วนจัดแสดงที่ 15 ห้องคนบนดอย

ภาพที่ 2.39 แสดงบรรยากาศภายในห้องคนบนดอย

ที่มา : <http://www.cmocity.com/room/Mountain.html>

ห้องนี้จัดแสดงเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเชียงใหม่ ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของ เชียงใหม่ ดึงดูดให้ผู้คนต่างชาติต่างภาษาทยอยเข้ามาตั้งถิ่นฐาน แม้กระทั่งตามไหล่เขาที่มีชนเผ่าชาติพันธุ์ต่าง ๆ เข้ามาอาศัยอยู่ ชาวไทยภูเขาเหล่านี้แต่เดิมนับถือผี มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง แตกต่างจาก ชาวเชียงใหม่บนพื้นราบ ปัจจุบันชาวไทยภูเขาส່ว่นมากได้รับสัญชาติไทย ชาวไทยภูเขาบางส่วนสร้างสีสัน และเพิ่มความมั่งคั่งทางวัฒนธรรมแก่ เชียงใหม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าชาวไทยภูเขาและชาวเชียงใหม่ สามารถดำรง ชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

<u>วัสดุตกแต่ง</u>	พื้น	เป็นพื้นไม้สัก
	ผนัง	ก่ออิฐฉาบปูนกรุด้วยไม้
	ฝ้าเพดาน	เป็นฝ้าฉาบเรียบเล่นระดับ ภายในซ่อนไฟเพื่อสร้างบรรยากาศ

บางส่วนติดไฟ Down Light ส่องบริเวณที่ต้องการเน้นให้เกิดความน่าสนใจ

เทคนิคการจัดแสดง โมเดลจำลองหมู่บ้านชาวไทยภูเขา / วิถีทัศน์ชีวิตและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขา / Display ตัวอย่างชุดประจำเผ่าและเครื่องใช้ประจำเผ่า / wall board / ป้ายบรรยาย

การจัดพื้นที่และเส้นทางสัญจรภายในอาคาร

มีการจัดแสดงอยู่บริเวณผนังโดยรอบและมีตู้จัดแสดงอยู่ในส่วนกลางห้องเพื่อกำหนดทางสัญจรเป็นแบบ Room to Room Arrangement และ แบบ Corridor to Room Arrangement เพื่อให้ผู้ชมได้เดินชมเพียงทางเดียว รวมถึงการเรียงลำดับเรื่องราวในการจัดแสดงและผู้ชมสามารถชมเนื้อหาการจัดแสดงได้ทั้งหมดในคราวเดียวและได้ความรู้อย่างเต็มที่

แนวความคิดในการปรับปรุงอาคาร

การออกแบบปรับปรุงอาคารศาลากลางเดิม ให้เป็นหอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ อาศัยหลักวิชาการอนุรักษ์ทางสถาปัตยกรรมตามแนว การพัฒนาเชิงอนุรักษ์หรือการพัฒนาแบบยั่งยืน เนื่องจากอาคารและบริเวณพื้นที่โครงการ มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางการปกครองเมืองเชียงใหม่และภูมิภาคนี้ในอดีตและมีความงดงามทางด้านสถาปัตยกรรม

สรุปแนวทางในการนำไปใช้

- หัวข้อจัดแสดงมีเนื้อหาเชื่อมต่อกัน
- ความหลากหลายของเนื้อหาการจัดแสดง ครอบคลุมถึงเรื่องราวต่างๆ

ตารางที่ 2.1 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 1 เชียงใหม่วันนี้

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ที่ Software	อุปกรณ์ที่ Hardware	สิ่งแสดง ทุนจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
1	<p>เชียงใหม่</p> <p>คนโบราณล้วนมีความเชื่อว่า "สิ่งไม่ต่างเมืองใดๆ ก็ตามย่อมมี "สิ่งดีงาม" ประจำเมืองอยู่ มนุษย์พึ่งนอนบ้นอมตอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เฝ้าจากเห็นนั้น การสร้างบ้านเมืองเริ่มต้นจากศูนย์ มุ่งให้ความมั่งคั่งรุ่งเรือง จึงจำเป็นอย่างไร้ที่ จะต้องให้จิตวิญญาณของบ้านเมืองนั้นผสมผสานกลมกลืนไปกับพลังของจักรวาล ผู้สร้างนครเชียงใหม่คงจะสร้างเมืองขึ้นตามแบบแผนคติความเชื่อ ดังกล่าวอย่างเคร่งครัด จึงเห็นได้ว่า แม้เวลาจะผ่านไปถึง 700 ปีแล้ว อดีตเมืองหลวงแห่งอาณาจักรล้านนาก็ยังคงแบ่งบาน</p>	<p>จัดแสดงโดยการฉายวีดิทัศน์เรื่อง "เชียงใหม่" เพื่อเสริมภาพรวมของเชียงใหม่ในปัจจุบัน บรรยายภาคภายในห้องนี้ ใช้ไม่ในการตกแต่งห้อง ให้เหมือนกับบ้านเรือนไทย</p>	<p>วีดิทัศน์ 1 เรื่อง</p>	<p>DVD 1 เครื่อง และ Projector 1 เครื่อง</p>	<p>ทุนจำลอง ศิลปวัตถุ</p>	<p>สื่อภาพ</p>	<p>Down Light ส่องบริเวณที่ต้องการเน้น</p>	<p>สร้างบรรยากาศให้ดูอบอุ่น</p>

ตารางที่ 2.1 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 1 เชียงใหม่วันนี้ (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ที่ Software	อุปกรณ์ที่ Hardware	สิ่งแสดง หน้าจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
1	รุ่งเรือง นครเชียงใหม่ที่เคยล้อมด้วยป่าเขา ปัจจุบันเป็นเมืองที่ทันสมัย เป็นศูนย์กลางแห่งวัฒนธรรม เป็นที่อยู่อาศัย ท่ามาหากินของคนนับแสน และเป็นที่ยอมรับแก่บ้านแขกเมืองมั่งคั่งในแต่ละปี ในขณะที่ยังมีเมืองข้างเคียงทั้งหลายต่างค่อยๆ เลือนหายจากความทรงจำของผู้คน เชียงใหม่ในศตวรรษที่ 21 มีความเจริญก้าวหน้าด้วยภูมิหลังของวัฒนธรรมอันแข็งแกร่ง ซึ่งยังคงสืบทอดผ่านทางเทศบาลและพิธีกรรมที่ปฏิบัติกันมา							

ตารางที่ 2.1 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 1 เที่ยงใหม่วันนี้ (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
1	ในลักษณะการผสมผสานวัฒนธรรมกับการบริหารจัดการแบบใหม่ เที่ยงใหม่พหุภาคมคงความรุ่งเรืองที่บรรพบุรุษได้วางรากฐานไว้ให้เมื่อ 7 ศตวรรษที่แล้ว ให้ยังคงยั่งยืนสืบไปอีกหลายร้อยปีข้างหน้า							

ตารางที่ 2.2 แสดงการจัดแสดงที่ 2 ก่อนจะเป็นเชียงใหม่

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ที่	วัสดุภัณฑ์	สิ่งแสดง	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
2	ก่อนจะเป็นเชียงใหม่ หลักฐานเครื่องมือหิน ทำให้ทราบว่าการประกอบมนุษย์ได้หากินอยู่ในภูมิภาคที่ปัจจุบันคือภาคเหนือของประเทศไทย ย้อนหลังไปหลายร้อยปี ถ้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน นักโบราณคดีพบชิ้นส่วนเครื่องมือหิน เครื่องปั้นดินเผา สวดลายขดเชือกหรือลายเรือก พบ อายุกว่า 12,000 - 7,000 ปี ก่อนคริสตศักราช นอกจากนี้ยังพบกระดูกสัตว์เช่น กวาง หมูป่า ลิง กระรอก และชะมด ทั้งพบชิ้นส่วนของน้ำเต้า นมมาก เมล็ดถั่ว และพืชพันธุ์อื่นๆ	จัดแสดงโดยการจำลองให้ภายในห้องนั่งหมอนน่านที่ประดิษฐ์มา จังหวัดลำปาง ซึ่งปรากฏร่องรอยภาพเขียนสีรูปมือสีแดง และมีหุ่นจำลอง เรือขบวนของนายเซสเตอร์ กอร์แมน นักโบราณคดี ที่บุกเบิกแหล่งโบราณคดี ถ้ามี จังหวัดแม่ฮ่องสอน วีดิทัศน์เรื่อง ยุคก่อนประวัติศาสตร์ภาคเหนือ	ซอฟต์แวร์ 1 เรื่อง	DVD 1 เครื่อง และจอ LCD	วัตถุจัดแสดงจริง		Down Light ช่อง บริเวณที่ต้องการเน้น	

ตารางที่ 2.2 แสดงการจัดแสดงที่ 2 ก่อนจะเป็นเชียงใหม่ (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
2	<p>พบยางพิระที่หัวลูกศรไม้ นำมัมจากพีชที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงให้แสงสว่าง ช่วยให้จินตนาการได้ถึงความเป็นอยู่ของมนุษย์ยุคโบราณในพื้นที่แถบนี้ บริเวณน้ำตกยอบหลวง อำเภอฮอด ชุดค้นพบเครื่องประกอบการฝังศพ เป็นงานโลหะ กำไลที่ทำจากเปลือกหอย ลูกปัด เปลือกหอย และหินคาร์เนเลียน มีอายุระหว่าง 3,000 - 2,500 ปีก่อนคริสตศักราช</p> 							

ตารางที่ 2.2 แสดงการจัดแสดงที่ 2 ก่อนจะเป็นเรียงใหม่ (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ Software	อุปกรณ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
2	<p>ประติมากรรม หินสลักปาง ปรางค์ ร่องรอยการตั้งถิ่นฐานการอยู่ อาศัยของมนุษย์บริเวณนี้เมื่อ 3,000 ปีก่อน คือ ภาพเขียนสี</p> <p>ที่จังหวัดน่านและแพร่ช่วง 50 ปี มาแล้ว พบชาว "ตองเหลือง" ที่ เป็นชาติพันธุ์โปรโตมองโกลอยด์ ใช้ชีวิตเหมือนบรรพบุรุษ</p> 							

ตารางที่ 2.3 แสดงการจัดแสดงที่ 3 อารยธรรมสองลุ่มน้ำ

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
3	<p>อารยธรรมสองลุ่มน้ำ</p> <p>สภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำส่วนใหญ่เป็นป่าเขา แหล่งที่ดีที่สุดในการทำเกษตรคืออยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำและแม่น้ำ ทำให้เกิดชุมชน และมีอารยธรรมเกิดขึ้น</p> <p>นักโบราณคดีและนักประวัติศาสตร์รวบรวมและศึกษาเรื่องราวของอารยธรรมเก่าแก่ที่สุดที่พบหลักฐานในดินแดนนี้มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่า เขมร ทวารวดี ยูนนานและพุกาม สันนิษฐานว่าคนไทยหรือยวนเริ่มย้ายถิ่นฐานจาก</p>	<p>จัดแสดงด้วยการใช้สื่อด้วยแทนจำลองภูมิประเทศ</p> <p>และภาพจำลองของภูมิประเทศบริเวณลุ่มแม่น้ำกกและแม่น้ำปิง ส่วนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของดินแดนนี้มา สื่อด้วยภาพ Duratan</p>	<p>Software</p>	<p>Hardware</p>	<p>หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ</p> <p>โมเดลจำลองภูมิประเทศของเชียงใหม่</p>	<p>Duratan wall board</p>	<p>Down Light ช่องบริเวณที่ต้องการเน้น</p>	

ตารางที่ 2.3 แสดงการจัดแสดงที่ 3 อารยธรรมสองลุ่มน้ำ (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
3	<p>ตอนใต้ของจันทน์แดงที่ ชาวส่วะถือครอง ตามหลักฐาน บุคคลแรกในประวัติศาสตร์ ภูมิภาคคือ พระยามังราย บุตร ของนางเทพคำขาย เชื้อสายไทลื้อ ซึ่งนางเป็นธิดาของเจ้าฟ้าเมือง เชียงรุ่ง</p> <p>พระยามังรายสถาปนาเมือง เชียงรายขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1806 ริม แม่น้ำกก หลักจากนั้นอีก 2 ทศวรรษ พระยามังรายได้ไปยึด เมืองหริภุญชัย ซึ่งเป็นศูนย์กลาง ของอาณาจักรมอญ</p> <p>พระยามังรายหารือกับพระ ศหาย พระยงำเมืองและพระยา ร่วง ท้าที่ตั้งเมืองแห่งใหม่ เพื่อ สร้างเมือง</p>							

ตารางที่ 2.3 แสดงการจัดแสดงที่ 3 อารยธรรมสองผู้นำ (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
3	ของตนเอง ด้านพื้นที่เมือง เชียงใหม่ เมืองใหม่ที่พระองค์ สร้างขึ้นอยุธยาแม่น้ำปิง เป็นเมือง ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของผืนดิน กระหนาบด้วยเทือกเขาทางทิศ ตะวันตก ข้างหน้าเป็นแม่น้ำปิงที่ เป็นศูนย์กลางของการติดต่อทาง น้ำ เป็นแหล่งค้าขาย มีแม่น้ำกก เป็นเส้นทางสู่เหนือถึงยูงนาน							

ตารางที่ 2.4 แสดงการจัดแสดงที่ 4 สร้างบ้านแบ่งเมือง

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
4	<p>สร้างบ้านแบ่งเมือง</p> <p>คนโบราณเชื่อว่า เมืองนักก็เหมือนกับร่างกายของมนุษย์มีความเป็นตัวตน มีศูนย์กลาง มีความศักดิ์สิทธิ์ และมีอำนาจที่แปลกป้อนทั่วอาณาจักร</p> <p>เมื่อได้ตำแหน่งที่ตั้งแล้ว เพื่อสร้างเมืองโดยมีมิติทั้งเจ็ดประการแล้ว พระยามังรายได้ให้ในรพาทฤกษ์ เพื่อกำหนดชะตาเมือง เมืองเสียงใหม่ได้เกิดขึ้นในวันพฤหัสบดี ขึ้น 8 ค่ำ เดือนวิสาขะ ปีวอก พ.ศ. 1819 เวลา 4 นาฬิกา ดังปรากฏหลักฐานบนศิลาจารึกวัดเชียงมั่น</p>	<p>การจัดแสดงในส่วนของห้องสร้างบ้านแบ่งเมืองได้แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ</p> <p>ส่วนที่ 1 แสดงคติความเชื่อเรื่องความมีตัวตนของเมือง มอญเมืองเปรียบเหมือนร่างกาย เป็นความเชื่อคติความเชื่อทาง ศาสนาเรื่องไตรภูมิที่มีอิทธิพลต่อการวางผังเมือง</p>	<p>วีดิทัศน์ 1 เรื่อง</p>	<p>DVD 1 เครื่อง และจอ LCD</p>	<p>หุ่นจำลองศิลาจารึก</p> <p>โมเดลจำลองพิธีราชภิเษกของพญามังราย</p>	<p>ภาพสัญลักษณ์ที่สำคัญทั้งสี่ทิศ</p>	<p>Down Light ส่องบริเวณที่ต้องการเน้น</p>	

ตารางที่ 2.4 แสดงการจัดแสดงที่ 4 สร้างบ้านแบ่งเมือง (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
4	 <p>การวางผังเมือง เชียงใหม่ กำหนดให้หัวเมืองคือ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศรี เมือง เป็นทิศที่เป็นมงคล ประตู เมืองประจำทิศคือประตู ข้างเหนือปัจจุบัน จึงตั้งรูปสิงห์ และช้างเพื่อป้องกันไม่ให้ความ เสวร้ายเข้าสู่เมือง พระยามังรายเสด็จสู่ เมืองเชียงใหม่ทางประตูเหนือ ให้ ข้าราชการจะสูงชันเดินนำหน้า ขบวน</p>	<p>ส่วนที่ 2 วิทยุเมืองเชียงใหม่ จัด แสดงในส่วนนี้โดยการจำลองสถา ปัตยกรรมเชียงใหม่ ที่จารึกเรื่องความ เชื่อในเรื่องโหราศาสตร์ 7 ประการ ของทำเลที่ตั้งสร้าง เมืองเชียงใหม่อัน เป็นองค์ประกอบที่เป็นมงคลและ มีผลต่อความรุ่งเรืองของ อาณาจักร</p> <p>ส่วนที่ 3</p> <p>สร้างเมืองเชียงใหม่ แสดงลักษณะ เด่นของเมืองเชียงใหม่ เช่น ผัง เมืองรูปทรง เรขาคณิต</p>	Software	Hardware	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	

ตารางที่ 2.4 แสดงการจัดแสดงที่ 4 สร้างบ้านแบ่งเมือง (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ที่	วัสดุภัณฑ์	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ		
4	<p>ทิศตะวันตกคือบริเวณเมือง เป็นทิศการศึกษาความก้าวหน้า ทิศตะวันออกเป็นประตูเมือง เป็นทิศการค้าและอุตสาหกรรม ทิศใต้เป็นทิศกาลาภินีเมือง จึงกำหนดให้รอบบริเวณเมืองทางทิศนี้เป็นที่ตั้งของสุสาน มีการสร้างพระเจดีย์ ณ "กลางเวียง"</p> <p>ตำแหน่งของประตูเมือง พร้อมทั้งยกเสาอินทิล ต่อมาสมเด็จพระเจ้าติโลกราชได้ย้ายเสาอินทิลไปไว้ที่วัดเจดีย์หลวง</p>	<p>ซึ่งต่าง จากเมืองโบราณแห่งอื่นๆ ในภูมิภาคใกล้เคียง การจัดวางผังเมืองสอดคล้องกับความเชื่อเรื่องทิศทางเมือง การสร้างวัดชื่อเป็นมงคลตามตำแหน่งทิศ จัดแสดงใช้ภาพในการสื่อสัญลักษณ์ที่สำคัญของเมืองเชียงใหม่</p> <p>ส่วนที่ 4 พิธีกรรมและประเพณีอันเนื่องมาจากความเชื่อเรื่องความมีตัวตนของเมือง</p>	<p>อุปกรณ์ที่</p> <p>Hardware</p>	<p>สื่อภาพ</p>	<p>แสง สี เสียง ระบบ</p>			

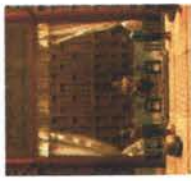
ตารางที่ 2.4 แสดงการจัดแสดงที่ 4 สร้างบ้านแบ่งเมือง (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
4		<p>จัดแสดงโดยหุ่นจำลอง พิธี ราชาภิเษกของพญามังราย รูปพิธี สี่พระตาเมืองพร้อมคำบรรยาย</p> <p>บาท สร้างโดยพระเจ้ากวิละ อุทิศถวายวัดพระสิงห์</p> <p>วิถีคนเมืองพัฒนาการเมือง เชียงใหม่ ที่แสดงรายละเอียด ความเชื่อดั้งเดิม และประเพณีที่ ยังสืบทอดต่อมา</p>						

ตารางที่ 2.5 แสดงการจัดแสดงที่ 5 ความสัมพันธ์กับภูมิภาค

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
5	ความสัมพันธ์กับภูมิภาค ระหว่าง พ.ศ. 1943 - 2068 เป็นช่วงที่ยาณาจักรล้านนามีความเข้มแข็ง มีการปกครองอย่างเป็นระบบ มีสังคมที่เรียนรู้ศิลปะหลายแขนง พระพุทธศาสนา "ได้รับการส่งเสริมอย่างมาก เป็นยุคทองของล้านนาอย่างแท้จริง มีการสร้างถนน เหมือน ฝาย มีผลต่อศิลปกรรมและการค้าขาย มีทั้งช่างไม้ ปูนปั้น การก่อสร้าง และอาหารลือพระพุทธรูป ด้านวรรณกรรม มีเด็กหนุ่มจำนวนมากบรรพชา - อุปสมบท ศึกษาเล่าเรียนพระคัมภีร์ใน พระพุทธศาสนา มีกาขับขาน ตำนายา	จัดแสดงตัวอย่างอักษร "ตัวธรรม" ซึ่งเป็นอักษรล้านนาโบราณ และอักษรที่ใช้ในภูมิภาค จัดแสดงถึงวัฒนธรรมร่วม อิทธิพลและความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่กับภูมิภาคใกล้เคียง เช่น ศาสนาพุทธ เทวราช สังคมเกษตร "วัฒนธรรมข้าวเหนียว" เครื่องแต่งกายและการดำรงชีวิต ภาษา วรรณกรรม และความสัมพันธ์ทางการค้า ด้วยชัยภูมิเมืองช่วยส่งเสริมให้เป็นเมืองศูนย์กลาง สะดวกในการติดต่อทั้งทางบกทางน้ำ เป็นแหล่งการค้ามาแต่โบราณ	Software	Hardware	หุ่นจำลอง ศิลวัตถุ วัตถุจัดแสดงจริง คือ อักษรตัวธรรม อักษรที่ใช้ในภูมิภาค เครื่องแต่งกาย โมเดลจำลองราชสำนัก พระเจ้ากาวิลา เงินตราที่ใช้ในสมัยก่อน		Down Light ส่องบริเวณที่ต้องการเน้น	

ตารางที่ 2.5 แสดงการจัดแสดงที่ 5 ความสัมพันธ์กับภูมิภาค (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
5	<p>รวมทั้งกฎหมายพระธรรมศาสตร์ นำมาได้พัฒนาอักษรขึ้นเอง "ตัวธรรม"</p> <p>มีการสร้างวัดอารามขึ้นเป็น จำนวนมาก เพื่อเป็นศูนย์กลาง การศึกษาพุทธศาสนา</p> <p>ด้านชุมชน เริ่มต้นขึ้นจากกลุ่ม เด็ก ๆ ไม่กี่ครัวเรือน รวมตัวเป็น หมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านมีผู้นำและ วัดเป็นศูนย์กลาง สำหรับชุมชนที่ ใหญ่ขึ้นเรียกว่า "เวียง" ซึ่งสังคม "ได้จัดระเบียบขึ้นไปเป็นลำดับขั้น เวียงใหญ่ที่กษัตริย์ประทับอยู่ เรียกว่า "เวียง"</p> <p>ชาวล้านนานิยมบริโภคข้าว เหนียวเป็นอาหารหลัก</p> <p>เช่นเดียวกับชาติพันธุ์ที่อยู่ในเส้น</p>	<p>หุ่นจำลองราชสำนักสมัยพระเจ้า กาวิละ เป็นเจ้าเมืองเวียงใหม่</p> 	Software	Hardware	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ			

ตารางที่ 2.5 แสดงการจัดแสดงที่ 5 ความสัมพันธ์กับภูมิภาค (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			คอมพิวเตอร์ Software	คอมพิวเตอร์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
5	เช่นเดียวกับชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในแนวเส้นรุ้งเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นชาวไทยทมิฬในแคว้นอัสสัมของอินเดีย ไปจนถึงชาวไทยแดง - ไทดำของเวียดนาม และอาจเป็นเพราะอยู่ในวัฒนธรรมข้าวเหนียวเช่นเดียวกันนี้ เป็นเลให้อาณาจักรเชียงใหม่สร้างพันธมิตรไปยังอาณาจักรใกล้เคียงในพระราชวงศ์มั่งราย แน่นที่อาณาจักรล้านนาขยายไปถึงคำพูนลำปาง เชียงราย เชียงแสน เชียงคำ เชียงของ พริ้ว น่าน แพร่ ฯลฯ รวม 57 หัวเมือง							

ตารางที่ 2.5 แสดงการจัดแสดงที่ 5 ความสัมพันธ์กับภูมิภาค (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
5	มีความสัมพันธ์กับเครือญาติ กับเชียงใหม่ หลวงพระบาง เมือง นาย เชียงตุง มีความสัมพันธ์ ทางการทูตกับคุณแม่เจ้าสาละวิน อิระวดี พ.ศ. 2068 ล้านนาเริ่มอ่อนลง ในที่สุดเชียงใหม่จึงตกอยู่ใต้ ปกครองของพม่า พ.ศ. 2101							

ตารางที่ 2.6 แสดงการจัดแสดงที่ 6 รั้อยปีล่วงแล้ว

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ที่	วัสดุภัณฑ์	สิ่งแสดง	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
6	<p>รั้อยปีล่วงแล้ว</p> <p>ในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 เชียงใหม่เป็นเมืองหนึ่งทั่วโลกที่ต้องพัฒนาตัวเองเพื่อการคมนาคม การขนส่ง การสื่อสาร เป็นเรื่องยากที่คนรุ่นหลังจะเข้าใจถึงความตื่นตัวของชาวเชียงใหม่เมื่อขบวนรถไฟมาถึงใน พ.ศ. 2462 การสร้างทางรถไฟ จากกรุงเทพฯ เป็นไปอย่างยากลำบาก เวลกว่าสามปีในการขุดเจาะโดยเอกชน จ.ลำปาง ยาว 1,362 เมตร เพื่อให้การไปมาสะดวกกรุงเทพฯ - เชียงใหม่ เป็นไปอย่างสะดวก ก่อนหน้านี้การเดินทางไปสยามต้องลงเรือผ่านลำน้ำปิง และ</p>	<p>จัดแสดงภายในห้องโดยมีหุ่นจำลองรถไฟและถ้าขุนตาล จ. ลำปาง และความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้โดยรอบ</p> <p>Diorama จำลองการใช้แรงงานช้างชักลากท่อนซุงและรูปถ่ายของอุตสาหกรรมป่าไม้ในช่วงที่ล้านนามีการทักิจการป่าไม้กับต่างชาติ</p> 	<p>วีดิทัศน์ 1 เรื่อง</p>	<p>Hardware</p> <p>DVD 1 เครื่อง และ Projector 1</p>	<p>หุ่นจำลองรถไฟ และถ้าขุนตาล จ. ลำปาง</p> <p>Diorama</p> <p>จำลองการใช้แรงงานช้างในการชักลากซุง</p>	<p>แสง</p> <p>ข้อมูล</p> <p>สอดคล้องระหว่าง</p> <p>ม่านัง</p> <p>รูปภาพประกอบ</p> <p>ป้ายบรรยาย</p>	<p>ไฟส่องสว่างภายในตู้ Diorama ระบบควบคุมการแสดงอัตโนมัติ</p>	

ตารางที่ 2.6 แสดงการจัดแสดงที่ 6 รั้อยไปแล้ว (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ที่	ครุภัณฑ์	สิ่งแสดง	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
6	<p>แม่น้ำเจ้าพระยา</p> <p>เสียงใหม่มีความมันต์ด้วย</p> <p>ทรัพย์สินการธรรมชาติ ชาว</p> <p>เสียงใหม่ดำรงชีวิตด้วยเศรษฐกิจ</p> <p>พอเพียง ย้อนหลัง</p> <p>ไปช่วงกลางและปลาย</p> <p>คริสต์ศตวรรษที่ 18 การค้ากับ</p> <p>แดนไกลเริ่มเข้มข้น สนธิสัญญา</p> <p>บาวริงระหว่างสหราชอาณาจักร</p> <p>และสยาม มีผลต่อล้านนาโดยตรง</p> <p>ซึ่งมีป่าไม้หนาแน่น อังกฤษเข้า</p> <p>มาดำเนินการอุตสาหกรรมป่าไม้</p> <p>ในพื้นที่รอบๆ เชียงใหม่เมื่อ พ.ศ.</p> <p>2407 ใช้แรงงานช้างเป็นหลัก</p> <p>เพราะในสมัยนั้นป่าไม้หนาน่า</p> <p>จึงมาตัดไม้โดยคลานมาก จึง</p> <p>ต้องตัดไม้บนหลังช้าง</p>	<p>แผงข้อมูลสอด</p> <p>ระหว่างผนัง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ</p> <p>เส้นทางแมงป่อง กำขุนตาล และ</p> <p>โรงพยาบาลนคร ฯลฯ</p> 	Software	Hardware	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ			

ตารางที่ 2.6 แสดงการจัดแสดงที่ 6 รั้อยปีล่วงแล้ว (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
6	<p>ต้องตัดไม้บนหลังช้าง ภายหลังเที่ยงใหม่ก็เต็มไปด้วย ชาวต่างชาติ ซึ่งปัจจุบันยังมีร้อยละ ร้อยอยู่ เช่น ชุมชนชาวตะวันตก ตั้งบ้านเรือนและทำธุรกิจบนฝั่ง ตะวันออกของแม่น้ำโขง ส่วน พ่อค้าชาวจีนจะลงมาตั้งถิ่นฐาน ที่สองฝั่งแม่น้ำโดยเฉพาะบริเวณ ถนนท่าแพ การสื่อสารสมัย เริ่มเข้ามาเที่ยงใหม่ช่วงก่อน สงครามโลกครั้งที่สอง โดยนาย ทะนากะ ซากุญ์โนุ เจ้าของร้าน ถ่ายรูปเชิงสะพานนารู ได้ลงทุน กับเพื่อก่อสร้างโรงพยาบาลแห่ง แรกขึ้น</p>							

ตารางที่ 2.6 แสดงการจัดแสดงที่ 6 ร้อยปีแล้ว (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
6	การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของ เชียงใหม่เกิดขึ้นเมื่อการผนวก ล้านนาเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสยาม เป็นผลให้เกิดการแผ่อาณาเขตของ ชาวตะวันตก ส่งผลให้เกิด กฎหมายและรูปแบบการปกครอง ใหม่ๆ โดยที่ราชวงศ์ยังได้รับ เกียรติให้ดำรงพระอิสริยยศเดิม แต่ไม่มีการแต่งตั้งใหม่ขึ้น							

ตารางที่ 2.7 แสดงการจัดแสดงที่ 7 สิ่งดึงดูดใจใหม่ของเชียงใหม่

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ Software	อุปกรณ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
7	<p>สิ่งดึงดูดใจใหม่ของเชียงใหม่ แสดงถึงเอกลักษณ์อันน่าภูมิใจที่ชาวเชียงใหม่ได้รักษาไว้และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นศิลปะ ในกาแกะสลักไม้ ประเพณีต่าง ๆ ที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่บรรพชน รวมไปถึงสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่มีชื่อเสียง จนทำให้ในแต่ละปีนักท่องเที่ยวจากทุกมุมโลก มาเยือนเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก</p> 	<p>จัดแสดงโดยการจัดนิทรรศการภาพถ่ายในอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งประเพณีต่างๆ สถานที่เที่ยวเชิงธรรมชาติที่มีชื่อเสียง</p>	Software	Hardware	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	ภาพถ่ายในอดีต	ไฟส่องสิ่งจัดแสดง	

ตารางที่ 2.8 แสดงการจัดแสดงที่ 8 ความเป็นมาของอาคาร

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			लगरुणुथु	कुरुगुणुथु	सुणुगुणुथु	सुणुगुणुथु	सुणुगुणुथु	
8	ความเป็นมาของอาคาร อาคารประวัติศาสตร์ "หอ ศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่" แห่งนี้ เป็นสถาปัตยกรรมที่ สวยงามแห่งหนึ่งของเชียงใหม่ สร้างขึ้น พ.ศ. 2467 ในบริเวณ หย่อม หรือพระราชวังเดิม ซึ่งเป็น ที่ประทับของเจ้าเมืองในอดีต ที่ ได้รับบริจาคจากพระราชชายา เจ้าดารารัศมีให้เป็นที่ศูนย์กลาง การบริหารบ้านเมือง ในเวลานั้น ใช้เป็น ศาลว่าการรัฐบาล มณฑลพายัพ ลังการ เปลี่ยนแปลงการปกครองใช้เป็น ศาลากลางของจังหวัดเชียงใหม่ จนถึง พ.ศ. 2539	จัดแสดงโดยใช้โบราณวัตถุ เช่น ถ้วย ชาม เครื่องใช้ในสมัยของ พระราชชายาเจ้ารัศมี ภายในห้องนี้ใช้ในการตกแต่ง ภายในเป็นส่วนใหญ่	लगरुणुथु Software	कुरुगुणुथु Hardware	सुणुगुणुथु หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	सुणुगुणुथु รูปภาพ ประกอบ ป้าย บรรยาย	ไฟส่องในตู้จัดแสดง	

ตารางที่ 2.8 แสดงการจัดแสดงที่ 8 ความเป็นมาของอาคาร (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
8	 <p>เมื่อเชียงใหม่ได้สร้างศูนย์ราชการใหม่ที่ถนนโชตนาเทศบาลเมืองเชียงใหม่จึงปรับปรุงอาคารให้เป็นศูนย์รวมของประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมของเชียงใหม่</p>							

ตารางที่ 2.9 แสดงการจัดแสดงที่ 9 เจ้าหลวงเชียงใหม่

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
9	เจ้าหลวงเชียงใหม่ การปกครองในราชวงศ์เจ้าเจ็ด ตน ซึ่งเป็นราชวงศ์สุดท้ายที่ ปกครองเมืองเชียงใหม่และเป็น ที่มาของสายสกุล "ณ เชียงใหม่" ผู้ก่อหมู่บ้านเมืองเชียงใหม่ จากพม่า คือ เจ้ากวีละแห่ง ลำปาง และสถาปนาเป็นเจ้าเมือง เชียงใหม่ เจ้าดารารัศมี พระอัครมเหสีในพระเจ้า อินทวิชยานนท์ เจ้าหลวงองค์ที่ 7 ได้ถวายตัวต่อพระบาทสมเด็จพระ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ ต่อมาสถาปนาเป็น พระราชชายา เจ้า	จัดแสดงภาพของเจ้าหลวงแต่ละ องค์ที่ปกครองล้านนาเชียงใหม่ใน ราชวงศ์เจ้าเจ็ดตน มีอยู่ทั้งหมด 9 พระองค์ และมีการฉายวิดีโอ ซึ่งกล่าวถึงการก่อร่าง เอกราชจาก พม่า หลังเชียงใหม่ตกอยู่ภายใต้ การปกครองของพม่า 216 ปี การ ปกครองเชียงใหม่จึงคืนกลับมา แสดงถึงความสัมพันธ์ ระหว่างสองราชสำนัก ระหว่าง ล้านนากับสยามประเทศ ซึ่ง ต่อมาภายหลังมีการเปลี่ยนแปลง การปกครอง เชียงใหม่จึงรวมเป็น จังหวัดหนึ่งของประเทศไทยใน เวลาต่อมา	Software	Hardware	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	ภาพของ เจ้า หลวง แต่ละ พระองค์ wall board	ไฟส่องในตู้จัดแสดง	

ตารางที่ 2.9 แสดงการจัดแสดงที่ 9 เจ้าหลวงเชียงใหม่ (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
9	ราชายาเจ้าดารารัศมี สร้าง ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับราช สำนักสยามได้เป็นอย่างดี	จัดแสดงเข้าของเครื่องใช้ของเจ้า หลวงแต่ละพระองค์ในสมัยนั้น						

ตารางที่ 2.10 แสดงการจัดแสดงที่ 10 ชีวิตริมฝั่งน้ำ

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ ชีวิตของ ผู้คน สองฝั่ง แม่น้ำปิง	แสง สี เสียง ระบบ	
10	<p>ชีวิตริมฝั่งน้ำ</p> <p>แผ่นดินอุดมสมบูรณ์ ไม้ไผ่เต็มไปดวยปลา</p> <p>ชาวเขียงใหม่อยู่รวมกันเป็นชุมชน นิยมสร้างบ้านเรือนที่ปัจจุบันเรียกว่า แบบล้านนา</p> <p>ลักษณะเป็นเรือนมีชานกว้าง ได้</p> <p>ถนนสูงประมาณ 1.60 ซม.</p> <p>พื้นบ้านยกระดับเพื่อแบ่งสัดส่วนนอกชานจัดเป็นพื้นที่</p> <p>ออกแบบประตัก ไม้เต็ง ไม้รับแขก ทอดผ้า เป็นต้น ใต้ถุนเป็นคอกสัตว์</p> <p>ฝายบ้าน ฝายไหล เปิดปิดรับลมได้</p> <p>ชาวบ้านมักจะปลูกข้าวเป็นหลัก เสริมด้วยพืชผักและผลไม้</p> <p>ทุกหมู่บ้านมีบ่อน้ำ บางแห่งยังใช้ความช่วยในการตักน้ำ</p>	<p>จัดแสดงโดยหุ่นจำลองจากวิถีชีวิตริมฝั่งแม่น้ำปิงทั้งสองฝั่ง และลักษณะการสร้างบ้านเรือนของชาวล้านนา อุปกรณ์ในการดำรงชีวิต การเกษตร การเลี้ยงสัตว์</p> 	Software	Hardware	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	ภาพวิถีชีวิตของผู้คนสองฝั่งแม่น้ำปิง	ไฟส่องสว่างภายในตู้ Diorama ระบบควบคุมการแสดงอัตโนมัติ	

ตารางที่ 2.10 แสดงการจัดแสดงที่ 10 ชีวิตมีฝั่งน้ำ (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
10	<p>ตั้งน้ำ ในสมัยก่อน ชาวล้านนา นิยมทำกังหันน้ำที่เรียกว่า หลุก เพื่อวิดน้ำเข้านา หลุกทำจากไม้ไผ่ ตัดตั้งลงในแม่น้ำ ฝายค้ำ กระแสน้ำหมุนและวิดน้ำส่งมาตามรางไม้ไผ่ แลวนำเข้าสู่นา หรือสวน เมื่อไม่ต้องการใช้ก็สามารถรื้อถอนได้</p>							

ตารางที่ 2.11 แสดงการจัดแสดงที่ 11 ชีวิตในเมือง

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์	ครุภัณฑ์	สิ่งแสดง	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
11	<p>ชีวิตในเมือง</p> <p>การดำรงชีวิตสมัยโบราณที่ชัดเจนที่สุดคือ การค้าขาย การทอผ้าย้อมผ้าถือเป็นเอกลักษณ์ร่วมของชาวเชียงใหม่ และภูมิภาคใกล้เคียงลวดลายเต็มไปด้วยสีสันสารพัดแบบ วิธีการทอผ้าแบ่งออกเป็น 3 วิธีใหญ่ๆ คือ การจก การขิด การมัดหมี่ สีย้อมได้ตามธรรมชาติ การทำเครื่องเงินที่ชาวเชียงใหม่เชี่ยวชาญติดตัวมาด้วยก็กลายเป็นหัตถกรรมท้องถิ่นในปัจจุบัน</p> 	<p>จัดแสดงโดยการจำลองวิถีชีวิตของคนในเมืองสมัยก่อน และข้าวของเครื่องใช้</p> <p>การจำลองบ้านของชาวต่างชาติที่เข้ามาสอนศาสนาในเมืองเชียงใหม่ การจัดแสดงร้านค้าของคนชาติต่าง ๆ ที่เข้ามาค้าขายในเชียงใหม่ การจำลองชุมชนช่างเครื่องเงิน ซึ่งปัจจุบันได้มีการตั้งชุมชนนี้แถวถนนวัวลาย เป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงมากในการทำเครื่องเงิน การจัดแสดงบ้านแบบล้านนาในอดีตกาล(ตลาด)จำลอง เมื่อในอดีตอยู่บริเวณหน้าวัดพระสิงห์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ การค้าขายของ</p>	Software	Hardware	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ			

ตารางที่ 2.11 แสดงการจัดแสดงที่ 11 ชีวิตในเมือง (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
11	<p>ดนตรีและการพ็อมนำ เป็นความโดดเด่นอีกแขนงหนึ่งของวัฒนธรรมล้านนา และที่เป็นที่นิยมจนถึงทุกวันนี้ก็คือ การพ็อมนเล็บและการพ็อมนเทียน</p> <p>เด็กานิยมเล่น "กวาง" ซึ่งเป็นแมลงชนิดหนึ่ง นำมาชนกันอย่างสนุกสนาน ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีบรรพบุรุษ ยังเป็นสิ่งหนึ่งของชีวิต</p>	<p>เป็นอยู่ การค้าขาย ของชาวล้านนา เมื่อหลายชั่วอายุคนที่ผ่านมา</p> <p>วีดิทัศน์เรื่อง อาหารล้านนาและเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในชุมชน ประเพณี ความเชื่อต่างๆ</p>	<p>วีดิทัศน์ 2 เรื่อง</p>	<p>DVD 2 เครื่อง และจอ LCD 2 จอ</p>				

ตารางที่ 2.11 แสดงการจัดแสดงที่ 11 ชีวิตในเมือง (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
11	สิ่งหนึ่งของชีวิตชาวล้านนา ชาว ล้านมายังเชื่อว่าทุกคนมี "ขวัญ" เป็นพลังงานอยู่ในตัวเรา ยาม ปกติเมื่อขวัญแข็งแรง คนก็มี ความกระปรี้กระเปร่า ยาม เจ็บป่วยขวัญก็อ่อนแอ ก็ จำเป็นต้องประกอบพิธี "ซ้อง ขวัญ" เรียกปลุกปลอบขวัญให้มี ชีวิตชีวาขึ้นมา							

ตารางที่ 2.12 แสดงการจัดแสดงที่ 12 พระพุทธศาสนาที่คนเมือง

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
12	<p>พระพุทธศาสนากับคนเมือง</p> <p>วัดเป็น ศูนย์กลางการรวมใจของชาวล้านนา เป็นสถานศึกษา และใช้บริหารเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ภายใน</p> <p>ประกอบด้วย องค์พระประธานประดิษฐานอยู่บนแท่น หน้าแท่นจะมีขั้นแก้วทั้งสาม สำหรับวางดอกไม้ธูปเทียน เพื่อบูชา พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ มีเชิงเทียน หรือ สัตตภัณฑ์ มีธรรมมาสน์ นอกจากนี้ยังมีหีบธรรมสำหรับ เก็บพระคัมภีร์ใบลานอีกด้วย ปัจจุบันชาวเชียงใหม่ยังคงให้ความสำคัญแก่พุทธศาสนาอย่างยิ่ง</p>	<p>จัดแสดงโดยการจำลองวิหารวัดในสมัยก่อน ซึ่งมีลักษณะเป็นวัดเก่าแก่ ในอดีต</p> 	<p>วีดิทัศน์ 1 เรื่อง</p>	<p>DVD 1 เครื่อง และจอ LCD 1 จอ</p>	<p>หุ่นจำลองและจำลองบรรยากาศของวิหารของวัดในสมัยก่อนและข้าวของเครื่องใช้ที่อยู่ในวิหารเพื่อประกอบพิธี</p>		ไฟส่องสิ่งจัดแสดง	

ตารางที่ 2.13 แสดงการจัดแสดงที่ 13 ห้องพระปกเกล้า

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ที่	ครุภัณฑ์	สิ่งแสดง	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
13	ห้องพระปกเกล้า รำลึกถึงเมื่อครั้ง พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เสด็จประพาสเมือง เชียงใหม่ พ.ศ. 2569 และได้ ประทับแรม ณ ศาลารัฐบาล มณฑลพายัพหรืออาคารหอ ศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ปัจจุบัน	จัดแสดงโดยการจำลองพิธี บายศรีสู่ลพระขวัญซึ่งเป็น ประเพณีชวาล้านนาที่ถวายเป็น รับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เสด็จประพาสเมืองเชียงใหม่	Software	Hardware DVD และจอ LCD	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ ตัวอย่างของพิธีบายศรีสู่ลพระขวัญและของที่ใช้ในพิธี	ภาพของพระบาทสมเด็จพระสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระราชนิพนธ์ ป้ายบรรยาย	ไฟส่องสิ่งจัดแสดง	

ตารางที่ 2.14 แสดงการจัดแสดงที่ 14 ชีวิตเกษตรกรรม

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
14	ชีวิตเกษตรกรรม เมืองเชียงใหม่ตั้งอยู่ที่กลาง ของบริเวณอาณาเขต ระหว่าง รัฐอัสสัมในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย และภาคเหนือของเวียดนาม ภูมิ ประเทศเป็นที่ราบสูง แต่ การเกษตรก็มีได้เฉพาะทำกัน เฉพาะที่ลุ่มกับกระจ่ายออกไป ในสวนต่างๆ แม้กระทั่งตามไหล่ เขา เกษตรกรมีความชำนาญ และเข้าใจถึงสภาพธรรมชาติของ ป่าไม้ต้นน้ำและจัดการทรัพยากร อย่างเหมาะสม ชาว เชียงใหม่รู้จักทำระบบเหมือง ฝายเพื่อกักเก็บน้ำ รวมทั้งการ แบ่งปันความ	จัดแสดงโดยDioramamar จำลองชีวิตชาวนาที่อาศัยอยู่ ตามที่ราบเชิงเขา การปลูกพืชผัก สวนครัว 	Software	Hardware	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ Diorama จำลอง ชีวิตชาวนาที่ อาศัยอยู่ตามที่ ราบเชิงเขา หุ่นจำลอง การตีข้าวของ ชาวนา โมเดลจำลอง สภาพป่าชุมชน เทียบกับภาพตัด แสดงระดับดิน	ภาพ การทำ เหมือง ฝาย	ไฟส่องสว่างในตัว Diorama ระบบ ควบคุมการแดง อัตโนมัติ	

ตารางที่ 2.14 แสดงการจัดแสดงที่ 14 ชีวิตเกษตรกรรม (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
14	<p>รับมือขอบกุ่มดูแล ชาวเชียงใหม่ขำขันขำขันขำขันขำขัน หลักจึงจัดอยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์ เดียวกับลาว ไทใหญ่ ไทลื้อ แถบ ตอนใต้ของจีน บางส่วนอยู่พม่า นิยมเรียกกลุ่มชาติพันธุ์นี้ว่า วัฒนธรรมขำขันขำขันขำขัน</p> <p>ภาพการตีข้าวเพื่อ แยกเมล็ด อุปกรณ์ที่ใช้ต้องมี ขนาดใหญ่ และน้ำหนักเบา</p>							

ตารางที่ 2.15 แสดงการจัดแสดงที่ 15 คนบนดอย

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ที่	วัสดุภัณฑ์	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ		
15	<p>คนบนดอย</p> <p>ความอุดมสมบูรณ์ของเชียงใหม่ดึงดูดให้ผู้คนต่างชาติต่างภาษาทะยอยเข้ามาตั้งหลักปักฐาน แม้กระทั่งตามไหล่เขาก็มีชนเผ่าชาติพันธุ์ต่างๆ มากมายอยู่กว่า 150 ปีที่ผ่านมา ชนเผ่าเหล่านี้ได้แก่ กะเหรี่ยง เย้า แม้วหรือม้ง มูเซอหรือลาหู่ อี้อ้อหรืออาข่า ลีซอหรือลีซู ชาวกะเหรี่ยงอพยพมาจากพม่า ชาวมูเซอและลีซออพยพมาจากตอนใต้ของจีนผ่านทางพม่า ม้งอพยพมาจากจีนผ่านทางลาว ชาวไทยภูเขาแต่เดิมนับถือผี มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมเป็นของตัวเอง</p>	<p>จัดแสดงโดยใช้การจำลองหมู่บ้านชาวไทยภูเขา</p> <p>วิถีชีวิตวิถีวัดและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขา</p> <p>มีตัวอย่างชุดประจำเผ่าและเครื่องใช้ประจำของแต่ละเผ่า</p> <p>ด้านหลังของห้องเป็นการรวบรวมรูปภาพของผู้คนหลายๆชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในเมืองเชียงใหม่</p>	<p>วีดิทัศน์ 1 เรื่อง</p>	<p>Hardware</p> <p>DVD 1 เครื่อง และจอ LCD</p>	<p>หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ</p> <p>Diorama จำลองหมู่บ้านชาวไทยภูเขา</p> <p>ตัวอย่างชุดประจำเผ่าและเครื่องใช้ประจำเผ่า</p>	<p>ภาพของผู้คนหลายๆชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในเมืองเชียงใหม่</p> <p>wall board</p>		

ตารางที่ 2.15 แสดงการจัดแสดงที่ 15 คนบนดอย (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
15	<p>แตกต่างจากคนบนที่ราบ แต่เดิม ชาวไทยภูเขาปลูกข้าว ทำไร่ เลี้ยงล้อย ลำสัตว์ ขุดหาของป่า ปัจจุบันได้รับสัญชาติไทย มีถนน ตัดผ่าน ได้เรียนหนังสือ ได้รับ บริการสาธารณสุขพื้นฐาน</p> <p>ชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ ที่อาศัยอยู่บนที่ราบสูงของล้านนา</p>							

2.5.2 ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 2.40 แสดงลักษณะของตัวอาคาร ศูนย์ประวัติศาสตร์อยุธยา จ. พระนครศรีอยุธยา

ที่มา : <http://www.unseentourthailand.com/pgallery/?module=gallery>

&action=info&cate_id=5&id=65&page=1

ที่ตั้ง ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา(อาคารหลัก) ตั้งอยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัยสถาบัน
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถนนโรจนะ ต.ประตู่ชัย อ.เมือง จ.พระนครศรีอยุธยา

ลักษณะโครงการ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์

ผู้ใช้โครงการ เยาวชนทั่วไป,นักเรียน นักศึกษา,บุคคลและประชาชนทั่วไป

วันเปิดทำการ วันที่เปิดทำการวันพุธ-อาทิตย์ เวลา 9.00-16.30 น. (วันเสาร์ – อาทิตย์
และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ปิดเวลา 17.00 น.)

ความเป็นมาของโครงการ

ศูนย์ศึกษาแห่งนี้เกิดจากความร่วมมือระหว่างนักวิชาการไทยและญี่ปุ่นในการ จัดตั้งศูนย์
ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา (Ayutthaya Historical study Centre) ขึ้นในปี พ.ศ. 2529

ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นสถานที่รวบรวมและแสดงจัดเก็บข้อมูล
ทางด้านประวัติศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและศิลปวัฒนธรรม ในสมัยกรุงศรีอยุธยา สร้าง
ขึ้นโดยเงินหนุนของรัฐบาลญี่ปุ่น ภายในมีการจัดนิทรรศการจำลองสภาพความเป็นอยู่ในสมัย

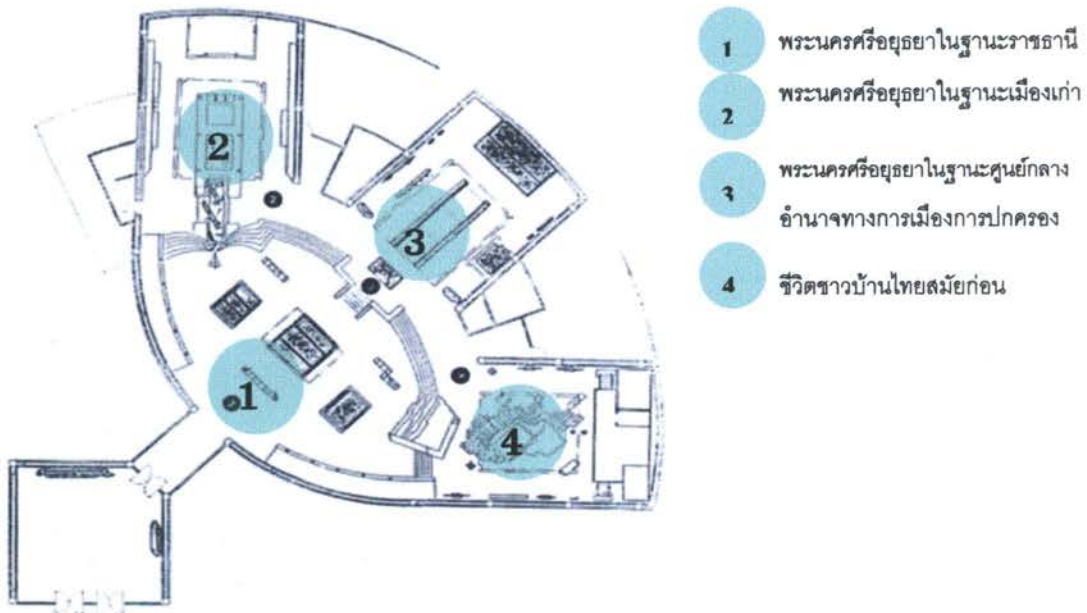
อยุธยา ด้วยเทคโนโลยีอันทันสมัย มีแบบจำลองของโบราณสถานในสมัยกรุงศรีอยุธยาอยู่มากมาย หลายชนิด ซึ่งภาพเหล่านี้ เป็นภาพเหตุการณ์จำลองในสมัยอยุธยา แสดงถึงสภาพการดำรงชีวิตของคนในสมัยนั้นซึ่งส่วนใหญ่คนในสมัยนั้น ต้องอาศัยน้ำเป็นทาง ในการสัญจรไปมาหาสู่กัน และยังแสดงถึงการตั้งถิ่นฐานของคนสมัยอยุธยา-ปัจจุบัน ซึ่งส่วนมากจะตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำ เพราะมีความสะดวก ในการเดินทาง ประโยชน์ในการค้าขาย ฯลฯ

วัตถุประสงค์

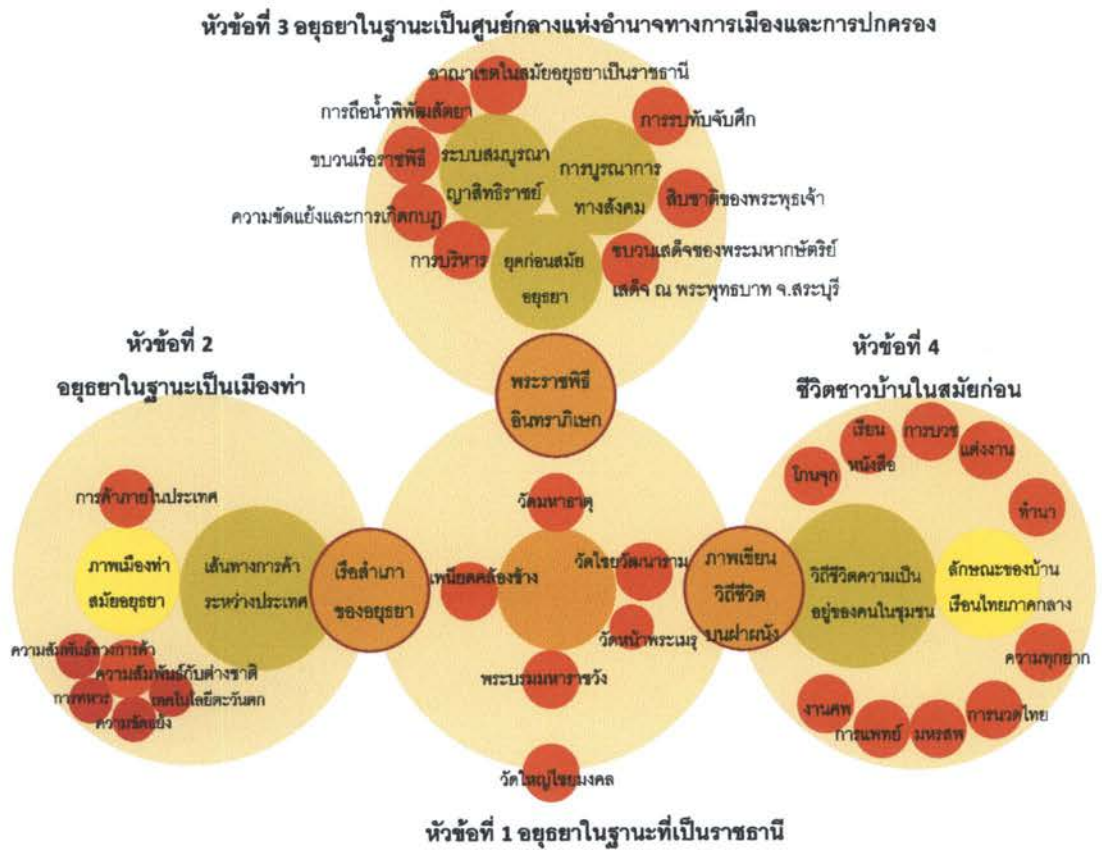
1. ให้เป็นสถาบันวิจัยระดับชาติด้านอยุธยาศึกษา เน้นประวัติศาสตร์ไทย สมัยอยุธยาเป็นราชธานี
2. เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งชาติ เรื่องประวัติศาสตร์อยุธยา โดยการจัดแสดงสิ่งจำลองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์อยุธยา
3. เป็นศูนย์ข้อมูลและห้องสมุดประวัติศาสตร์-อยุธยาศึกษา

การจัดวางพื้นที่ในโครงการ

ตัวอาคารหลักแบบเป็น 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นห้องทำงาน ห้องสมุด ห้องเตรียมการจัดแสดง และเก็บของ ชั้นบนเป็นพิพิธภัณฑ์และห้องอเนกประสงค์ที่สามารถจะใช้จัดการแสดงชั่วคราว หรือการบรรยายสำหรับผู้คนประมาณหนึ่งร้อยคน

ภาพที่ 2.41 แสดงผังของส่วนจัดแสดงในอาคารศูนย์ประวัติศาสตร์อยุธยา ๑. พระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 2.42 แสดงผังเนื้อหาการจัดแสดงภายในแต่ละหัวข้อจัดแสดง

แนวความคิดและลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายใน

1. ส่วนจัดแสดงที่ 1 อยุธยาในฐานะที่เป็นราชธานี

ภาพที่ 2.43 แสดงบรรยากาศภายในส่วนนิทรรศการ "อยุธยาในฐานะที่เป็นราชธานี"

ที่มา : http://www.encyclopediathai.org/thaitemple/center/ayut/ayth_his1.htm

พระนครศรีอยุธยาแรกสร้างใน พ.ศ.1893 และพัฒนาขึ้น

2. ส่วนจัดแสดงที่ 2 อยุธยาในฐานะเป็นเมืองท่า

ภาพที่ 2.44 แสดงหุ่นจำลองเรือสินค้าในสมัยอยุธยา

ที่มา : http://www.encyclopediathai.org/thaitemple/center/ayut/ayth_his1.htm

ส่วนที่เป็นการจัดแสดงถึงความสำคัญของกรุงศรีอยุธยาในฐานะเมืองท่า แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยากับนานาชาติ

3. ส่วนจัดแสดงที่ 3 อยุธยาในฐานะเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจทางการเมืองและการปกครอง

ภาพที่ 2.45 แสดงบรรยากาศภายใน หัวข้อที่ 3 อยุธยาในฐานะเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจทางการเมืองและการปกครอง

ที่มา : http://www.encyclopediathai.org/thaitemple/center/ayut/ayth_his1.htm

ส่วนที่จัดแสดงพิธีอินทราภิเษก พิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา พิธีแห่พระกฐิน แสดงถึงพระราชอำนาจและความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์กับประชาชน

4. ส่วนจัดแสดงที่ 4 ชีวิตชาวบ้านในสมัยก่อน

ภาพที่ 2.46 แสดงบรรยายภาคภายใน หัวข้อที่ 4 ชีวิตชาวบ้านในสมัยก่อน

ที่มา : http://www.encyclopediathai.org/thaitemple/center/ayut/ayth_his1.htm

มีการแสดงหมู่บ้านไทยจำลอง มีภาพจำลองประเพณีต่างๆ ของชาวไทยนับจากการเกิดจนกระทั่งถึงการตาย

การจัดพื้นที่และเส้นทางสัญจรภายในอาคาร

การจัดเนื้อหาในการจัดแสดงเป็นแบบ Corridor to Room Arrangement โดยการจัดแบบเปิดโล่ง ไม่มีการปิดกั้นของแต่ละส่วน ทำให้มีความต่อเนื่องของระบบการสัญจรได้ดี

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

ลักษณะของตัวอาคาร เป็นรูปแบบของงานสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย มีลักษณะการยกใต้ถุนสูงคล้ายเรือนไทย มีสระน้ำด้านหน้าแสดงถึงภูมิศาสตร์ของอยุธยา หลังคาเป็นทรงไทย (จั่ว)

การใช้วัสดุ แสง สี และโครงสร้าง

การใช้สีในการตกแต่ง

ส่วนใหญ่เป็นสีของวัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้ อีฐ ซึ่งเป็นสีของแท้ และผู้จัดแสดง บรรยายภาคทั่วไปดูเป็นธรรมชาติ สีพื้น เพดาน ผนัง เป็นสีขาว ทำให้ดูสบายตา

วัสดุตกแต่ง

1. พื้น ในส่วนจัดแสดงทั้งหมดเป็นหินขัด ในบางสวามมีการปูกระเบื้องเซรามิคเป็นลวดลายเพื่อสร้างบรรยากาศให้การจัดแสดงในส่วนนั้นๆ
2. ผนัง โดยทั่วไปเป็นผนังคอนกรีตของตัวอาคาร ในส่วนที่เป็นผนังในการจัดแสดงขนาดใหญ่จะใช้แผ่นลามิเนตปิดทับ แล้วพิมพ์ภาพหรือข้อความทับลงบนแผ่นเหล่านั้น

3. ผ้าแพดาน เป็นผ้าฉาบเรียบ บางส่วนมีการทำแพดานโค้ง แขนงลงมาเหนือเรื่องราวที่จัดแสดง เป็นแผ่นทองแดงพิมพ์ภาพลงไป

สรุปกรณีศึกษาเปรียบเทียบที่ 2

ลักษณะการจัดแสดง โดยใช้ทั้งหุ่นจำลอง รูปภาพ แผ่นที่ วัตถุประสงค์ทางสัตตศึกษา
วัดไอเทป

ตารางที่ 2.16 แสดงการการจัดแสดงส่วนที่ 1 ออยุธยาในฐานะเป็นราชธานี

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
1	<p>อยุธยาในฐานะเป็นราชธานี</p> <p>พระนครศรีอยุธยาแรกสร้างใน พ.ศ.1893 และพัฒนาขึ้นเป็นราชธานีของสยามตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 20 มีลักษณะเป็นเกาะที่มีแม่น้ำล้อมรอบ อันเป็นคูเมืองธรรมชาติในการป้องกันข้าศึก เป็นเส้นทางคมนาคม บรรดาเรือสินค้าขนาดใหญ่จากหัวเมืองต่างๆ มาชุมนุมกัน</p> 	<p>การจัดแสดงในส่วนนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาพDuratan แผนที่อยุธยา - โมเดลจำลองพระมหาราชวัง - โมเดลจำลองวัดไชยวัฒนาราม - โมเดลจำลองวัดใหญ่ไชยมงคล - โมเดลจำลองเพนียดคล้องช้าง 			<p>โมเดลจำลองพระมหาราชวัง, วัดไชยวัฒนาราม, วัดใหญ่ไชยมงคล, เพนียดคล้องช้าง</p>	<p>Duratan แผนที่อยุธยา</p>	ไฟส่องในตู้จัดแสดง	

ตารางที่ 2.17 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 2 อัญชยาในฐานะเป็นเมืองท่า

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
2	<p>อัญชยาในฐานะเป็นเมืองท่า</p> <p>หลักฐานทางโบราณคดี</p> <p>ตำนานและประวัติศาสตร์ได้ให้ร่องรอยที่ทำให้ทราบว่าอัญชยาได้พัฒนาชุมชนในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง เติบโตเป็นเมืองท่า ทำหน้าที่ขนถ่ายส่วยจากดินแดนภายใน เช่น หัวเมืองต่างๆ รวมถึงอาณาจักรใกล้เคียง และแปรสภาพเป็นสินค้าออกส่งไปยังดินแดนอื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตลอดจนเมืองท่าบริเวณชายฝั่งตะวันตกและตะวันออกของอินเดีย</p>	<p>การจัดแสดงในส่วนนี้ มีการจำลองเรือสำเภาไทยสมัยอยุธยาที่ใช้ในการติดต่อค้าขายสมัยโบราณ แสดงให้เห็นถึงในสมัยอยุธยาใช้แม่น้ำเป็นเส้นทางหลักในการติดต่อค้าขาย มีภาพแผนที่เส้นทางเดินเรือสมัยโบราณที่มี</p> <p></p> <p>การติดต่อกับนานาประเทศ</p>			<p>หุ่นจำลองเรือสำเภา</p> <p>วัตถุจัดแสดงจริง คือ สินค้าเข้าและสินค้าออกของอยุธยา</p>	<p>ภาพแผนที่บอร์ดวงจรไฟฟ้า</p> <p>wall board</p> <p>เส้นทางการค้าภายในและนอกประเทศ</p>		

ตารางที่ 2.18 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 2 อุทยานในฐานะเป็นเมืองท่า

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์	ครุภัณฑ์	สิ่งแสดง	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
2	<p>กลางพุทธศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา เรือสำเภาของอยุธยาได้แล่นไปติดต่อค้าขายกับเมืองท่าสำคัญ เช่นเดียวกับพ่อค้าชาวต่างชาติที่เดินทางมาก้าขายในอยุธยา จนกระทั่งพุทธศตวรรษที่ 21 และ 22 เมื่อชาวยุโรปทยอยกันเข้ามาติดต่อค้าขาย ต่างก็พบว่าอยุธยาเป็นเมืองท่าสำคัญค้ำานานาชาติ</p> 	<p>ภาพแผนที่เส้นทางการเดินทางในสมัยโบราณ การติดต่อค้าขายกับนานาประเทศ จัดแสดงด้วยด้วยเทคนิคบอร์ดวงจรงจรไฟฟ้าแสดงข้อมูล พร้อมการจัดแสดงวัตถุประกอบการชม ร่วมไปถึงการอธิบายเรื่องราวกับประวัติการติดต่อค้าขายในสมัยอยุธยาด้วยระบบวีดิทัศน์ ซึ่งใช้เวลาในการชม 10 นาที การจัดแสดงแบบจำลอง (Diorama) สภาพตลาดการค้าติดต่อค้าขายบริเวณมืองเพชรในเมืองอยุธยา</p>	<p>Software วีดิทัศน์ 1 เรื่อง</p>	<p>Hardware DVD + จอ LCD</p>	<p>สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ Diorama 1 ชุด</p>	<p>สื่อภาพ</p>	<p>แสง สี เสียง ระบบ ไฟส่องสว่างในตู้ Diorama ระบบควบคุมการแสดงอัตโนมัติ</p>	

ตารางที่ 2.19 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 3 อยู่ภายในฐานะเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจทางการเมืองและการปกครอง

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
3	<p>อยู่ภายในฐานะเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจทางการเมืองและการปกครอง</p> <p>อยู่ภายในฐานะเป็นศูนย์กลางของเมืองต่างๆ และราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกษัตริย์กับประชาชน พิธีอันน่าพิสดาย - เป็นพิธีที่ศักดิ์สิทธิ์ กระทำต่อกษัตริย์ เพื่อแสดงความจงรักภักดีพระราชพิธี</p> <p>พิธีแห่งพระปฐม - ในสมัยอยุธยา กษัตริย์จะเสด็จทางน้ำ</p> <p>อินทราภิเษก - การที่พระเจ้าแผ่นดินทำพิธีราชาภิเษกอีกครั้งหนึ่ง</p>	<p>จัดแสดงหุ่นจำลองประตูทางเข้าของปราสาทหิน , กระงักกัต</p> <p>เรื่องราว พระราชพิธีอินทราภิเษก (พิธีอันศักดิ์สิทธิ์) คือ ลักษณะสำคัญของพระราชพิธีอินทราภิเษก พระมหากษัตริย์และข้าราชการบริหารราชการขนาด ภายใตพระที่นั่งจักรวรรดิไพฑูริย์ที่หน้าสนามไชย , Display แสดงวัตถุจัดแสดงจริงในพระราชพิธีอันน่าพิสดาย , Magic Vision</p> <p>ประกอบเสียงเนื้อเรื่อง ขบวนการของพระมหากษัตริย์ เสด็จโดยทางน้ำ ไปยังพระพุทธรูป จ. สระบุรี</p>	<p>Magic Vision Software 1 ชุด</p> <p>Magic Vision Hardware 1 ชุด</p>	<p>Diorama 1 ชุด</p> <p>วัตถุจัดแสดงจริงในพระราชพิธีอันน่าพิสดาย</p> <p>หุ่นจำลองประตูทางเข้าของปราสาทหิน</p>	<p>กระจกกัต</p> <p>เรื่องราวพระราชาพิธีอินทราภิเษก</p> <p>อินทราภิเษก</p> <p>ฉาก wall board</p>	<p>ไฟส่องสว่างในตัว</p> <p>Diorama ระบบควบคุมการฉายอัตโนมัติ</p>		

ตารางที่ 2.19 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 3 อัญมณีในฐานะเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจทางการเมืองและการปกครอง (ต่อ)

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
3	เมื่อปราบพระเจ้าแผ่นดินอื่นให้ อยู่ในอำนาจได้เพื่อยกพระองค์ขึ้น เป็นใหญ่เหนือใคร							

ตารางที่ 2.20 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 4 ชีวิตชาวบ้านในสมัยก่อน

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
4	<p>ชีวิตชาวบ้านในสมัยก่อน</p> <p>ความเป็นอยู่ของคนในอยุธยา</p> <p>ความเชื่อ พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตอย่างแยกไม่ออก</p> <p>การสร้างบ้านเรือนของคนในอยุธยา ที่มีวิถีชีวิตอยู่กับแม่น้ำลำคลอง</p> 	<p>รูปแบบการจัดแสดง</p> <p>แสดงความเป็นอยู่ของคนในอยุธยา คือ การเกิด , การเรียนหนังสือ , การแต่งงาน , งานศพ , การทำนา , การบวช , มหรสพ</p> <p>เรื่องพระมาลัย บ้านเรือนไทยของคนของคนภาคกลาง ความทุกข์ยากของผู้คนในสมัยอยุธยา คือ โรคระบาด , การเป็นไพร่ , ใจและการแพทย์ในสมัยอยุธยา</p> 	<p>วิถีทัศน์ 1 เรื่อง</p>	<p>DVD + จอ LCD</p>	<p>หุ่นจำลอง</p> <p>บ้านเรือนไทยภาคกลาง, ผ้าหมั่งของอุโบสถที่แสดงภาพเขียนวิถีชีวิตของผู้คน</p> <p>โมเดลวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน</p> <p>วัตถุจัดแสดงจริง คือ สมุนไพร, เครื่องชั่งยา, เครื่องบดยา</p>	<p>กระจก</p> <p>วาดการ</p> <p>ทำนา</p> <p>การบวช</p> <p>มหรสพ</p>	<p>ไฟส่องสิ่งจัดแสดง</p>	

2.5.3 พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 2.47 แสดงตัวอาคารและบรรยากาศโดยรอบโครงการ

ที่มา : <http://www.teawtourthai.com/nakhonsithammarat/?id=2298>

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ภายในสวนสาธารณะสมเด็จพระศรีนครินทร์ 84 (ทุ่งท่าลาด) ต.นาเคียน อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

ลักษณะโครงการ พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์

ผู้ใช้โครงการ เยาวชนทั่วไป, นักเรียน นักศึกษา, บุคคลและประชาชนทั่วไป

วันเปิดทำการ วันอังคาร - วันอาทิตย์ : 09.00 - 17.00 น.

ความเป็นมาของโครงการ

ในปี 2546 เทศบาลเมืองนคร นครศรีธรรมราช ได้ปรับปรุงอาคารวิโรไทย ซึ่งตั้งอยู่ในสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ 84 ทุ่งท่าลาด และจัดทำเป็นพิพิธภัณฑ์เมือง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของเมือง โดยได้รับความร่วมมือจากทั้งหน่วยราชการและเอกชน ตลอดจนประชาชนในท้องถิ่น และเมื่อเปิดทำการก็ได้กระแสตอบรับเป็นอย่างดี ดังนั้น เพื่อให้พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราชมีความสมบูรณ์ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ประวัติเมืองและวิถีชีวิตครบถ้วน จึงได้จัดสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์เพิ่มเติม โดยใช้วิธีจัดแสดงด้วยสื่อทันสมัย เพื่อสร้าง

ความน่าสนใจ ให้ผู้ชมเรียนรู้จดจำได้ง่าย อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ชมและบรรลุลวัตถุประสงค์ของพิพิธภัณฑ์เมือง

วัตถุประสงค์

1. จัดนิทรรศการองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อเยาวชนและบุคคลทั่วไป
2. ใช้เทคโนโลยีทันสมัยในการนำเสนอที่ง่ายต่อการเรียนรู้
3. เปิดบริการการเข้าชมให้มีเวลามากที่สุดในรอบปี
4. จัดให้มีนิทรรศการหมุนเวียนและกิจกรรมตามช่วงเวลาที่เหมาะสม
5. ให้มีเจ้าหน้าที่ให้บริการที่มีคุณภาพด้านความรู้การบริหารจัดการที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี

ภาพที่ 2.48 แสดงผังพิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช

ที่มา : <http://www.nakhonmuseum.com>

พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช มีอาคาร 4 หลังเชื่อมต่อกันล้อมลานกว้าง แม้จะตั้งชื่อให้คล้องจองกันว่า "เทิดไทรราชินี วีระไทย รวมใจภักดี นานคราส"

แนวความคิดและลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายใน

อาคารวีระไทย ประกอบด้วยการจัดแสดง

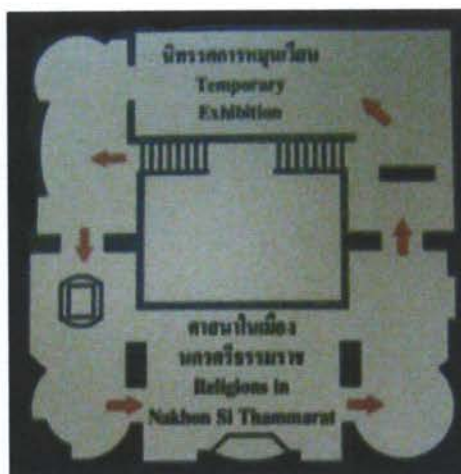
ชั้นที่ 1

ภาพที่ 2.49 แสดงการวางผังของอาคารวีรไทยในชั้นที่ 1

ที่มา : <http://www.nakhonmuseum.com>

1. ส่วนจัดแสดงที่ 1 จัดแสดงลักษณะทางภูมิศาสตร์
2. ส่วนจัดแสดงที่ 2 ยุคก่อนประวัติศาสตร์ - สมัยรัตนโกสินทร์

ภาพที่ 2.50 แสดงการวางผังของอาคารวีรไทยในชั้นที่ 2

ที่มา : <http://www.nakhonmuseum.com>

ชั้นที่ 2 มีส่วนจัดแสดงดังนี้

1. ส่วนจัดแสดงที่ 3 นิทรรศการหมุนเวียน

จัดแสดง"รอยพระบาทยาดรายังจารึก ที่นครศรีธรรมราช" 60 ปี แห่งการครองสิริราชสมบัติ ชาวนครศรีธรรมราช ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากพระองค์ท่าน ที่ได้เสด็จพระราชดำเนิน

เยี่ยม ราษฎรชาวนคร ถึง 16 ครั้ง ทางพิพิธภัณฑ์เมือง เทศบาลนครนครศรีธรรมราชขอเยี่ยมชม
พระบาท

2. ส่วนจัดแสดงที่ 4 ศาสนาในเมืองนครศรีธรรมราช

จัดแสดงเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ประเพณี เน้นวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

ภาพที่ 2.51 แสดงหุ่นจำลองวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

ที่มา : <http://www.sanookholiday.com>

อาคารเทิดไถ่ราชินี ผังการจัดแสดง

ชั้นที่ 1

1. ส่วนจัดแสดงที่ 5 ล่องเรือชมย้อนอดีต

โถงทางเข้าชั้นล่างจัดจำลองเหมือนผู้ชมนั่งอยู่ในเรือสมุทรโบราณและ กำลังนำผู้ชม
ล่องเรือย้อนอดีตผ่านเมืองท่าต่างๆไปยังเมืองตามพรลิงค์เมือง ท่าค้าขายทางทะเลที่สำคัญ ของ
คาบสมุทรไทย ช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๘-๑๙

การนำเสนอใช้สื่อผสม Animation และ วิดีทัศน์ เพื่อสร้างความตื่นตาตื่นใจให้ความเพลิดเพลินใน
การชม ณ จุดนี้เป็นจุดที่ตั้งใจ จัดเป็นพิเศษให้เรื่องโยกโคลงเหมือนโดนคลื่นในทะเล เป็นเสน่ห์ที่
ผู้ชมประทับใจและอยากจะมาเยี่ยมชมอีก

2. ส่วนจัดแสดงที่ 6 ย้อนอดีตเมืองท่าตามพรลิงค์

ภาพที่ 2.52 แสดงการจำลองการติดต่อซื้อขายสินค้าเครื่องเทศของชาวเมืองตามพรลิงค์

ที่มา : <http://www.oknation.net>

จากเรือเดินสมุทรเข้าไปยังท่าเรือรับส่งสินค้า ซึ่งจำลองท่าเรือเมืองนครศรีธรรมราชในอดีต จัดแสดงหุ่นลอยตัวแสดงการติดต่อซื้อขายทั้งสินค้าเครื่องเทศของเมืองตามพรลิงค์และ สินค้าเข้า โดยสื่อ Magic vision แสดง สมมุติให้เป็นนักเดินเรือชาวจีนโบราณออกมาเล่าสิ่งที่เขาพบเห็นในเมืองนคร โดยอ้างอิงหลักฐานบันทึกของหวังต้าหยวนและเจาจูกั๋วนักเดินทางชาวจีน ภาพและเสียงจะปรากฏเมื่อกดปุ่ม

3. ส่วนจัดแสดงที่ 7 แหล่งรวมอารยธรรม

ภาพที่ 2.53 แสดงศูนย์กลางทางศาสนา

ที่มา : <http://www.muangboranjournal.com>

ศูนย์กลางทางศาสนา จัดแสดงด้วยสื่อ วิดีทัศน์จอกลมอยู่ในบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ บรรยายถึงความเชื่อดั้งเดิม จนกระทั่งมีศาสนาต่างๆ เข้ามาทั้ง พราหมณ์ พุทธ อิสลาม คริสต์ เน้นประเด็นที่แม้ต่างศาสนาแต่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขร่มเย็น

4. ส่วนจัดแสดงที่ 8 พัฒนาการเมืองนครศรีธรรมราช

การจัดแสดงพัฒนาการเมืองนครศรีธรรมราช กับเงินนโมหลักฐานที่ยืนยันความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของนครศรีธรรมราชในอดีต

5. ส่วนจัดแสดงที่ 9 ภูมิศาสตร์กับวิถีชีวิต

ภาพที่ 2.54 แสดงการแสดงพื้นบ้านมโนราห์

ที่มา : <http://www.muangboranjournal.com>

การจัดแสดงบริเวณภูมิศาสตร์กับวิถีชีวิต การแสดงมรดกวัฒนธรรม การแสดงพื้นบ้าน มโนราห์ หนังตะลุง ลิเกป่า เพลงบอก เป็นต้น นอกจากจะจัดเป็นนิทรรศการภาพแล้วยัง มีวิดีโอประกอบในแต่ละเรื่อง ซึ่งผู้ชมสามารถกดปุ่มและชมได้ที่

ชั้นที่ 2

6. ส่วนจัดแสดงที่ 10 วาทภัยที่แหลมตะลุมพุก

ภาพที่ 2.55 แสดงหุ่นจำลองวีรกรรมเจ้าดำครั้งญี่ปุ่นยกพลขึ้นบก

ที่มา : <http://www.muangboranjournal.com>

จัดแสดงเหตุการณ์สำคัญของบ้านเมืองคือเหตุการณ์ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกที่นครศรีธรรมราช
๘ ธันวาคม ๒๔๘๔

ภาพที่ 2.56 แสดง(ซ้าย)แหลมตะลุมพุกที่มีลมฝนสาดซัดด้วยเทคนิคพิเศษ

(ขวา)หุ่นจำลองชาวบ้านที่ซาบซึ้งถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระเจ้าอยู่หัวที่มีต่อชาวแหลมตะลุมพุก

ที่มา : <http://www.muangboranjournal.com>

เหตุการณ์วาตภัยแหลมตะลุมพุกเมื่อ พ.ศ.๒๕๐๕ ณ จุดนี้นำเสนอโดยจัดที่นั่งชมให้ผู้ชมได้ระลึกเหตุการณ์ภัยธรรมชาติครั้ง รุนแรงที่สร้างความสูญเสีย แก่เมืองนครศรีธรรมราชเป็นอย่างมาก โดยนำเสนอด้วยวิดิทัศน์จอยักษ์ประกอบหุ่นจำลองแสดงภูมิประเทศแหลมตะลุมพุก ก่อนเกิดวาตภัยและพลิกเป็นสภาพความหายนะ โดยใช้เทคนิคสายลม ละอองฝน และฟ้าแลบ เสริม

บรรยายภาค ตามบทบรรยายทำให้ผู้ชมได้สัมผัสเกิดจินตนาการตามรับรู้เรื่องราวได้อย่างชัดเจน จบ
ด้วยพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงห่วงใยและทรงเปิด เป้า ความทุกข์
ยากของราษฎร ชาวแหลมตะลุมพุก และเหตุแห่งการก่อกำเนตมูลนิธิราชประชานุเคราะห์

7. ส่วนจัดแสดงที่ 11

จัดแสดงเชิดชูเกียรติบุคคลสำคัญของเมืองนครศรีธรรมราช

ลักษณะทางสถาปัตยกรรม เป็นโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก ก่ออิฐฉาบปูน

ตารางที่ 2.21 แสดงการ จัดแสดง ส่วนที่ 1 ภูมิศาสตร์

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
1	ลักษณะภูมิศาสตร์ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของ จังหวัดนครศรีธรรมราช	การจัดแสดงในส่วนนี้ โดยใช้ภาพ จำลองภูมิประเทศของจังหวัด นครศรีธรรมราช			โต๊ะทรายแสดง ภูมิประเทศ	wall board	ไฟส่องสิ่งจัดแสดง	

ตารางที่ 2.22 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 2 ยุคก่อนประวัติศาสตร์ - สมัยรัตนโกสินทร์

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง				หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ แสง สี เสียง ระบบ	
2	ยุคก่อนประวัติศาสตร์ - สมัยรัตนโกสินทร์ ยุคก่อนประวัติศาสตร์มาจนถึง สมัยรัตนโกสินทร์	รูปแบบการจัดแสดง จำลองผนังห้องเหมือนผนังของเก่า และมีแผนที่และรูป graphic โบราณวัตถุ	Software	Hardware	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ จำลองผนังห้อง เหมือนผนังของเก่า	แผนที่ และรูป graphic โบราณวัตถุ	

ตารางที่ 2.23 แสดงการการจัดแสดงส่วนที่ 3 นิทรรศการหมุนเวียน

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
3	<p>นิทรรศการหมุนเวียน</p> <p>"รอยพระบาทที่ยังจารึกที่นครศรีธรรมราช" 60 ปี แห่งการครองสิริราชสมบัติ ชาว นครศรีธรรมราช ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากพระองค์ท่านที่ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรชาวนคร ถึง 16 ครั้ง ทางพิพิธภัณฑน์เมือง เทศบาลนคร นครศรีธรรมราชขออัญมรยพระบาท</p>	<p>รูปแบบการจัดแสดง</p> <p>การจัดแสดงในส่วนนี้ โดยการประกอบรวมภาพ และมีการฉายวีดิทัศน์ภาพประวัติศาสตร์ในหลวงเสด็จมาเยี่ยม ราษฎรตามอำเภอต่าง ๆ ที่นครศรีธรรมราช รวมถึงโครงการพระราชดำริที่อำเภอปากพะนิง</p>	<p>ลหุภัณฑ์</p> <p>วีดิทัศน์</p>	<p>ครุภัณฑ์</p> <p>DVD</p>	<p>สิ่งแสดง</p> <p>หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ</p>	<p>สื่อภาพ</p>	<p>แสง สี เสียง ระบบ</p>	

ตารางที่ 2.24 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 4 ศาลนาในเมืองนครศรีธรรมราช

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ที่	อุปกรณ์ที่	สิ่งแสดง	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
4	ศาลนาในเมืองนครศรีธรรมราช ประวัติความเป็นมาและ ความสำคัญของวัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหารซึ่งมีความสำคัญต่อ ชาวมืองนครศรีธรรมเป็นอย่งยิ่ง	การจัดแสดงในส่วนนี้ โดยการ MagicVision นำเสนอ องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม และโมเดลจำลองบริเวณวัด มหาธาตุวรมหาวิหาร	Software Magic vision Software	Hardware Magic vision Hardware	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ Diorama 1 ชุด โมเดล จำลองบริเวณวัด มหาธาตุ วรมหาวิหาร	ไฟส่องสว่างในตัว Diorama ระบบ ควบคุมการแสดงผล อัตโนมัติ	สื่อ MagicVision เพียงกด ปุ่มด้านหน้า ภาพและเสียง ก็จะปรากฏบรรยายให้ ความรู้อันน่าสนใจอย่างยิ่ง	

ตารางที่ 2.25 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 5 ล่องเรือชมย้อนอดีต

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ที่	วัสดุภัณฑ์	สิ่งแสดง	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
5	ล่องเรือชมย้อนอดีต เมืองตามประวัติศาสตร์ คำขยทางทะเลที่สำคัญของ คาบสมุทรไทย ช่วงพุทธศตวรรษ ที่ 18 - 19	การจัดแสดงในส่วนนี้ ใช้การ จำลองเหมือนผู้ชมนั่งอยู่ในเรือ เรือสมุทรโบราณและ กำลังนำ ผู้ชมล่องเรือย้อนอดีตผ่านเมืองท่า ต่างๆไปยังเมืองตามประวัติศาสตร์เมือง ท่าค้าขายทางทะเลที่สำคัญการ นำเสนอใช้สื่อผสม Animation และ วิดีทัศน์ เพื่อสร้างความตื่น ตาตื่นใจให้ความเพลิดเพลินใน การชม ณ จุดนี้เป็นจุดที่ตั้งใจ จัดเป็นพิเศษให้เรือโยกโคลง เหมือนโดนคลื่นในทะเล	Software วิดิทัศน์ผสม Animation	Hardware DVD 1 เครื่อง และ Projector 1 เครื่อง	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ		ระบบไฮดรอลิค ติดตั้งใต้พื้ที่นึ่ง ทำให้ เรือโยกโคลงเหมือน โดนคลื่นในทะเล ฉากหลังโปรเจ็ค เตอร์มีแสงและเสียง ประกอบเหตุการณ์	สร้างความตื่นตาตื่นใจให้ ความเพลิดเพลินไปกับผู้ ที่มาเข้าชม และความ ประทับใจ

ตารางที่ 2.26 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 6 ย้อนอดีตเมืองท่าตามพรลิงค์

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์	อุปกรณ์	สิ่งแสดง	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
6	ย้อนอดีตเมืองท่าตามพรลิงค์ ทำเรือนครศรีธรรมราชในอดีต ที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าพวกเครื่องเทศของเมืองตามพรลิงค์ ที่นักเดินเรือชาวต่างชาติต่างเข้ามาซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่เมืองท่านี้	การจัดแสดงในส่วนนี้ ใช้หุ่นจำลองแสดงการติดต่อซื้อขาย ทั้งสินค้าเครื่องเทศของเมืองตามพรลิงค์ Magic vision แสดงสมมุติให้เป็นนักเดินเรือชาวจีนโบราณออกมาเล่าสิ่งที่เขาพบเห็นในเมืองนคร โดยอ้างอิงหลักฐานบันทึกของหวังต้าหยวนและเจาจูว์นั้ก เดินทางชาวจีน ภาพและเสียงจะปรากฏเมื่อกดปุ่ม	Magic vision Software	Hardware	หุ่นจำลอง การติดต่อซื้อขาย สินค้าเครื่องเทศ ของชาวต่างชาติ ภายในเมือง นครศรีธรรมราช ในสมัยโบราณ , เรือจำลอง	ไฟส่องสิ่งจัดแสดง	Magic vision ทำให้เกิดความตื่นตาตื่นใจ สามารถทำให้ผู้ที่เข้ามาชมได้สัมผัสถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยโบราณ	

ตารางที่ 2.27 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 7 แหล่งรวมอารยธรรม

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ Software	อุปกรณ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
7	แหล่งรวมอารยธรรม อาณาจักรตามพรลิงค์ เป็น อาณาจักรไกลโพ้นทะเล ที่มายัน ก่อเกิดเป็นอารยธรรม หลากหลายด้าน เช่น ด้านศาสนา ที่มหัศจรรย์ อิสลาม พราหมณ์ คริสต์ ซึ่งอยู่รวมกันอย่างสงบสุข	การจัดแสดงในส่วนนี้ ใช้สื่อ ทัศน์จอกลมอยู่ในเบรอน้ำศักดิ์สิทธิ์ บรรยายถึงความเชื่อดั้งเดิม จนกระทั่งมีศาสนาต่างๆ เข้ามาทั้ง พราหมณ์ พุทธ อิสลาม คริสต์ เน้นประเด็นที่แตกต่างศาสนาแต่อยู่ ร่วมกันอย่างสงบสุขร่มเย็น	วีดิทัศน์ 1 เรื่อง	DVD 1 เครื่องและ จอ LCD		wall board		ใช้เทคนิคในการจัดแสดงที่ น่าสนใจ แปลกตา

ตารางที่ 2.28 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 8 พัฒนาการเมืองนครศรีธรรมราช

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ที่	วัสดุภัณฑ์	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ		
8	<p>พัฒนาการเมืองนครศรีธรรมราช</p> <p>พัฒนาการเมืองนครศรีธรรมราช ที่มีการใช้เงินไม่เป็นเงินตราในการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้า ซึ่งเป็นหลักฐานที่ยืนยันความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของนครศรีธรรมราชในอดีต</p>		<p>อุปกรณ์ที่</p> <p>Software</p>	<p>วัสดุภัณฑ์</p> <p>Hardware</p>	<p>สื่อภาพ</p> <p>หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ</p>	<p>แสง สี เสียง ระบบ</p> <p>wall board</p>		

ตารางที่ 2.29 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 9 ภูมิภาคสตรีกับวิถีชีวิต

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			ลหุภัณฑ์ Software	ครุภัณฑ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
9	ภูมิภาคสตรีกับวิถีชีวิต ภูมิภาคสตรีกับวิถีในการดำรง ของชาวนครศรีธรรมราชชีวิต มรดกวัฒนธรรม คือ การแสดง พื้นบ้าน มีมีโนราห์ หนึ่งตระกูล ลิเกป่า เพลงบอก เป็นต้น ซึ่งเป็น ศิลปะอีกแขนงหนึ่งของชาว นครศรีธรรมราช ประเพณีในออบบี่ของชาว นครศรีธรรมราช ศิลปัตถกรรมของชาว นครศรีธรรมราช	การจัดแสดงในส่วนนี้ จัดแสดง บริเวณภูมิภาคสตรีกับวิถีชีวิต การ แสดงมรดกวัฒนธรรม การแสดง พื้นบ้าน มีมีโนราห์ หนึ่งตระกูล ลิเก ป่า เพลงบอก เป็นต้น นอกจากนี้จะ จัดเป็นนิทรรศการภาพแล้วยัง มี วีดิทัศน์ประกอบในแต่ละเรื่อง ซึ่ง ผู้ชมสามารถกดปุ่มและชมได้ทันที	วีดิทัศน์ 1 เรื่อง	DVD 1 เครื่องและ จอ LCD	การจำลองโรง มีโนราห์ ,การ แต่งกายของการ แสดงมีโนราห์			

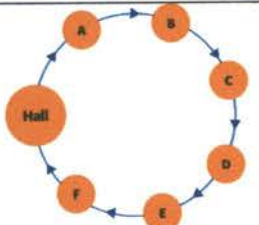
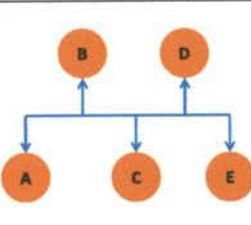
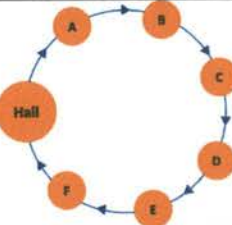
ตารางที่ 2.30 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 10 วาตภัยที่แหลมตะลุมพุก

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ Software	อุปกรณ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
10	เหตุการณ์สำคัญที่บ้านเมือง เหตุการณ์วาตภัยแหลม ตะลุมพุก ภัยธรรมชาติครั้ง รุนแรงที่สร้างความสูญเสีย แก่ เมืองนครศรีธรรมราชเป็นอย่างมาก	การจัดแสดงในส่วนนี้ ใช้วีดิทัศน์ ฉายภาพประกอบหุ่นจำลองแสดง ภูมิประเทศแหลมตะลุมพุก ก่อน เกิดวาตภัยและพลิกเป็นสภาพ ความหายนะ ใช้เทคนิคสลายม ละของฝน และฟ้าแลบ เสริม บรรยากาศ ตามบทบรรยายทำให้ เกิดจินตนาการได้อย่างชัดเจน จับด้วยหุ่นจำลองชาวบ้านที่ ซาบซึ้งถึงพระมหากษัตริย์คุณ ของพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงห่วงใย ความทุกข์ยากของราษฎร ชาว แหลมตะลุมพุก และเหตุแห่งการ ก่อกำเนิดมูลนิธิราชประชานุ เคราะห์	วีดิทัศน์ 1 เรื่อง	DVD 1 เครื่องและ จอ LCD	Diorama 2 ชุด	ระบบแมคคาบิด พลิก แผ่นจำลองเหตุการณ์ วาตภัย แหลมตะลุมพุก	ใช้เทคนิคการจัดแสดงที่น่า ตื่นเต้น ทำให้ผู้ชมได้สัมผัส เกิดจินตนาการตามความ รับรู้ได้อย่างชัดเจนมาก ยิ่งขึ้น	

ตารางที่ 2.31 แสดงการจัดแสดงส่วนที่ 11 เขตที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญของเมืองนครศรีธรรมราช

ลำดับที่	สาระการจัดแสดง	รูปแบบการจัดแสดง	เทคนิคการจัดแสดง					หมายเหตุ
			อุปกรณ์ Software	อุปกรณ์ Hardware	สิ่งแสดง หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	สื่อภาพ	แสง สี เสียง ระบบ	
11	เขตที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญของเมืองนครศรีธรรมราช เขตที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญของเมืองนครศรีธรรมราชที่เคยทำคุณประโยชน์ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต เช่น วีรกรรม 8 ธันวาคม 2484 สงครามมหาเอเชียบูรพา	เขตที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญของเมืองนครศรีธรรมราช	Software	Hardware	หุ่นจำลอง ศิลปวัตถุ	wall board		

ตารางที่ 2.32 แสดงการเปรียบเทียบโครงการกรณีศึกษา

โครงการกรณีศึกษา	หอศิลป์วัฒนธรรม เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่	ศูนย์ศึกษา ประวัติศาสตร์อยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา	พิพิธภัณฑ์เมือง นครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช
			
ลักษณะอาคาร	- อาคาร คสล. 2 ชั้น - สถาปัตยกรรมไทย ร่วมสมัย	- อาคาร คสล. 2 ชั้น - สถาปัตยกรรมไทย ร่วมสมัย	- อาคาร คสล. 2 ชั้น
ลักษณะทางสัญจร			
เทคนิคการจัดแสดง	- วีดิทัศน์ - wall board - โมเดลจำลอง - Diorama - วัตถุจัดแสดงจริง - หุ่นจำลอง - ตู้ Display	- วีดิทัศน์ - wall board - โมเดลจำลอง - ภาพ Duratan - Diorama - บอร์ดวงจอไฟฟ้า - ตู้ Display - หุ่นจำลอง - วัตถุจัดแสดงจริง - กระจกกัดเรื่องราว - Magic Vision	- วีดิทัศน์ - wall board - โมเดลจำลอง - ระบบแมคคานิค - ระบบไฮดรอลิค - หุ่นจำลอง - วีดิทัศน์ - วัตถุจัดแสดงจริง - MagicVision

ตารางที่ 2.32 แสดงการเปรียบเทียบโครงการกรณีศึกษา (ต่อ)

	หอศิลปวัฒนธรรม เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่	ศูนย์ศึกษา ประวัติศาสตร์อยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา	พิพิธภัณฑ์เมือง นครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช
โครงการกรณีศึกษา			
การตกแต่งภายใน			
1. การใช้สี	- ผนังทาสีขาว	- ผนังทาสีขาว	- ผนังทาสีขาว
2. แสงสว่าง	- Down Light	- Down Light	- Down Light - Sport Light - ฟลูออเรสเซนต์
3. วัสดุ - พื้น	- กระเบื้องหินขัดสีขาว - พื้นไม้สัก	- หินขัดสีขาว - กระเบื้องเซรามิค ลวดลายสัตว์วันานา ชนิด	- กระเบื้องยางสีขาว - ไม้ปาเก้ - ปูนเปลือยขัดมัน
- ผนัง	- ก่ออิฐฉาบปูน - กรุไม้	- ก่ออิฐฉาบปูน	- ก่ออิฐฉาบปูน - กรุไม้
- ฝ้าเพดาน	- ฝ้าเรียบเล่นระดับ	- ฝ้าเรียบ	- ฝ้าแขวน T-BAR
4. เครื่องปรับอากาศ	- Central Air รูปแบบ สี่เหลี่ยม	- Central Air รูปแบบ สี่เหลี่ยม	- Air Cooled Split System แบบแขวน เพดาน

แนวทางในการนำไปใช้

จากการศึกษากรณีศึกษาเปรียบเทียบ สามารถนำไปใช้กับโครงการออกแบบปรับปรุง
สถาปัตยกรรมภายใน อาคารนวมภูมิินทร์ พิพิธภัณฑสถานศึกษา สถาบันทักษิณคดีศึกษา และ
สรุปเทคนิคในการจัดแสดงได้ ดังนี้

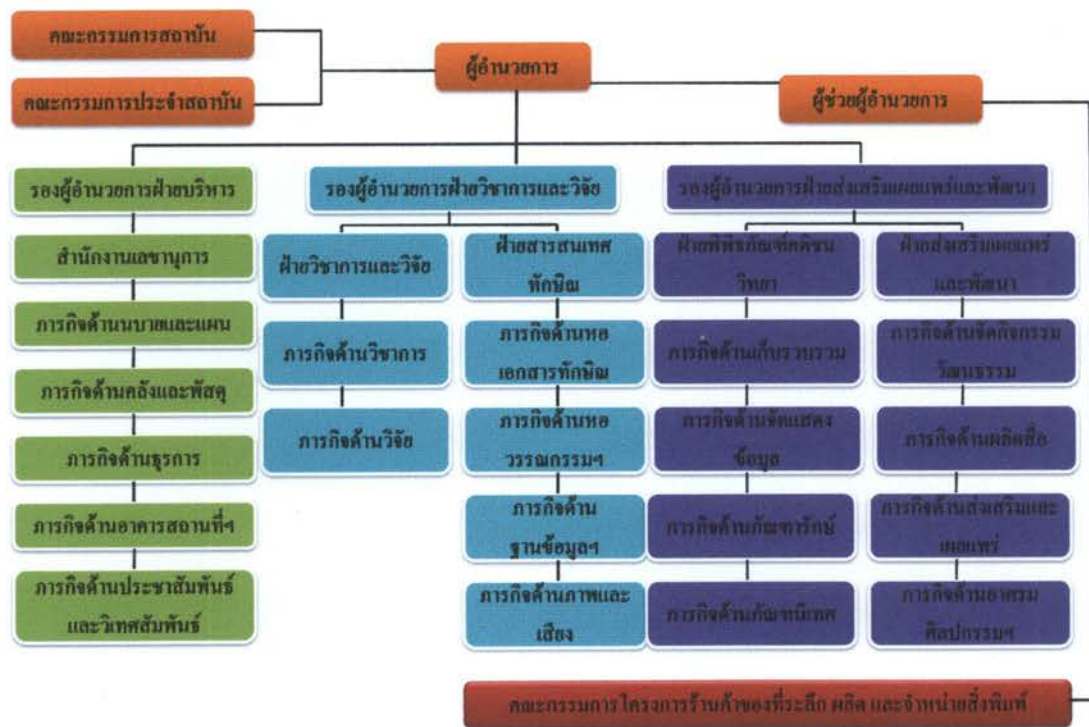
- สื่อวีดิทัศน์ / จอ LCD
- wall board
- โมเดลจำลอง / หุ่นจำลอง / โมเดลจำลองภูมิประเทศ
- ภาพ Duratan
- Diorama
- MagicVision
- ระบบแมคคาอนิค
- ระบบไฮดรอลิค
- ตู้ Display จัดแสดง
- บอร์ดวงจจอไฟฟ้า
- กระจกกัดเรื่องราว

บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล

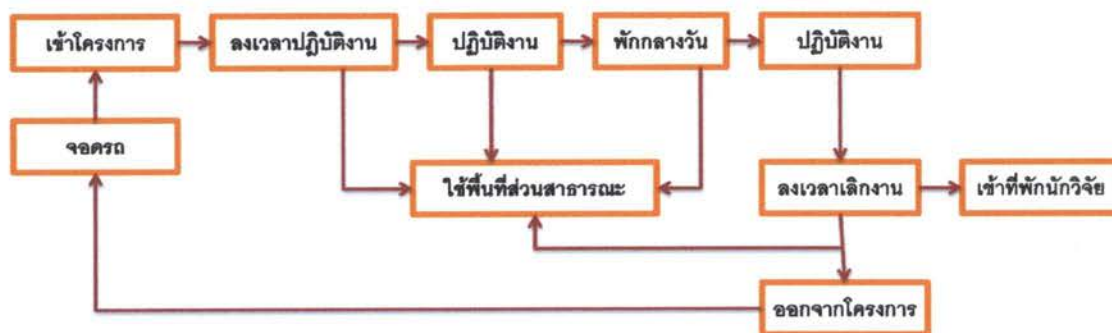
โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในพิพิธภัณฑสถานคติชนวิทยา อาคารนวม
ภูมินทร์ สถาบันทักษิณคดีศึกษา เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ จำเป็นต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
ต่างๆ 3 ประเด็นดังต่อไปนี้ ได้แก่ ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการและที่ตั้งโครงการ

3.1 ผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการของโครงการ คือ มีการบริหารงานตามแผนภูมิดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3.1 ผังองค์กร

ภาพที่ 3.4 แสดงระบบกิจกรรมของผู้ให้บริการ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ผู้ให้บริการ ทำให้เกิดโปรแกรมดังต่อไปนี้
อาคารนวมภูมินทร์

1. ส่วนบริการ
 - 1.1 ทางเข้า
 - 1.2 ประชาสัมพันธ์
 - 1.3 ส่วนพักคอย
 - 1.4 ห้องน้ำสาธารณะ
 - 1.5 ร้านขายของที่ระลึก
 - 1.6 ร้านcoffee shop
2. ส่วนนิทรรศการ
 - 2.1 นิทรรศการชั่วคราว
 - 2.2 นิทรรศการถาวร
 - 2.3 คลังพิพิธภัณฑ์
3. สำนักงาน
4. ส่วนที่พักนักวิจัย
5. ส่วนบริการการศึกษา
 - 6.1 ห้องสมุด
 - 6.2 พิพิธภัณฑ์เสียง
 - 6.3 พิพิธภัณฑ์ภาพ
 - 6.4 ห้องบรรยาย

3.2 ผู้รับบริการ

สรุปการวิเคราะห์ โครงการสามารถแบ่งประเภทของผู้รับบริการออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหลัก และกลุ่มรอง ดังนี้

3.2.1 กลุ่มหลัก ได้แก่

1. นักเรียน แบ่งเป็นกลุ่มย่อย คือ
 - นักเรียนประถมศึกษา อายุ 7-12 ปี
 - นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุ 13 – 15 ปี
 - นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุ 16-18 ปี
2. นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย อายุ 19-23 ปี

3.2.2 กลุ่มรอง ได้แก่

1. ประชาชนทั่วไป อาจจะมาเป็นหมู่คณะมาคนเดียว นิยมเข้าชมพิพิธภัณฑ์ ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดราชการ มักมีจุดประสงค์เพื่อความเพลิดเพลิน โดยส่วนใหญ่จะมาชมเป็นกลุ่มเล็กๆ ไม่เกิน 8 คน และมักมาจากท้องถิ่นใกล้เคียง
2. นักท่องเที่ยว รวมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่มีความสนใจในเนื้อหา มากกว่า มักมาไม่เฉพาะเจาะจงเวลา แต่ส่วนใหญ่จะมาช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดยาว กลุ่มที่มา มีทั้งประเภทครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มทัวร์
3. นักวิชาการ เป็นผู้ที่มีพื้นฐานในเรื่องราวที่จัดแสดงเป็นอย่างดี มีจุดประสงค์ เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้หรือวิจัยหาข้อมูล
4. ผู้ใช้บริการการศึกษา ได้แก่ บุคคลที่มาติดต่อกับส่วนบริการการศึกษา เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ภาพ พิพิธภัณฑ์เสียง ห้องบรรยาย
5. ผู้มาติดต่อ ได้แก่ บุคคลที่เข้ามาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในโครงการ สำนักงาน

ตารางที่ 3.1 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ผู้รับบริการ

ประเภทผู้รับบริการ	พฤติกรรม	ความต้องการ	โปรแกรม
กลุ่มหลัก	หมู่คณะ หมู่คณะ ชมพิพิธภัณฑน์ หาข้อมูล ชื่อของ หิว เข้าห้องน้ำ เงิน กระเป๋า แนะนำ เหนื่อย เข้าชม	แนะนำ ที่จอดรถ ผู้นำชม เอกสาร เป็นที่ระลึก ทานอาหาร ห้องน้ำ จ่าย เก็บ แผ่นพับ นั่งพัก จัดแสดง	ห้องบรรยาย ที่จอดรถบัส,รถตู้ โต๊ะผู้นำชม ห้องเก็บเอกสาร ร้านค้าขายของที่ระลึก ร้านขายของ ห้องน้ำชาย,หญิง ค่าเข้าชม ส่วนเก็บกระเป๋า ประชาสัมพันธ์ ส่วนพักผ่อน พิพิธภัณฑน์
กลุ่มรอง	หมู่คณะ หมู่คณะ ชมพิพิธภัณฑน์ เงิน หิว เข้าห้องน้ำ กระเป๋า แนะนำ ชื่อของ เหนื่อย ชมพิพิธภัณฑน์	แนะนำ ที่จอดรถ ผู้นำชม จ่าย ทานอาหาร ห้องน้ำ เก็บ แผ่นพับ ที่ระลึก นั่ง จัดแสดง	ห้องบรรยาย ที่จอดรถบัส,รถตู้ โต๊ะผู้นำชม ค่าเข้าชม ร้านขายของ ห้องน้ำชาย,หญิง ส่วนเก็บกระเป๋า ประชาสัมพันธ์ ร้านขายของที่ระลึก ส่วนพักผ่อน พิพิธภัณฑน์

จากการศึกษาและวิเคราะห์ผู้รับบริการ ทำให้เกิดดังต่อไปนี้

1. จอดรถ
 - 1.1 ที่จอดรถบัส
 - 1.2 ที่จอดรถทั่วไป
 - 1.3 ที่จอดรถมอเตอร์ไซด์
2. ประชาสัมพันธ์
 - 2.1 แจกแผ่นพับแนะนำพิพิธภัณฑ์
 - 2.2 ผู้นำชมพิพิธภัณฑ์
 - 2.3 ประสานงานกับฝ่ายอื่น
3. ห้องน้ำ
 - 3.1 ห้องน้ำชาย
 - 3.2 ห้องน้ำหญิง
4. ร้านขายของ
 - 4.1 ร้าน coffee shop
 - 4.2 ร้านขายของที่ระลึก ขายหนังสือ
5. ส่วนพักผ่อน
 - 5.1 ส่วนนั่งพักคอยก่อนเข้าชมพิพิธภัณฑ์
 - 5.2 ส่วนนั่งพักภายในส่วนจัดแสดง
6. ทางเข้าโครงการ
 - 6.1 เก็บค่าเข้า
7. ส่วนรับฝากของ
9. ห้องเก็บข้อมูล
 - 8.1 เป็นเอกสาร
 - 8.2 เป็นภาพ
 - 8.3 เป็นเสียง
9. ส่วนพิพิธภัณฑ์
 - 9.1 พิพิธภัณฑ์ชั่วคราว

9.2 พิพิธภัณฑสถาน

3.3 ที่ตั้งโครงการ

โครงการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในพิพิธภัณฑสถานคติชนวิทยา อาคารนวมภูมินทร์ สถาบันทักษิณคดี ตั้งอยู่ที่ บ้านอ่าวทราย หมู่ที่ 1 ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พื้นที่ของอาคารนวมภูมินทร์ประมาณ 4,900 ตร.ม.

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของที่ตั้งในประเด็นต่างๆ 6 ประเด็น ดังต่อไปนี้ คือ บริบท การเข้าถึง ทางเข้าอาคาร ทิศทางการวางอาคาร สถาปัตยกรรม โครงสร้างและงานระบบที่เกี่ยวข้อง

3.3.1 บริบท (Context)

3.3.1.1 สภาพแวดล้อมทางด้านนามธรรม

1. ความเชื่อ

- เรือนมงคลสูตร

ภาพที่ 3.5 แสดงเรือนมงคลสูตรของชาวเกาะยอ

ที่มา : <http://www.kohyor.go.th/modulestravelindex.phpmode=detail&id=563>

การเลือกพื้นที่ในการปลูกเรือนของชาวเกาะยอ

การเลือกพื้นที่ในการปลูกเรือนของชาวเกาะยอ พบว่ามีความพ้องกับความเชื่อในเรื่องการปลูกเรือนของภาคใต้ที่ว่า "แคบ่อ แคท่า แคนา แควัด" ซึ่งเป็นภูมิปัญญาในการเลือกพื้นที่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต คือ การเลือกพื้นที่ให้ใกล้กับแหล่งน้ำและใกล้กับการคมนาคมเพื่อ

ความสะอาดในการนำผลผลิตไปขาย อีกทั้งยังเป็นการบ่งบอกถึงความผูกพันกับพระพุทธศาสนา ซึ่งลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชาวเกาะยอ ในปัจจุบันชุมชนใกล้วัดไหนก็จะไปทำบุญวัดที่ใกล้บ้าน ทุกวันพระและประเพณีการทำบุญประจำปี

เรือนมงคลสูตรของชาวเกาะยอ ภายในเรือนจะมีห้องเจ้าที่ ซึ่งเป็นห้องที่มีผีบรรพบุรุษสิงสถิตอยู่เพื่อคุ้มครองลูกหลาน บางบ้านจึงผูกผ้าขาว เรียกว่า ผ้าดาดเพดาน ไว้บางมุมห้องและบางบ้านจะมีทั้งเรือนจำลองอันถือเสมือนที่อยู่ของผีบรรพบุรุษและผ้าดาดเพดานทั้งสองอย่างอยู่ภายในห้องเดียวกัน

การปลูกเรือนของชาวเกาะยอ

ชายหนุ่ม - หญิงสาว เมื่อถึงวัยที่พร้อมจะสร้างครอบครัวจะมีการปลูกเรือนใหม่ โดยมีการเตรียมวัสดุในการปลูกเรือน ซึ่งฝ่ายชายจะเริ่มเข้าไปตัดไม้ในป่าโดยการออกปาก - กินวานเพื่อนบ้าน เมื่อได้วัสดุเพียงพอที่จะปลูกเรือนแล้วจะนำวัน เดือน ปี ที่เกิดของฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมาทำการดูฤกษ์ยามเพื่อหาวัน เวลาที่ดีที่สุดสำหรับปลูกเรือน

ก่อนทำพิธีลงเสาเอกจะต้องทำพิธีขอดิน, พลิกดิน, แปรดินหรือบางแห่งเรียกพิธีกวาดที่ดิน จะปลูกเรือนมีเครื่องบังพลีสำหรับทำพิธีประกอบด้วยดอกไม้ โดยเลือกดอกดาวเรือง , ดอกบัว, ดอกบานไม่รู้โรย, ดอกทานตะวัน และดอกกุหลาบ ทำการแกะเอาเฉพาะกลีบดอกไม้มาคลุมกับเหรียญเงินและเหรียญทอง (อาจใช้เหรียญบาทและเหรียญสลึง) หมาก พลุ จะต้องนำมาทำการจิบและเจียนให้เรียบร้อยสวยงาม

ขั้นตอนการทำพิธีพลิกดินหรือแปรดิน ทำโดยหมอดินหรือผู้ที่มีความรู้ด้านไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ หรือผู้ที่ได้ทำการบวชเรียนมาแล้ว ขณะที่หมอดินกล่าวคาถา ก็จะมีการใช้จอบทำการขุดผิวกลับผิวน้ำพื้นดินทั้งหมดในพื้นที่ที่จะปลูกเรือนและทำการโปรยกลีบดอกไม้ให้ทั่วตลอดพื้นที่ หลังจากพลิกผิวดิน เสร็จแล้วก็จะนำไถและแมวมาปล่อยให้เดินบนพื้นดินที่พลิก โดยมีความเชื่อว่า แมวเป็นสัตว์ที่มีมรยาท ส่วนไถเป็นสัตว์ที่มีความขยัน ซึ่งจะเป็นการเตือนหรือสั่งสอนอบรมไปด้วยว่า การใช้ชีวิตคู่ที่ประสบกับความสำเร็จ ครอบคู่กันไปตลอดรอดฝั่งนั้นทั้งสองฝ่ายจะต้องมีความขยันและอดทน ในการประกอบสัมมาอาชีพและสัมมาคารวะ ที่ถ้อยที่ถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน

หลังจากเสร็จพิธีพลิกดินแล้ว ช่วงเวลากลางคืนจะทำการหาตำแหน่งบ่อน้ำก่อนการวางผัง ในพิธีจะนำกะลาจำนวน 8 ใบ (เชื่อว่าเลข 8 เป็นเลขที่ให้คุณเทพจะคุ้มครองผู้อยู่อาศัยให้มีความร่ำรวย) ไปวางคว่ำ 3 แถว แถวละ 3 ใบ จำนวน 2 แถว แถวที่ 3 วางกะลา 2 ใบอยู่ระหว่างแถว ลักษณะการวางกะลาที่ด้านหน้าแคบกว่าด้านหลัง เชื่อว่า เงินทองเมื่อเข้ามาภายในบ้านแล้วจะไม่ไหลออก หลังจากวางกะลาผ่านไป 3 วัน ทำการพลิกกะลาดูว่ากะลาใบไหนมีหยดน้ำหรือมี

ความชื้นอยู่ภายใน บริเวณที่วางกะลาใบนั้นเป็นบริเวณที่มีตาน้ำ จะทำการขุดบ่อน้ำบริเวณนั้น หลังจากนั้นทำการวางผังเรือนและลงเสาเอกต่อไป

การลงเสาเอกหรือเสาภูมิ วันที่ทำพิธีจะนำวัน เดือน ปี เกิดของเจ้าของเรือนมาทำการหาฤกษ์ยามและหาตำแหน่งของเสาเอกและเสาภูมิสำหรับประกอบพิธี โดยมีเครื่องบังพลีซึ่งประกอบไปด้วย หมากและพลูเจียน จำนวน 12 คำ, ยาเส้นห่อเป็นรูปประมิต, ข้าวเหนียวหัวหอก (ข้าวเหนียวดำหรือข้าวเหนียวแดงก็ได้), มะพร้าวขูดเป็นเส้น, น้ำตาล, เกลือ, งา นำมาคลุกให้เข้ากัน โดยสีขาวของมะพร้าวและสีดำของข้าวเหนียว หมายถึง การได้อยู่ครองเรือนกันตั้งแต่หนุ่มสาวจนกระทั่งแก่เฒ่า

ของควมมีปลา ใช้ปลาทั้งตัวไม่เอาไส้ออกปรุงให้สุกโดยการย่าง - เผาไฟ จะไม่ใช่สัตว์ใหญ่ เช่น หมูหรือวัว ประกอบพิธี, ไข่ต้มจำนวน 24 ใบ ทาสีแดงวางมุมละ 4 ใบ ที่เหลือนำมาทานขนมที่ใช้จะเป็นขนมที่มีชื่อเป็นมงคล คือ ทองหยิบ, ทองหยอด, ฝอยทอง และเม็ดขนุน ผลไม้ประกอบด้วย หน่อกล้วยน้ำหว่า, มะพร้าว, อ้อย และต้นไผ่สีสุก ต้นไผ่จะเลือกที่มีลำต้นสูง ยาว และผูกผ้าชายธง(ผ้าสามเหลี่ยม) สีแดงไว้ที่ปลายต้นไผ่ หมายถึง การประกอบพิธีสิ่งใดจะมีชัยชนะเหนือกว่าผู้อื่น จากนั้นนำผลไม้ทั้งหมดผูกติดกับเสาเอกหรือเสาภูมิจนครบ 7 วัน นำไปปลุกภายในบริเวณบ้าน สำหรับการเลือกไม้มงคลปลุกภายในบ้านจะเลือกนำไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลมาปลุก โดยวางปักลงดินเรียง 3 แถว แถวละ 3 ต้น ซึ่งไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลจะมีทั้งหมด 9 ชนิด คือ

ไม้กันเกรา หมายถึง การป้องกันไม่ให้ผู้อยู่อาศัยประพาศุติและป้องกันสิ่งไม่ดีที่จะเกิดแก่ผู้อยู่อาศัย

ไม้ทรงบาดาล หมายถึง การดำรงอยู่ในสภาพที่สมดุลของธาตุทั้ง 4 ภายในร่างกาย (จากความเชื่อที่ว่าร่างกายประกอบไปด้วย ดิน น้ำ ลม ไฟ)

ไม้ชัยพฤกษ์ หมายถึง การมีชัยชนะเหนือผู้อื่นในการประกอบกิจการต่างๆ

ไม้ราชพฤกษ์ หมายถึง การประกอบอาชีพรับราชการจะนำความมีชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล (สมัยโบราณเชื่อว่าการรับราชการจะดีกว่าอาชีพอื่น)

ไม้ขนุน หมายถึง การได้รับการช่วยเหลือเกื้อกูลหรือการสนับสนุนในการประกอบกิจการ

ไม้สักเงิน หมายถึง ความมีเงินทองสมบูรณ์

ไม้ไผ่สีสุก หมายถึง ความอยู่เย็นเป็นสุขของเจ้าของเรือน

ในการปลุกไม้มงคลจะต้องมีน้ำมนต์มารดต้นไม้ โดยน้ำที่นำมาทำน้ำมนต์จะต้องตักจากบ่อ 3 วัด คือ บ่อวัดเพชรมงคล, บ่อวัดชัยมงคล, บ่อวัดบ่อทรัพย์ ซึ่งเป็นชื่อวัดในจังหวัดสงขลา

เมื่อเตรียมเครื่องบังพาลีประกอบพิธีลงเสาศอกหรือเสาศาภูมิ จะใช้คนที่มื่อเป็นมงคลนาม คือ ทอง, อิน, ริน, ยศ, มั่ง, มี, พรหม, สมเกียรติ ซึ่งบุคคลที่มีชื่อเหล่านี้โอกาสจะไม่ใช่เจ้าของบ้านก็ได้ หากไม่สามารถหาคนที่มื่อดังกล่าว ก็จะต้องชื่อใหม่โดยเขียนชื่อในการดาษติดที่หน้าอกของผู้ที่ยกของบังพาลีที่จัดไว้ในพาน ซึ่งแต่ละคนก็จะยกของแต่ละอย่าง นำไปวางบนโต๊ะบูชาที่ปูด้วยผ้าขาวม้า ซึ่งบนโต๊ะจะประกอบไปด้วยรูป, เทียน, บายศรีตัน (จำนวนชั้นของบายศรีจะใช้ 3,5,7 หรือ 9 ชั้น ขึ้นอยู่กับฐานะของเจ้าของบ้าน)

ข้อห้ามในการประกอบพิธีลงเสาศอกหรือเสาศาภูมิ คือ จะห้ามไม่ให้พ่อบุญหรือแม่หม้าย ยกพานเครื่องบังพาลี โดยมีความเชื่อว่าจะชักนำสิ่งที่ไม่ดีมาสู่ชีวิตการครองเรือน

เมื่อเตรียมของบังพาลีครบถ้วนแล้วหมอบ้าน ซึ่งเป็นผู้ประกอบพิธีจะกล่าวนม 3 จบและกล่าวคาถาคำกลอน

โดยในคาถาคำกลอนนี้จะเป็นการอันเชิญเทวดาชั้นต่างๆ บนสวรรค์ตลอดจนพระภูมิเจ้าที่ ให้ช่วยคุ้มครองเรือน สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องบ่งบอกถึงโลกทรรศน์ทางด้านความเชื่อของชาวเกาะยอที่มีความผูกพันกับศาสนาอย่างแน่นแฟ้น ซึ่งความเชื่อดังกล่าวไม่ได้ไม่ได้มีความแตกต่างจากความเชื่อของภาคอื่นๆ นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเพียงอย่างเดียวที่ช่วยให้การดำรงชีวิตมีความเป็นสิริมงคล ในการยกเสาศอกหรือเสาศาภูมิก็จะมีเดือนและทิศอันเป็นมงคลสำหรับเสาศอก คือ

ปลูกเรือนเดือน 4,5,6 ให้ยกเสาศอกข้างทิศตะวันออกเฉียงใต้

ปลูกเรือนเดือน 7,8,9 ให้ยกเสาศอกทิศตะวันตกเฉียงใต้

ปลูกเรือนเดือน 10,11,12 ให้ยกเสาศอกทิศตะวันตกเฉียงเหนือ

ปลูกเรือนเดือน 1,2,3 ให้ยกเสาศอกทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

เมื่อมาพิธีมงคลดังกล่าวข้างต้นแล้วจึงเริ่มทำการปลูกเรือน วิธีการปลูกเรือนของชาวเกาะยอจะมีลักษณะเฉพาะที่โดยทำเป็นแบบสำเร็จแต่ละด้าน สามารถยกขึ้นประกอบกับโครงสร้างเรือนได้เลย ชาวเกาะยอเรียกว่า การเปรียบเรือน

จากพิธีกรรมต่างๆและความเชื่อที่เกี่ยวกับการปลูกเรือนของชาวเกาะยอตั้งแต่การเลือกไม้ที่มีความเป็นสิริมงคลมาใช้เป็นวัสดุในการปลูกเรือน จนเสร็จสิ้นขั้นตอนต่างๆ เป็นเรือนหนึ่งหลังสะท้อนถึงโลกทรรศน์ที่มื่อต่อสิ่งที่เหนือธรรมชาติ อันมีผลต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ซึ่งมีส่วนในการวางผังอาคาร การวางขั้นตอนการทำงานซึ่งให้สอดคล้องกับขั้นตอนพิธีกรรม ซึ่งประเพณีความเชื่อและวิธีการเชิงช่างที่ได้มีการผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ล้วนแต่บ่งบอกถึงความชาญฉลาดของช่างในท้องถิ่นที่นอกจากเรือนพักอาศัยจะตอบสนองต่อความต้องการทางด้านกายภาพ

ภายนอกแล้ว เรือนพักอาศัยยังเปรียบเสมือนที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ในความเชื่อที่ว่า การกระทำ พิธีกรรมบางอย่างจะสามารถอำนวยความสะดวกและความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ครองเรือนด้วยเช่นกัน

- ภูมิปัญญากับการดำรงชีวิต

ภาพที่ 3.6 แสดงวิถีชีวิตการทอผ้าของชาวเกาะยอ

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง ,19 กรกฎาคม 2553

การทอผ้าของชาวเกาะยอที่สืบทอดมาตั้งแต่ในอดีตได้ผสมผสานเข้า เป็นเนื้อเดียวกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมความเชื่อ ของชาวเกาะยออย่างแยกไม่ออก แม้บางอย่างได้สูญหายไป แต่ก็มีอีกหลายอย่างที่ยังคงดำรงอยู่และสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ เช่น

1. เพลงกล่อมเด็ก เพลงกล่อมเด็กของชาวเกาะยอได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่ในอดีต จนกระทั่งถึงปัจจุบัน แม้ปัจจุบันจะลดน้อยลงแต่คนเฒ่าคนแก่ก็ยังสามารถร้องขับขานได้ และ น้ำเสียงก็เต็มไปด้วยความภาคภูมิใจ เช่น

เพลงบ้านนี้

ฮาเอ้อ บ้านนี้เหอ เขามีสาวมาก
 สาวครกสาวสาก สาวเขียกสาวป้อ
 สาวโหกสาวฝ้าย สาวไม่รู้ทอ
 สาวเขียกสาวป้อ สาวไม่รู้ทอโหก เอ้อ เหอ

เพลงทอโหก

ฮาเอ้อทอโหกเหอ ทอพีมสามสิบห้า
 ก้มลงแลเนื้อผ้า รุทางรวดนิ้วก้อย

ทำพริบที่เนรเหอ ตัวข้ายังรู้น้อย

รูทางเท่านี้วก้อย ตัวข้ายังรู้น้อย เอ้อ เหอ เหลย

เพลงทอโหก

ฮฮาเอ้อ ทอโหก เหอ ทอพีมสามสิบเส

น้ำไหลนองให้เก ทอเป็นลายลูกหวาย

ผืนหนึ่งจะทอนุ่ง ผืนหนึ่งจะทอขาย

ทอเป็นลายลูกหวาย ขายเจ้าไม่พอ เอ้อ เหอ กัน

ในเพลงกล่อมเด็กดังกล่าว มีการกล่าวถึงการทอผ้า วิธีการทอผ้าและลายผ้า ของชาวเกาะยอ ซึ่งถือเป็นการบันทึกอย่างหนึ่งที่ทำให้ความรู้เรื่องการทอผ้ายังคงอยู่และ สืบต่อกันมาจนถึง ปัจจุบัน และแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของการทอผ้าที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตจนชาวบ้านนำมาขับร้อง เป็นเพลงกล่อมเด็กดังกล่าว

2. *ผ้าทอกับศาสนา* ชาวเกาะยอจะบรรจงทอผ้าเพื่อใช้ในศาสนา ซึ่งที่สืบทอดมาจนถึง ปัจจุบันก็คือ การใช้ผ้าทอเกาะยอเป็นผ้าให้นาคนุ่งในงานอุปสมบท ซึ่งในปัจจุบันก็ยังมิให้เห็นอยู่ ไม่น้อย และการทอผ้าเพื่อห่มพระเจดีย์บนเขากุฎิ ปัจจุบันก็ยังใช้อยู่โดยชาวบ้านได้รวมเงินร่วม ทำบุญโดยการมอบหมายให้กลุ่ม ราชวัติธัมมสังฆสภาที่ 1 เป็นผู้ทอ ผ้าจะมีความยาวทั้งสิ้น 13 หลารอบองค์พระเจดีย์ ซึ่งชาวบ้านเชื่อว่าเป็นการแสดงความเคารพต่อสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และเป็น การ สืบทอดพระศาสนา ทำให้ได้กุศลมาก

3. *ผ้าทอกับประเพณี* เช่น ในพิธีสู่ขอ ผู้ที่ร่วมขบวนขันหมากบนเกาะยอจะใช้ผ้าทอในการ ตัดชุดแต่งงาน หรือในประเพณีสารทเดือน 10 ประเพณีลากพระชาวบ้าน โดยส่วนใหญ่จะใช้ผ้าทอ ที่ทอขายเอง และปราณีตบรรจงอย่างสุดฝีมือเพื่ออวดฝีมือกัน

4. *ผ้าทอกับการแต่งกาย* ปัจจุบันนี้แม้ผ้าทอเกาะยอจะลดบทบาทลง จากแต่ก่อนที่เคยทอ เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน มาเป็นการทอเพื่อจำหน่าย หรือจะสวมใส่ในโอกาสสำคัญ เนื่องจาก ปัจจุบันมีผ้าสำเร็จรูปที่ราคาถูกลงและสะดวกในการใช้สอยกว่าผ้าทอเกาะยอ ที่จะต้องนำไปเย็บตัด ผ่านขั้นตอนอีกหลายขั้นตอนกว่าจะสวมใส่ได้ ผ้าทอเกาะยอจึงมักจะใช้สวมใส่ในโอกาสพิเศษ เช่น งานบุญ งานแต่งงาน งานบวช เป็นต้น หรือในโอกาสสำคัญๆ เช่น งานประจำปี เป็นต้น แต่ก็ยังมี ผ้าทอเกาะยออีกประเภทที่ยังเห็นใช้อยู่ในปัจจุบันเกือบทุกบ้าน ชาวเกาะยอเรียก "ผ้าซุบ" หรือ "ผ้าซักน้ำ" ซึ่งตรงกลับภาษากลางคือ ผ้าขาวม้า ชาวเกาะยอจะใช้เป็นผ้าเอนกประสงค์ คือ ใช้เป็น ผ้านุ่ง ผ้าเช็ดตัว ผ้าโพกหัวกันความร้อนจากแสงแดด ใช้ทำเปลไกวเด็กทารก เป็นต้น

ในปัจจุบันกระแสการอนุรักษ์ผ้าไทยได้รับการตอบรับอย่างสูงในสังคมไทย รวมทั้งในจังหวัด สงขลา โดยหน่วยงานราชการต่างๆ ให้การสนับสนุนและขอความร่วมมือให้บุคลากรในสังกัดแต่ง

ภายใต้ผ้าไทยกระแสด ความนิยมผ้าเกาะยอจึงได้รับความนิยมอย่างสูงและสามารถสร้างรายได้
 อย่างดีแก่ ชาวบ้านเกาะยอในการทอผ้าจำหน่าย

2. กลุ่มชาติพันธุ์

ประชากรประกอบด้วยหลายกลุ่มชน หลายเชื้อชาติ ได้แก่ กลุ่มชาวไทยมุสลิม กลุ่มชาว
 ไทยพุทธ กลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีน อันมีผลเนื่องมาจากทะเลสาบสงขลาเป็นเส้นทางการค้า ความ
 แตกต่างของกลุ่มชนคือ

- กลุ่มชาวไทยพุทธนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากคนไทย ชาวไทย
 พุทธส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเพาะปลูก อาศัยอยู่ในเขตชนบทที่มีไร่นา

- กลุ่มไทยมุสลิม นับถือศาสนาอิสลาม สืบเชื้อสายมาจากคนมาเลเซีย ชาวไทยมุสลิม
 ประกอบอาชีพการประมงหรือไม่ก็ค้าขายทางเรือ อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลสาบ

- กลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีน เป็นชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานบนเกาะยออย่างน้อยในสมัย
 อยุธยา เล่าขานกันว่าเป็นกลุ่มคนจีนอพยพจากชุมชนบ้านน้ำกระจาย บ้านน้ำน้อย และบ้านทุ่ง
 หวัง

3. ประเพณีวัฒนธรรม

ภาพที่ 3.7 แสดงเจดีย์เขาฤๅ

ที่มา : <http://www.manager.co.th/Travel/default.html>

ประเพณีห่มผ้าเจดีย์เขาฤๅญ

ซึ่งตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 หรือ "วันวิสาขบูชา" ของทุกปี โดยประเพณีนี้จะเริ่มขึ้นตั้งแต่วันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 6 โดยชาวบ้านจะร่วมกันแห่ผ้าขึ้นไปห่มเจดีย์ และองค์ "สมเด็จพระเจ้าเกะยอ" กระทั่งรุ่งเช้าของวันขึ้น 15 ค่ำ คนบนเกะยอก็จะเดินทางขึ้นไปร่วมพิธีทำบุญตักบาตรบนยอดเขาฤๅญอย่างพร้อมเพรียงกัน

โดยมีตำนานการเล่าขานกันว่า สมเด็จพระเจ้าเกะยอ ท่านเป็นพระสหมิกธรรมของ สมเด็จพระเจ้าวัดพะโคะ หรือ "หลวงปู่ทวด" เทพเจ้าแห่งแดนทักษิณนั่นเอง สมเด็จพระเจ้าเกะยอท่านเป็นชาวกรุงในสมัยที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และเป็นสหายธรรมของหลวงปู่ทวด โดยสันนิษฐานเทียบเคียงจากการที่ท่านมีชีวิตร่วมสมัยหลวงปู่ทวด สมเด็จพระเจ้าเกะยอเกิดในรัชสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา (พ.ศ.2112-2133) และการเผยแพร่ศาสนาของท่านอยู่ในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรถ (พ.ศ.2113-2163) หรือประมาณ 400 ปีล่วงมาแล้ว

ยอดสูงสุดของเกะยอมีเจดีย์โบราณประดิษฐานอยู่ ชาวบ้านจึงเรียกขานสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันว่า "เขาฤๅญ" และเกิดประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมาว่าทุกวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี ชาวเกะยอไม่ว่าจะอยู่ใกล้ไกลแค่ไหนต้องมาร่วมประเพณีขึ้นเขาฤๅญให้ได้

สำหรับเจดีย์บนเขาฤๅญ เป็นเจดีย์ทรงกลมหรือทรงระฆัง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 10 เมตร มีทางขึ้นสู่ลานประทักษิณ 3 ด้าน ยกเว้นทางทิศตะวันออกของเจดีย์ องค์เจดีย์ประกอบด้วยส่วนฐานรองรับองค์ระฆัง 2 ชั้น ส่วนฐาน และชั้นมีชุ่มจระนำทั้ง 4 ทิศ ประดิษฐานพระพุทธรูปทั้ง 4 ด้าน มีมุขฐานบัว ชั้นแรก มีรูปปั้นยักษ์ ส่วนมุขฐานชั้นที่สอง มีรูปปั้นเทวดาประจำทิศทั้งสี่ เหนือฐานบัวขึ้นไปจึงเป็นองค์ระฆังคว่ำ ไม่มีบัลลังก์ แต่มีเสาด้านเพื่อรองรับน้ำหนักปล้องไฉน มีปัทมบาทคั่นระหว่างปล้องไฉนกับปลียอด แล้วจึงเป็นลูกแก้วหรือเม็ดน้ำค้างอยู่ที่ยอดสูงสุดของเจดีย์ ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า ปัทมบาทที่ปรากฏบนเจดีย์เขาฤๅญนั้น เป็นรูปแบบที่ปรากฏใน "เจดีย์แบบมอญ-พม่า" ซึ่งเป็นรูปแบบทางศิลปะที่มีการนำมาผสมผสานเข้ากับรูปแบบศิลปะที่ปรากฏในท้องถิ่นได้อย่างลงตัว และสวยงามเป็นอย่างยิ่ง

3.3.1.2 สภาพแวดล้อมทางด้านรูปธรรม (อาณาบริเวณ)

ภาพที่ 3.8 แสดงสภาพแวดล้อมโดยรอบของสถาบันทักษิณคดี

ที่มา : <http://bmfactory.wordpress.com/2010/03/15/the-last-trip-2>

ภาพที่ 3.9 แสดงสภาพแวดล้อมโดยรอบของสถาบันทักษิณคดี

ที่มา : <http://maps.google.co.th/maps?hl=th&q=เกาะยอ &um=1&ie=UTF-8&sa=N&tab=wl>

ทิศเหนือ

ติดกับ ทะเลสาบและสะพานติณสูลานนท์

ทิศตะวันออก

ติดกับ ถนนทางหลวงหมายเลข 4083 และ
ทะเลสาบ สงขลา

ทิศตะวันตก

ติดกับ ติดกับทะเลสาบสงขลา

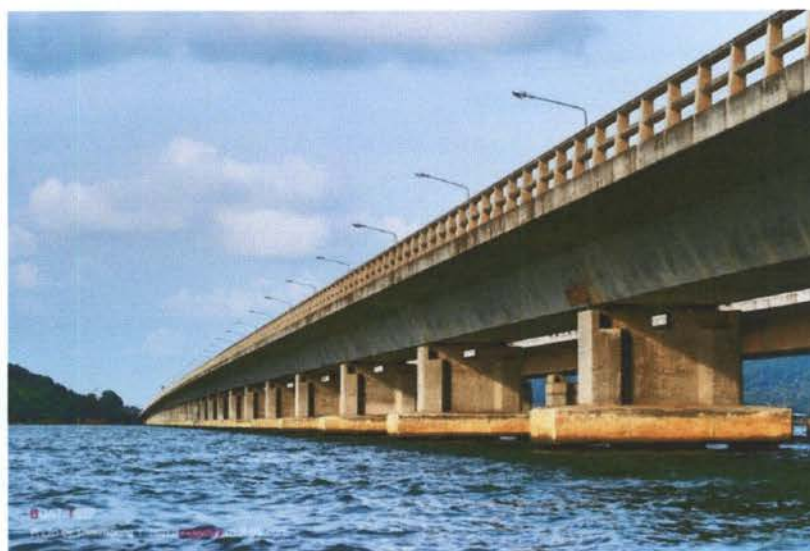
ทิศใต้

ติดกับ พื้นที่เกษตรกรรม

3.3.2 การเข้าถึง (Approach)

3.3.2.1 ความยากง่ายในการเข้าถึง

มีความสะดวกสบายมาก โดยหากเดินทางโดยรถยนต์โดยผ่านจังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วแยกไปตามทางหลวงสายที่พุ่งตรงสู่อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา จากนั้นจึงเข้าทางหลวงหมายเลข 4083 สายสงขลาระโนด ก่อนที่จะถึงเมืองสงขลาจะต้องผ่านสะพานที่ยาวที่สุดในประเทศไทย คือ สะพานติณสูลานนท์ ซึ่งเชื่อมต่อแผ่นดินบกทั้งด้านเหนือและด้านใต้เข้ากับเกาะยอซึ่งเป็นตำบลเลื่องชื่อในจังหวัดสงขลา

ภาพที่ 3.10 แสดงสะพานติณสูลานนท์

ที่มา : <http://www.pixgang.com/webboard/showthread.php?t=131>

3.3.2.2 มุมมองระหว่างการเข้าถึง

เป็นทัศนียภาพที่ตั้งอยู่บนเนินเขา บนพื้นที่บนเกาะยอ จึงมองเห็นได้อย่างชัดเจน เมื่อเข้าถึงโครงการก็มีถนนที่สะดวกสบาย และมีรายละเอียดบอกอย่างชัดเจนว่ามีส่วนของอาคารอะไรบ้าง

3.3.2.3 ที่จอดรถพาหนะ

มีที่จอดรถทั้งรถยนต์ รถบัส รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน ที่สะดวกสบาย

ภาพที่ 3.11 แสดงที่จอดรถในโครงการ

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง , 19 กรกฎาคม 2553

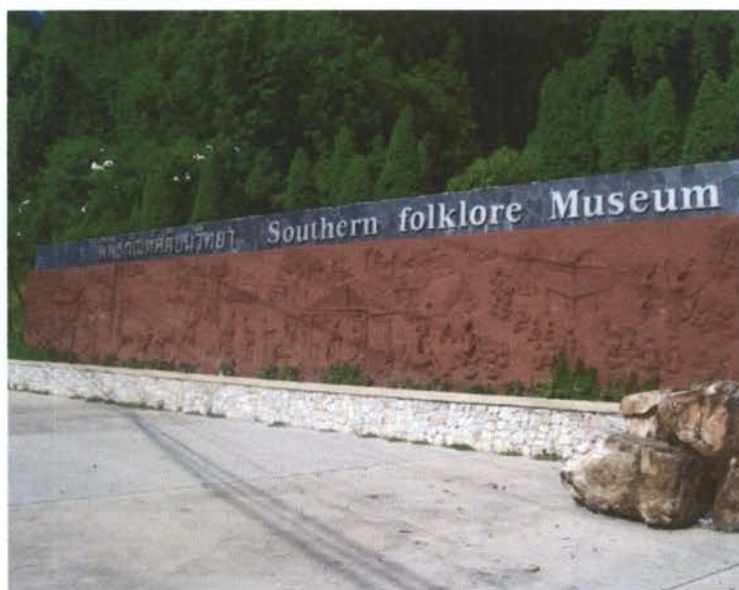
3.3.2.4 การรับรู้ของทางเข้า

ป้ายของโครงการมีความชัดเจนมองเห็นได้ง่าย เพราะมีความเป็นเอกลักษณ์ และสวยงาม

ภาพที่ 3.12 แสดงป้ายพิพิธภัณฑ์คีตศิลป์วิทยา ภายในโครงการ

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง , 19 กรกฎาคม 2553

ภาพที่ 3.13 แสดงป้ายพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมคตชนวิทยา หน้าโครงการ

ที่มา : <http://www.kk-school.tht.in/article3.html>

3.3.3 ทางเข้าอาคาร (Building Entrance)

ภาพที่ 3.14 แสดงทางเข้าสถาบันทักษิณคดีศึกษาไปยังอาคารนวมภูมิทร์

ที่มา : <http://maps.google.co.th/maps?hl=th&q=เกาะยอ &um=1&ie=UTF-8&sa=N&tab=wl>

3.3.4 ทิศทางการวางอาคาร (Orientation)

3.3.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างทิศทางการวางอาคารกับภูมิอากาศ

1. อาคารโดยรอบ

ภาพที่ 3.15 แสดงอาคารโดยรอบ

ที่มา : <http://maps.google.co.th/maps?hl=th&q=เกาะยอ &um=1&ie=UTF-8&sa=N&tab=wl>

อาคารนวมภูมินทร์ ตั้งหันหน้าไปทางทิศตะวันออก

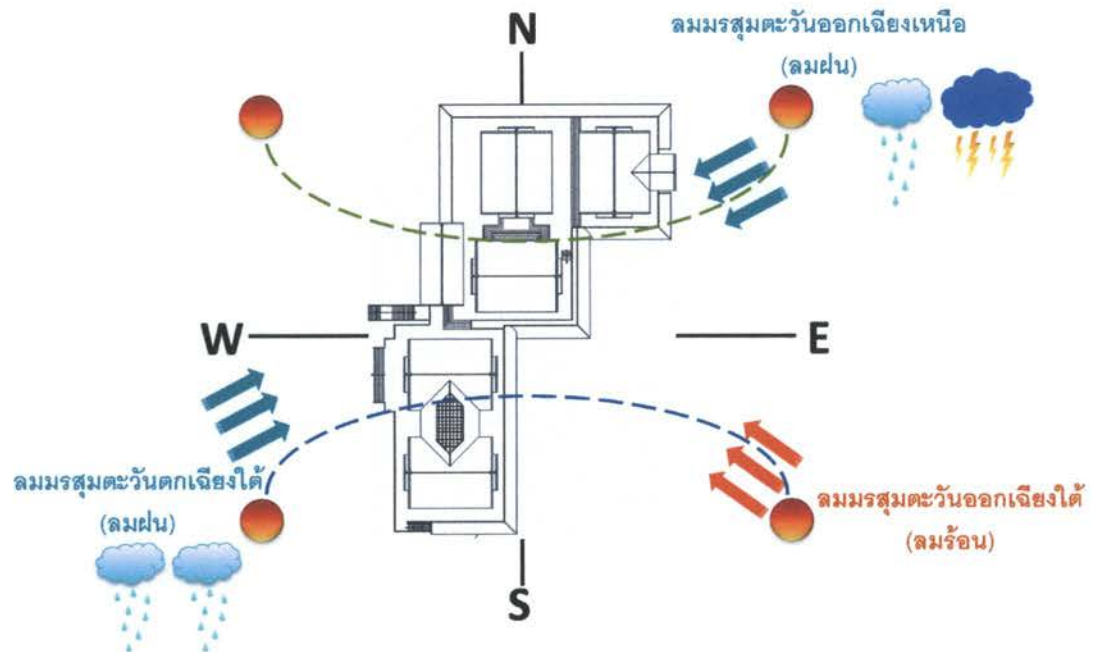
ทิศเหนือ ติดกับ หอชมวิว

ทิศใต้ ติดกับ พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยาในส่วนของกลุ่มหลังคาจั่ว

ทิศตะวันออก ติดกับ ลานจอดรถกับศาลาพักผ่อน

ทิศตะวันตก ติดกับ พื้นที่เกษตรกรรมของเอกชน

2. อาคารที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 3.16 แสดงทิศทางการวางอาคารนวมภูมินทร์

อาคารนวมภูมินทร์ ตั้งหันหน้าไปทางทิศตะวันออก

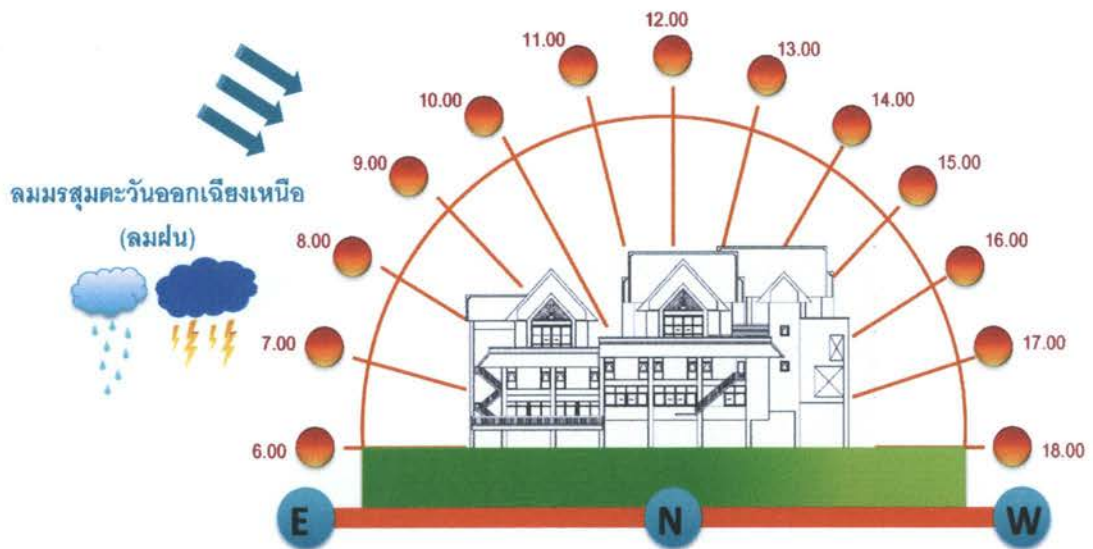
แสงแดด - ผลกระทบต่อตัวอาคารนวมภูมินทร์ คือ ได้รับแสงแดดทั้งสองด้าน ทั้งทางด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ในเวลาเช้าและเย็น เนื่องจากตั้งอยู่บนยอดเขา ทำให้ได้รับผลกระทบจากรังสีความร้อน แต่เนื่องจากตัวโครงสร้างของอาคารออกแบบเพื่อป้องกันความร้อน จึงไม่ได้ส่งผลภายในอาคาร

ฝนและกระแสดลม - ได้รับฝนและลมเต็มทีทั้งในฤดูฝนและฤดูร้อน และกระแสดลมอาจจะนำฝุ่นละอองเข้ามายังตัวอาคาร แต่เนื่องจากอยู่ห่างไกลจากการจราจรหนาแน่นทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้มากนัก

อุณหภูมิและความชื้น - เนื่องจากมีฝนตกตลอดทั้งปีจึงทำให้มีความชื้นมาก ซึ่งอาจจะมีผลกระทบกับวัสดุที่จัดแสดงได้

3.3.4.2 วิเคราะห์ลักษณะทางสถาปัตยกรรม

ทิศตะวันออก – ทิศตะวันตก

ภาพที่ 3.17 แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศตะวันออก – ทิศตะวันตก

แสงแดด - ได้รับแสงแดดทั้งสองด้าน ทั้งทางด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ในเวลาเช้าและเย็น

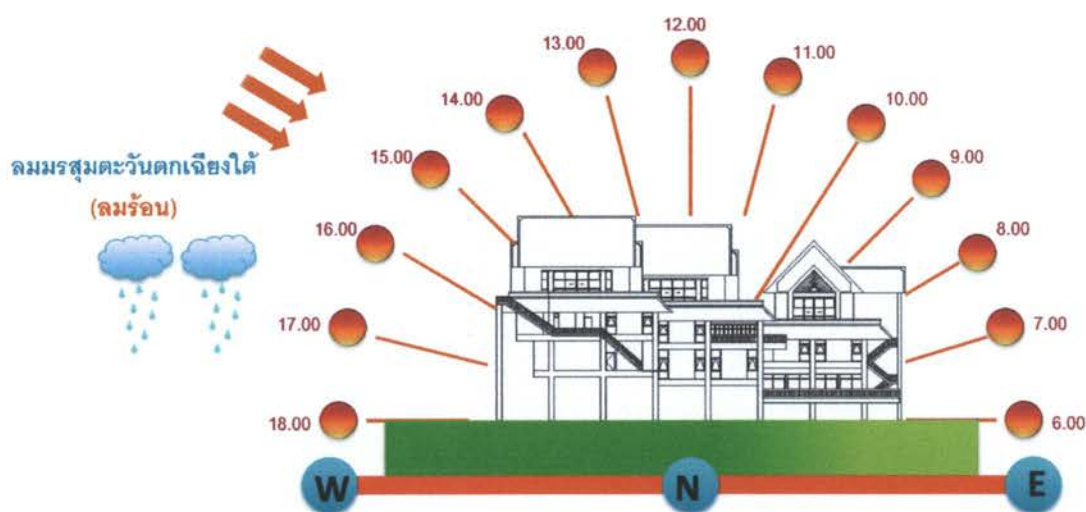
ลม - ลมที่พัดมาเป็นลมฝน ได้รับผลกระทบกับตัวอาคาร เนื่องจากอาคารมีช่องแสงเป็นจำนวนมาก และตัวอาคารก็ตั้งอยู่บนยอดเขา

ฝน - อาคารนวมภูมินทร์ ตั้งหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ได้รับผลกระทบจากลมมรสุมเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ ในฤดูฝนตั้งแต่เดือนเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม เป็นช่วงที่ฝนตกหนัก

อุณหภูมิ - เนื่องจากสภาพภูมิอากาศส่วนใหญ่จะร้อน แต่เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเล มีกระแสลมและไอน้ำพัดผ่าน ทำให้อากาศร้อนเบาบาง

เสียง - พื้นที่ตั้งโครงการตั้งอยู่บนยอดเขา อยู่ไกลจากถนนและมีการปลูกต้นไม้เป็นจำนวนมาก จึงไม่ได้รับผลกระทบเรื่องเสียงรบกวน

ทิศตะวันตก – ทิศตะวันออก

ภาพที่ 3.18 แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศตะวันตก – ทิศตะวันออก

แสงแดด – ได้รับผลกระทบจากแสงแดดโดยตรง แต่เนื่องจากมีการปลูกต้นไม้โดยรอบโครงการ จึงได้รับผลกระทบไม่มากนัก

ลม – ได้รับผลกระทบจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งลมที่พัดมาเป็นลมร้อน ในช่วงฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม

ฝน – อาคารด้านทิศตะวันตก ได้รับผลกระทบจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ได้รับผลกระทบจากฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ฝนตกน้อย

อุณหภูมิ – เนื่องจากสภาพภูมิอากาศส่วนใหญ่จะร้อน แต่เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเล มีกระแสลมและไอน้ำพัดผ่าน ทำให้อากาศร้อนเบาบาง

เสียง – พื้นที่ตั้งโครงการตั้งอยู่บนยอดเขา อยู่ไกลจากถนนและมีการปลูกต้นไม้เป็นจำนวนมาก จึงไม่ได้รับผลกระทบเรื่องเสียงรบกวน

ทิศเหนือ - ทิศใต้

ภาพที่ 3.19 แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศเหนือ - ทิศใต้

แสงแดด - ตัวอาคารได้รับผลกระทบจากแสงแดดเพียงเล็กน้อย

ลม - ไม่ได้รับผลกระทบจากลมมากนักเนื่องจากตัวอาคารมีการออกแบบให้มีช่องหน้าต่างต่างเป็นจำนวนมาก อากาศถ่ายเทได้สะดวก

ฝน - อาคารด้านทิศใต้ ได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงฤดูฝน ส่วนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือในส่วนของชั้น 3

อุณหภูมิ - ช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ฝนตกน้อย

อุณหภูมิจะลดต่ำลง ไม่ส่งผลกระทบต่ออาคารเพราะอาคารมีโครงสร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก

เสียง - ได้รับผลกระทบจากเสียงเพราะตัวอาคารติดกับลานจอดรถ

ทิศใต้ - ทิศเหนือ

ภาพที่ 3.20 แสดงผลกระทบต่อตัวอาคารทางทิศใต้ - ทิศเหนือ

แสงแดด - ตัวอาคารจะได้รับผลกระทบจากแสงแดดในช่วง 7.00 - 12.00 น.

ลม - ช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม เป็นช่วงที่มีฝนตกหนัก ลมที่พัดมาเป็นลมฝน ที่นำความชื้นเข้ามาภายในอาคารค่อนข้างสูง

ฝน - ช่วงลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม เป็นช่วงที่มีฝนตกหนัก ลมที่พัดมาเป็นลมฝน ตัวอาคารทางทิศเหนือจึงได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก แต่เนื่องจากตัวอาคารมีระเบียงโดยรอบ จึงลดผลกระทบได้

อุณหภูมิ - ช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม อุณหภูมิจะลดต่ำลง ไม่ส่งผลกระทบต่ออาคารเพราะอาคารมีโครงสร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก

เสียง - พื้นที่ตั้งโครงการตั้งอยู่บนยอดเขา อยู่ไกลจากถนนและมีการปลูกต้นไม้เป็นจำนวนมาก จึงไม่ได้รับผลกระทบเรื่องเสียงรบกวน

3.3.4.3 การวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมภายใน

ห้องจัดแสดงประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์

ภาพที่ 3.21 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง , 19 กรกฎาคม 2553

ภาพที่ 3.22 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง ,19 กรกฎาคม 2553

การวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมภายในของห้องจัดแสดงประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์

1. สภาพแวดล้อมภายในไม่น่าสนใจ
 2. ระบบไฟฟ้าไม่ได้รับการออกแบบ
 3. ระบบเครื่องปรับอากาศไม่ได้รับการออกแบบ
 4. แสงธรรมชาติที่เข้ามาในตัวห้องจัดแสดงไม่ได้รับการใช้ประโยชน์
- ห้องจัดแสดงลูกบิดและเครื่องประดับ

ภาพที่ 3.23 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงห้องจัดแสดงลูกบิดและเครื่องประดับ

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง ,19 กรกฎาคม 2553

การวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมภายในของห้องจัดแสดงลูกบิดและเครื่องประดับ

1. สภาพแวดล้อมภายในไม่น่าสนใจ
2. ระบบไฟฟ้าไม่ได้รับการออกแบบ
3. ระบบเครื่องปรับอากาศไม่ได้รับการออกแบบ

ห้องจัดแสดงมิดและศาสตราวุธ

ภาพที่ 3.24 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงมิดและศาสตราวุธ

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง , 19 กรกฎาคม 2553

การวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมภายในของห้องจัดแสดงมิดและศาสตราวุธ

1. สภาพแวดล้อมภายในไม่น่าสนใจ
2. ระบบไฟฟ้าไม่ได้รับการออกแบบ
3. ระบบเครื่องปรับอากาศไม่ได้รับการออกแบบ
4. แสงธรรมชาติที่เข้ามาในตัวห้องจัดแสดงไม่ได้รับการใช้ประโยชน์

ห้องจัดแสดงอาชีพหลัก

ภาพที่ 3.25 แสดงหุ่นจำลองภายในห้องจัดแสดงอาชีพหลัก

ที่มา : <http://www.tsu.ac.th/ists/museum/nawamabhumin.htm>

การวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมภายในของห้องจัดแสดงอาชีพหลัก

1. สภาพแวดล้อมภายในไม่น่าสนใจ
2. ระบบไฟฟ้าไม่ได้รับการออกแบบ
3. ระบบเครื่องปรับอากาศไม่ได้รับการออกแบบ

ห้องจัดแสดงเครื่องมือจับสัตว์

ภาพที่ 3.26 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องมือจับสัตว์

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง , 19 กรกฎาคม 2553

ภาพที่ 3.27 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องมือจับสัตว์

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง ,19 กรกฎาคม 2553

ภาพที่ 3.28 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องมือจับสัตว์

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง ,19 กรกฎาคม 2553

การวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมภายในของห้องจัดแสดงเครื่องมือจับสัตว์

1. สภาพแวดล้อมภายในไม่น่าสนใจ
 2. ระบบไฟฟ้าไม่ได้รับการออกแบบ
 3. ระบบเครื่องปรับอากาศไม่ได้รับการออกแบบ
 4. แสงธรรมชาติที่เข้ามาในตัวห้องจัดแสดงไม่ได้รับการใช้ประโยชน์
- ห้องจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา

ภาพที่ 3.29 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง ,19 กรกฎาคม 2553

ภาพที่ 3.30 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง ,19 กรกฎาคม 2553

ภาพที่ 3.31 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง ,19 กรกฎาคม 2553

การวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมภายในของห้องจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา

1. สภาพแวดล้อมภายในไม่น่าสนใจ
2. ระบบไฟฟ้าไม่ได้รับการออกแบบ
3. ระบบเครื่องปรับอากาศไม่ได้รับการออกแบบ
4. แสงธรรมชาติที่เข้ามาในตัวห้องจัดแสดงไม่ได้รับการใช้ประโยชน์

ห้องจัดแสดงผ้าทอพื้นเมือง

ภาพที่ 3.32 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงผ้าทอพื้นเมือง

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง , 19 กรกฎาคม 2553

ภาพที่ 3.33 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงผ้าทอพื้นเมือง

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง , 19 กรกฎาคม 2553

ภาพที่ 3.34 แสดงบรรยากาศภายในห้องจัดแสดงผ้าทอพื้นเมือง

ที่มา : ถ่ายจากสถานที่จริง , 19 กรกฎาคม 2553

การวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมภายในของห้องจัดแสดงผ้าทอพื้นเมือง

1. สภาพแวดล้อมภายในไม่น่าสนใจ
2. ระบบไฟฟ้าไม่ได้รับการออกแบบ
3. ระบบเครื่องปรับอากาศไม่ได้รับการออกแบบ

สรุปการวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรมภายใน

1. สภาพแวดล้อมภายในไม่น่าสนใจ
2. ระบบไฟฟ้าไม่ได้รับการออกแบบ
3. ระบบเครื่องปรับอากาศไม่ได้รับการออกแบบ
4. แสงธรรมชาติที่เข้ามาในตัวห้องจัดแสดงไม่ได้รับการใช้ประโยชน์
5. เนื้อหาในแต่ละหัวข้อจัดแสดง ขาดจุดเด่นในการนำเสนอ
6. เนื้อหาในแต่ละหัวข้อจัดแสดง มากเกินไป
7. ขาดเนื้อหาในส่วนของประวัติความเป็นมาของการก่อตั้งพิพิธภัณฑ์

3.3.4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างทิศทางการวางอาคารกับมุมมอง

ทิศทางการวางอาคารกับมุมมอง มีความสัมพันธ์กันคือ เนื่องจากตัวโครงการตั้งอยู่บนเนินเขา และตัวอาคารนวมภูมิตร์ก็ตั้งอยู่บนส่วนที่สูงที่สุดของสถาบันทักษิณคดี จึงมองเห็นได้เด่นชัด

3.3.4.5 ข้อกำหนดต่างๆ ในการปรับปรุง (กฎหมาย พ.ร.บ.)

กฎกระทรวงฉบับที่ 19 พ.ศ. 2531 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 (3) และมาตรา 8 (10) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้ "บริเวณที่ 1" หมายความว่า

- (1) พื้นที่ในบริเวณที่วัดจากเขตทางทั้งสองข้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 ในเขตตำบลสิงห์หม้อและตำบลหัวเขา ออกไปข้างละ 15 เมตร
- (2) พื้นที่ในบริเวณที่วัดจากเขตทางทั้งสองข้างของทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 408 ในเขตตำบลพะวง ออกไปข้างละ 15 เมตร โดยเริ่มจากแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 407 ไปทางทิศเหนือเป็นระยะ 900 เมตร
- (3) พื้นที่ในบริเวณที่วัดจากเขตทางของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 408 บนเกาะยอ ไปทางทิศตะวันตกเป็นระยะ 15 เมตร ไปทางทิศตะวันออกจนจุดแนวชายฝั่ง และออกไปในทะเลสาบอีกเป็นระยะ 100 เมตร

"บริเวณที่ 2" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณเกาะยอทั้งหมดเว้นแต่พื้นที่ บริเวณที่ 1 ทั้งนี้ ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ 2 ให้กำหนดพื้นที่ในท้องที่ในตำบลหัวเขา ตำบลสิงห์หม้อ ตำบลเกาะยอ และตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ภายในบริเวณแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ เป็นบริเวณห้ามก่อสร้างอาคารชนิดและประเภท ดังต่อไปนี้

- (ก) ภายในบริเวณที่ 1 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคารอื่นใด เว้นแต่
 - (1) อาคารเดี่ยวชั้นเดียวที่มีความสูงไม่เกิน 6 เมตร และมีที่ว่าง โดยรอบอาคารไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของที่ดินที่ขออนุญาตก่อสร้างอาคารนั้น
 - (2) เชื้อเพลิง สะพาน ท่าจอดเรือ ทางหรือท่อระบายน้ำ รั้ว กำแพง และประตู
- (ข) ภายในบริเวณที่ 2 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้
 - (1) อาคารที่มีความสูงเกิน 12 เมตร
 - (2) โรงงานหรืออาคารที่ใช้เพื่อการอุตสาหกรรมทุกประเภทที่มีพื้นที่ รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน 100 ตารางเมตร
 - (3) โรงมหรสพตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยอันตรายอันเกิด แต่การเล่นมหรสพ
 - (4) สถานีขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก
 - (5) อาคารเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกัน เกิน 100 ตารางเมตร

- (6) อาคารขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดใน หลังเดียวกันเกิน 2000 ตารางเมตร
- (7) ตลาดที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน 300 ตารางเมตร
- (8) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และสถานบริการ ตามกฎหมายว่าด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว
- (9) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง
- (10) ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือป้ายทุกชนิด เว้นแต่ป้ายบอกชื่อสถานที่ที่มีความสูงไม่เกิน 12 เมตร
- (11) อาคารเก็บสินค้า หรืออาคารที่มีลักษณะในทำนองเดียวกันที่ใช้เป็นที่เก็บ พัก หรือขนถ่ายสินค้าหรือสิ่งของเพื่อประโยชน์ทางการค้าหรืออุตสาหกรรม
- (12) โรงกำจัดมูลฝอย การวัดความสูงให้วัดจากระดับพื้นดินถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร
- ข้อ 3 ภายในบริเวณพื้นที่ที่กำหนดตามข้อ 2 ห้ามมิให้บุคคลใดตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารใด ๆ ให้เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่มีลักษณะต้องห้ามที่กำหนดตามข้อ 2
- ข้อ 4 อาคารที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ที่กำหนดตามข้อ 2 ก่อนหรือในวันที่ กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ แต่ห้ามตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคารดังกล่าว ให้เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่มีลักษณะต้องห้ามที่กำหนดตามข้อ 2
- ข้อ 5 อาคารที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการนั้นก่อนวันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในท้องที่บางส่วนของตำบลหัวเขา ตำบลสิงห์ม้อ ตำบลเกาะยอ และตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2530 ใช้บังคับ และยังไม่ก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงใช้ไม่แล้วเสร็จ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ แต่จะขอเปลี่ยนแปลงการอนุญาตให้เป็นการขัดต่อกฎกระทรวงนี้ไม่ได้

กฎกระทรวงกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง พ.ศ.2544

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5(3) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 และ มาตรา 8(10) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 35 มาตรา 48 มาตรา 49 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

"แนวชายฝั่งทะเล" หมายความว่า แนวที่น้ำทะเลขึ้นสูงสุดตามปกติทางธรรมชาติ

"บริเวณที่ 1" หมายความว่า

(ก) พื้นที่ที่วัดจากแนวชายฝั่งทะเลของจังหวัดสงขลาเข้าไปในแผ่นดินเป็นระยะ 75 เมตร ตลอดแนวฝั่งทะเล

(ข) พื้นที่ที่วัดจากแนวฝั่งทะเลเลขของเกาะทุกเกาะในเขตจังหวัดสงขลาเข้าไปในแผ่นดิน เป็นระยะ 75 เมตร

"บริเวณที่ 2" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณวัดจากแนวเขตบริเวณที่ 1 ตลอดแนวเข้าไป เป็นระยะ 150 เมตร

"บริเวณที่ 3" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณที่วัดจากแนวเขตบริเวณที่ 2 ตลอดแนวเข้าไป อีกเป็นระยะ 300 เมตร

ข้อ 2 ให้กำหนดพื้นที่บางส่วนในท้องที่อำเภอเมือง และจังหวัดสงขลา และเกาะทุกเกาะ ในจังหวัดสงขลา เป็นบริเวณห้ามก่อสร้างอาคารชนิดและประเภท ดังต่อไปนี้

(ก) ภายในบริเวณที่ 1 ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคารอื่นใดเว้นแต่

(1) อาคารเดี่ยวที่เป็นอาคารอยู่อาศัยที่มีความสูงไม่เกิน 6 เมตร พื้นที่อาคาร รวมกันไม่เกิน 75 ตารางเมตร โดยอาคารแต่ละหลังตั้งห่างกันไม่น้อยกว่า 4 เมตร ห่างเขตที่ดินของ ผู้อื่นไม่น้อยกว่า 2 เมตร มีที่ว่างโดยรอบอาคารไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75 ของที่ดินแปลงที่ขออนุญาต ก่อสร้างอาคารนั้น และต้องห่างจากชายฝั่งไม่น้อยกว่า 30 เมตร

(2) เขื่อน ท่าเทียบเรือ ทางหรือท่อระบายน้ำ และรั้วหรือกำแพง ที่มีความสูงไม่ เกิน 2 เมตร ซึ่งมีลักษณะโปร่งหรือมีส่วนที่เป็นผนังที่บสูงจากพื้นดินไม่เกิน 1 เมตร

(ข) ภายในบริเวณที่ 2 ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

- (1) อาคารที่มีความสูงเกิน 12 เมตร
- (2) โรงงานทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
- (3) โรงมหรสพ
- (4) สถานีขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก
- (5) อาคารเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดที่มีพื้นที่ทุกชั้นในหลังเดียวกันหรือหลายหลังรวมกัน เกิน 10 ตารางเมตร หรือเป็นไปเพื่อการค้าหรือก่อเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข
- (6) อาคารขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร

- (7) ตลาดที่มีพื้นที่ทุกชั้นในหลังเดียวกันหรือหลายหลังรวมกันไม่เกิน 300 ตารางเมตร หรือตลาดที่มีระยะห่างจากตลาดอื่นน้อยกว่า 50 เมตร
- (8) โรงซ่อม สร้าง หรือบริการรถยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ทุกชนิดซึ่งไม่ใช่โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานเว้นแต่บริการเกี่ยวกับเรือ
- (9) สถานที่บรรจุก๊าซและสถานที่เก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วย การบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว
- (10) สถานที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อการจำหน่ายขายและสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง
- (11) สถานพยาบาลที่มีเตียงสำหรับผู้ป่วยค้างคืนเกิน 5 เตียง
- (12) ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายทุกชนิด เว้นแต่ป้ายบอกชื่อสถานที่ที่มีความสูงไม่เกิน 12 เมตร
- (13) อาคารที่สร้างด้วยวัสดุที่ไม่ถาวรหรือไม่ทนไฟเป็นส่วนใหญ่ เว้นแต่เป็นอาคารเดี่ยวที่มีความสูงไม่เกิน 6 เมตร และต้องมีระยะห่างจากอาคารอื่นโดยรอบไม่น้อยกว่า 5 เมตร
- (14) ห้องแถวหรือตึกแถว
- (15) อาคารที่มีที่ว่างในที่ดินแปลงที่ก่อสร้างอาคารน้อยกว่าร้อยละ 50 ของเนื้อที่ดินขออนุญาตก่อสร้างอาคารนั้น
- (16) อาคารที่มีระยะห่างจากอาคารอีกหลังหนึ่งน้อยกว่า 2 เมตร ในที่ดินแปลงที่ขออนุญาตก่อสร้างอาคารนั้น
- (17) อาคารเก็บสินค้า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ที่ใช้เป็นที่พัก พัก หรือขนถ่ายสินค้า หรือสิ่งของเพื่อประโยชน์ทางการค้า หรืออุตสาหกรรมที่มีพื้นที่อาคารรวมกันไม่เกิน 100 ตารางเมตร
- (18) โรงกำจัดมูลฝอย
- (ค) ภายในบริเวณที่ 3 ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคารดังต่อไปนี้
- (1) อาคารที่มีความสูงเกิน 45 เมตร และอาคารตรา (ข)(5)(8)และ(9)
- (2) โรงงานทุกประเภท เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่ก่อเหตุรำคาญ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขหรือไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม และมีพื้นที่ทุกชั้นในหลังเดียวกันหรือหลายหลังรวมกันไม่เกิน 300 ตารางเมตร
- (3) อาคารตาม (ข) (17) ที่มีพื้นที่ทุกชั้นในหลังเดียวกันหรือหลายหลังรวมกันไม่เกิน 200 ตารางเมตร

(4) อาคารที่มีที่ว่างในที่ดินแปลงที่ก่อสร้างอาคารน้อยกว่าร้อยละ 30 ของเนื้อที่ดินที่ขออนุญาตก่อสร้างนั้น

การวัดความสูงให้วัดจากระดับพื้นดินถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร

ข้อ 3 ภายในบริเวณพื้นที่ที่กำหนดตามข้อ 2 ห้ามบุคคลใดตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารใดๆ ให้เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อ 2

ข้อ 4 อาคารที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ที่กำหนดตามข้อ 2 ก่อนหรือในวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ แต่ห้ามตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารดังกล่าว ให้เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อ 2

ข้อ 5 อาคารที่ได้รับใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งการก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายเฉพาะ ว่าด้วยกิจการนั้นก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และยังคงก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้ไม่แล้วเสร็จ ให้ได้รับข้อยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ แต่จะขอเปลี่ยนแปลงการอนุญาตหรือการแจ้งให้เป็น การขัดต่อกฎกระทรวงนี้ไม่ได้

3.3.5 โครงสร้างและงานระบบ (Structure and Engineering System)

3.3.5.1 ห้องเครื่องงานระบบ

- ห้องเครื่องลิฟท์

3.3.5.2 โครงสร้างและงานระบบ (Structure and Engineering System)

1. โครงสร้าง ตัวอาคารนวมภูมินทร์ มีการก่อสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กทั้งหลัง สร้างตามความลาดชันของเกาะยอ
2. ระบบไฟฟ้า
 - หลอดไฟ Fluorescent ทั้งที่ให้แสงแบบ cool white ที่เป็นแสงสีขาวแบบเย็นตาและแบบ warm white ที่ให้แสงสีขาววอลโทนอบอุ่น
 - Down light เน้นให้นำสนใจ และในตู้จัดแสดง
3. ระบบสุขาภิบาล มีห้องน้ำในส่วน of ชั้น 1 และชั้น 2 และในส่วน of ห้องนักวิจัย
4. ระบบเครื่องกล มีการใช้ลิฟท์ และมีห้องเครื่องลิฟท์
5. ระบบปรับอากาศและระบายอากาศ มีการใช้เครื่องปรับอากาศแบบตั้งพื้นและติดผนัง มีการใช้พัดลมติดเพดานในบางห้อง
6. ระบบการสื่อสาร อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์
7. ระบบกระจายเสียง มีการใช้เสียงเพลงเพื่อสร้างบรรยากาศในบางส่วนของพิพิธภัณฑ์

จากการศึกษาและวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ ทำให้เกิดเกณฑ์และข้อกำหนดต่างๆ ในการปรับปรุงแก้ไขอาคารดังต่อไปนี้

1. ทางเข้าอาคาร

ทางเข้า – ออกอาคารควรที่แยกออกจากกันเพื่อที่กลุ่มผู้ที่จะมาเข้าชมจะได้ไม่เดินสวนทางกัน

2. การเชื่อมต่อ

แยกส่วนของผู้ที่จะมาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ กลุ่มผู้ที่มาศึกษาหาความรู้จากส่วนบริการการศึกษา ส่วนของสำนักงาน ห้องพนักงานวิจัยให้ชัดเจน เพื่อการสัญจรจะได้ไม่สับสนวุ่นวาย

2.1 การเชื่อมต่อด้วยทางสัญจร

2.1.1 ทางตั้ง

วางลิฟท์ และบันไดหลักๆ ไว้เหมือนเดิม

2.1.2 ทางนอน

จัดเรื่องราวของพิพิธภัณฑ์ใหม่ เพื่อการสัญจรแนวนอนจะได้ไม่สับสนวุ่นวาย

2.2 การเชื่อมต่อทางการมอง

3. การระบายอากาศ

3.1 ทางธรรมชาติ

กระแสดมที่พัดตามธรรมชาติ

3.2 เครื่องกล

เครื่องปรับอากาศ

4. การบังแดด

มีการใช้ต้นไม้ที่ปลูกอยู่โดยรอบอาคารเป็นหลักในการบังแดดของตัวอาคาร

5. การรื้อถอนและต่อเติมโครงสร้าง

ไม่มีการรื้อถอนและต่อเติมอาคาร

6. งานระบบต่างๆ

ไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ ระบบกระจายเสียง ระบบการสื่อสาร

บทที่ 4

รายละเอียดโครงการ

4.1 วัตถุประสงค์ของการออกแบบ

- 4.1.1 แก้ปัญหาการล้นจนที่ล้นจน หน่วยงานของผู้ใช้โครงการแต่ละประเภท
- 4.1.2 แก้ปัญหาที่ว่างภายในอาคารนวมภูมินทร์
- 4.1.3 แก้ปัญหาสถาปัตยกรรมภายใน

4.2 รายละเอียดโครงการ

4.2.1 การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้รับบริการขึ้นลงไม่คงที่ อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านต่างๆ เป็นต้นว่า ระยะเวลา ฤดูกาล หรือกิจกรรมที่น่าสนใจของโครงการในขณะนั้น และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ในกลุ่มผู้รับบริการยังมีความแตกต่างกันตามสถานภาพทางสังคม เช่น อายุ เพศ การศึกษา ทักษะคติ เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวมีความจำเป็นและมีผลกระทบโดยตรงต่อการออกแบบ

จำนวนผู้ใช้โครงการพิพิธภัณฑสถานคดีชนวิทยา อ้างอิงจากสถิติผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานคดีชนวิทยาตั้งแต่ปี 2548 – 2552 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงสถิติผู้เข้าชมนิทรรศการพิพิธภัณฑสถานคดีชนวิทยา

สถิติผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานคดีชนวิทยา						
ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2548 – เดือนตุลาคม 2552						
ประเภท/ปี	2548	2549	2550	2551	2552	เฉลี่ย/ปี
นักเรียน นักศึกษา	55,920	55,389	50,813	52,514	83,258	59,579
บุคคลทั่วไป	26,820	28,363	25,896	29,263	35,555	29,179
ชาว ต่างประเทศ	1,128	969	889	1,393	1,029	1,082
รวม	83,868	84,721	77,598	83,170	119,842	89,840

ที่มา : รายงานประจำปี 2548 – 2552 พิพิธภัณฑสถานคดีชนวิทยา สถาบันทักษิณคดีศึกษา

จากสถิติผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา สามารถคำนวณหาผู้เข้าชม ในอัตราเฉลี่ยได้
ดังต่อไปนี้ (คำนวณจากผู้ชมทุกประเภทตามตารางสถิติ)

จำนวนผู้เข้าชม 5 ปี เฉลี่ย	449,199/5	=	89,840	คน/ปี
เฉลี่ยเดือนละ	89,840/12	=	7,487	คน/เดือน
เฉลี่ยวันละ	7,487/26	=	288	คน/วัน

สรุปการวิเคราะห์ โครงการสามารถแบ่งประเภทของผู้รับบริการออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ
กลุ่มหลัก และกลุ่มรอง ดังนี้

กลุ่มหลัก ได้แก่

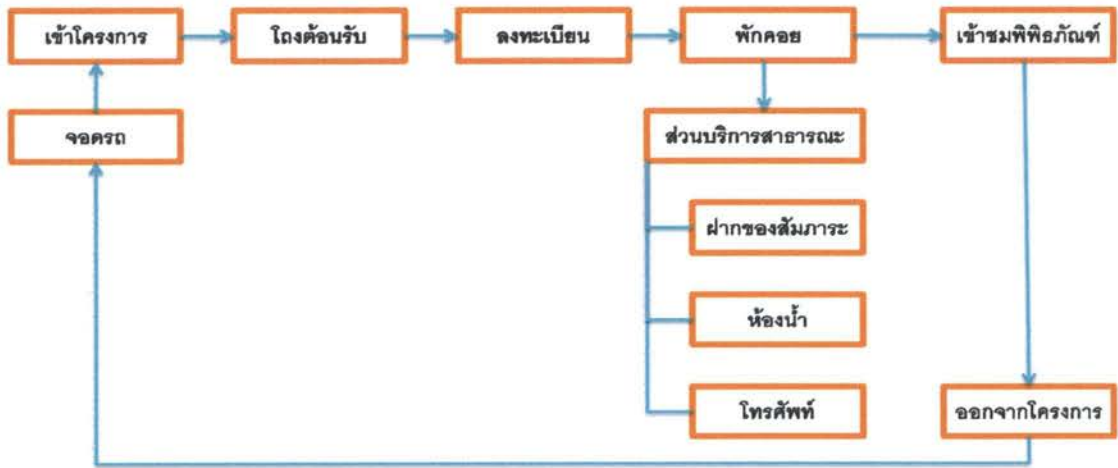
1. นักเรียน แบ่งเป็นกลุ่มย่อย คือ

- นักเรียนประถมศึกษา อายุ 7-12 ปี
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุ 13 - 15 ปี
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุ 16-18 ปี

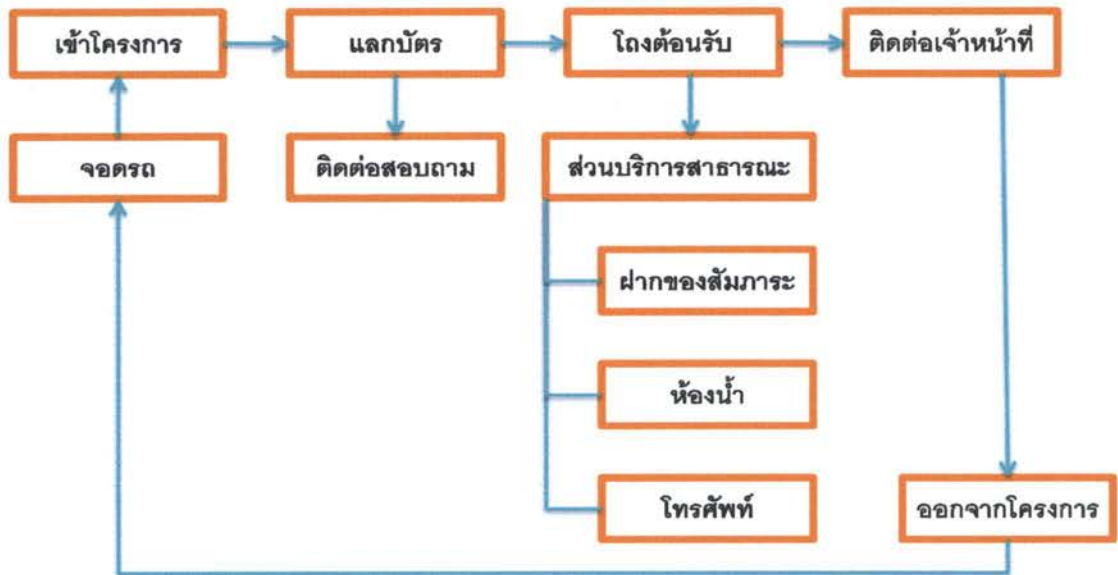
2. นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย อายุ 19-23 ปี

กลุ่มรอง ได้แก่

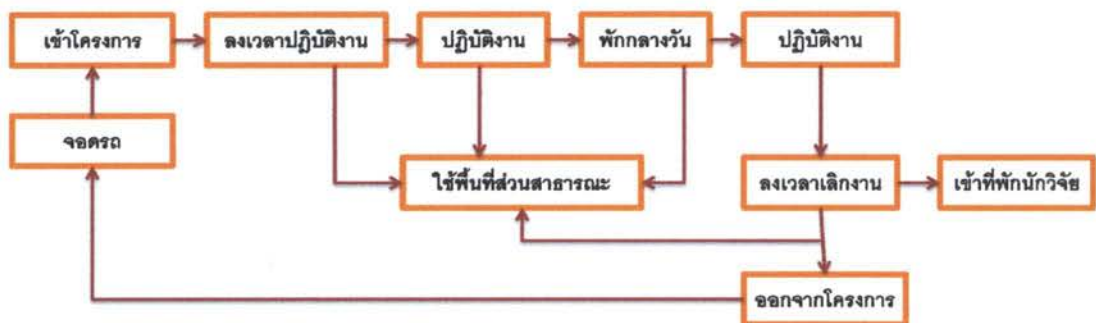
1. ประชาชนทั่วไป อาจจะมาเป็นหมู่คณะมาคนเดียว นิยมเข้าชมพิพิธภัณฑ์
ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดราชการ มักมีจุดประสงค์เพื่อความเพลิดเพลิน โดยส่วนใหญ่จะ
มาชมเป็นกลุ่มเล็กๆ ไม่เกิน 8 คน และมักมาจากท้องถิ่นใกล้เคียง
2. นักท่องเที่ยว รวมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่มีความสนใจในเนื้อหา
มากกว่า มักมาไม่เฉพาะเจาะจงเวลา แต่ส่วนใหญ่จะมาช่วงวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดยาว
กลุ่มที่มา มีทั้งประเภทครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มทัวร์
3. นักวิชาการ เป็นผู้ที่มีพื้นฐานในเรื่องราวที่จัดแสดงเป็นอย่างดี มีจุดประสงค์
เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้หรือวิจัยหาข้อมูล
4. ผู้ใช้บริการการศึกษา ได้แก่ บุคคลที่มาติดต่อกับส่วนบริการการศึกษา เช่น
ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ภาพ พิพิธภัณฑ์เสียง ห้องบรรยาย
5. ผู้มาติดต่อ ได้แก่ บุคคลที่เข้ามาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในโครงการ สำนักงาน

ภาพที่ 4.3 แสดงระบบกิจกรรมของผู้รับบริการ ประเภทกลุ่มผู้ใช้บริการวิชาการ

ภาพที่ 4.4 แสดงระบบกิจกรรมของผู้รับบริการ ประเภทกลุ่มผู้มาติดต่อ

ภาพที่ 4.5 แสดงระบบกิจกรรมของผู้ให้บริการ

ตารางที่ 4.2 แสดงช่วงเวลาและกิจกรรมของประเภทผู้ใช้โครงการ

ประเภทผู้ใช้โครงการ	เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
<p>ผู้ให้บริการ</p> <p>1. เจ้าหน้าที่ระดับสูง</p> <p>2. เจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าและเจ้าหน้าที่ระดับกลาง</p> <p>3. เจ้าหน้าที่ส่วนต่างๆ</p>	8.30 – 16.00 น.	<p>1. จอดรถและเข้าโครงการ</p> <p>2. ลงเวลาเข้าปฏิบัติงานและปฏิบัติงานตามคำสั่ง</p> <p>3. พักรับประทานอาหาร ทำธุระส่วนตัว พักผ่อน</p> <p>4. กลับเข้าปฏิบัติงานในตอนบ่าย</p> <p>5. ลงเวลาเลิกปฏิบัติงาน</p> <p>6. ออกจากโครงการ</p>	เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแบ่งการปฏิบัติงานเป็น 3 ผลัดใน 24 ชั่วโมง
<p>ผู้รับบริการ</p> <p>1. กลุ่มผู้ชม</p> <p>- นักเรียน นักศึกษา</p> <p>- ประชาชนทั่วไป</p> <p>- นักท่องเที่ยว</p> <p>- นักวิชาการ</p>	9.00 – 16.00 น.	<p>1. จอดรถและเข้าโครงการ</p> <p>2. เข้าสู่โครงการในส่วนบริการสาธารณะ ติดต่อสอบถามและซื้อบัตร</p> <p>3. ฝากของ</p> <p>4. เข้าชมพิพิธภัณฑ์</p> <p>5. ใช้บริการในส่วนสาธารณะหรือส่วนบริการการศึกษา</p> <p>6. รับของคืน ออกจากโครงการ</p>	

ตารางที่ 4.2 แสดงช่วงเวลาและกิจกรรมของประเภทผู้ใช้โครงการ (ต่อ)

ประเภทผู้ใช้โครงการ	เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
2. ผู้ใช้บริการ การศึกษา	9.00 – 16.00 น.	1. จอดรถและเข้า โครงการ 2. ติดต่อสอบถาม 3. รับบัตร 4. ฝากของ 5. ใช้ส่วนบริการ การศึกษาและส่วน บริการสาธารณะ 6. คืนบัตร รับของ ออกจากโครงการ	นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ ประชาชน ทั่วไป หรือกลุ่มต่างๆ ก็ขอใช้บริการได้
3. ผู้มาติดต่อ	8.30 – 16.30 น.	1. จอดรถและเข้า โครงการ 2. ติดต่อสอบถาม แลกบัตร 3. ปฏิบัติกิจธุระ 4. ใช้ส่วนบริการ สาธารณะ 5. คืนบัตร ออกจาก โครงการ	บุคคลใดๆที่มีได้มาใช้ โครงการโดยตรง แต่ มาเพียงติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ต่างๆใน โครงการเท่านั้น
วัดถุ - การนำเข้า	8.30 – 16.30 น.	1. เข้าสู่ชานชาลาขน ถ่ายวัดถุ 2. เจ้าหน้าที่แกะหีบ ห่อตรวจสอบ 3. ตรวจตราและลง ทะเบียนวัดถุ 4. นำวัดถุเข้าคลัง พิพิธภัณฑท์เพื่อซ่อม	วัดถุที่ซุดค้นมาจาก ภาคสนามหรือจากที่ อื่นๆ

ตารางที่ 4.2 แสดงช่วงเวลาและกิจกรรมของประเภทผู้ใช้โครงการ (ต่อ)

ประเภทผู้ใช้โครงการ	เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
-การนำออก	8.30 – 16.30 น.	1. ตรวจตราทะเบียน วัตถุ 2. ตรวจสอบสภาพวัตถุ บันทึกสภาพ เช่น การ ถ่ายภาพ 3. บรรจุหีบห่อ เคลื่อน ย้าย 4. ขนส่งที่งานขालา ขนถ่าย	การให้สถาบันอื่นๆ ยืมหรือนำไปวิจัยที่ อื่นๆ

ที่มา : พัลลภ เพ็ชรพยาบาล , วิทยานิพนธ์โครงการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายใน อาคารนวมภูมิินทร์
พิพิธภัณฑสถานวิทยา สถาบันทักษิณคดีศึกษา , 2548.

4.2.2 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย

การวิเคราะห์จะพบว่าได้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนองค์ประกอบของโครงการ
ส่วนพื้นที่โถงต้อนรับ และบริเวณจัดนิทรรศการ เฉพาะที่อยู่ในขอบเขตของการศึกษา เพื่อแสดงให้เห็นถึงระบบกิจกรรมที่ชัดเจนขึ้น เพื่อเป็นทางในการหาค่าความสัมพันธ์ต่อไป

4.2.2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางกิจกรรมและหน้าที่ใช้สอย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของโครงการทางกิจกรรม และหน้าที่ใช้
สอยในแง่ของการจัดระเบียบความสัมพันธ์ให้มีระเบียบ เป็นข้อสรุปที่ชัดเจนที่สามารถนำไป
กำหนดความต้องการทางกายภาพของพื้นที่ใช้สอย ขนาดและรายละเอียดอื่นๆ ของแต่ละพื้นที่
และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ และยังเป็นข้อมูลที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการออกแบบ

ในการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ จะพิจารณาจากความต้องการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการ
ดำเนินกิจกรรมและความสัมพันธ์ของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่ต้องการความต่อเนื่องหรือความ
ใกล้ชิดเพื่อความสะดวกรวดเร็วนั้นหมายถึงพื้นที่สัมพันธ์กันต้องอยู่ใกล้ชิดกัน อาจรวมไปถึงปัจจัย
ด้านความถี่ของกิจกรรมนั้นๆ ที่เกิดขึ้นด้วย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในรูปแบบตาราง
ความสัมพันธ์ มีหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าความสัมพันธ์ดังนี้

- แทนค่าความสัมพันธ์มาก
- แทนค่าความสัมพันธ์ปานกลาง
- แทนค่าความสัมพันธ์น้อย

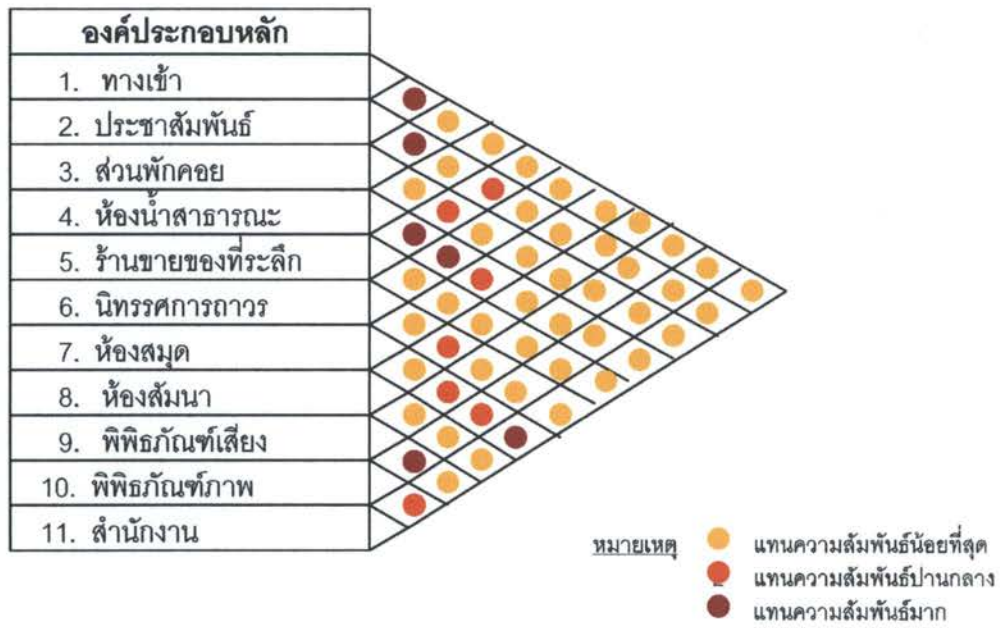
โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์การให้ค่าความสัมพันธ์ ดังนี้คือ

● ความสัมพันธ์มาก คือ กิจกรรม กลุ่มบุคคล ผู้ใช้อาคาร พื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กันในด้านต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ที่ต้องการความสะดวกเป็นการติดต่อถึงกันโดยมีความจำเป็นต้องมีกิจกรรมร่วมกันหรือกระทำโดยต่อเนื่อง ความจำเป็นที่ต้องอาศัยปัจจัยในการประกอบกิจกรรมร่วมกันหรือมีหน้าที่ใช้สอยสนับสนุนอย่างเดียวกัน อย่างใดอย่างหนึ่งดังที่กล่าวโดยมีความถี่ในการประกอบกิจกรรมสูง

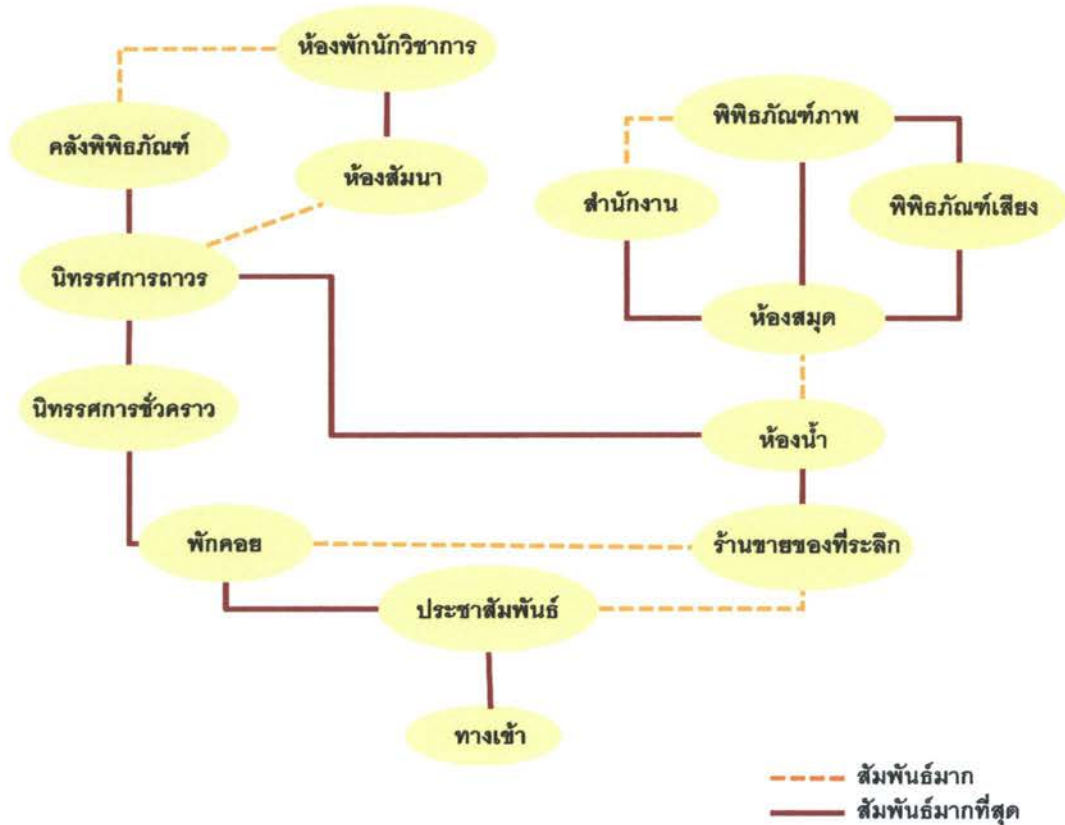
● ความสัมพันธ์ปานกลาง คือ กิจกรรม กลุ่มบุคคล ผู้ใช้อาคาร พื้นที่ใช้สอยที่มีความสัมพันธ์กันในด้านความจำเป็นในการติดต่อกันตามสภาพการดำเนินของกิจกรรม ที่มีความต้องการด้านกิจกรรมนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งดังที่กล่าว รองจากค่าความสัมพันธ์มาก มีความถี่ในการประกอบกิจกรรมบ่อยครั้ง

● ความสัมพันธ์น้อยหรือแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย คือ กิจกรรม กลุ่มบุคคล ผู้ใช้อาคาร พื้นที่ใช้สอยที่มีความสัมพันธ์กัน ในการติดต่อกันตามสภาพการดำเนินของกิจกรรมน้อย มีค่าความต้องการทางด้านกิจกรรมนั้นน้อยหรือเกือบไม่มีเลย ไม่มีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมไม่จำเป็นต้องประกอบกิจกรรมร่วมกัน หรือไม่จำเป็นต้องมีหน้าที่ใช้สอยสนับสนุนอย่างเดียวกันอย่างใดอย่างหนึ่งและมีความถี่น้อย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอย ต้องพิจารณาจากความสัมพันธ์ของระบบกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ ของโครงการทั้งหมดที่ทำการศึกษา จึงได้ความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

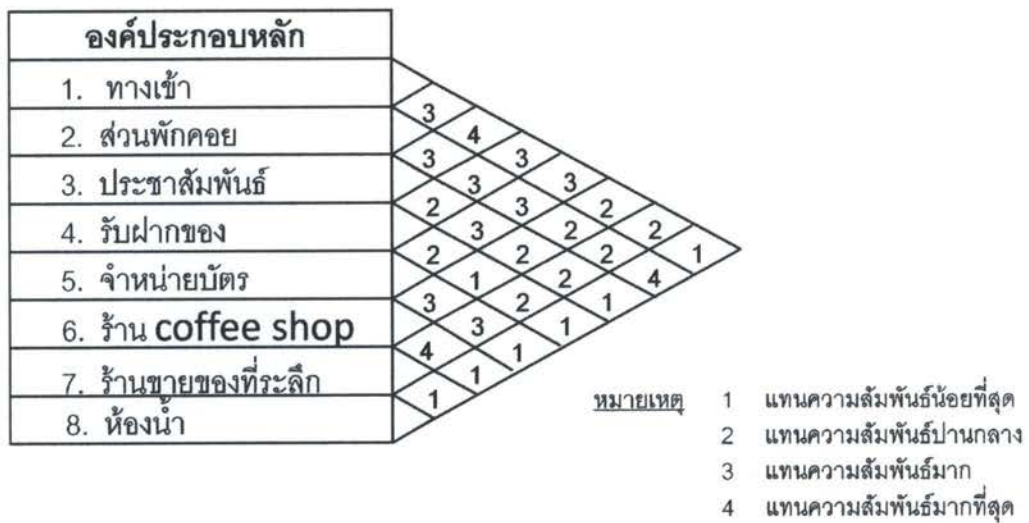

ภาพที่ 4.6 ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบหลักในโครงการ (Interaction Matrix)

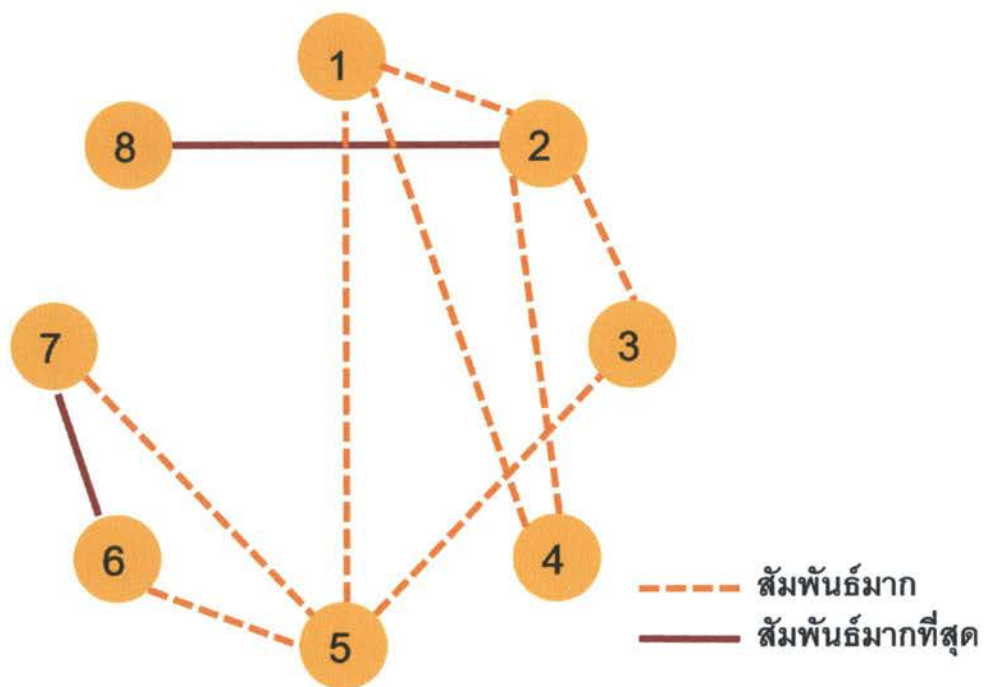

ภาพที่ 4.7 รูปฟองอากาศแสดงการใช้สอยส่วนองค์ประกอบหลัก (Bubble Diagram)

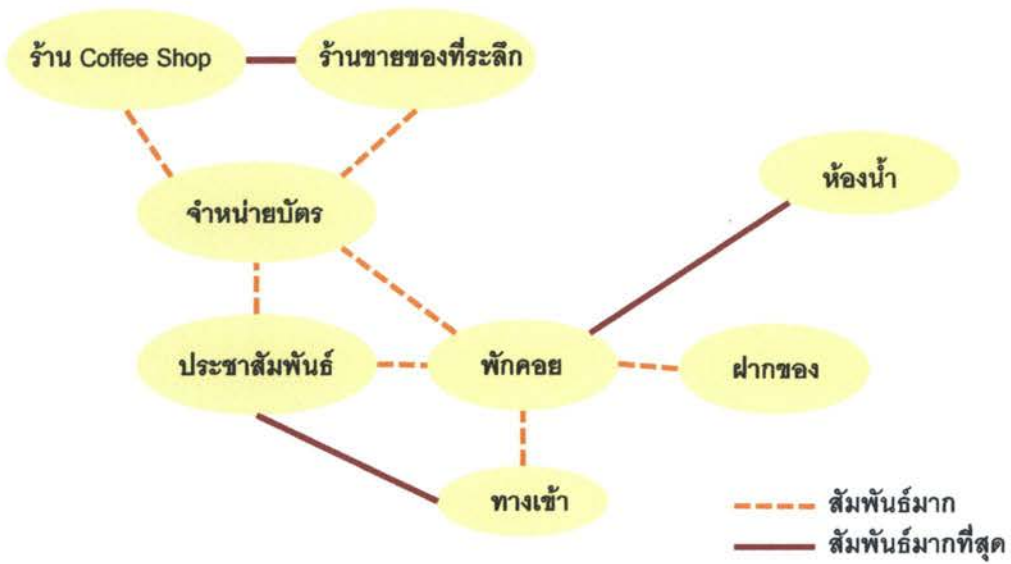
ค่าความสัมพันธ์องค์ประกอบส่วนโถงต้อนรับ

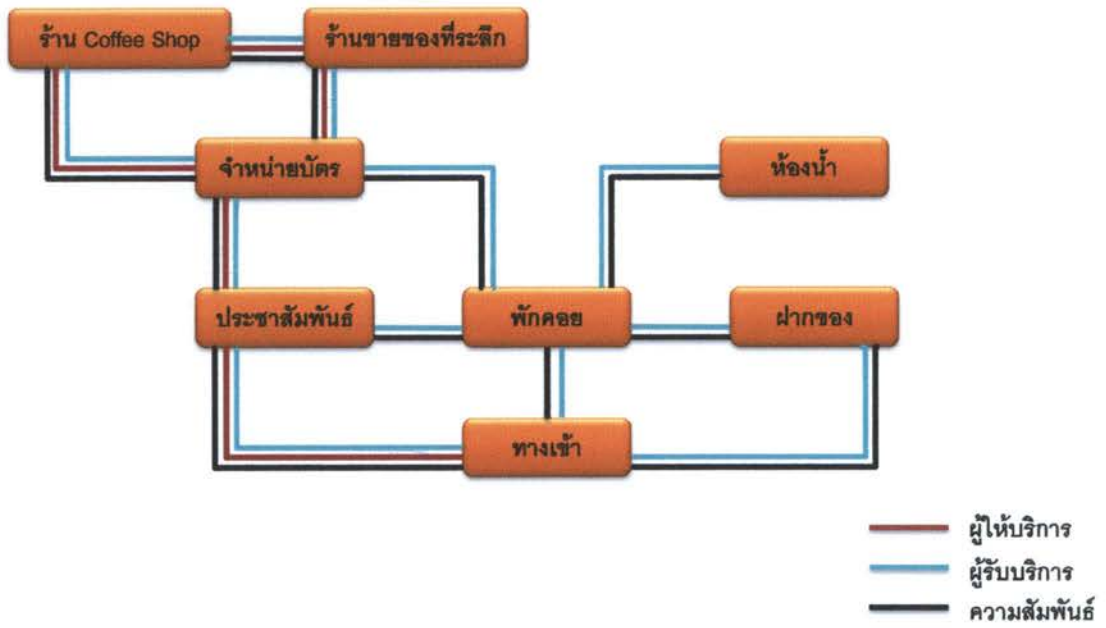
ภาพที่ 4.8 ความสัมพันธ์ของส่วนโถงต้อนรับ (Interaction Matrix)

ภาพที่ 4.9 แสดงโครงตาข่ายส่วนโถงต้อนรับ (Interaction Net)

ภาพที่ 4.10 รูปฟองอากาศแสดงการใช้สอยส่วนโถงตอนรับ (Bubble Diagram)

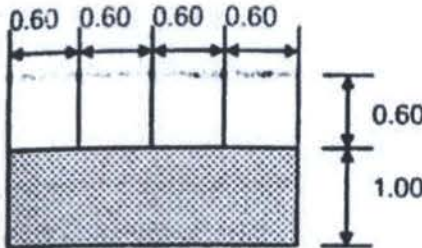
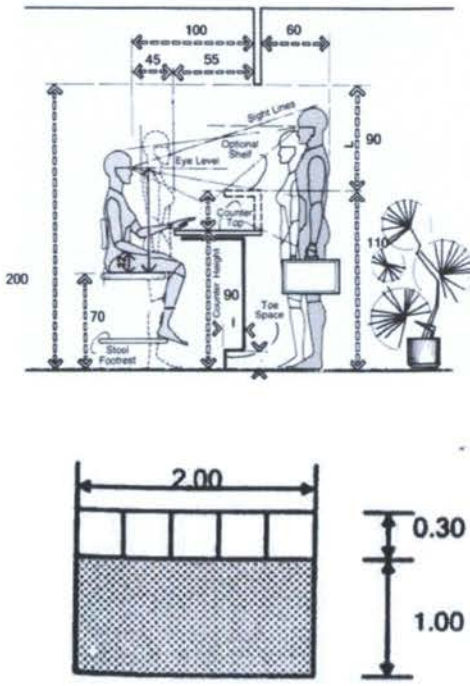
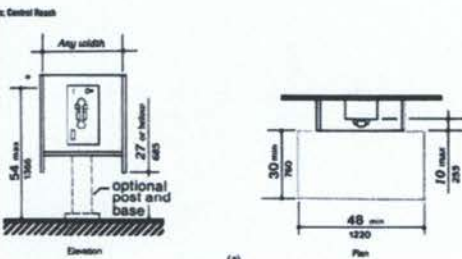

ภาพที่ 4.11 แสดงการสัญจรส่วนโถงตอนรับ (Circulation Diagram)

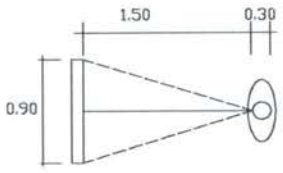
4.3 วิเคราะห์พื้นที่

4.3.1 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆ ของโครงการ

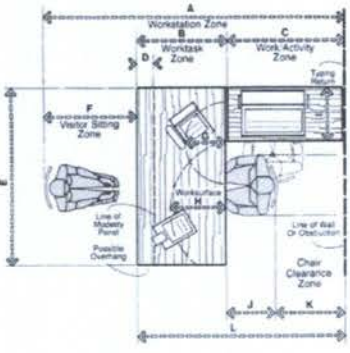
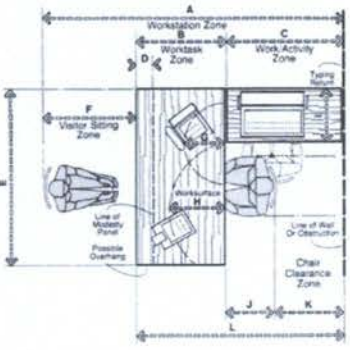
ตารางที่ 4.3 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนโถงต้อนรับ

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>1. ส่วนพักคอย</p> 	<p>- ที่นั่งพักคอย ต้องการพื้นที่ใช้สอย $0.60 \times 1.50 = 0.90$ ตร.ม./หน่วย จำนวนที่ต้องการ 36 หน่วย = 32.4 ตร.ม.</p>
<p>2. ส่วนจำหน่ายบัตร</p> 	<p>- ส่วนจำหน่ายบัตร/ติดต่อสอบถาม ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $3.50 \times 1.00 = 3.5$ ตร.ม./หน่วย พนักงานขายตั๋ว 1 คน ติดต่อสอบถาม 2 คน จำนวนต้องการ 3 หน่วย = 10.5 ตร.ม.</p> <p>- ล็อกเกอร์เก็บของ 1 ตู้ 18 ช่อง $2.0 \times 1.30 = 2.60$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้จำนวน 4 หน่วย = 10.4 ตร.ม.</p>
<p>3. โทศัพท์สาธารณะ</p> 	<p>- โทศัพท์สาธารณะ ต้องการใช้พื้นที่ $0.80 \times 1.00 = 0.80$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 4 หน่วย = 3.20 ตร.ม.</p>

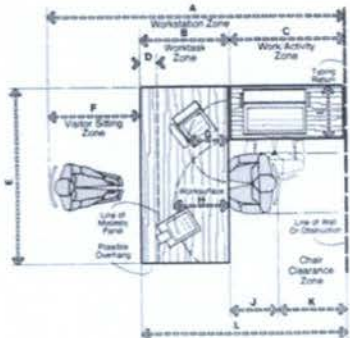
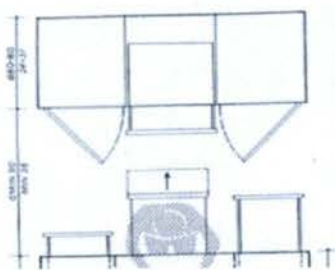
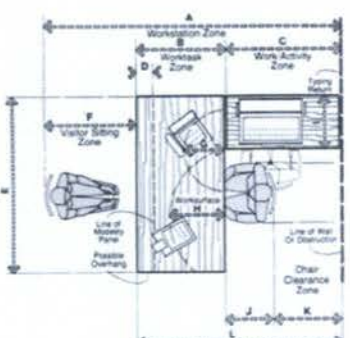
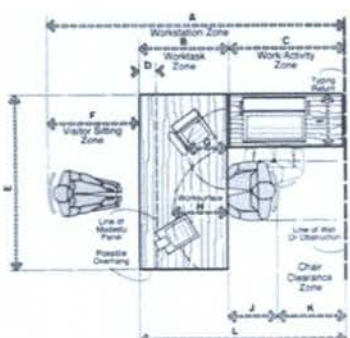
ตารางที่ 4.3 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนโถงต้อนรับ (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>4. ผังการจัดแสดง</p> 	<p>- ผังการจัดแสดง ต้องการใช้พื้นที่ $0.90 \times 1.50 = 1.35$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 3 หน่วย = 4.05 ตร.ม.</p> <p>รวมความต้องการพื้นที่ 60.55 ตร.ม. ทางสัญจร 50% = 30.275 ตร.ม. รวมพื้นที่ที่ต้องทั้งหมด $60.55 + 30.275 = 90.825$ ตร.ม</p>

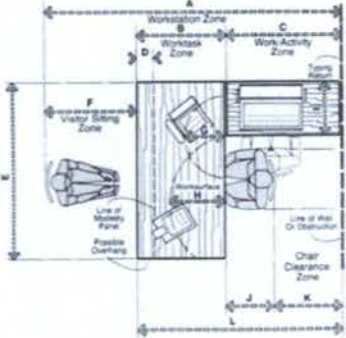
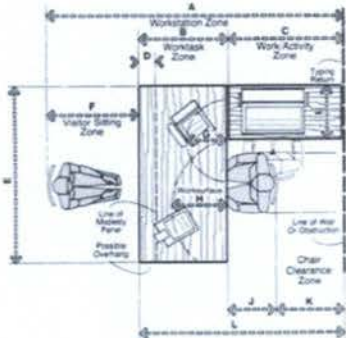
ตารางที่ 4.4 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนสำนักงาน

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>1. ผู้อำนวยการ</p> 	<p>- ผู้อำนวยการ ต้องการใช้พื้นที่ $1.80 \times 2.90 = 5.22$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 1 หน่วย = 5.22 ตร.ม.</p>
<p>2. ผู้ช่วยผู้อำนวยการ</p> 	<p>- ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ต้องการใช้พื้นที่ $1.80 \times 2.90 = 5.22$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 1 หน่วย = 5.22 ตร.ม.</p>

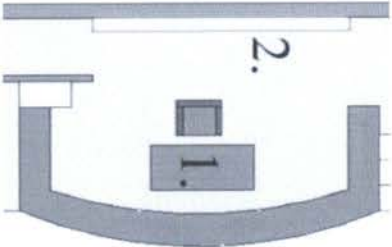
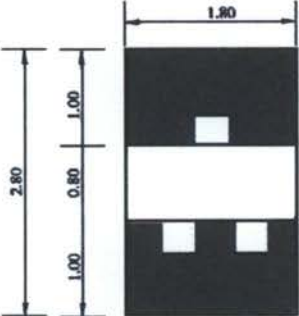
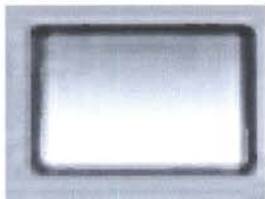
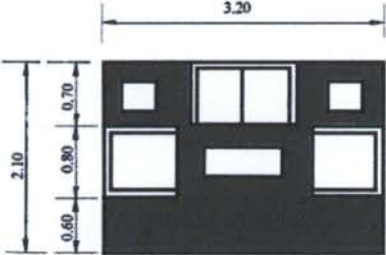
ตารางที่ 4.4 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนสำนักงาน (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>3. ฝ่ายธุรการ</p> 	<p>- ฝ่ายธุรการ ต้องการใช้พื้นที่ $0.90 \times 1.50 = 1.35$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 2 หน่วย = 2.70 ตร.ม.</p> <p>- ตู้เก็บเอกสาร ต้องการใช้พื้นที่ $0.60 \times 1.20 = 0.72$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 4 หน่วย = 2.88 ตร.ม.</p>
<p>4. ฝ่ายพิพิธภัณฑ์</p> <p>- หัวหน้าฝ่ายพิพิธภัณฑ์</p> <p>- เจ้าหน้าที่ฝ่ายพิพิธภัณฑ์</p> 	<p>- หัวหน้าฝ่ายพิพิธภัณฑ์ ต้องการใช้พื้นที่ $0.90 \times 1.50 = 1.35$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 1 หน่วย = 1.35 ตร.ม.</p> <p>- เจ้าหน้าที่ฝ่ายพิพิธภัณฑ์ ต้องการใช้พื้นที่ $0.90 \times 1.50 = 1.35$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 8 หน่วย = 10.8 ตร.ม.</p>

ตารางที่ 4.4 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนสำนักงาน (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>5. ฝ่ายส่งเสริมเผยแพร่และพัฒนา</p> <p>- หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมเผยแพร่และพัฒนา</p> <p>- เจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมเผยแพร่และพัฒนา</p> 	<p>- หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมเผยแพร่และพัฒนา</p> <p>ต้องการใช้พื้นที่ $0.90 \times 1.50 = 1.35$ ตร.ม./หน่วย</p> <p>ต้องการใช้ 1 หน่วย = 1.35 ตร.ม.</p> <p>- เจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมเผยแพร่และพัฒนา</p> <p>ต้องการใช้พื้นที่ $0.90 \times 1.50 = 1.35$ ตร.ม./หน่วย</p> <p>ต้องการใช้ 9 หน่วย = 12.15 ตร.ม.</p> <p>รวมความต้องการพื้นที่ 41.67 ตร.ม.</p> <p>ทางสัญจร 50% = 20.84 ตร.ม.</p> <p>รวมพื้นที่ต้องทั้งหมด</p> <p>$41.67 + 20.84 = 62.51$ ตร.ม</p>

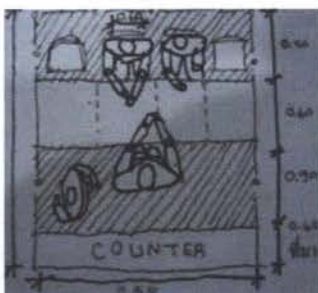
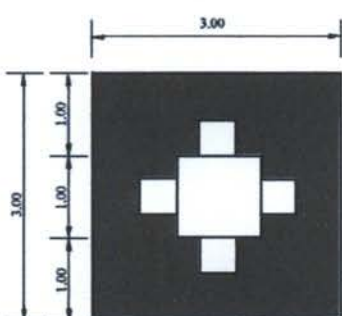
ตารางที่ 4.5 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนห้องสัมนา

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>1. ส่วนเวที</p> 	<p>- ส่วนเวที</p> <p>ต้องการใช้พื้นที่ $9.80 \times 5.50 = 53.9$ ตร.ม./หน่วย</p> <p>ต้องการใช้ 1 หน่วย = 53.9 ตร.ม.</p>
<p>2. ส่วนลงทะเบียน</p> 	<p>- ส่วนลงทะเบียน</p> <p>ต้องการใช้พื้นที่ $1.80 \times 2.80 = 5.04$ ตร.ม./หน่วย</p> <p>ต้องการใช้ 1 หน่วย = 5.04 ตร.ม.</p>
<p>3. ส่วนนั่งฟังบรรยาย</p> 	<p>- ส่วนนั่งฟังบรรยาย</p> <p>ต้องการใช้พื้นที่ $0.50 \times 0.90 = 0.45$ ตร.ม./หน่วย</p> <p>ต้องการใช้ 100 หน่วย = 45.00 ตร.ม.</p>
<p>4. ส่วนชุดโซฟาพักคอยผู้บรรยาย</p> 	<p>- ส่วนชุดโซฟาพักคอยผู้บรรยาย</p> <p>ต้องการใช้พื้นที่ $3.20 \times 2.10 = 6.72$ ตร.ม./หน่วย</p> <p>ต้องการใช้ 1 หน่วย = 6.72 ตร.ม.</p>

ตารางที่ 4.5 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนห้องสัมนา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
5. ส่วนห้องควบคุมเครื่องฉาย	<p>- ส่วนห้องควบคุมเครื่องฉาย ต้องการใช้พื้นที่ $6.00 \times 3.00 = 18.00$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 1 หน่วย = 18.00 ตร.ม.</p> <p>รวมความต้องการพื้นที่ 128.66 ตร.ม. รวมทางสัญจร 50% = 64.33 ตร.ม. รวมพื้นที่ต้องทั้งหมด $128.66 + 64.33 = 192.99$ ตร.ม</p> <p>ต้องการพื้นที่ห้องสัมนา 2 ห้อง รวมพื้นที่ต้องการทั้งหมด 385.98 ตร.ม</p>

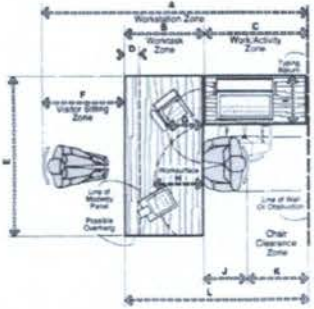
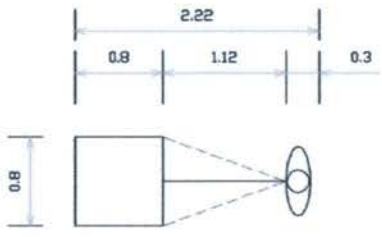
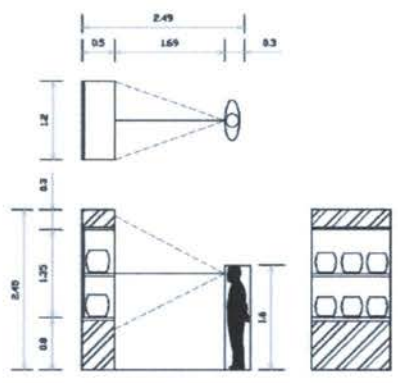
ตารางที่ 4.6 วิเคราะห์พื้นที่ส่วน Coffee Shop

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>1. เคาน์เตอร์บริการ</p> 	<p>- เคาน์เตอร์บริการ ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $2.50 \times 2.40 = 6.00$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้จำนวน 1 หน่วย = 6.00 ตร.ม. ทางสัญจร 30 % = 7.8 ตร.ม.</p>
<p>2. โต๊ะรับประทานอาหาร 4 ที่นั่ง</p> 	<p>- โต๊ะรับประทานอาหาร 4 ที่นั่ง ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $3.00 \times 3.00 = 9.00$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้จำนวน 4 หน่วย = 36.0 ตร.ม. ทางสัญจร 30 % = 46.8 ตร.ม.</p>

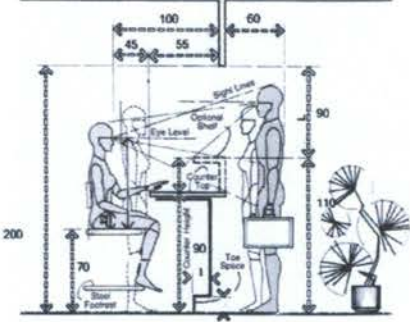
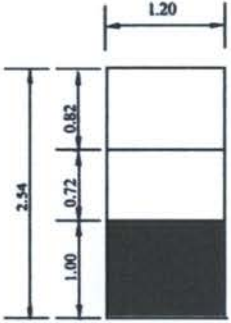
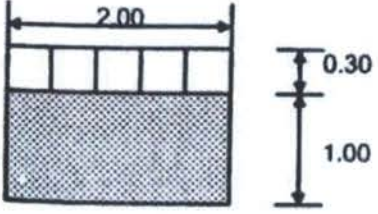
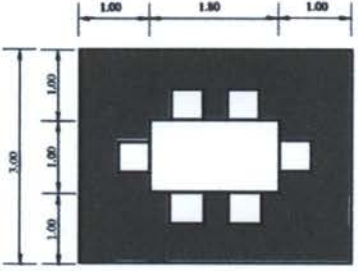
ตารางที่ 4.6 วิเคราะห์พื้นที่ส่วน Coffee Shop (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>3. โต๊ะรับประทานอาหาร 2 ที่นั่ง</p> 	<p>- โต๊ะรับประทานอาหาร 2 ที่นั่ง ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $2.20 \times 1.00 = 2.20$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้จำนวน 6 หน่วย = 13.2 ตร.ม. ทางสัญจร 30 % = 17.16 ตร.ม.</p>
<p>4. โต๊ะรับประทานอาหาร 4 ที่นั่งติดผนัง</p> 	<p>- โต๊ะรับประทานอาหาร 4 ที่นั่งติดผนัง ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $3.20 \times 2.00 = 6.40$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้จำนวน 2 หน่วย = 12.8 ตร.ม. ทางสัญจร 30 % = 16.64 ตร.ม.</p> <p>รวมความต้องการพื้นที่ 88.4 ตร.ม.</p>

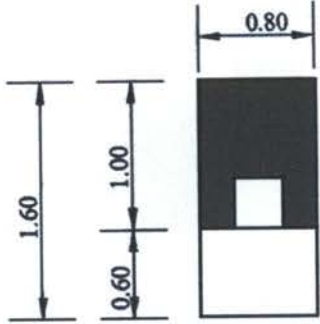
ตารางที่ 4.7 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนร้านขายของที่ระลึก

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>1.เคาน์เตอร์บริการ</p> <p>Fig. 1 Basic exhibition with visitor seating.</p>	<p>- เคาน์เตอร์บริการ</p> <p>ความต้องการใช้พื้นที่ใช้สอย</p> <p>$1.20 \times 1.50 = 1.8$ ตร.ม./หน่วย</p> <p>ต้องการใช้ 1 หน่วย = 1.8 ตร.ม.</p>
<p>2.ชั้นวางสินค้า 1</p> 	<p>-ชั้นวางสินค้า 1</p> <p>ความต้องการใช้พื้นที่ใช้สอย</p> <p>$0.80 \times 2.22 = 1.78$ ตร.ม./หน่วย</p> <p>ต้องการใช้ 4 หน่วย = 7.12 ตร.ม.</p>
<p>3.ชั้นวางสินค้า 2</p> 	<p>-ชั้นวางสินค้า 2</p> <p>ความต้องการใช้พื้นที่ใช้สอย</p> <p>$1.2 \times 2.49 = 2.99$ ตร.ม./หน่วย</p> <p>ต้องการใช้ 6 หน่วย = 17.94 ตร.ม.</p> <p>รวมความต้องการพื้นที่ 26.86 ตร.ม.</p> <p>รวมทางสัญจร 30 % = 8.058 ตร.ม.</p> <p>รวมพื้นที่ที่ต้องทั้งหมด $26.86 + 8.058 = 34.918$ ตร.ม.</p>

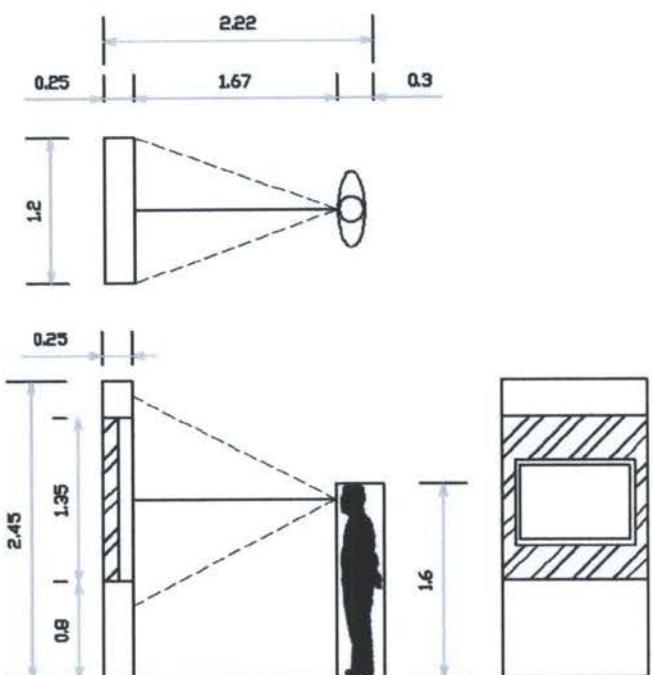
ตารางที่ 4.8 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนห้องสมุด

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>1. เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์</p> 	<p>- เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์/ติดต่อสอบถาม ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $3.50 \times 1.00 = 3.5$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 1 หน่วย = 3.5 ตร.ม.</p>
<p>2. ชั้นวางหนังสือ</p> 	<p>- ชั้นวางหนังสือ ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $1.20 \times 1.20 = 1.44$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 14 หน่วย = 20.16 ตร.ม.</p>
<p>3. ล็อกเกอร์เก็บของ</p> 	<p>- ล็อกเกอร์เก็บของ 1 ตู้ 18 ช่อง ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $2.0 \times 1.30 = 2.60$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้จำนวน 2 หน่วย = 5.2 ตร.ม.</p>
<p>4. ส่วนอ่านหนังสือ</p> 	<p>- ส่วนอ่านหนังสือ ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $3.80 \times 3.00 = 11.4$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้จำนวน 7 หน่วย = 79.8 ตร.ม.</p>

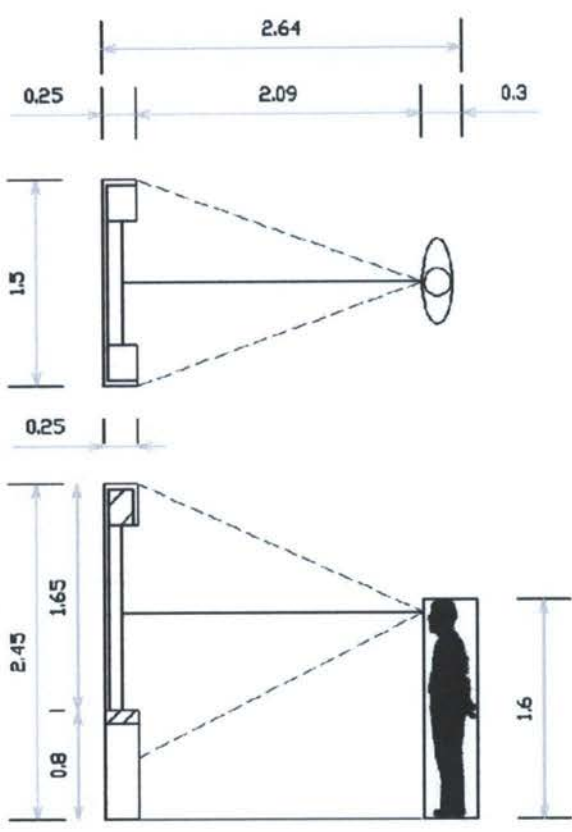
ตารางที่ 4.8 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนห้องสมุด (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>5. ส่วนสืบค้นหนังสือและข้อมูล</p> 	<p>-ส่วนสืบค้นหนังสือและข้อมูล ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $1.60 \times 0.80 = 1.28$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้จำนวน 5 หน่วย = 6.4 ตร.ม.</p> <p>รวมความต้องการพื้นที่ 115.06 ตร.ม. รวมทางสัญจร 50% = 57.53 ตร.ม. รวมพื้นที่ต้องทั้งหมด $115.06 + 57.53 = 172.59$ ตร.ม.</p>

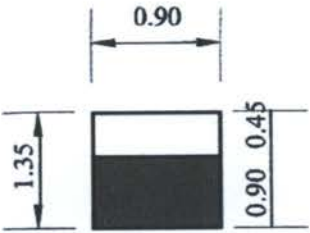
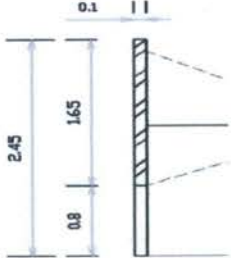
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
1. ภูมินามเกาะยอ - Electric Board	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.20 \times 2.22 = 2.7$ ตร.ม./หน่วย จำนวนต้องการ 4 หน่วย = 10.8 ตร.ม.</p>	A1
- แทนจัดแสดงวงกลม	<p>ความต้องการพื้นที่ $2.80 \times 2.80 = 7.84$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 1 หน่วย = 7.84 ตร.ม.</p>	A2

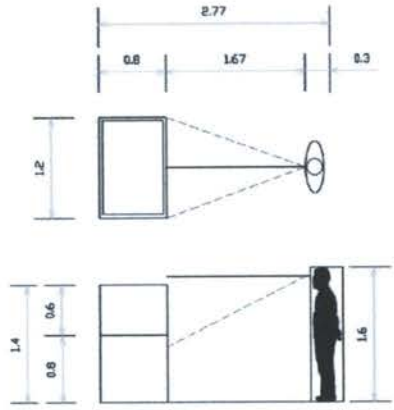
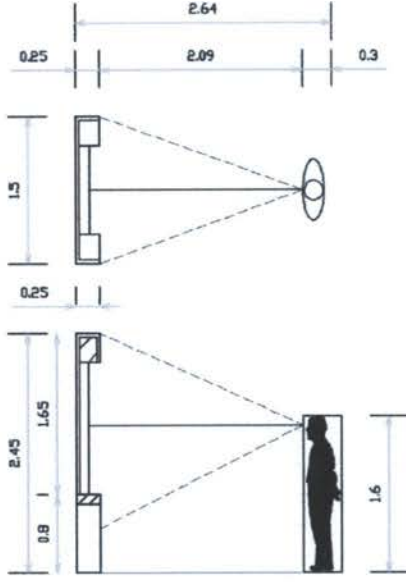
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
<p>- วิตทัศน์ / จอ LCD Touch Screen</p>	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.5 \times 2.64 = 3.96$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 3 หน่วย = 11.88 ตร.ม.</p>	A3
รวม	ความต้องการพื้นที่ทั้งหมด 44.34 ตร.ม.	

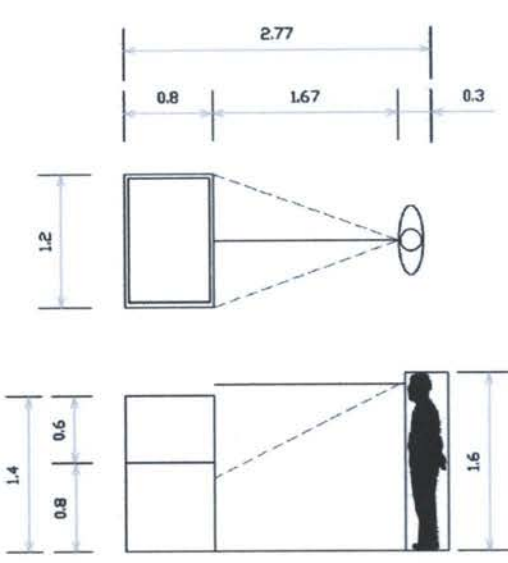
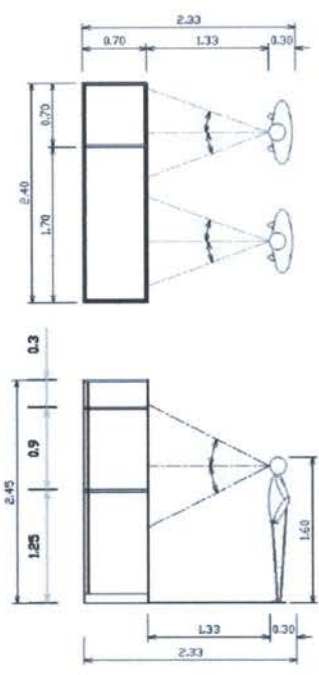
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
<p>3. เส้นทางผ่านสู่อารยธรรม</p> <p>รอบทะเลสาบสงขลา</p> <p>- ม้านั่ง</p> <p>- ฉายรับภาพ</p> 	<p>- ม้านั่ง</p> <p>ต้องการใช้พื้นที่ $0.90 \times 1.35 = 1.22$ ตร.ม./หน่วย</p> <p>ต้องการใช้ 18 หน่วย = 21.96 ตร.ม.</p> <p>- ฉายรับภาพ</p> <p>ต้องการใช้พื้นที่ $2.20 \times 8 = 17.6$ ตร.ม./หน่วย</p>	
รวม	<p>ความต้องการพื้นที่ห้องจัดแสดงที่ 3 = 39.56 ตร.ม.</p> <p>รวมทางสัญจร 50% = 19.78 ตร.ม.</p> <p>รวมพื้นที่ต้องทั้งหมด $39.56 + 19.78 = 59.34$ ตร.ม.</p>	

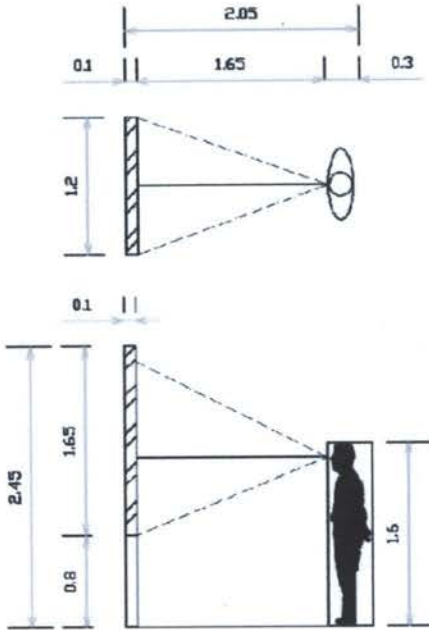
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมิินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
<p>4. ขาดิพื้นที่</p> <p>- Model จำลอง</p>	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.2 \times 2.77 = 3.32$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 1 หน่วย = 3.32 ตร.ม.</p>	A4
<p>- วิตทัศน์ / จอ LCD</p> <p>Touch Screen</p>	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.5 \times 2.64 = 3.96$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 4 หน่วย = 15.84 ตร.ม.</p>	A3
รวม	<p>ความต้องการพื้นที่จัดแสดงที่ 4 = 19.64 ตร.ม. ทางสัญจร 50 % = 9.82 ตร.ม. ความต้องการพื้นที่ทั้งหมด $19.64 + 9.82 = 29.46$ ตร.ม.</p>	

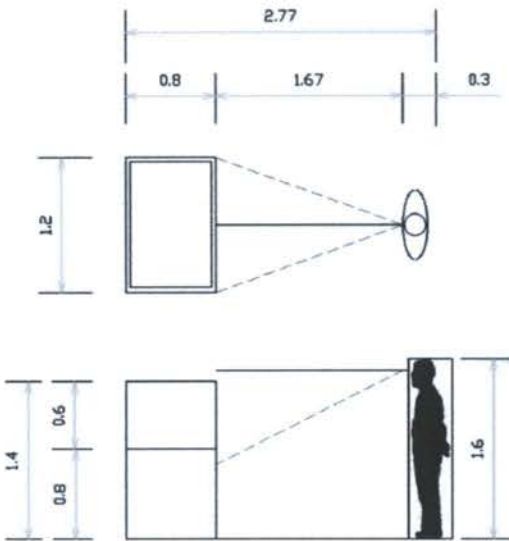
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
<p>5. สถาปัตยกรรมกับความเชื่อ ทางพระพุทธศาสนา - Model จำลอง</p>	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.2 \times 2.77 = 3.32$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 2 หน่วย = 6.64 ตร.ม.</p>	A4
-Wall Showcase	 <p>ความต้องการพื้นที่ $2.4 \times 2.33 = 5.59$ ตร.ม./หน่วย จำนวนต้องการ 1 หน่วย = 5.59 ตร.ม.</p>	A5

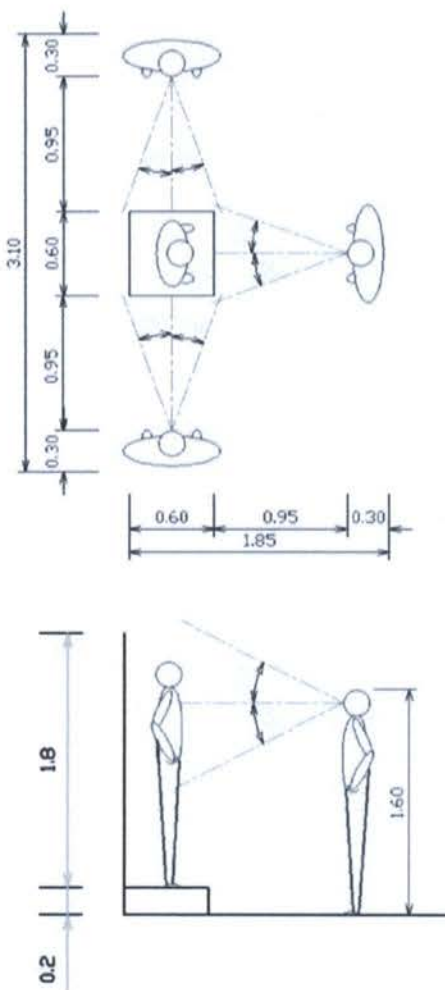
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
- Computer Touch Screen	<p>ความต้องการพื้นที่ $0.9 \times 1.6 = 1.44$ ตร.ม./หน่วย จำนวนต้องการ 6 หน่วย = 8.64 ตร.ม.</p>	A6
- Wall Board	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.20 \times 2.05 = 2.46$ ตร.ม./หน่วย จำนวนต้องการ 2 หน่วย = 4.92 ตร.ม.</p>	A7
- เรือนจำลอง	<p>ความต้องการพื้นที่ $16.0 \times 10.0 = 160.0$ ตร.ม./หน่วย จำนวนต้องการ 1 หน่วย = 160.0 ตร.ม.</p>	A8
รวม	<p>ความต้องการพื้นที่จัดแสดงที่ 5 = 185.79 ตร.ม. ทางสัญจร 50 % = 92.895 ตร.ม. ความต้องการพื้นที่ทั้งหมด $185.79 + 92.895 = 278.685$ ตร.ม.</p>	

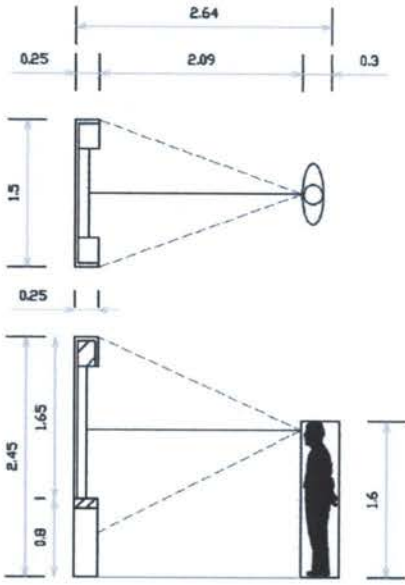
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมิินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
6. วิถีชีวิตเกษตรกรรม -Diorama	ความต้องการพื้นที่ $5.0 \times 2.0 = 10.0$ ตร.ม./หน่วย จำนวนต้องการ 1 หน่วย = 10.0 ตร.ม.	A9
- Model จำลอง	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.2 \times 2.77 = 3.32$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 2 หน่วย = 6.64 ตร.ม.</p>	A4

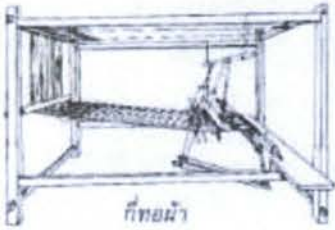
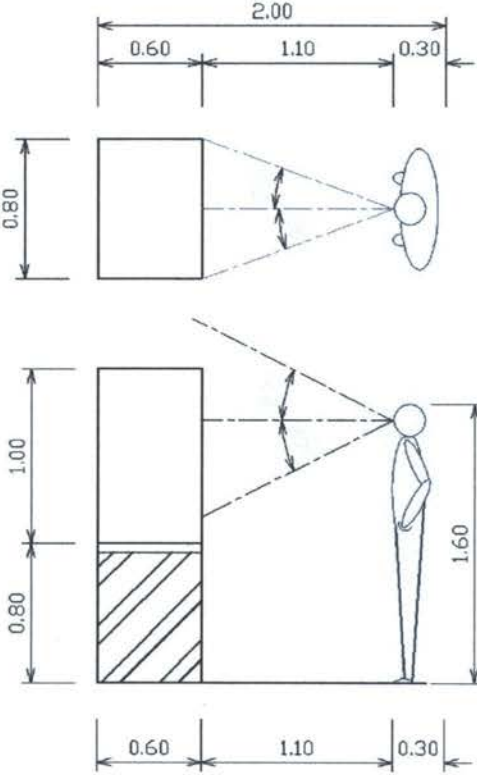
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
- Box Stand	 <p>ความต้องการพื้นที่ $3.1 \times 1.85 = 5.74$ ตร.ม./หน่วย จำนวนต้องการ 2 หน่วย = 11.48 ตร.ม.</p>	A10
รวม	<p>ความต้องการพื้นที่จัดแสดงที่ 6 = 28.12 ตร.ม. ทางสัญจร 50 % = 14.06 ตร.ม. ความต้องการพื้นที่ทั้งหมด $28.12 + 14.06 = 42.18$ ตร.ม.</p>	

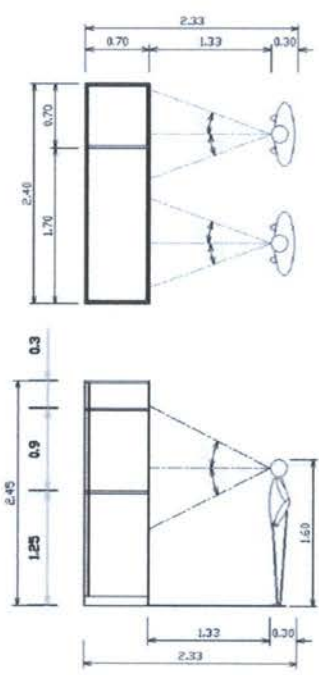
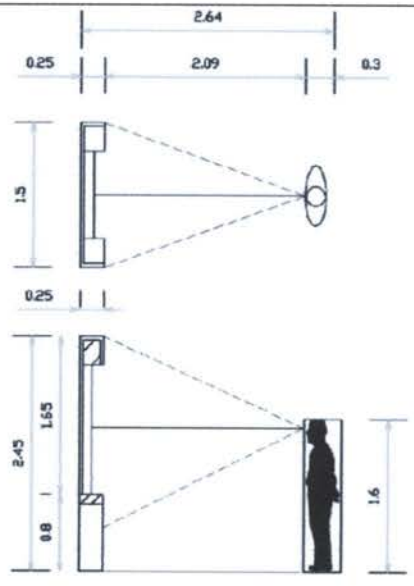
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
7. วิถีชีวิตในทะเลสาบสงขลา ตอนล่าง - Diorama	ความต้องการพื้นที่ $5.0 \times 2.0 = 10.0$ ตร.ม./หน่วย จำนวนต้องการ 1 หน่วย = 10.0 ตร.ม.	A9
- วิดีทัศน์ / จอ LCD Touch Screen	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.5 \times 2.64 = 3.96$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 4 หน่วย = 15.84 ตร.ม.</p>	A3
รวม	ความต้องการพื้นที่จัดแสดงที่ 7 = 25.84 ตร.ม. ทางสัญจร 50 % = 12.92 ตร.ม. ความต้องการพื้นที่ทั้งหมด $25.84 + 12.92 = 38.76$ ตร.ม.	

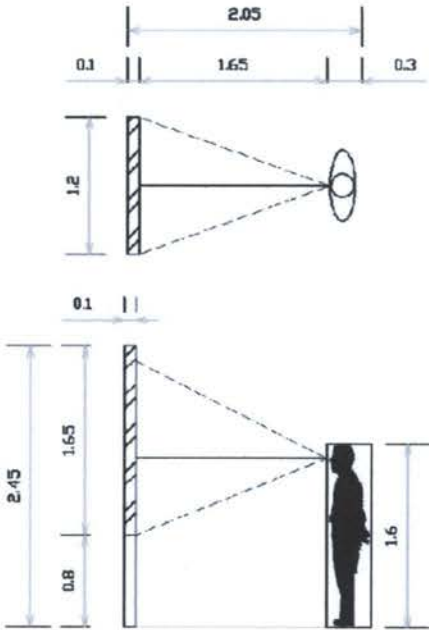
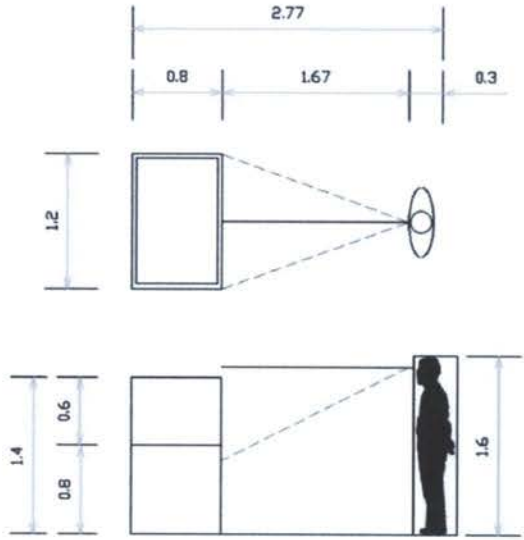
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมิินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
8. หัตถกรรมล้ำค่า - กี๋ทอผ้า	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.5 \times 2.00 = 3.0$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 1 หน่วย = 3.0 ตร.ม.</p>	A11
- Box Stand	 <p>ความต้องการพื้นที่ $0.8 \times 2.0 = 1.60$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 16 หน่วย = 25.6 ตร.ม.</p>	A12

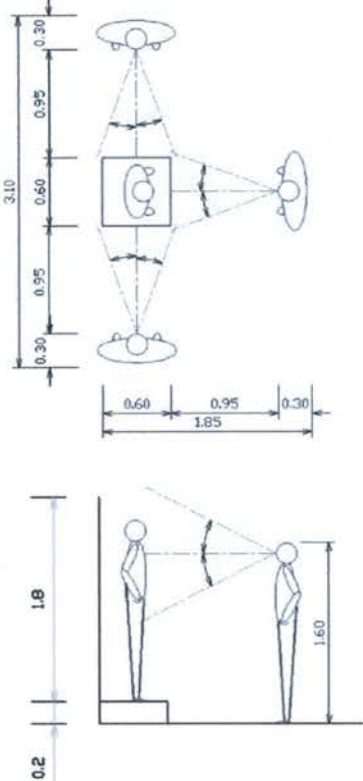
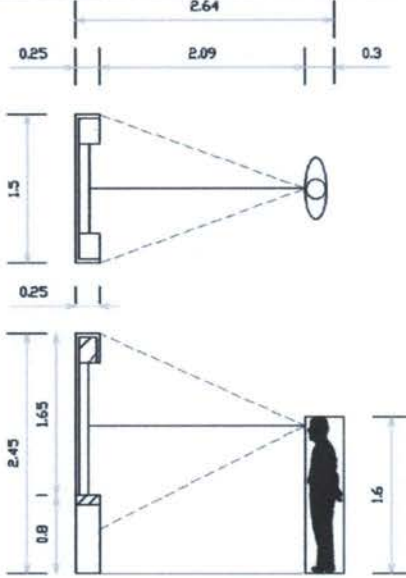
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
-Wall Showcase	 <p>ความต้องการพื้นที่ $2.4 \times 2.33 = 5.59$ ตร.ม./หน่วย จำนวนต้องการ 2 หน่วย = 11.18 ตร.ม.</p>	A5
- วิตทัศน์ / จอ LCD Touch Screen	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.5 \times 2.64 = 3.96$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 1 หน่วย = 3.96 ตร.ม.</p>	A3

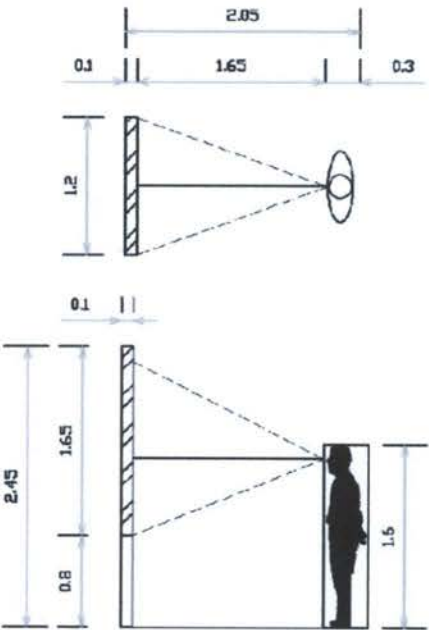
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
- Wall Board	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.20 \times 2.05 = 2.46$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 1 หน่วย = 2.46 ตร.ม.</p>	A7
- Model จำลอง	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.2 \times 2.77 = 3.32$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 4 หน่วย = 13.28 ตร.ม.</p>	A4

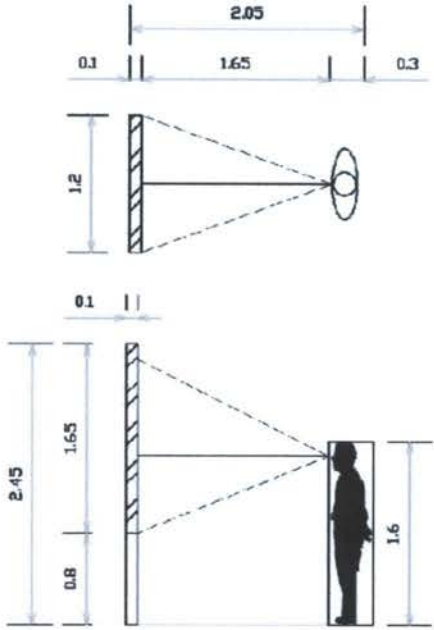
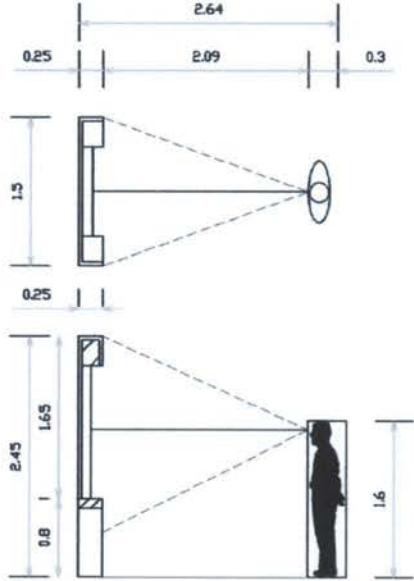
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
-Box Stand	 <p>ความต้องการพื้นที่ $3.1 \times 1.85 = 5.74$ ตร.ม./หน่วย จำนวนต้องการ 2 หน่วย = 17.21 ตร.ม.</p>	A10
- วิตทัศน์ / จอ LCD	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.5 \times 2.64 = 3.96$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 5 หน่วย = 19.8 ตร.ม.</p>	A13

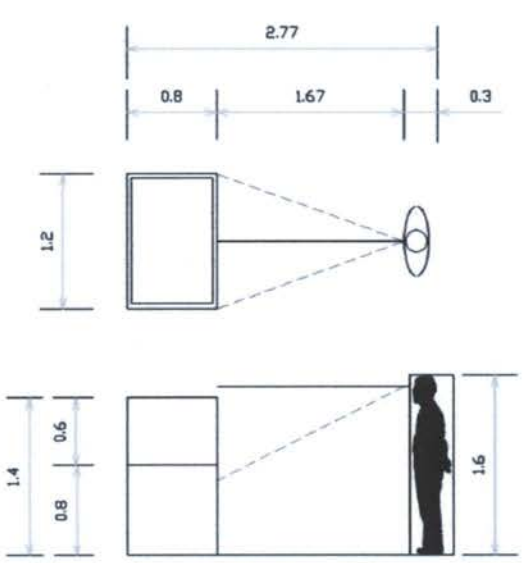
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
รวม	ความต้องการพื้นที่จัดแสดงที่ 8 = 96.46 ตร.ม. ทางสัญจร 50 % = 48.23 ตร.ม. ความต้องการพื้นที่ทั้งหมด $96.46 + 48.23 = 144.69$ ตร.ม.	
9. เครื่องปั้นดินเผา - จำลองการทำเครื่องปั้นดินเผา	ความต้องการพื้นที่ $3.0 \times 5.0 = 15.0$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 1 หน่วย = 15.0 ตร.ม.	A14
- Wall Board	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.20 \times 2.05 = 2.46$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 1 หน่วย = 2.46 ตร.ม.</p>	A7
รวม	ความต้องการพื้นที่จัดแสดงที่ 9 = 17.46 ตร.ม. ทางสัญจร 50 % = 8.73 ตร.ม. ความต้องการพื้นที่ทั้งหมด $17.46 + 8.73 = 26.19$ ตร.ม.	

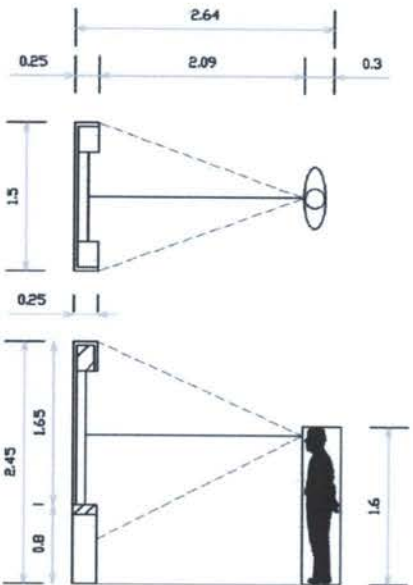
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
<p>10. ประเพณีสื่อชื่อ</p> <p>- Wall Board</p>	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.20 \times 2.05 = 2.46$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 2 หน่วย = 4.92 ตร.ม.</p>	A7
<p>- วิตทัศน์ / จอ LCD</p>	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.5 \times 2.64 = 3.96$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 1 หน่วย = 3.96 ตร.ม.</p>	A13

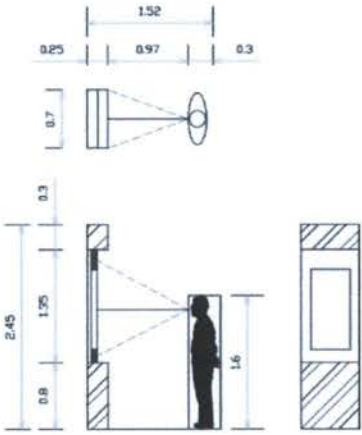
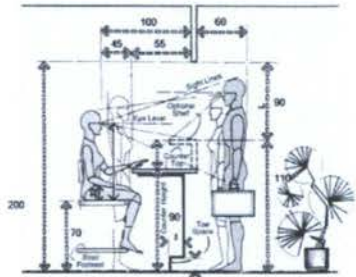
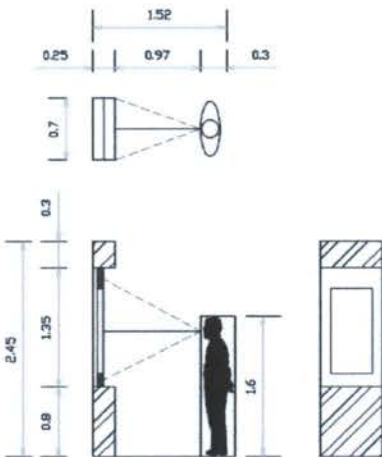
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมิินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
- Model จำลอง	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.2 \times 2.77 = 3.32$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 2 หน่วย = 6.64 ตร.ม.</p>	A4
รวม	<p>ความต้องการพื้นที่จัดแสดงที่ 10 = 15.52 ตร.ม. ทางสัญจร 50 % = 7.76 ตร.ม. ความต้องการพื้นที่ทั้งหมด $15.52 + 7.76 = 23.28$ ตร.ม.</p>	

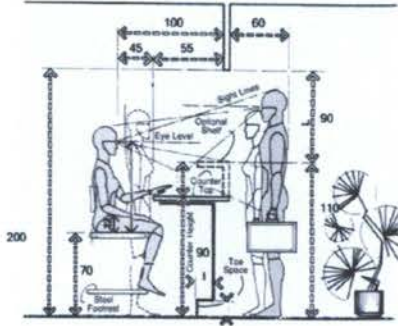

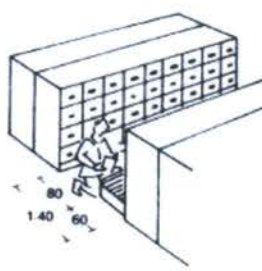
ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยเทคนิคการจัดแสดงภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑคดี
ชนวิทยา (ต่อ)

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ	รหัส
11. เกาะยอบปัจจุบัน - วิตทัศน์ / จอ LCD	 <p>ความต้องการพื้นที่ $1.5 \times 2.64 = 3.96$ ตร.ม./หน่วย ต้องการ 6 หน่วย = 23.76 ตร.ม.</p>	A13
รวม	<p>ความต้องการพื้นที่จัดแสดงที่ 11 = 23.76 ตร.ม. ทางสัญจร 50 % = 11.88 ตร.ม. ความต้องการพื้นที่ทั้งหมด $23.76 + 11.88 = 35.62$ ตร.ม.</p>	

ตารางที่ 4.10 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนพิพิธภัณฑ์ภาพ

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>1. Photo Booth</p> 	<p>- Photo Booth</p> <p>ความต้องการพื้นที่ใช้สอย</p> $0.7 \times 1.52 = 1.06 \text{ ตร.ม./หน่วย}$ <p>ต้องการใช้จำนวน 100 หน่วย = 106 ตร.ม.</p>
<p>1. เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์</p> <p>2. ส่วนจัดแสดงภาพ</p> 	<p>- เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์/ติดต่อสอบถาม</p> <p>ความต้องการพื้นที่ใช้สอย</p> $3.50 \times 1.00 = 3.5 \text{ ตร.ม./หน่วย}$ <p>ต้องการใช้ 1 หน่วย = 3.5 ตร.ม.</p> <p>- ส่วนจัดแสดงภาพ</p> <p>ความต้องการพื้นที่ใช้สอย</p> $0.70 \times 1.52 = 1.06 \text{ ตร.ม./หน่วย}$ <p>ต้องการใช้ 30 หน่วย = 31.8 ตร.ม.</p> <p>รวมความต้องการพื้นที่ 35.3 ตร.ม.</p> <p>ทางสัญจร 50% = 17.65 ตร.ม.</p> <p>รวมพื้นที่ต้องทั้งหมด</p> $35.3 + 17.65 = 52.95 \text{ ตร.ม}$

ตารางที่ 4.11 วิเคราะห์พื้นที่ส่วนพิพิธภัณฑสถาน

องค์ประกอบ	พื้นที่จากองค์ประกอบ
<p>1. เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์</p> 	<p>- เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์/ติดต่อสอบถาม ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $3.50 \times 1.00 = 3.5$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 1 หน่วย = 3.5 ตร.ม.</p>
<p>2. ส่วนศึกษาข้อมูล</p> 	<p>- ส่วนศึกษาข้อมูล ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $2.00 \times 1.20 = 2.4$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 12 หน่วย = 28.8 ตร.ม.</p>
<p>3. ชั้นเก็บ CD</p> 	<p>- ชั้นเก็บ CD ความต้องการพื้นที่ใช้สอย $2.00 \times 1.70 = 3.4$ ตร.ม./หน่วย ต้องการใช้ 2 หน่วย = 6.8 ตร.ม.</p> <p>รวมความต้องการพื้นที่ 39.1 ตร.ม. ทางสัญจร 50% = 19.55 ตร.ม. รวมพื้นที่ต้องทั้งหมด $39.1 + 19.55 = 58.65$ ตร.ม</p>

4.3.2 สรุปพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ

Ground Floor Plan

โถงต้อนรับ

ตารางที่ 4.12 แสดงพื้นที่ส่วนโถงต้อนรับ

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่ม	พื้นที่จริง
ส่วนพักคอย	48.6	92.68	141.28
ส่วนจำหน่ายบัตร	15.75	30.03	45.78
โทรศัพท์สาธารณะ	4.8	9.15	13.95
ผังการจัดแสดง	6.075	11.585	17.66
ลิฟท์	15.6	29.75	45.35
รวม	90.825	173.175	264

$$\begin{aligned}
 \text{พื้นที่เพิ่ม} &= \text{พื้นที่จริง} - \text{พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 264 - 90.825 \\
 &= 173.175 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย} \\
 \text{เฉลี่ยพื้นที่คืน} &= \text{พื้นที่เพิ่ม/พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 173.175 / 90.825 \\
 &= 1.907 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย}
 \end{aligned}$$

COFFEE SHOP

ตารางที่ 4.13 แสดงพื้นที่ส่วน COFFEE SHOP

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่ม	พื้นที่จริง
เคาน์เตอร์บริการ	7.8	0.67	8.47
โต๊ะ 4 ที่นั่ง	46.8	4.025	50.825
โต๊ะ 2 ที่นั่ง	17.16	1.476	18.636
โต๊ะ 4 ที่นั่งติดผนัง	16.64	1.431	18.071
รวม	88.4	7.6	96

$$\begin{aligned}
 \text{พื้นที่เพิ่ม} &= \text{พื้นที่จริง} - \text{พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 96 - 88.4 \\
 &= 7.6 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย} \\
 \text{เฉลี่ยพื้นที่คืน} &= \text{พื้นที่เพิ่ม} / \text{พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 7.6 / 88.4 \\
 &= 0.086 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย}
 \end{aligned}$$

พิพจน์ทัศน์ภาพ

ตารางที่ 4.14 แสดงพื้นที่ส่วนพิพจน์ทัศน์ภาพ

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่ม	พื้นที่จริง
ส่วนจัดแสดง	47.7	48.3	96
รวม	47.7	48.3	96

$$\begin{aligned}
 \text{พื้นที่เพิ่ม} &= \text{พื้นที่จริง} - \text{พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 96 - 47.7 \\
 &= 48.3 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย} \\
 \text{เฉลี่ยพื้นที่คืน} &= \text{พื้นที่เพิ่ม} / \text{พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 48.3 / 47.7 \\
 &= 1.012 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย}
 \end{aligned}$$

พิพจน์ทัศน์เสียง

ตารางที่ 4.15 แสดงพื้นที่ส่วนพิพจน์ทัศน์เสียง

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่ม	พื้นที่จริง
ส่วนศึกษาข้อมูล	43.2	34.474	77.674
ชั้นเก็บ CD	10.2	8.14	18.34
รวม	53.4	42.6	96

$$\begin{aligned}
 \text{พื้นที่เพิ่ม} &= \text{พื้นที่จริง} - \text{พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 96 - 53.4 \\
 &= 42.6 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{เฉลี่ยพื้นที่คืน} &= \text{พื้นที่เพิ่ม/พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 42.6 / 53.4 \\
 &= 0.798 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย}
 \end{aligned}$$

Basement Floor Plan 1 st

ตารางที่ 4.16 แสดงพื้นที่ส่วน Basement Floor Plan 1 st

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่ม	พื้นที่จริง
ร้านขายของที่ระลึก	34.918	61.805	96.723
สำนักงาน	62.51	110.643	173.153
ห้องสมุด	192.99	341.592	534.582
นิทรรศการถาวร			
- ห้องวิถีชีวิตในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง	38.76	68.605	107.365
- ห้องหัตถกรรมล้ำค่า	114.69	203	317.69
- ห้องเครื่องปั้นดินเผา	26.19	46.356	72.546
- ห้องประเพณีลือชื่อ	23.28	41.206	64.486
ห้องเกาะยอเล่นหิงงามกลางทะเลสาบสงขลา	35.62	63.047	98.667
รวม	528.958	936.292	1465.25

$$\begin{aligned}
 \text{พื้นที่เพิ่ม} &= \text{พื้นที่จริง} - \text{พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 1465.21 - 936.292 \\
 &= 528.958 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{เฉลี่ยพื้นที่คืน} &= \text{พื้นที่เพิ่ม/พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 936.292 / 528.958 \\
 &= 1.77 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย}
 \end{aligned}$$

Basement Floor Plan 2 nd

ตารางที่ 4.17 แสดงพื้นที่ส่วน Basement Floor Plan 2 nd

องค์ประกอบ	พื้นที่ต้องการ	พื้นที่เพิ่ม	พื้นที่จริง
ห้องลิ้มนา	385.98	266.33	652.31
นิทรรศการถาวร			
- ห้องภูมินามเกาะยอ	44.34	30.495	74.935
- ห้องเส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบทะเลสาบสงขลา	59.34	40.945	100.285
- ห้องชาติพันธุ์	29.46	20.33	49.79
- ห้องสถาปัตยกรรมกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา	278.685	192.29	470.975
- ห้องวิถีชีวิตเกษตรกรรม	42.18	29.104	71.284
รวม	839.985	579.265	1419.25

$$\begin{aligned}
 \text{พื้นที่เพิ่ม} &= \text{พื้นที่จริง} - \text{พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 1419.25 - 839.985 \\
 &= 579.265 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{เฉลี่ยพื้นที่คืน} &= \text{พื้นที่เพิ่ม} / \text{พื้นที่ต้องการ} \\
 &= 579.265 / 839.985 \\
 &= 0.69 \quad \text{ตารางเมตร / หน่วย}
 \end{aligned}$$

4.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการออกแบบ

4.3.1 สามารถออกแบบสถาปัตยกรรมภายในประเภทพิพิธภัณฑ์ได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

4.3.2 สามารถสังเคราะห์แนวทางสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในประเภท

พิพิธภัณฑ์ได้อย่างเป็นเอกลักษณ์

4.3.3 ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการที่สัมพันธ์กับพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ

บทที่ 5 การออกแบบทางเลือก

การออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน โครงการออกแบบปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในของ พิพิธภัณฑสถานศึกษา อาคารนวมจินทร์ สถาบันทักษิณคดีศึกษาเพื่อให้เหมาะสมที่สุดกับผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ และที่ตั้งโครงการนั้น จำเป็นต้องทำการทดลองออกแบบ (Experimental Design) โดยการออกแบบทางเลือก (Schematic Design) เพื่อทดลองความเป็นไปได้ (Possibility) ในแบบต่างๆ ได้ทดลองออกแบบมาทั้งหมด 3 แบบ ดังนี้คือ

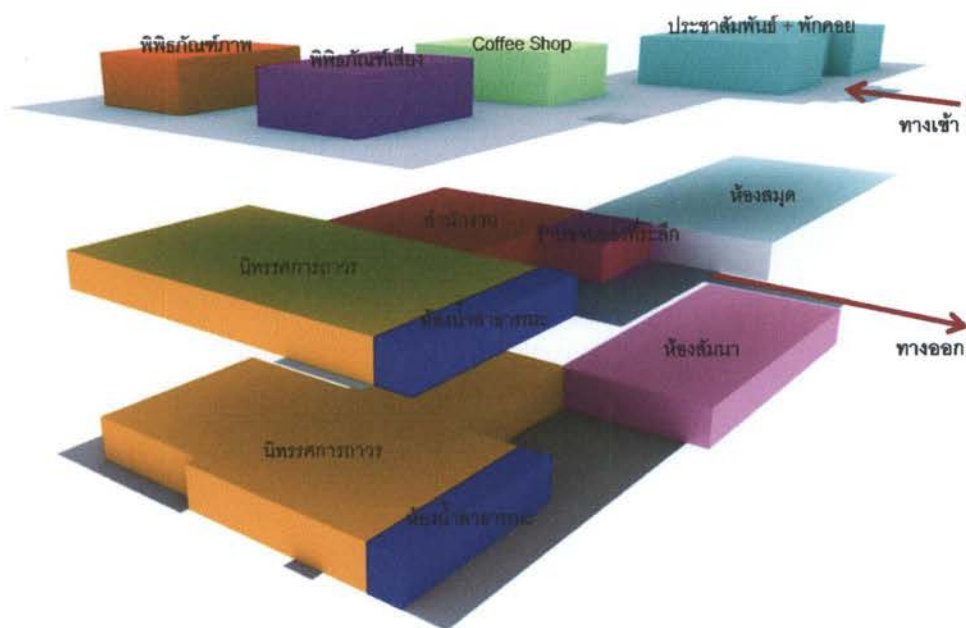
5.1 ทางเลือกที่ 1

เป็นทางเลือกเพื่อจัดในส่วนต่างๆตามความสำคัญของการใช้โครงการ การเข้าถึง และตามผู้ใช้โครงการเป็นหลัก คือ

ชั้นที่ 1 เป็นส่วนของผู้ที่มารับบริการการศึกษา และผู้ที่มาเข้าชมพิพิธภัณฑสถาน เป็นส่วนของ โถงต้อนรับและพักผ่อน coffee shop พิพิธภัณฑสถานเสียง พิพิธภัณฑสถานภาพ

ชั้นที่ 2 เป็นส่วนของผู้ที่มารับบริการที่เข้าชมพิพิธภัณฑสถาน ผู้ที่เข้ามาติดต่อ และผู้ที่มารับบริการการศึกษา คือ นิทรรศการถาวร ร้านขายของที่ระลึก สำนักงาน ห้องสมุดและทางออกจากโครงการ

ชั้นที่ 3 เป็นส่วนผู้ที่มารับบริการที่เข้าชมพิพิธภัณฑสถานและผู้เข้ามาโครงการ คือ นิทรรศการถาวร และห้องสัมมนา

ภาพที่ 5.1 แสดงการออกแบบทางเลือกแบบที่ 1

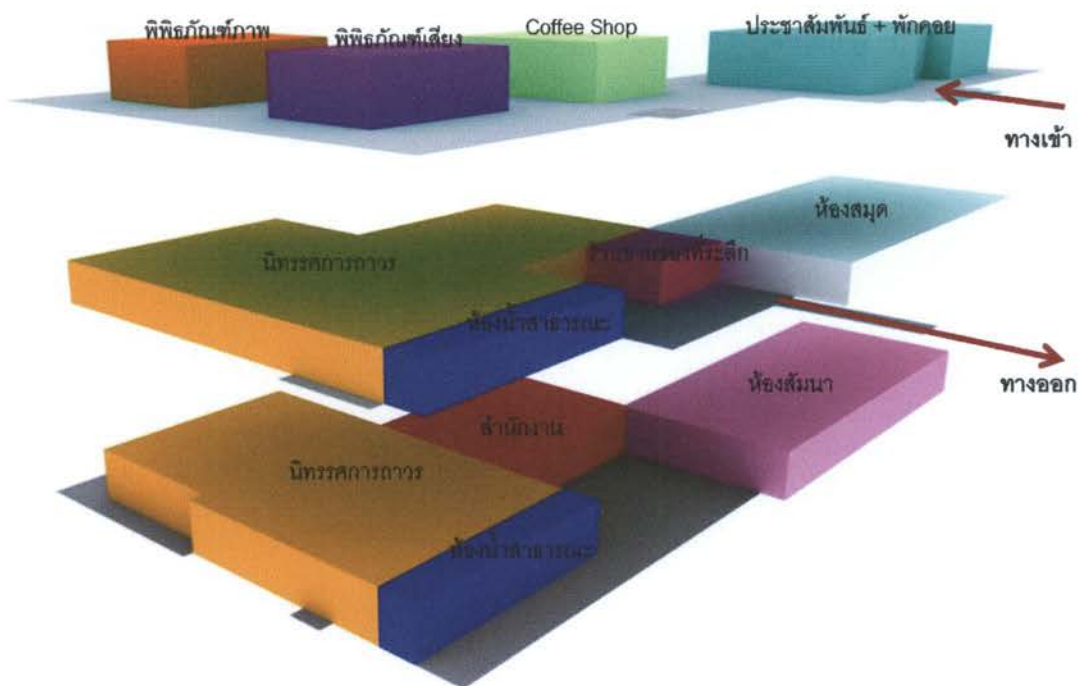
5.2 ทางเลือกที่ 2

เป็นทางเลือกเพื่อจัดในส่วนต่างๆตามความสำคัญของการใช้โครงการ การเข้าถึง และตามผู้ใช้โครงการเป็นหลัก คือ

ชั้นที่ 1 เป็นส่วนของผู้ที่มารับบริการการศึกษา และผู้ที่มาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ เป็นส่วนของโถงต้อนรับและพักผ่อน coffee shop พิพิธภัณฑ์เสียง พิพิธภัณฑ์ภาพ

ชั้นที่ 2 เป็นส่วนของผู้ที่มารับบริการที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์ และผู้ที่มารับบริการการศึกษา คือ นิทรรศการถาวร ร้านขายของที่ระลึก ห้องสมุดและทางออกจากโครงการ

ชั้นที่ 3 เป็นส่วนผู้ที่มารับบริการที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ผู้ที่เข้ามาติดต่อและผู้เข้ามาโครงการ คือ นิทรรศการถาวร สำนักงานและห้องสัมมนา

ภาพที่ 5.2 แสดงการออกแบบทางเลือกแบบที่ 2

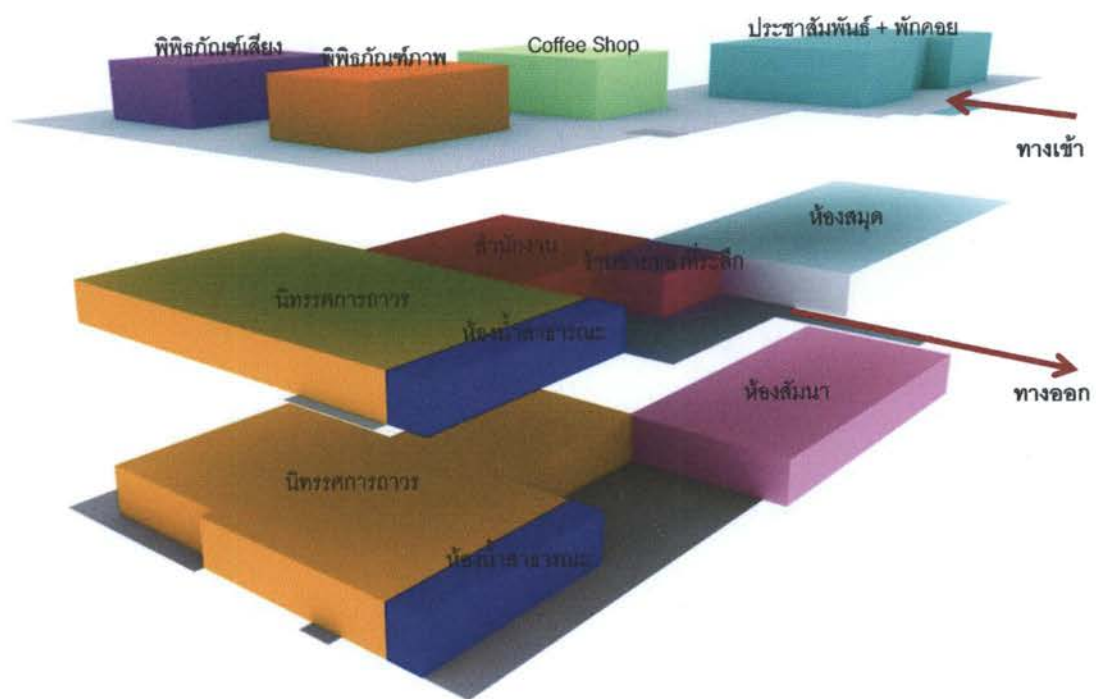
5.3 ทางเลือกที่ 3

เป็นทางเลือกเพื่อจัดในส่วนต่างๆตามความสำคัญของการใช้โครงการ การเข้าถึง ตามผู้ใช้โครงการ และตามฟังก์ชันการใช้งานเพราะบางส่วนมีผู้ใช้โครงการหลายประเภทเป็นหลัก คือ

ชั้นที่ 1 เป็นส่วนของผู้ที่มารับบริการการศึกษา และผู้เข้ามาเข้าชมพิพิธภัณฑ์ เป็นส่วนของโถงต้อนรับและพักผ่อน coffee shop พิพิธภัณฑ์ภาพ พิพิธภัณฑ์เสียง

ชั้นที่ 2 เป็นส่วนของผู้ที่มารับบริการที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ผู้ที่เข้ามาติดต่อ และผู้ที่มารับบริการการศึกษา คือ นิทรรศการถาวร ร้านขายของที่ระลึก สำนักงาน ห้องสมุดและทางออกจากโครงการ

ชั้นที่ 3 เป็นส่วนของผู้ที่มารับบริการที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์และผู้เข้ามาโครงการ คือ นิทรรศการถาวร และห้องสัมมนา

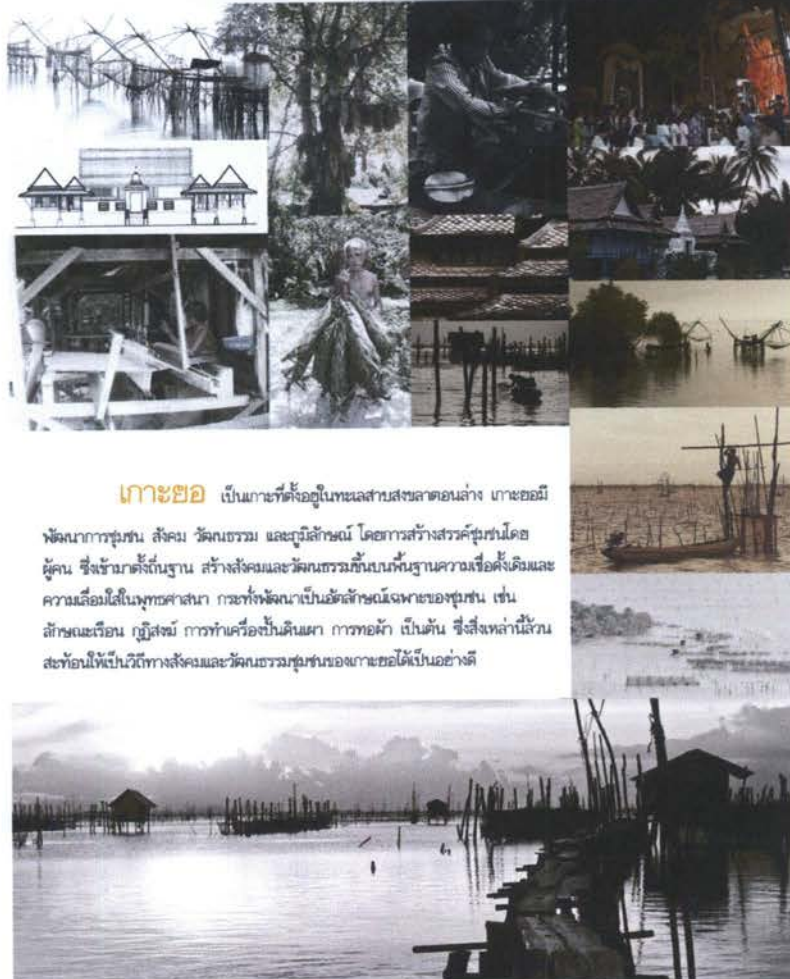
ภาพที่ 5.3 แสดงการออกแบบทางเลือกแบบที่ 3

บทที่ 6

แนวความคิดและการออกแบบ

ในงานสถาปัตยกรรมภายในนอกจากการออกแบบให้ตอบสนองกับผู้ใช้บริการและรับบริการ และเป็นการแก้ปัญหาของที่ตั้งโครงการให้สามารถใช้สอยได้อย่างเต็มประสิทธิภาพแล้ว การสร้างสรรค์ให้มีความแตกต่าง มีรูปแบบที่ชัดเจน จำเป็นต้องมีแนวความคิดในการออกแบบ (Design Concept) อันมาจากการศึกษาวิถีชีวิต ชนบทธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ สถาปัตยกรรมของตำบลเกาะเยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สำหรับโครงการออกแบบปรับปรุง สถาปัตยกรรมภายในอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑศตวรรษวิทยา สถาบันทักษิณคดี นี้ คือ เส้นสายวิถีชน

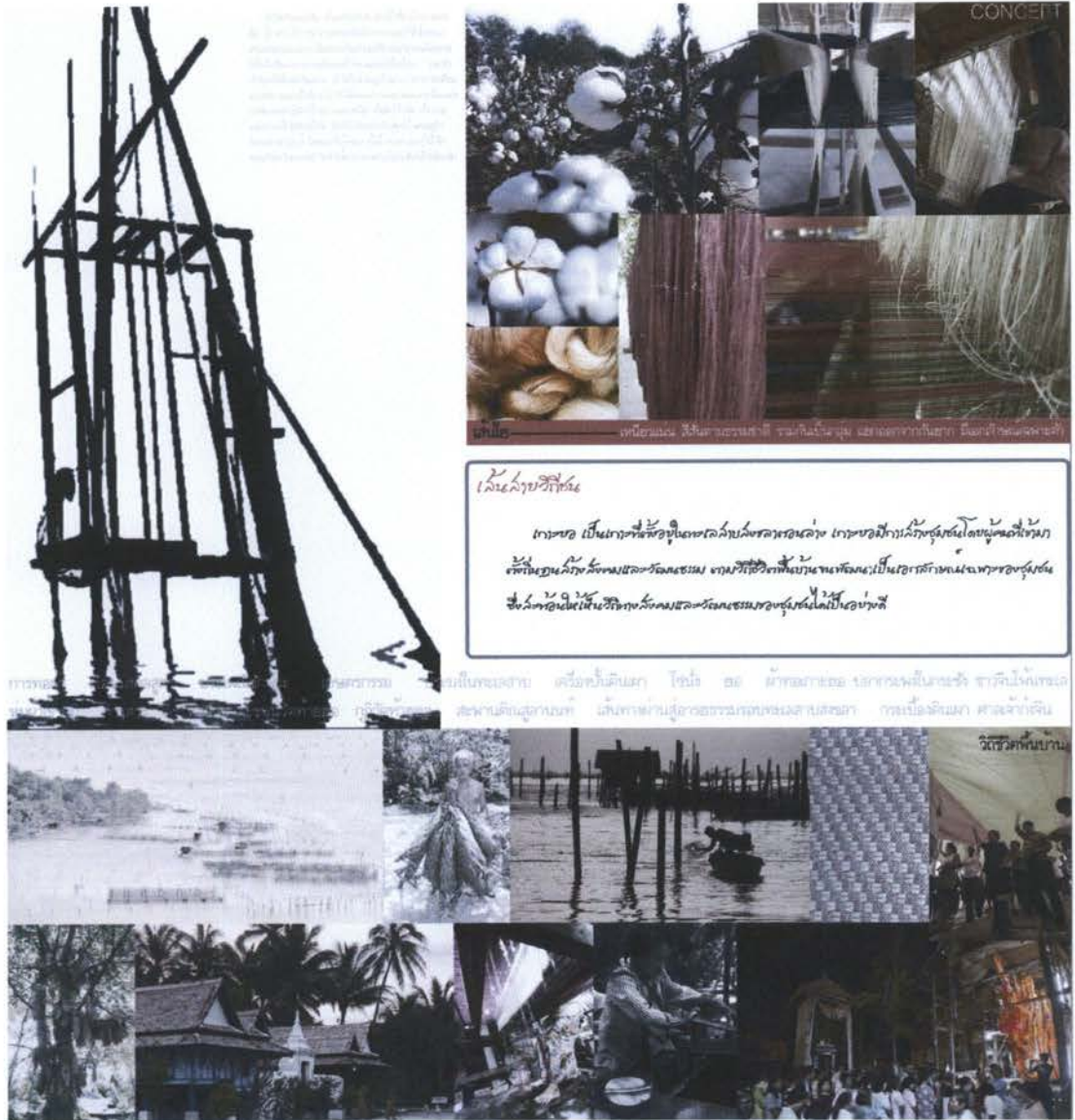
INTRODUCTION

เกาะเยอ เป็นเกาะที่ตั้งอยู่ในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง เกาะนี้มี

พัฒนาการชุมชน สังคม วัฒนธรรม และภูมิถิ่นถิ่น โดยการสร้างสรวงศ์ชุมชนโดยผู้คน ซึ่งรับมาตั้งถิ่นฐาน สร้างสังคมและวัฒนธรรมกันบนพื้นฐานความเชื่อดั้งเดิมและความเลื่อมใสในพุทธศาสนา กระทั่งพัฒนาเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของชุมชน เช่น สักขะเวียง ภูมิสงฆ์ การทำเครื่องปั้นดินเผา การทอผ้า เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นวิถีทางสังคมและวัฒนธรรมชุมชนของเกาะเยอได้เป็นอย่างดี

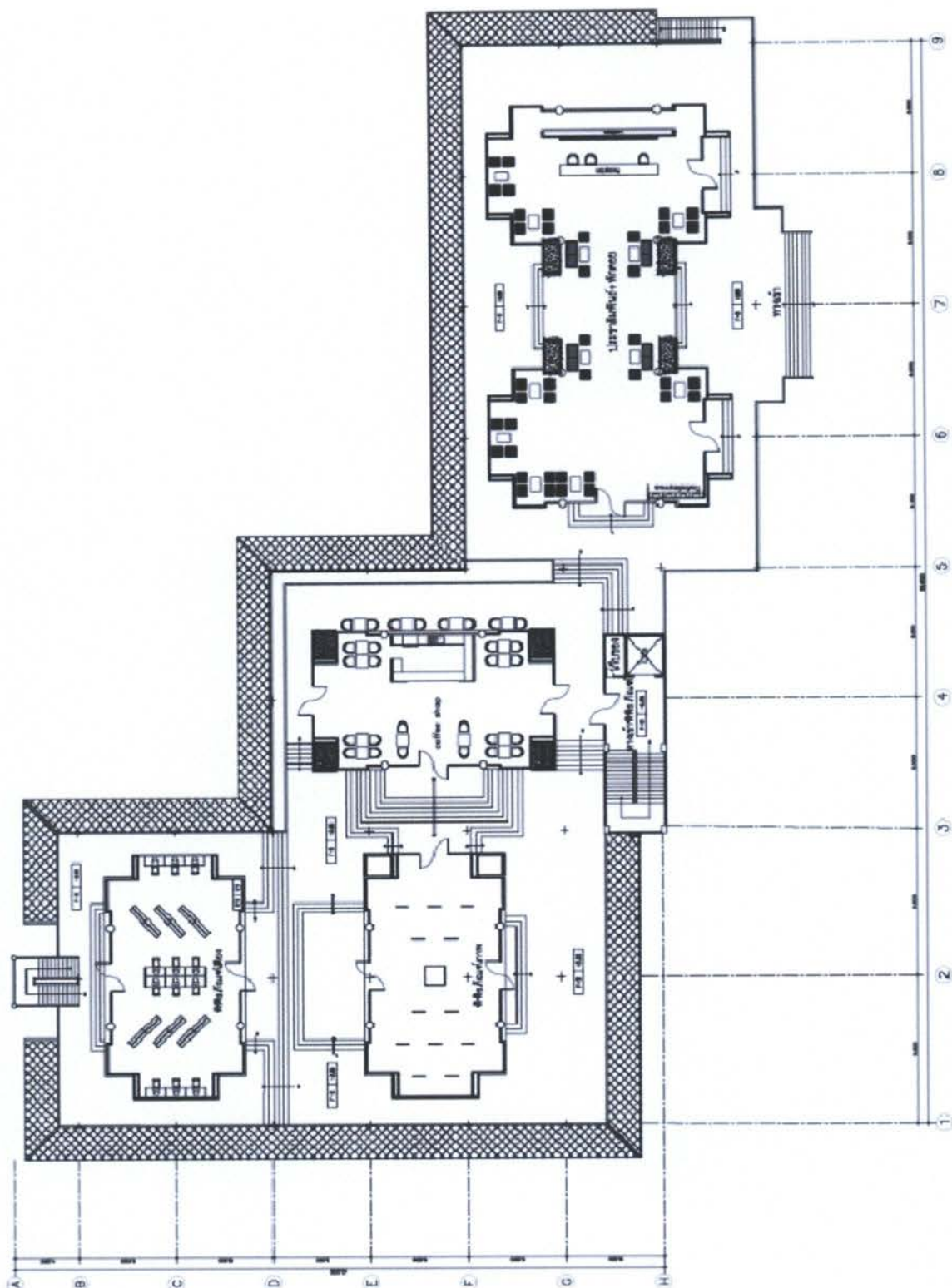
ภาพที่ 6.1 แสดง Introduction

ภาพที่ 6.2 แสดง Concept

6.1 มังเครื่องเรือน (Furniture Plan)

6.1.1 มังเครื่องเรือนชั้น 1

ภาพที่ 6.3 มังเครื่องเรือนชั้นที่ 1

6.2 ทศนิยมภาพ (Perspective)

6.2.1 ทศนิยมภาพส่วนประชาสัมพันธ์และพักผ่อน

ภาพที่ 6.6 แสดงทศนิยมภาพส่วนประชาสัมพันธ์และพักผ่อน

6.2.2 ทศนิยมภาพส่วนร้านกาแฟ

ภาพที่ 6.7 แสดงทศนิยมภาพส่วนร้านกาแฟ

6.2.3 ทศนิยมภาพส่วนพิพิธภัณฑ์ภาพ

ภาพที่ 6.8 แสดงทศนิยมภาพส่วนพิพิธภัณฑ์ภาพ

ภาพที่ 6.9 แสดงทศนิยมภาพส่วนพิพิธภัณฑ์ภาพ

6.2.4 ทัศนียภาพส่วนพิพิธภัณฑ์เสียง

ภาพที่ 6.10 แสดงทัศนียภาพส่วนพิพิธภัณฑ์เสียง

6.2.5 ทัศนียภาพส่วนสำนักงาน

ภาพที่ 6.11 แสดงทัศนียภาพส่วนสำนักงาน

6.2.6 ทัศนียภาพส่วนห้องสมุด

ภาพที่ 6.12 แสดงทัศนียภาพส่วนห้องสมุด

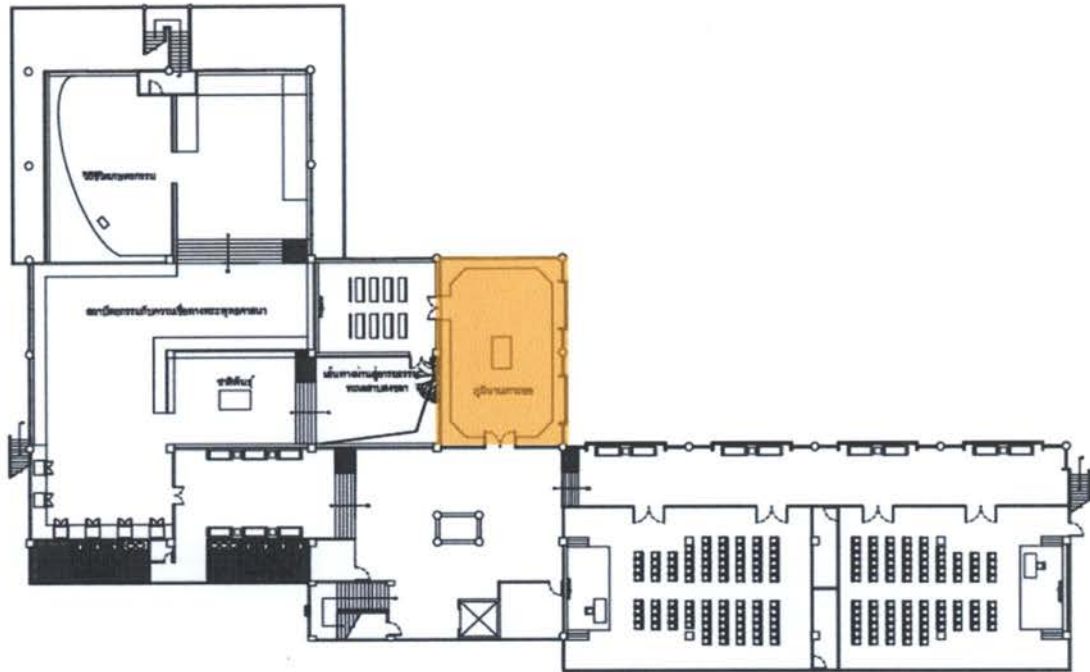
6.2.7 ทัศนียภาพส่วนห้องสัมมนา

ภาพที่ 6.13 แสดงทัศนียภาพส่วนสัมมนา

6.2.8 ทศนิยมภาพส่วนนิทรรศการถาวร

6.2.8.1 ห้องจัดแสดงที่ 1 ภูมิภาคเกาะยอ

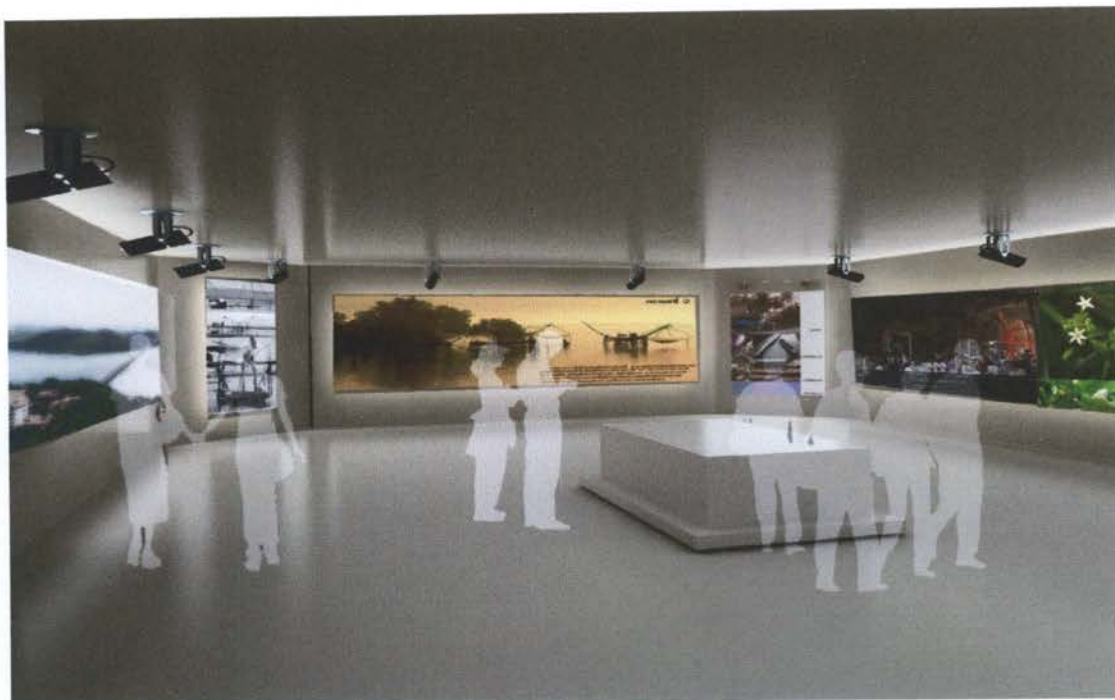
ภาพที่ 6.14 แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 1 ภูมิภาคเกาะยอ

“เกาะยอ” เป็นเกาะที่ตั้งอยู่กลางทะเลสาบสงขลาตอนล่าง เกาะยอเป็นตำบลหนึ่งของจังหวัดสงขลา ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา เนินเขา และที่ราบรอบเกาะ ชื่อเกาะยอมีด้วยกันหลายกระแส ยังหาข้อยุติ

ยังไม่ได้

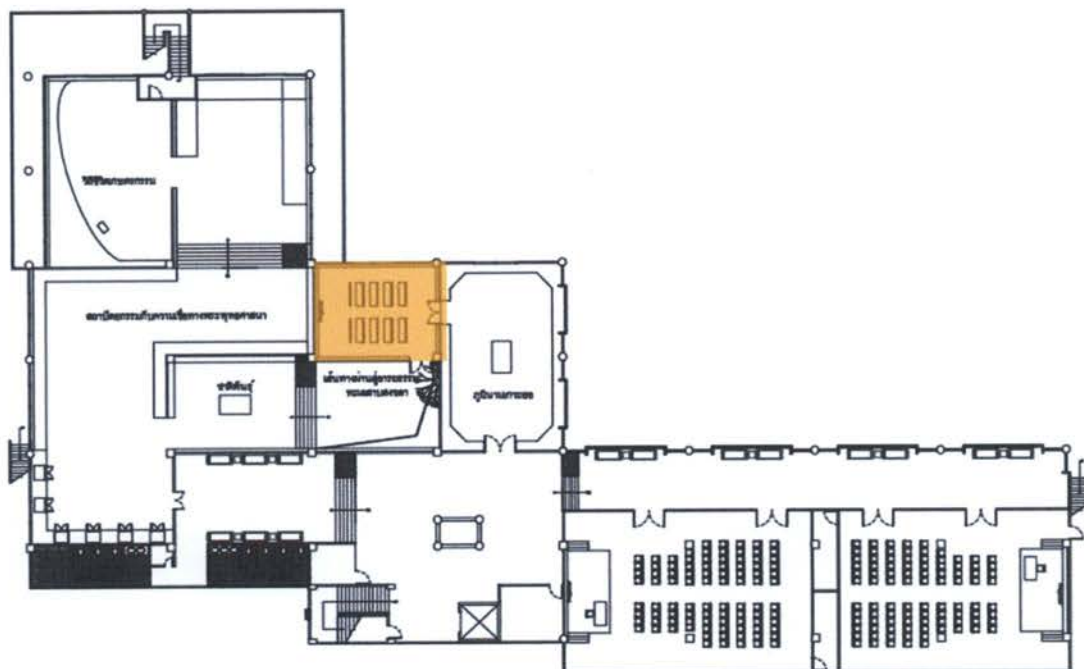
เทคนิคการจัดแสดง

- Model จำลองภูมิประเทศ
- Wall Board
- วัสดุทัศนศิลป์ชื่อ “เกาะยอ”

ภาพที่ 6.15 แสดงทัศนียภาพส่วนห้องจัดแสดงที่ 1 ภูมินามเกาะยอ

6.2.8.2 ห้องจัดแสดงที่ 2 เส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบทะเลสาบสงขลา

ภาพที่ 6.16 แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 2 เส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบทะเลสาบสงขลา

ยุคแรกเริ่มประวัติศาสตร์ (พุทธศตวรรษที่ 12 – 18) ที่มีการติดต่อค้าขายและการเข้ามาเผยแพร่ศาสนาของชาวจีนและอินเดียกับชุมชนบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา การเดินทางติดต่อของชุมชนบริเวณนี้น่าจะผ่านบริเวณเกาะยอด้วย จากหลักฐานการพบเครื่องปั้นดินเผาบริเวณเกาะยอ จึงถือได้ว่าเกาะยอเป็นเส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบลุ่มทะเลสาบสงขลา

เทคนิคการจัดแสดง

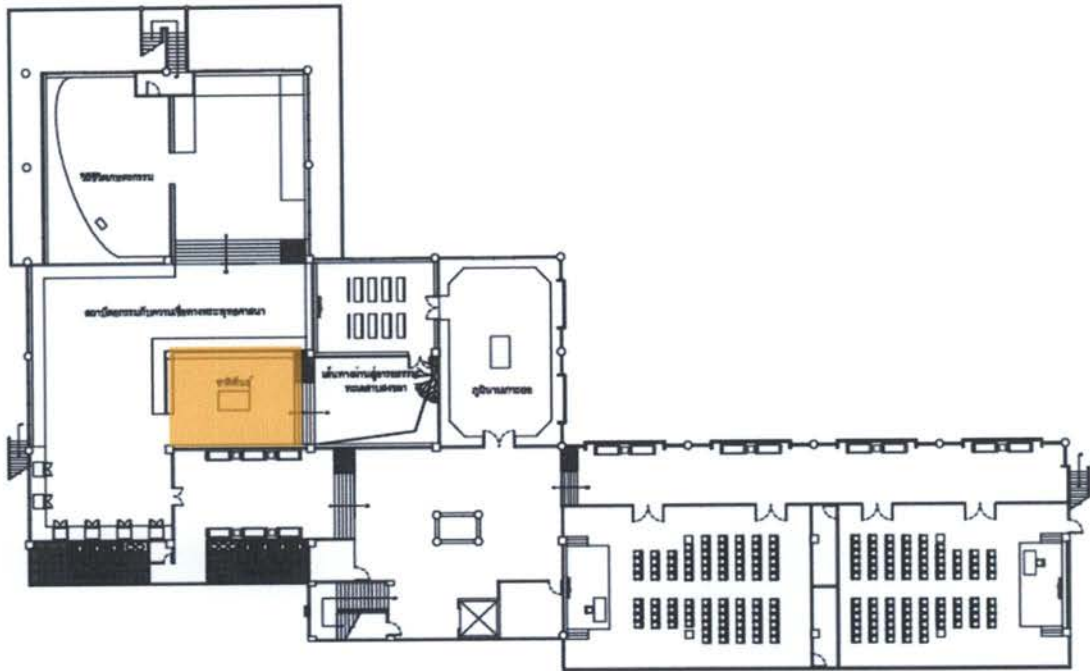
- วัสดุทัศนเรื่อง "เส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบทะเลสาบสงขลา"
- ระบบไฮโดรลิค
- ระบบแสง สี เสียง ตามบทบรรยาย

ภาพที่ 6.17 ทัศนียภาพส่วนห้องจัดแสดงที่ 2 เส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบทะเลสาบสงขลา

ห้องจัดแสดงที่ 2 เส้นทางผ่านสู่อารยธรรมรอบทะเลสาบสงขลา มีการออกแบบภายใน
ห้องนี้ให้เหมือนกับเราอยู่ในเรือสำเภาของชาวจีนที่เข้ามาค้าขายในทะเลสาบสงขลา

6.2.8.3 ห้องจัดแสดงที่ 3 ชาติพันธุ์

ภาพที่ 6.18 แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 3 ชาติพันธุ์

การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนโพ้นทะเล ที่แล่นเรือมาค้าขายสินค้าในแถบกลุ่มทะเลสาบสงขลาและ
การตั้งถิ่นฐานของชาวไทยเชื้อสายจีน

เทคนิคการจัดแสดง

- Model จำลองอุโบสถวัดท้ายยอ
- Wall Board

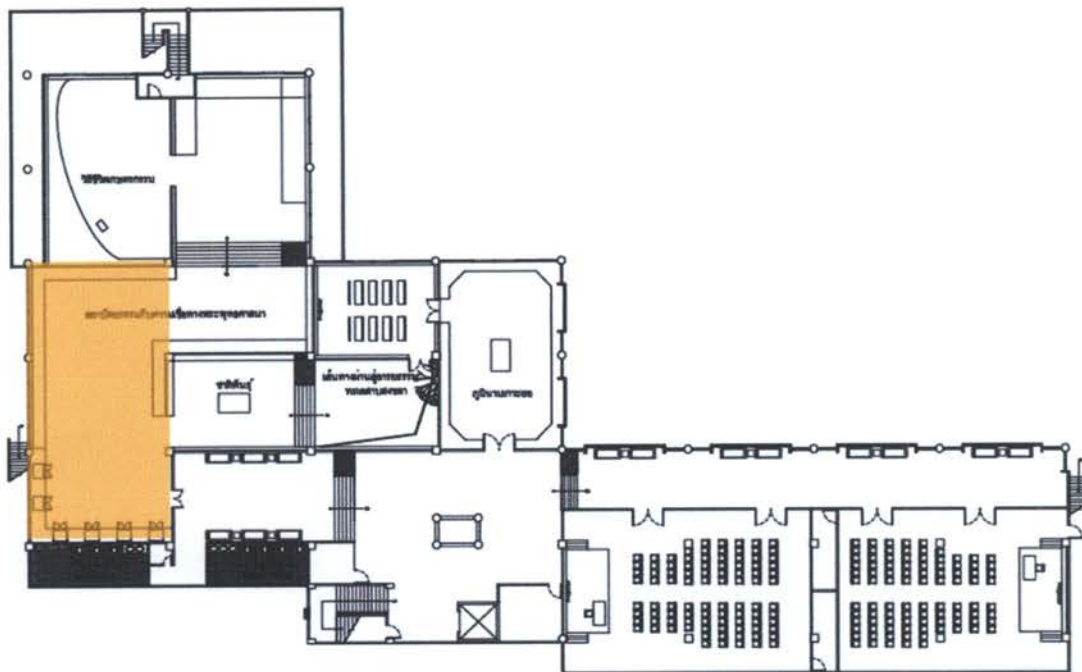

ภาพที่ 6.19 ทักษะภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 3 ชาติพันธุ์

ห้องจัดแสดงที่ 3 ชาติพันธุ์ มีการออกแบบภายในห้องเหมือนกับอุโบสถวัดท้ายยอ ที่มีการตกแต่งโดยใช้ "ลายประแจ" เครื่องประดับสถาปัตยกรรมจีน เป็นลายมงคลแบบจีน ทำจากเครื่องปั้นดินเผาเคลือบสีเขียว ผลิตในแถบทางตอนใต้ของจีน โดยเฉพาะมณฑลกว่างตง แหล่งผลิตที่สำคัญแหล่งหนึ่งของจีน

6.2.8.4 ห้องจัดแสดงที่ 4 สถาปัตยกรรมกับความเชื่อทาง

พระพุทธศาสนา

ภาพที่ 6.20 แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 4 สถาปัตยกรรมกับความเชื่อทาง

พระพุทธศาสนา

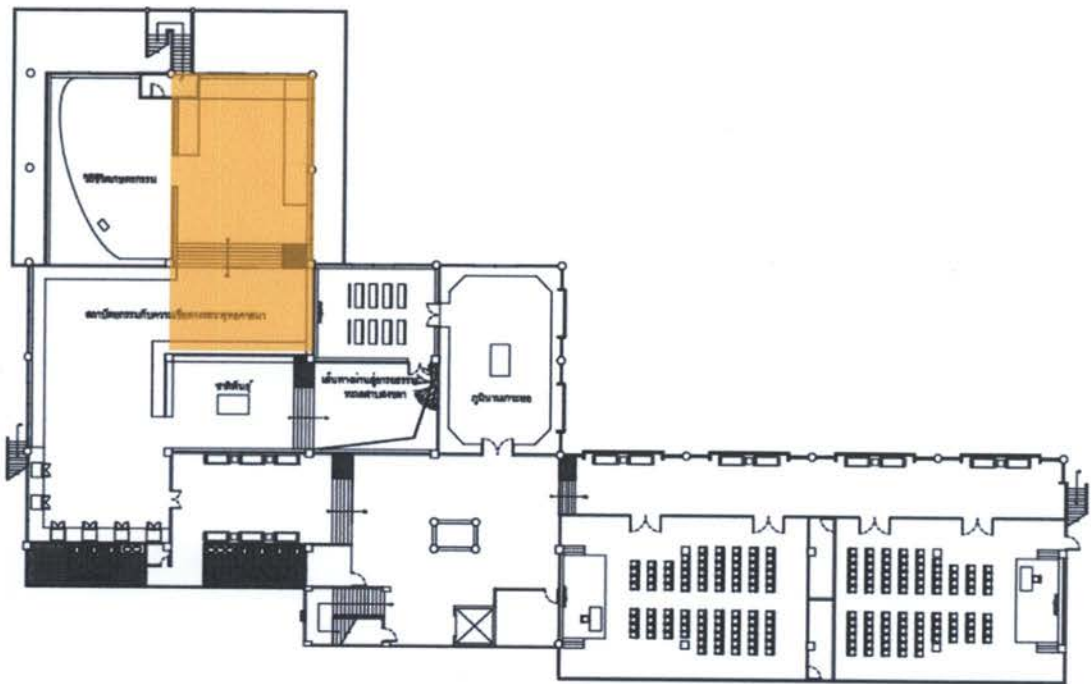
มงคลสูตร คือ "สูตรแห่งการเกิดมงคล" ในการสร้างอาคารบ้านเรือนเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้อยู่อาศัยทั้งสิ้นความเชื่อในการปลูกเรือน เป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่ชาวภาคใต้ยังคงยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมาตามแบบแผนของวัฒนธรรมดั้งเดิม โดยเชื่อว่าหากใครได้ปฏิบัติแล้วจะนำมาซึ่งความเป็นสิริมงคลแก่เจ้าของเรือน คติความเชื่อบางประการเป็นความเชื่อที่มีเหตุผลและสามารถอธิบายให้เห็นสาระสำคัญในความเชื่อนั้นๆ ได้แต่ความเชื่อบางประการไม่สามารถอธิบายถึงเหตุผลได้ ดังนั้นคติความเชื่ออันเกี่ยวกับการปลูกเรือนภาคใต้

เทคนิคการจัดแสดง

- การจำลองเรือนมงคลสูตรของชาวเกาะยอ
- Wall Board
- วัสดุทัศนเรื่องขั้นตอนการปลูกเรือนมงคลสูตร

ภาพที่ 6.21 ทักษะภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 4 สถาปัตยกรรมกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา

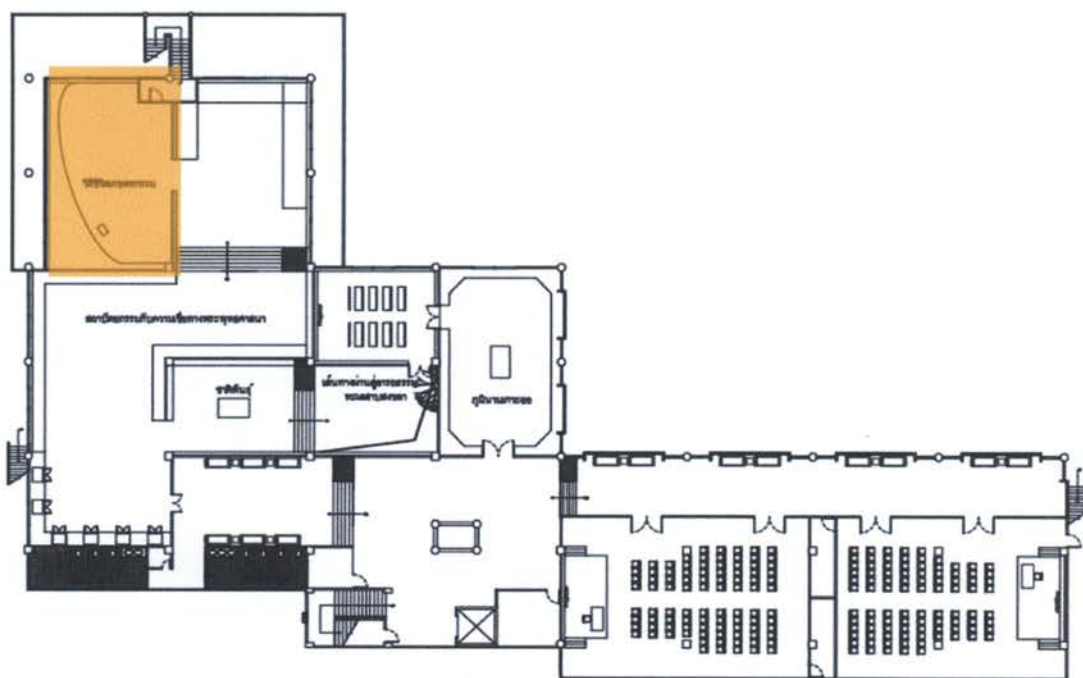

ภาพที่ 6.22 แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 4 สถาปัตยกรรมกับความเชื่อทาง
พระพุทธศาสนา

ภาพที่ 6.23 ทศนิยมภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 4 สถาปัตยกรรมกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา

6.2.8.5 ห้องจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตเกษตรกรรม

ภาพที่ 6.24 แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตเกษตรกรรม

เกาะยอมีพื้นที่ประมาณ 9,275 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นไหล่เขาและที่ราบตามเชิงเขา เหมาะ
แก่การเกษตรกรรม เป็นการเกษตรแบบผสมผสาน และผลไม้ที่มีชื่อเสียงก็คือ จำปาตะขวนภูมิ
ปัญญาในการดูแลผลผลิต

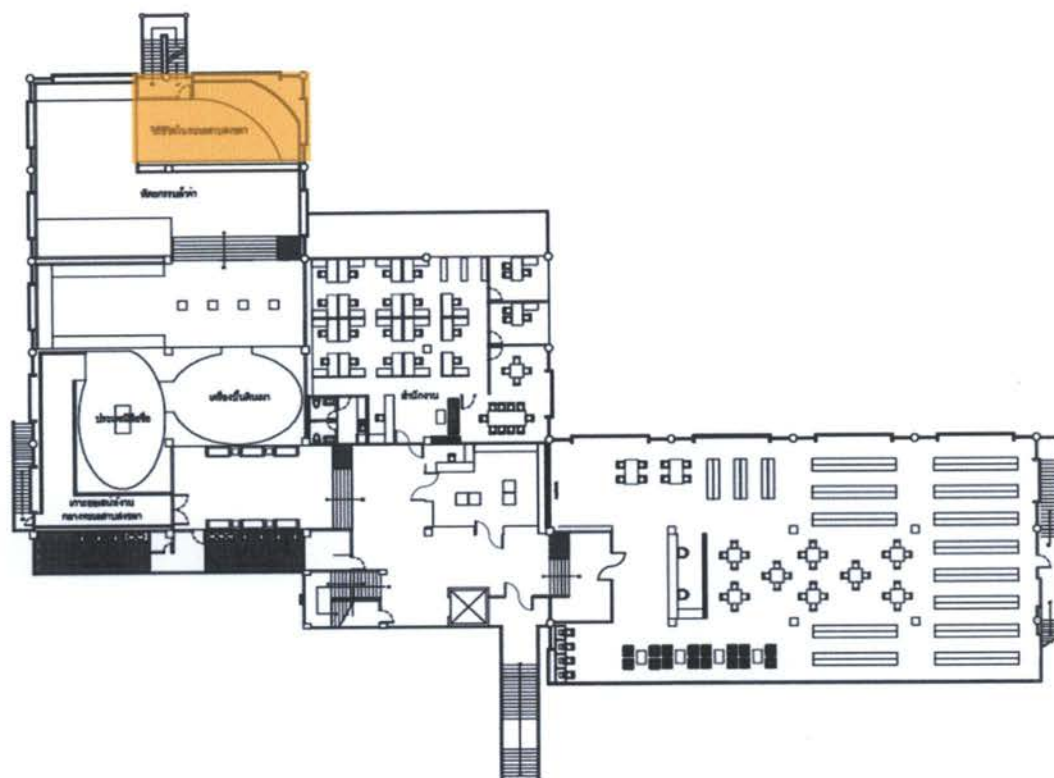
เทคนิคการจัดแสดง

- Diorama จำลองวิถีชีวิตเกษตรแบบผสมผสาน
- หุ่นจำลองการสาร "ครุ" เพื่อใช้ห่อผลจะปาตะขวนป้องกันแมลงและให้ผลสวย

ภาพที่ 6.25 ทรรศนียภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 5 วิถีชีวิตเกษตรกรรม

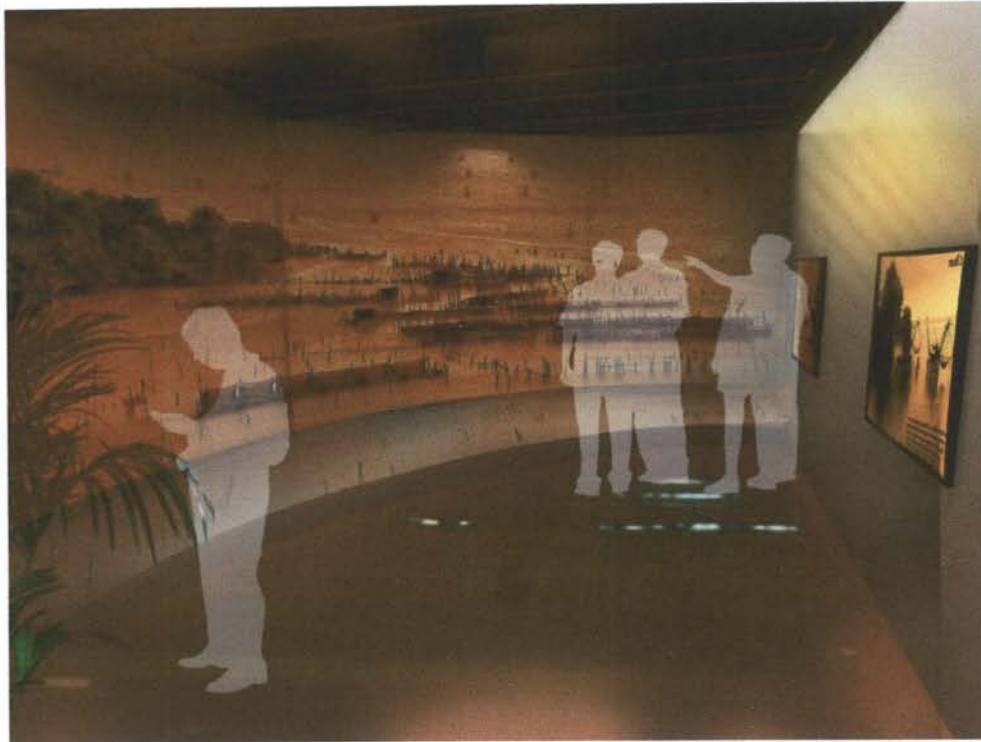
6.2.8.6 ห้องจัดแสดงที่ 6 วิถีชีวิตในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง

ภาพที่ 6.26 แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 6 วิถีชีวิตในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง

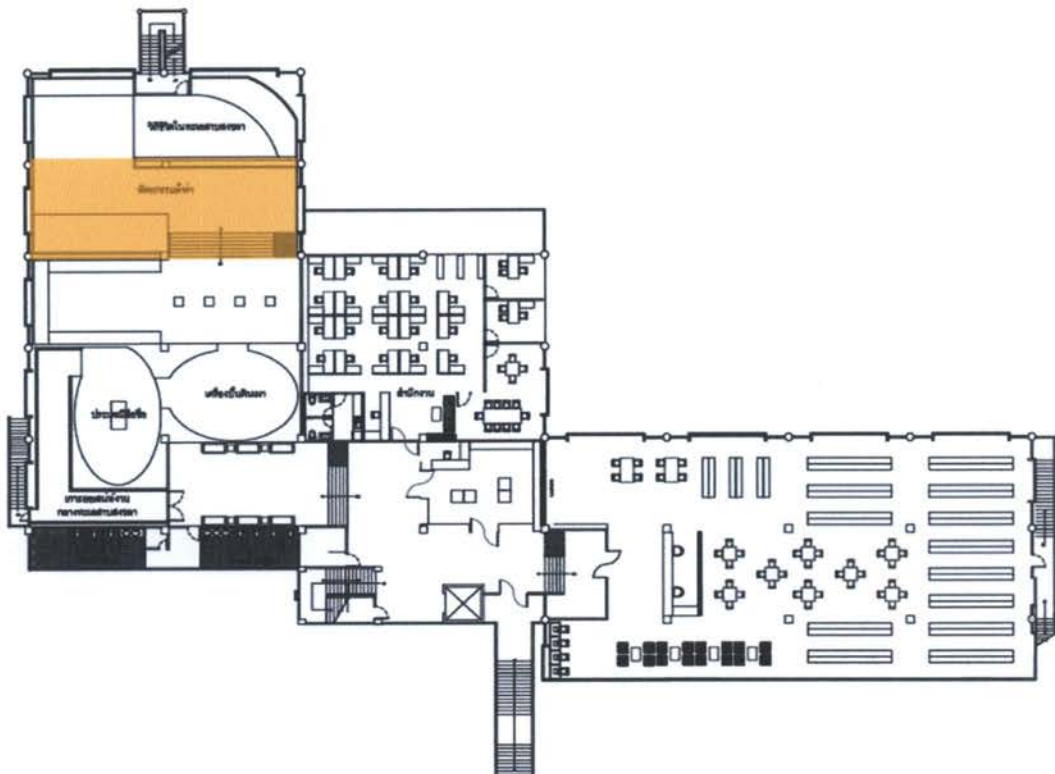
เทคนิคการจัดแสดง

- Diorama จำลองวิถีชีวิตในทะเลสาบสงขลา ตอนล่าง รอบๆ เกาะยอ
- Touch Screen

ภาพที่ 6.27 ทศนิยมภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 6 วิถีชีวิตในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง

6.2.8.7 ห้องจัดแสดงที่ 7 หัตถกรรมล้ำค่า

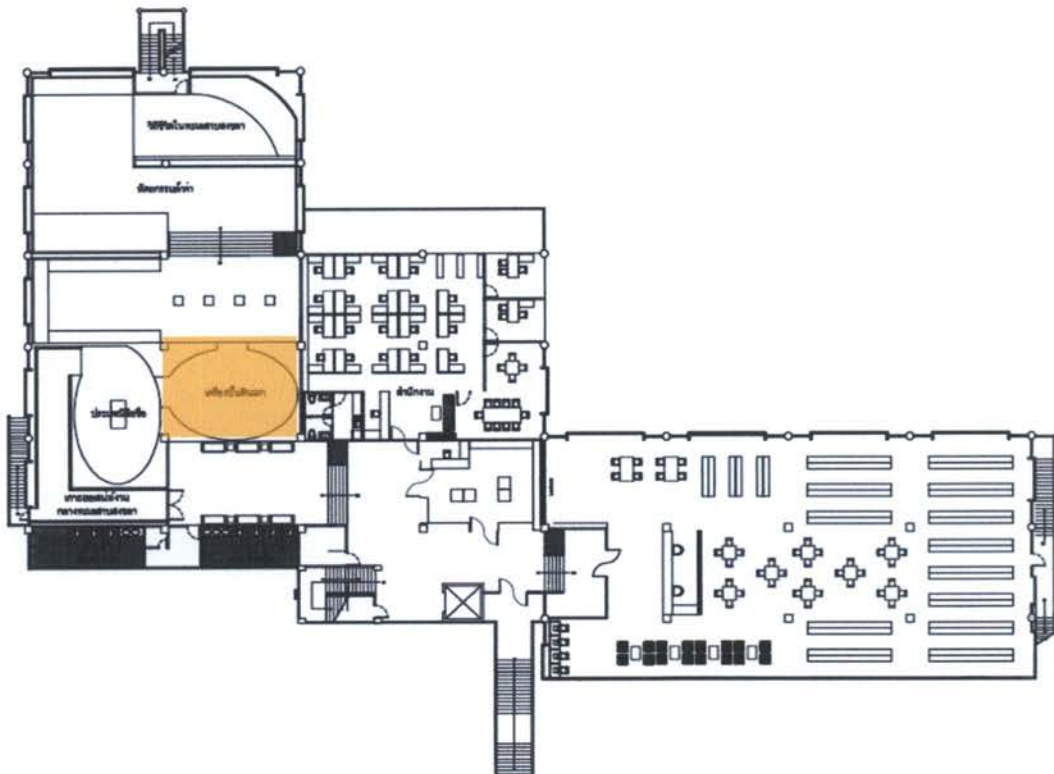

ภาพที่ 6.28 แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 7 หัตถกรรมล้ำค่า

ภาพที่ 6.31 ทศนิยมภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 7 หัตถกรรมล้ำค่า

6.2.8.8 ห้องจัดแสดงที่ 8 เครื่องปั้นดินเผา

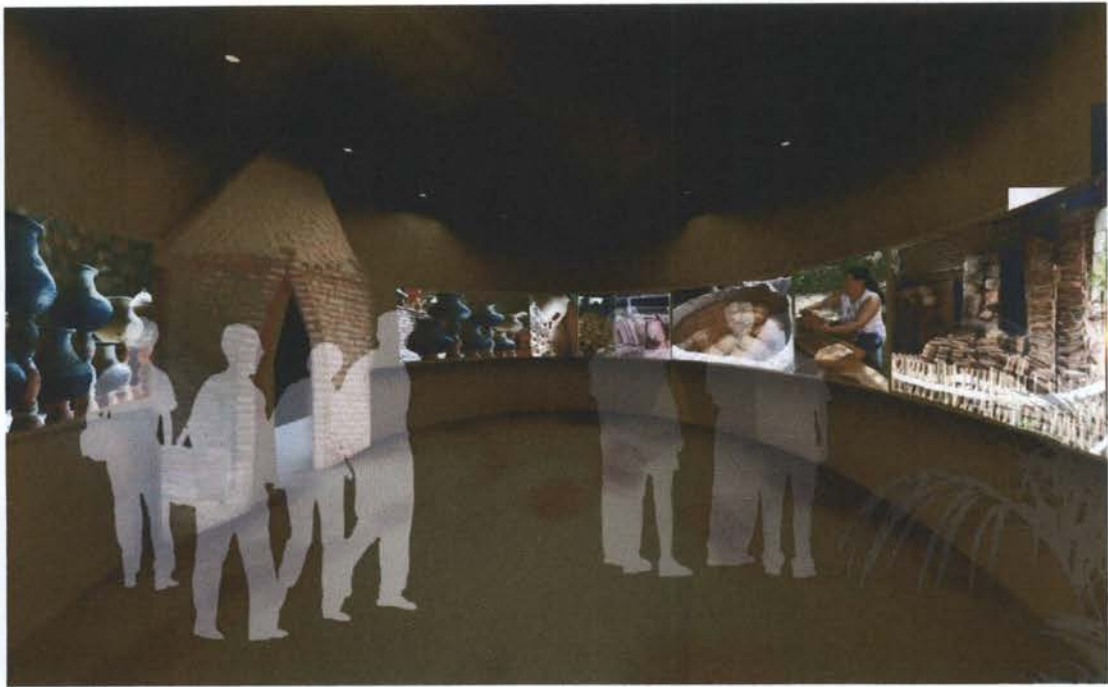

ภาพที่ 6.32 แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 8 เครื่องปั้นดินเผา

เทคนิคการจัดแสดง

-จำลองเตาเผาเครื่องปั้นดินเผา

-Wall Board

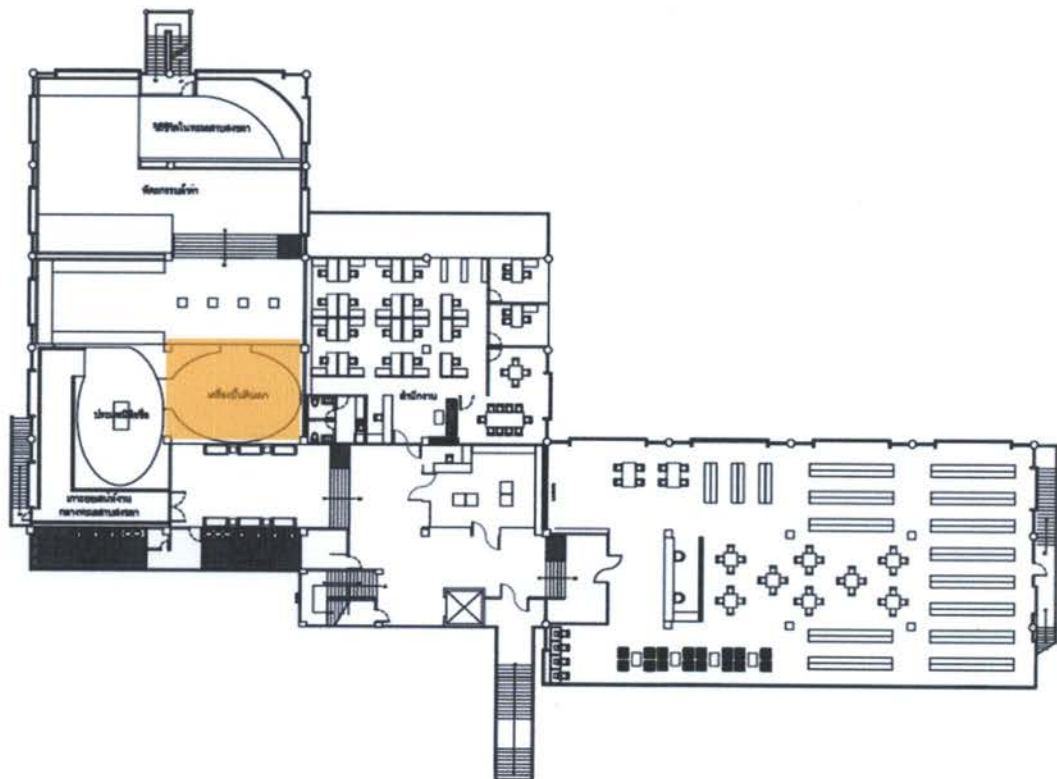

ภาพที่ 6.33 ทักษะภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 8 เครื่องปั้นดินเผา

ภาพที่ 6.35 ทศนิยมภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 9 ประเพณีลือชื่อ

6.2.8.10 ห้องจัดแสดงที่ 10 เกาะยอดเสน่ห์งามกลางทะเลสาบสงขลา

ภาพที่ 6.36 แสดงแปลนส่วนของห้องจัดแสดงที่ 10 เกาะยอดเสน่ห์งามกลางทะเลสาบสงขลา

เส้นทางสายวัฒนธรรม

เกาะยอ เป็นเกาะที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติทั้งบนบกและในทะเลสาบ การเข้าไปตั้งถิ่นฐานทำมาหากินของผู้คนเมื่อหลายร้อยปีที่ผ่านมา ทำให้เกิดชุมชนที่ขยายตัวไปรอบ ๆ เกาะและได้สร้างสังคม วัฒนธรรม บนพื้นฐานความเชื่อดั้งเดิมและความเชื่อทางพุทธศาสนา จนพัฒนาเป็นเอกลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีทางสังคมและวัฒนธรรมเฉพาะของ ชาวเกาะยอได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของบ้านเรือน วัด การทอผ้า การทำเครื่องปั้นดินเผา การเกษตร เทคนิคการจัดแสดง

-จอ LCD

ภาพที่ 6.37 ทศนิยมภาพส่วนของห้องจัดแสดงที่ 10 เกาะยอเส้นทางงามกลางทะเลสาบสงขลา

6.3 หุ่นจำลอง (MODEL)

ภาพที่ 6.38 แสดงภาพหุ่นจำลองอาคารนวมภูมินทร์ พิพิธภัณฑสถานชาติขอนแก่น
สถาบันทักษิณคดี

บรรณานุกรม

- ชาคริต. 2552. วัดท้ายยอ เรือนไทยปักตี่ใต้ที่ถึงพร้อมมงคลสูตร. [Online] Available:
<http://www.oknation.net/blog/kahlao/2009/12/02/entry-1>
- ชนันต์ แบริอน. 2545. คู่มือนำชมหอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่. พิมพ์ครั้งแรก.
กันยายน 2545.: สำนักพิมพ์ซิลค์เวอร์ม บุค เชียงใหม่.
- ธีระ จันทิปะ. 2549. นำชมพิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา ประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์ โบราณคดี
ศิลปะและวัฒนธรรมภาคใต้. พิมพ์ครั้งที่ 2. ม.ป.ท.: บริษัทตาดตา พับลิเคชั่น จำกัด.
ปรัชญ์ เกิดคง. 2552. "รีซอร์ท แอนด์ สปา สไตล์ ชาวเล เกาะยอ." วิทยานิพนธ์บัณฑิต
ภาควิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พนัดดา เทพญา. ผ้าเกาะยอ จังหวัดสงขลา. [Online] Available:
<http://www.tsu.ac.th/ists/information/histry.htm>.
- พัลลภ เพ็ชรพญาบาล. 2548. "โครงการปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในอาคารนวมภูมินทร์
พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา สถาบันทักษิณคดีศึกษา." วิทยานิพนธ์บัณฑิต
ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ลูกเสือหมายเลข 9. 2550. เที้ยวเกาะยอกันใหม่. [Online] Available:
<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=137309>
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา. 2529. "สถาบันทักษิณคดีศึกษา." สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้.
เล่มที่ 9 : 3614-3618.
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา. 2548. "รายงานประจำปี 2548" สงขลา. สำนักเลขานุการ
สถาบันทักษิณคดี.(อัดสำเนา)
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา. 2549. "รายงานประจำปี 2549" สงขลา. สำนักเลขานุการ
สถาบันทักษิณคดี.(อัดสำเนา)
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา. 2550. "รายงานประจำปี 2550" สงขลา. สำนักเลขานุการ
สถาบันทักษิณคดี.(อัดสำเนา)
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา. 2551. "รายงานประจำปี 2551" สงขลา. สำนักเลขานุการ
สถาบันทักษิณคดี.(อัดสำเนา)

บรรณานุกรม(ต่อ)

สถาบันทักษิณคดีศึกษา. 2552. "รายงานประจำปี 2552" สงขลา. สำนักเลขานุการ
สถาบันทักษิณคดี.(อัดสำเนา)

สถาพร ศรีสังข์, นพดล ท่งล่อง, สาวิตรี สัตยาอุทัย, อุดม ชื่นสุวรรณ. 2542. ม.ป.ท.:
อติเนเพลส.

สิทธิเดช เรืองจันทร์. 2550. "ความสัมพันธ์เปรียบเทียบการศึกษาเชิงความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงโนรา มงคลสูตรและเรือนพื้นถิ่นบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ภาควิชาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร.

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ. 2553. บ้านเรือนไทยโบราณ. [Online] Available:
<http://www.kohyor.go.th/modules/travel/index.php?mode=detail&id=455>

2553. สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ. [Online] Available: <http://www.tsu.ac.th>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ กนกภรณ์ ผิวงาม
เกิดวันที่ 19 มกราคม 2530
ภูมิลำเนา นครศรีธรรมราช
ที่อยู่ 214/47 หมู่ที่ 6 แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร 10210
โทรศัพท์ 080-2029472
02 -9450054

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ.2542 จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเพชรรัตน์ ในพระอุปถัมภ์
กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ.2545 จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิตบางเขน กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ.2548 จบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 สายวิทย์-คณิต โรงเรียนราชวินิตบางเขน
กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ.2553 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี